

وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه ليبين لهم

ترکی خطبہ

ایکنچی یل

ناشر و محرر: نیاز محمد سلیمانوف

اومسکی

اورنبورگہ «وقت» طبعہ سی

ТИП. ГАЗ. „ФАКТЪ“ ВЪ ОРЕНБУРГЪ.
1911 г.

مَلَّحُ الدِّينِ مَلَّحُ الْوَالِدِ اَوَّلُ مَقْصُودِ اَوَّلِ
بِرَّاسِ اَوَّلِ شَيْءِ كَمَلِ
وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه ليبين لهم

ترکی خطبہ

ایکٹھی یل

ناشر و محرری نیاز محمد سلیمانوف

اوسکی

اورنبورغده «وقت» مطبعه سی

ТИПОГРАФІЯ ГАЗ. „ВАКТЪ“ ВЪ ОРЕНБУРГЪ

1911.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذى ارسل رسله بلسان قوههم ليبينوا لهم والصلاة
و السلام على من بين لقومه ما ارسل اليه بلسانهم وعلى آله
واصحابه والتابعين لسننه وسننهم . سبحانك ما يكون لى ان اقول
ما ليس لى بحق ان كنت قلته فقد علمته تعلم ما فى نفسى ولا
اعلم ما فى نفسك انك انت علام الغيوب . ربنا انا بما انزلت
واتبعنا الرسول فاكتبنا مع الشاهدين . ربنا لا تزغ قلوبنا بعد
اذ هديتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب . رب اشرح
لى صدرى ويسر لى امرى واحلل عقدة من لسانى يفقهوا قولى .

اما بعد اى دين قرداشلر!

الله رب العالمين حضرتلر بىنك حكمت ازمهسى برله بو عالم —
غايبت محكم و نهايت متقن بر نظام بديع اوزرينه قورولمشدركه بو
عالمده بولغان حادثه لار واقعه لار هر فايوسى شول نظام بديع موجبنجه
ظهور ايتوب اوزلر بىنك ترتيب ونوبتلر يله جريان قيلوب تورمقده در .
شوبيله كه حوادث يوميه ووقائع كونه فك هيئت مجموعهسى مرتب ومننظم

بر سلسله تشكيل ايته در: ظاهرده باشقه لرينه مناسبتسز كى كورنگان شيلارنڭ همه سى شول نظام بديع موجبنچه وجودكه كيلگان بر حادثه و شول مرتب و منتظم سلسله حوادثن بر حلقه دركه سببسز و باشقه لرينه مناسبتسز بر حادثه و سلسله حوادثنڭ ديگر حلقه لرينه باغلانماش بر حلقه بولماس؛ چونكه طبيعته طافره بوقدر: خالق عليم و صانع حكيم الله عظيم - اوزينڭ حكمت باهره سى و قدرت فاهره سى برله مسباتنى اسبابنه باغلانماش و طبائع كونه نى لا يتغير بر قانون الهى اوزرينه اجراء ايلمشد.

بن - الله حكيمنڭ قرآن حكيمده «وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ» آيت بينه سيله بيان بيورغان سنتنه ، همه رسول اكرم و نبى محترم افندمز صلى الله عليه وسلم حضرتلرينڭ و اصحاب كرامينڭ حالنڭ اقتضائسنه مطابق ، زمان و مكاننڭ تله وينه موافق ايتوب اوزلرينڭ آنا تللى برله خطبه لر اوقولرى حقنده غى سنتلرينه اقتداء و اقتفا يوزندن ايچلرنده بولنديغم جماعات مسلمينگه حالنڭ ايجابنه و موردنڭ اقتضائسنه كوره آكلانلق تيوش كورلگان و بيلدرلك لازم بيلنگان خصوصلرغه دائر تركى خطبه لر اوقودم، اوقومقده يم و اوقويه چغم .

بويله چه تركى خطبه لر اوقومق حالنڭ اقتضائسنه زمان و مكاننڭ ايجابنه كوره بر خصوصغه دائر اداره كلام ايتكم و بناء عليه هر خطبه اوز باشنه مستقل بر خطاب تام ديمك بولغانلقدن ، هر نه قدر بر خطبه نڭ باشى برله آياغى آراسنده مناسبت لازم بولسه ده ، بر خطبه

برله ايكنچى خطبه آراسنده مناسبت لازم توگلدن؛ بلكه اصل مناسبت خطبه برله خطبه نڭ سويله نووينه سبب بولغان حادثه آراسنده بولادر، اما خطبه لرنڭ اوزلرى سلسله حوادث نڭ فقط بعض حادثه لرى حقنده سويلنگانلىكدن خطبه لرنڭ اوزلرى آراسنده مناسبت تابلماسه تابلماس. سلسله حوادث نڭ ترتيب و انتظامى ايسه اوز باشنده.
برنچى سنه خطبه لرى اوز مصارفم ايله اورنهورغده «وقت» مطبعه سنده غايت گوزل روشده باصلوب چغوب عموماً الوغ روسيه نڭ و خصوصاً كيڭ سيبيريانڭ بيك كوب شهرلرينه تارالدى: كرونشتاد برله پيتر بورغدن باشلاب مانجور ياغه قدر، آديسادن باشلاب اڭ شمالي گوبيرنالرغه قدر انتشار ايتدى. اماملردن و آچق فكري سوداگرلردن بيك كوب تشكر نامه لر كيلدى؛ خلاصه كلام عاجزانه ترتيب ايتديگم بو برنچى سنه خطبه لرى اميد ايتلىگان قدردن زياده رغبت فازاندى.

اوشبو برنچى سنه خطبه لرينڭ بويله فوق العاده بر صورتده انتشارى - ايكنچى سنه خطبه لرين نشر ايتمگه مبادرت ايتوومه باعث بولدى.

ايكنچى سنه خطبه لرى، برنچى سنه خطبه لرينه كوره دها يخشىراق چقاچقى طبعى بولغانلىقدن بو ايكنچى سنه خطبه لرى دها زياده انتشار ايتهر و دها زياده رغبت فازانور ديب اميد فيلندى.

وبالله التوفيق . نياز محمد .

خطبه جمعه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَزِيزِ الْغَفَّارِ. الْكَرِيمِ السَّتَّارِ. الَّذِي خَلَقَ
 الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ. وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَارٍ.
 وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ. وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
 وَرَسُولُهُ الْمُصْطَفَى الْمُخْتَارُ. صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ
 الْأَخْيَارِ. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ
 مُسْلِمُونَ. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ
 لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ. وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ
 فَوْزًا عَظِيمًا.

اما بعد ای دین فردا شمر!

الله سبحانه و تعالی حضرت لری قرآن عظیمه بیوره در: «یرفع
 اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمِ
 تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ» یعنی الله تعالی، سزاردن، ایمان کیتورگان کمسه لری
 و دخی علم بیرلگان کمسه لری اولوغ درجه لرگه کوته رر؛ الله تعالی
 سزارنک عملرگزنی بیلگوچیدر، دی در.

امام غزالی حضرتلری ایتهدر: « قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا
لِلْعُلَمَاءِ دَرَجَاتٌ فَوْقَ الْمُؤْمِنِينَ بِسَبْعِمِائَةِ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ
مَسِيرَةُ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ » یعنی ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلری
ایتدی: علمالرنڭ درجهلری باشقه مؤمنلردن یدى یوز درجه یوقار یدرکه
هر ایکی درجهنڭ آراسی بشیوز یللق یولدر، دیدی .

آدم بالاسی اوچون اڭ قیمتلی اڭ قدرلی و اڭ اولوغ مرتبهلی
نرسه سعادت ابدیهدر. سعادت ابدیهگه ایرشوو علم و عمل برله
بولادر؛ علمگه ایرشو و عملنی بولدر و اوچون ینه علم لازمدر؛ دیمک که
سعادتلرنڭ اصلی و عمللرنڭ توبی علمدر؛ شونڭ اوچونده علم ایالرنڭ
درجهلری شول قدر بلند قیلنمشدر.

علم دین و دنیا اشلرنڭ قوامیدرکه علمسز اداره ایتلرگان اش
چغرندن چغادر؛ علمسز باشلانغان اش خرابلقغه یوز طونادر.

حدیث اماملرنڭ اولوغی ابوعبدالله محمد بن اسماعیل البخاری
حضرتلری صحیح شریفنده روایت قیلادر: « عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ قَالَ بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَجْلِسٍ
يُحَدِّثُ الْقَوْمَ جَاءَهُ أَعْرَابِي فَقَالَ مَتَى السَّاعَةُ فَمَضَى رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْدِثُ فَقَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ سَمِعَ مَا قَالَ فَكَرِهَ
مَا قَالَ وَقَالَ بَعْضُهُمْ بَلْ لَمْ يَسْمَعْ حَتَّى إِذَا قَضَى حَدِيثَهُ قَالَ آيُنَ السَّائِلُ
عَنِ السَّاعَةِ قَالَ هَا أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ فَإِذَا ضَيَعَتِ الْأَمَانَةُ فَانْتَظِرْ »

السَّاعَةِ. قَالَ كَيْفَ اضْأَعَتْهَا. قَالَ إِذَا وَسَدَ الْأَمْرُ إِلَى غَيْرِ أَهْلِهِ
فَانْتَظِرِ السَّاعَةَ» یعنی ابو هریره رضی الله عنه دن روایت قیلندی :
ابو هریره رضی الله عنه ایتدی : رسول الله صلی الله علیه وسلم بر
مجلسده قومگه سوز سویله مکده بولغان چاقده بر اعرابی کیلوب :
« قیامت قچان ؟ » دیدی . رسول الله صلی الله علیه وسلم سویله مکده
بولغان سوزینه دوام ایتدی . قومنک بعضسی ایتدی : « رسول الله
اعرابینک سوزین ایشتمیده یاراتمادی . » بعضسی ایتدی : « یوق
رسول الله اعرابینک سوزین ایشتمه دی . »

قچان که رسول الله سویله مکده بولغان سوزین تمام ایتدی ،
شول وقتده ایتدی : « قیامتدن صور اوچی قایده ؟ » اعرابی ایتدی :
« مونا بن یا رسول الله . » رسول الله ایتدی : « هر قچان که امانت
ضائع قیلنسه قیامتنی کونگل . » اعرابی ایتدی : « امانتنی ضائع قیلو
نیچوک بولادر ؟ » رسول الله ایتدی : « هر قچان که اش اهل بولماغان
کشیگه تاپشرلسه قیامتنی کونگل . » دیدی .

بو حدیث شریفی هم هیچ بر اش علمسز اش بولمیه چغن کوستره در ،
چونکه علمسز ، تجربه سز ، نا اهل کشیگه اش تاپشرلسه قیامتنی
کونگل دی در — بوندای کشیلرگه اش تاپشرو — نظام عالمنک
بوللاچغنه و اشلرنک چغرندن چغاچغنه و شول جمله دن تاپشرلمش
اشنکده خراب بولاچغنه علامت بولغانلغن بیلدره در .

بر یوزینک حیاتی یغمور برله بولغان کبی ، کوکلرنک حیاتی

علم برلەدر؛ هر نه قدر يغمور بر يوزينك حياتنه سبب بولسەده
 بعض يرلرگه يغمور فائده قيلماغان كبي بعض كوكللرگهده علم هيچ بر
 فائده بيرمدر. نته كيم امام بخاري صحيحنده روايت قيلادر: «عَنْ
 أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَثَلُ
 مَا بَعَثَنِي اللَّهُ بِهِ مِنَ الْهُدَى وَالْعِلْمِ كَمَثَلِ الْغَيْثِ الْكَثِيرِ أَصَابَ
 أَرْضًا فَكَانَ مِنْهَا نَقِيَّةٌ قِيلَتْ الْمَاءُ فَاِنْبَتَتِ الْكَلَّا وَالْعُشْبُ الْكَثِيرُ
 وَكَانَتْ مِنْهَا أَجَادِبٌ أَمْسَكَتِ الْمَاءَ فَنَفَخَ اللَّهُ بِهَا النَّاسَ فَشَرَبُوا وَسَقَوْا
 وَزَرَعُوا وَأَصَابَ مِنْهَا طَائِفَةٌ أُخْرَى إِنَّمَا هِيَ قِيعَانٌ لَا تُمْسِكُ مَاءً وَلَا
 تَنْمِيَتُ كَلَّا فَذَلِكَ مَثَلُ مَنْ فَقَهُ فِي دِينِ اللَّهِ وَنَفَعَهُ مَا بَعَثَنِي
 اللَّهُ تَعَالَى بِهِ فَعَلِمَ وَعَلِمَ وَمَثَلُ مَنْ لَمْ يَرْفَعْ بِذَلِكَ رَأْسًا وَلَمْ يَقْبَلْ
 هُدَى اللَّهِ الَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ» يعنى ابو موسى رضى الله عنه دن روايت
 قيلندى؛ ابو موسى حضرت پيغمبردن روايت قيلدى؛ حضرت پيغمبر
 ايتدى: «الله تعالى بكا بيرگان هدايت و علمنك مثالى يرگه ياوغان
 كوب يغمورنك مثالى كيمدرگه اول يغمور ياوغان يرنك بعضى
 ياخشى و پاك ير بولادر: تورلى چوبلر و كوب اوله نلر اوستره در،
 اول يرنك بعضى صونى اوزينه سكدرمى تورغان فاتى ير بولادرده
 صونى طونادر: اول صو برله الله تعالى آدملىرى فائده لندره در: آدملىر
 اوزلىر ايچه لر، حيوانلر ين ايچه لر، ايگونلر ين صوغاره لر؛ و دخی
 يغمور شونداى بعض بر يرگه ياوادركه اول ير حقيقه فاتى شما تيگىز

بولادر: صونی طوتمی و چوب اوسدرمی. مونا شول سویلگان مثال-
الله نڭ دینن بیلگان، همدە الله بڭا بیرگان هدایت و علم آثما فائده
بیرگان، علمنی اوزی بیلگان و باشقه لرغه بیلدرگان کشینڭ همه
شول هدایت و علمگه التفات قیلماغان و بڭا یبارلگان هدایتنی قبول
قیلماغان کشینڭ مثالیدر» دیدی.

بر یوزینڭ حیاتی یغمور برله بولغانلقدن اوزاق زمان یغمور
باغمای تورسه یر یوزی اوله در؛ شونڭ کبی کوڭلگه کوڭلارنڭ
حیاتی بولغان علم کرمه ی تورسه کوڭل هم اوله در؛ اولسگان
کوڭل الله دن براق بولادر؛ و شونڭ اوچونده علمدن اعراض ایتمک
الله دن اعراض ایتمک کبی بولادر. نته کیم امام بخاری حضرتلری روایت
قیلادر: «عَنْ أَبِي وَاقِدٍ اللَّيْثِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَمَا هُوَ جَالِسٌ فِي الْمَسْجِدِ وَالنَّاسُ مَعَهُ إِذْ
أَقْبَلَ ثَلَاثَةٌ يَفْرُقُ أَقْبَلَ اثْنَانِ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَذَهَبَ
وَاحِدٌ قَالَ فَوْقًا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَّا أَحَدُهُمَا
فَرَأَى فَرَجَةً فِي الْحَلَقَةِ فَجَلَسَ فِيهَا وَأَمَّا الْآخَرُ فَجَلَسَ خَلْفَهُمْ وَأَمَّا
الثَّالِثُ فَادْبَرَ ذَاهِبًا فَلَمَّا فَرَغَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
أَلَا أُخْبِرُكُمْ عَنِ النَّفَرِ الثَّلَاثَةِ أَمَّا أَحَدُهُمْ فَأَوَى إِلَى اللَّهِ فَأَوَاهُ اللَّهُ
وَأَمَّا الْآخَرُ فَاسْتَحْيَا فَاسْتَحْيَا اللَّهُ مِنْهُ وَأَمَّا الْآخَرُ فَاعْرَضَ فَأَعْرَضَ
اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَنْهُ» یعنی ابو واقد اللیثی رضی الله عنه دن روایت

قیلندی: حقیقتدە رسول الله صلى الله عليه وسلم آدملىر بىرلە مسجددە
 اوتورغان چاغندە اوچ كىشى قارشو طرفدن كىلدىلر: ايكىسى
 پىغمبرنىڭ قارشوسىدە كىلدى؛ بىرى كىتدى. ابو وابد ايتدى: پىغمبرنىڭ
 قارشوسىدە كىلگان ايكىسى پىغمبرنىڭ مجلسىدە توفتادىلردە بىرى خەلقەدە
 بىر آچق بىر كوردى: شۇندە اوتوردى؛ ايكىنچىسى كىشلىرنىڭ آرتىدە
 اوتوردى. و اوچونچىسى كىرى كىتوب قالدى.

رسول الله صلى الله عليه وسلم سوزىدىن بوشانغاچ ايتدى:
 « سىزگە اوچ كىسەدن خەبەر بىرمەيم مو؟ آنلارنىڭ بىرى اللهغە صفىدى؛
 الله آنى صفىدردى. ايكىنچىسى اويالدى؛ الله اويالووين قبول ايتدى.
 اوچونچىسى اللهدىن يوز دوندردى؛ الله آڭا غضب قىلدى. » دىدى.
 مونا علم خەلقەسىدە اوتورماي كىتوب قالغان كىشىنى پىغمبرمز:
 « اللهدىن يوز دوندردى » دىب ايتدى.

الله تعالى جەملە مسلمانلارنى توفىقات الھىيەسىدە مظهر بىروروب
 علمگە اقبال ايتگوچى و ھىز بىر اشنىڭ مدارى و كوڭلارنىڭ حىياتى علم
 ايكانن بىلوب علمگە يابىشغوچى اىلىيە، آمىن!
 اقول قولى ھىدا واستغفر الله لى ولسكم.

خطبة ثانية

الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور
 أنفسنا ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا
 هادي له و أشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له و أشهد أن
 محمدا عبده ورسوله أما بعد فإن الله وملائكته يصلون على النبي
 يا أيها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما اللهم صل على محمد
 وعلى آل محمد بعدد من قعد وقام . اللهم صل على محمد وعلى آل
 محمد بعدد من صلى وصام . اللهم صل وسلم عليه وعلى جميع
 الأنبياء والمرسلين وعلى ملائكتك المقربين اللهم ارض عن أبي
 بكر وعمر وعثمان وعلي وعن سائر الأصحاب والتابعين . اللهم
 اغفر لي ولوالدي وللمؤمنين . اللهم انصر من نصر الإسلام وأيد
 من أيد الدين ٣ و اخذل من خدع الإسلام وكبت من عادى
 الدين . عباد الله ! إن الله يامر بالعدل والاحسان وإيتاء ذى القربى

وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ .
وَلَذِكُرِ اللَّهَ أَكْبَرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ .

تنبيه

خطبه ثانيه بوندين صوكره تكرار بارلنماس . هر وقتده بو خطبه
ثانيه نى او قومقله اكنفاء اولنور .

۲

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار . الكريم الستار . الخ .

اما بعد اى دين فردا شلر !

بتون اسلام عالمنده مشهور ومعروف بولغان اماملردن امام
سيوطى حضرتلرى اوزينك «الجامع الصغير من حديث البشير النذير»
اسملى مبارك كتابنده حضرت پيغمبردن روايت قبلادر : حضرت
پيغمبر ايتمكان : «أَتَانِي جِبْرِيلُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ عَشْ مَا شِئْتَ فَإِنَّكَ
مَيِّتٌ وَاحِبٌ مِنْ شِئْتَ فَإِنَّكَ مَفَارِقُهُ وَاعْمَلْ مَا شِئْتَ فَإِنَّكَ مَجْزِيٌّ
بِهِ وَاعْلَمْ أَنَّ شَرَفَ الْمُؤْمِنِ قِيَامُهُ بِاللَّيْلِ وَعِزُّهُ اسْتِغْنَاءُهُ عَنِ النَّاسِ»
يعنى حضرت جبرائيل عليه السلام بكا كيلدى ؛ آيتدى : اى محمد

تله گان قدر كچه ياشا آخرنده بر اوله چكسن، تله گان كمسه كنى سو
 آخرنده بر آير يلاچكسن، تله گان نرسه كنى اشله آخرنده بر شونك
 جزاسين كوره چكسن؛ دغى شونى بيلكه حقيقتده مؤمنك اولوغلى
 نونده عبادت قيلمق برله در وعزتى كشيدن طمع قيلماسلق وكشيگه
 يالناماسلق برله در. ديگان.

بو حديث شريف امت محمدنى اوگروه تيك ايچون، امت محمدگه
 بينه كچى و يول باشچى بولمق ايچون سويله نگان اولوغ قاعده لر نك
 بر سيدر كه آدم بالاسى ايچون آخرنده بر اولوم بارد؛ آدم بالاسينك
 بو دنيا ده طور ووى وقتلى غنه در؛ بو دنيا بر كروان سرايدر، بر
 مسافر خانه در. بو كروان سرايده، بو مسافر خانه ده بولغان مسافر لر
 همه سى بو كروان سرايدن، بو مسافر خانه دن كوچوب كيتهر لر؛
 دار الجزاء بولغان آخرت يور طنه باروب بونده قيلغان عمل لر ينك
 جزاسين كورر لر؛ بو دنيا ده چاغنه اوزلر ينك نه ايچون ياراتلغان قلر ين
 بيلگان و شوگا كوره حركت قيلغان كمسه لر آخرنده راحت بولور لر؛
 دنيا ده چاغنه اوزلر ينك نه ايچون ياراتلغان قلر ين بيلمه گان: نيچوك گنه
 بولسه ده بولسون دنيا غنه بولسون، نيچوك گنه تابلسه ده تابلسون مال غنه
 تابلسون ديب يورگان كمسه لر آخرنده بيك اولوغ اوكونچگه قالور
 لر؛ ليكن اول كونده اوكونمك فائده بير مهس؛ دنيا دن بر كيتكان
 كمسه ايكنچى مرتبه قايتوب كيلمه س.

الله سبحانه و تعالى حضرتلر ينك مرحمت آلهيه سنه نائل بولمق

ايستەگان كەسەلەر - تونلار دە عبادت قىلسونلار؛ عزتلى بولاسى كىلگان كەسەلەر كىشىدىن ئامىد قىلۇنى و كىشىگە تەلىق قىلۇنى قوبىسونلار.

دنيا - ياز و قىامت - قىش مئالندە دركە قىشنىڭ قايفوسىن يازدىن قايفىر تىماغان = قىش اوچون يازدىن حاضىرلىمىگان كەسەلەر قىش كۈنىدە قىنلىقغە قالولرى و زىھىت چىگولرى مەلۇمدىر. شۇنىڭ كىمى قىامت قىشنىە دنيا يازىدە حاضىرلىمەگان = آخىرتنىڭ تىدار كىن كۈرمەگان كەسەلەر قىامت كۈنىدە تورلى قىنلىقلارغە قالولار و تورلى زىھىتلەر چىگەرلەر؛ اول چاغىدە دىنياغە قايتۇپ اىكى گىنە رىكەت نىماز اوقۇر اوچون رىھىت سۇرۇرلەر! لىكىن مىللىونلار بىرسەلردە بىر كىنكەندىن سۇڭ قايتارلىق اىھتىماللار بۇقدىر. دىنيادە بۇلدۇز، اول چاغىدە نىشلىدۇز و نىچون اول وقتدە گۈزلى مەللەر قىيامادۇز! دىنلىسە بىرلەكك طوغرى جۇاب بولنىماس، يالغانلارغە بىيارمەس؛ يالغان سۇزلار سۇيىلەۋدىن تىللار ئىنۇع بۇلۇر؛ آياقلار قۇللار شىھادت بىرەر.

اى برادرلار! حاضىر دە اش اۋىمەگان، فرىت قۇلدىن كىتمەگان؛ فرىتىنى غنىمەت بىلىشۇز! دىنيادە چاغىدە صاغ و سىلامەت و قىشۇدە آخىرت آزۇغن حاضىرلەشۇز! الله تەالى طىغان نىرسەلردىن طىولۇشۇز و قوشقان نىرسەلرىن قىلىشۇز! مىلت اسلامىيەنىڭ مىنافىئە چالىشۇز! مىسلمانلارنىڭ تەالى و ترقىسىنە طرۇشۇشۇز! لىكىن بىتونلەى دىنياغە چۇمۇب كىتۇب ھىلاك بولماشۇز؛ آخىردە جەننە عذابىنە فالماشۇز؛ ھەمدە دىنيانى بىتونلەى تاشلاب قۇيۇبدە اوزكۇزنىڭ و اولاد مىلتنىڭ خۇار و ذىلىل بۇلۇۋىنە سەبب بولماشۇز؛

بلکه مڭگو توراقچى كىي مال جيوكز؛ ايرته گه اوله چك كىي عمل
 قيلكز؛ چونكه بو دنيا فانيدىر، بقاسى يوقدر؛ دنيا ده بولغان نرسه لرنىڭ
 همه سى موقدر، باقى بولغان وزوال ايرشىمى تورغان بر نرسه ده يوقدر؛
 بلکه حضرت جبرائيل حضرت پيغمبر گه اينكان كىي، دنيا ده بولغان
 تركلكنىڭ صوڭى اولومدر، طوتاشونىڭ صوڭى آيرلومدر، شونىڭ اوچونده
 فانيدىن بقاء كوتمه ينيچه هر وقت اولومگه حاضر بولوب تورمق لازمدر.
 اولومگه حاضر بولوب تورو - كفن كيوب ياتوب تورو ياخود
 دنياغه قول سلتىب بر بوچماقغه اوتوروب تسبيح تارتوب يا ايسه بر
 توقتاماي نماز اوقوب تورو توگلدىر. بلکه اولومنىڭ وقتى ييتكچ بر
 ساعت كىچكمه ينيچه اوله چكن، اولىگاندىن صوڭ هر بر قيلغان اشلرندىن
 حضور رب العالمينده سؤال و حساب بولاچىن و هر بر اشلرى قدرت
 آلهيه نىڭ عدالت ميزاننه سالناچىن، قيامت كوندە صاف و سلامت
 كوگللردىن باشقه نرسه فائده بيرميه چكن خاطر ده طوتوب، هر بر
 اشنده غايت چىلىق و نهايت طوغرىلىق اوزرىنه حركت ايتىك ماللىر
 و اوغللرغه مغرور بولمايىنچه ايرته گه اوله چك كىي چن اخلاص برله
 عبادت قىلىق، الله نىڭ رىضاسنه و مېرھمتنه نائل بولورغه طر وشمقدىر.

مڭگو توراقچى كىي مال جيو - طاعت و عبادتكنى بر ياقغه
 تاشلاب بتون همىكنى و بتون مېھىتكىي مالغه باغشلاب تون كون مال
 آرتندىن يوكورمك، بتون وجودكنى و بتون راحتكنى صرف ايتوب بر
 طنماي مال اوچون ييامك و حرام حلالنه فارامايىنچه جيا بيرمك توگلدىر،

بلىكە ھەر نە قدر اوزۇڭداڭ ھەر دىققەتدە اولوب كىتمەك احتمالڭ بولسەدە،
مىسلماننىڭ مالى - مىلت اسلامىيەنىڭ مالى ايكانلىگىن و مىلت اسلامىيەنىڭ
باقى ايكانلىگىن خاطر كىدە طوتوب شول باقى بولغان مىلت اسلامىيەنىڭ تعالى
وترقىسنە خىدمەت نىيەت خىرىيەسىلە مىسلمان مالىن كوبەيتەك وشول نىيەت
اوزرىنە طوغرىلىق و حلاللىق بىرلە مال جىمىقدىر.

مىڭگو تور اچق كىبى مال جىبوڭز!

يارىن اولە چەك كىبى عبادەت قىلىڭز!

عمللىر نىيەتلەرگە قاراب بولادىر:

ھەر كىم نىيەت قىلغانىن تابادىر:

« إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِلسَّكِلِ أَمْرِي مَا نَوَيْتُ » .

اىقول قولى ھىدا واستغفر الله لى ولكم .

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ
اما بعد ای دین فرداشر!

مشهور و معروف حدیث امام لرندن امام ترمذی حضر تلمری
روایت قیلادر: «عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى
عَنْهُمَا قَالَ كُنْتُ خَلْفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا غُلَامُ إِنِّي
أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ: أَحْفَظْ اللَّهَ يَحْفَظْكَ أَحْفَظْ اللَّهَ تَجَرَّهُ تَجَاهَكَ إِذَا سَأَلْتَ
فَأَسْأَلِ اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعْنَيْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ
عَلَى أَنْ يَنْفَعُوا بَشِيءًا لَمْ يَنْفَعُوا إِلَّا بِشِيءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ وَإِنْ
اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشِيءٍ لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشِيءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ
تَعَالَى عَلَيْكَ رَفَعَتِ الْأَقْلَامُ وَجَفَتِ الصُّحُفُ».

یعنی قرآنک ترجمانی، امتک عالمی، علمک در یاسی، خلیفه لرناک
آناسی، پیغمبرک آناسی برله بر طوغمهک بالاسی، ابوالعباس
عبدالله بن عباس رضی الله عنهما حضر تلمرندن روایت قیلندی،
ابن عباس ایتدی: بر کون پیغمبر صلی الله علیه وسلم حضر تلمرینک
آرتنده (بنگه شوب بارادر) ایدم پیغمبر ایتدی: ای اوغلان! حقیقتده

بن سکا بر نیچه اولوغ قدرلی سوزلر اوگره تهیم: الله تعالی فرض قیلغان نرسه لرنی صافلا برینه کیتور، طیغان نرسه لرندن صافلان، یراق بول؛ اللهنی یادکنده صافلا - الله سنی صافلار؛ اللهنی یادکنده صافلا - هر اشده الله نڭ یاردمی آلدکندن چغار، الله سنی صافلار؛ هر قچان که بر نرسه صوراساڭ الله دن صورا؛ و هر قچان که دنیا و آخرت اشلرندن بر اشگه یاردم تله سه نڭ الله دن تله؛ دخی بیلگله که اگر بتون خلق سکا بر فائده کیتورو اوچون جیولسه لر، سکا الله نڭ یازغانندن باشقه بر فائده کیتوره آلماسلر؛ و اگر بتون خلق سکا بر ضرر کیتورو اوچون جیولسه لر، سکا الله نڭ یازغانندن باشقه بر ضرر کیتوره آلماسلر؛ فلملر یازودن توقتاغان؛ کاغدلر کیبکان، دیدی.

الله سبحانه و تعالی حضرتلری اوزینڭ علم ازلیسی برله کیله چکک بولاچق نرسه لرینڭ همه سین بیلگان، بیلگاننچه بولووین اراده، تقدیر و حکم قیلغان؛ واقع بولغان اشلرنڭ همه سیده الله نڭ اراده سی تقدیری و حکمی برله واقع بولادر. الله نڭ اراده سندن تقدیرندن و حکمندن باشقه هیچ بر نرسه بولماید.

«لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ» دیگان مبارک سوزلر - بتون اسلام عالمنده معروف و مشهور، مقبول و معتبر اسلام کتابلرنده محرر و مسطور سوزلردر که بومبارک سوزلرنی انکار قیلوچی بر مسلماننک بولماسه کړک: مسلمان کسه گه بویل اعتقاد ایتمک لازم در. قرآن وحدیت شریفلر بونی اثبات ایتمک در.

اما بوروبه شچه تقدیرگه اینانمق و هر بر اشنگ الله دن بولووینه
اعتقاد ایتمک، بنده نی علم و عمل بابنده یالقا و لقه صالماس، بلکه
بنده ننگ توکلن ثبات و اجتهادین آر تدرر. تقدیرگه همه الله ننگ قدر تینه
اشانغان کمسه اجتهاد ایتوبده بولمای فالغان اشکه فایغرماس، مالنه
و جاننه کیلگان قضاغه راضی بولور، باشقه ملتار کبی کوکلسز اشلر
و اناع بولو سببندن اوزین اوزی هلاک ایتمهس، قتل نفس فیاماس،
بلکه یازمشنه راضی بولوب فایغوسنه صبر قیلور؛ همک کیلچگی اوچونک
امید سزلنمهس الله غه تاپشور؛ بولسه شکرانه قیلور، غرور لنمهس،
تکبر لنمهس؛ بولماسه نصیب توکل ایکان دیوده متسلی بولور، فایغرماس،
خفا بولوب هلاکتیگه ترشمهس؛ مونا، شویله چه، تقدیرگه ایمان گوزل
خلقلر غه ملکه لندره در. اورونسز برگه فایغروندن و بولماغان اشلرگه
خفا بولودن و غیره، مسلمانچیلر غه کیلشمی طورغان، نرسه لودن
وقتقاره در.

هر نه قدر بو عالم - عالم اسباب بولغانلقدن : مسببات اسبابه
باغلی بولسه ده شول سببلر فی سبب قیلوچی بنه الله تعالی در ؛ اشلرناک
توبی همه سی الله غه فایتادر ؛ نته کیم قرآن عظیمده : «وَلِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ
وَمَا فِی الْاَرْضِ وَاِلٰی اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُورُ» یعنی کوکلر ده ویرده بولغان
نرسه لر الله ذکدر ؛ اشلر همه سی الله غه فایتار له در . دینلمشدن .
اقول قولی هذا واستغفر الله لی ولکم .

خطبہ جمعہ

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین قرداشلر!

امام سیوطی رحمۃ اللہ علیہ حضرتلری اوزینک « الجامع الصغير من حدیث البشیر النذیر » اسملی حدیث کتابنده بویلر روایت قیلادر: « الْعِلْمُ حَيَاةُ الْإِسْلَامِ وَعِمَادُ الْإِيمَانِ وَمَنْ عِلِمَ عِلْمًا آتَمَ اللَّهُ لَهُ أَجْرَهُ وَمَنْ تَعَلَّمَ فَعَمِلَ عِلْمَهُ اللَّهُ مَا لَمْ يَعْلَمْ. » یعنی حضرت پیغمبر ایتدی: « علم اسلامنک ترکلگیدر، ایماننک تروگیدر؛ بر کسه بر علمنی اوگره نسه الله تعالی اول کسه نك ثوابن آرتق قیلور؛ بر کسه بر علم اوگره نسه واول اوگره نگان علمی برله عمل قیلسه، الله تعالی اول کسه گه پیامه گانن بیلدر » دیدی.

ای مسلمانلر! حضرت پیغمبرنک مبارک حدیث شریفن ایشته سزمو؟ حضرت پیغمبر علم حقنده نه ایتکان؟ علم - اسلامنک حیاتی، ترکلگی دیگان. دیمک که علم بوماسه اسلامنک حیاتی، ترکلگی بولمای بلکه قوری اسمی گنه، مجرد رسمی گنه بولادر.

اما اوشبو، علم برله قائم بولا تورغان، علم برله ترک بولا تورغان اسلام اوزی نیندی نرسه؟ اسلام - نیندهی نرسه ایکانلگن حضرت

پیغمبر ایکنچی بر حدیث شریفنده اوزی بیان قیلغان؛ شویله که ابو عبد الرحمن عبد الله بن عمر رضی الله عنهما ایتهدر: «سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ بَنِي الْإِسْلَامِ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةٍ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَأَقَامِ الصَّلَاةَ وَآتِ الزَّكَاةَ وَحُجَّ الْبَيْتَ وَصَوْمِ رَمَضَانَ.» یعنی پیغمبر صلی الله علیه وسلم حضرتلرن ایشتدم ایتکانی حالده: اسلام بنا قیلندی بش نرسه اوزرینه. اول بش نرسه ناک برنچیسى: «عبادت قیلنورغه لائق بولغان هیچ بر آله بوق، مگر الله تعالی باردر و دخی حضرت محمد چنلقده آنک قلیدر همده پیغمبر بدر» دیب قلبنه موافق بولغان تلی برله گواھلق بیرمکدر؛ ایکنچیسى: شرطلرین، رکنلرین، خشوع و خضوعلرین یرینه کینتوروب نماز اوفومقدر؛ اوچنچیسى: زکاة بیرمکدر؛ دورتنچیسى: بیت الله نی حج قیلمقدر؛ بشنچیسى: رمضان آینده روزه طوتمقدر.

موئا اسلام اوشبو بش نرسه دن عبارتدر؛ بولنر ناک هر قایوسى اوچون علم لازمدر؛ شونک اوچونده: علم اسلامک حیاتی، ترکلگیدر، دینلهدر. اسلام، حقیقه، علم اوزرینه بنا قیلنغان، عقل و حکمتکه موافق بولغان، بر دین سماوی و نور آلهیدر.

اسلامده بولغان عقیده، غایت صافی و نهایت ساده درکه جمیع عالملرنی یارانقوچی بر الله غه و آنک پیغمبری حضرت محمد گه اشانمقدن عبارتدر.

اسلامدە بولغان عقىدەنىڭ غايىتى سادە و آچقى و نھايت صاف و پاك
 ايكانلىگىن اسلامنىڭ دوڭمانلىرىدە اقرار قىلمىقە درلر.
 اسلامدە بولغان عبادتلىرىمىز عقىل سلىمىگە موافىق ، الله نىڭ جلالىنى
 و عظمتىنى لائق روشدە درلر .

مثلا نمازىدە بولغان ركوع و سجود ، حركت و سكوت ، دعاء و
 تضرع ، تسبيح و تعظيم ھەممىسى كوكلىرىنىڭ خشوعىنى ، الله حضورىنى بىندە
 اوزىنىڭ عاجزلىگىنى بىلۈپ ، الله نى اولوغلاوينە لائق و بىك مناسىبىر .
 روزه - نفسىنى تەلەكەن نەرسەلەردىن منع قىلۇپ ، الله نىڭ امرىنى
 بوينى صوندىرۇپ ، امر آلەينىڭ اولوغلىقىنى كوستىرۇپ ، ھەمدە آچ تورۇ
 سىبىلى نەمت آلەپە و احسان رىبانىنىڭ قەدرىنى بىلۇپ آپلەرنىڭ حاللىرىنى
 ايسىگە توشۇرۇدۇر .

زكات - فقير و مسكىنلەرنىڭ حاجتلىرىنى اداء قىلۇپ ، بورچلى
 كەمسەلەرنىڭ بوينلىرىنى بورچ بوغۇلاردىن قۇتقارۇپ ، قول و كىنەزەكلەرنىڭ
 بوينلىرىنى قوللىق و اسارت زنجىرلىرىدىن آزاد قىلۇپ ، و يولچىلارغە يىڭلىك
 ايتۇپ اوچۇن بايلەرنىڭ ماللىرىنىە فرض قىلىنغان مەلۇم بىر ھەقتۇر .

الله تعالى اوشۇ زكە سىبىلى فقيرلەرنىڭ و ھەممە مۇھتاجلارنىڭ كوكلىرىنى -
 لارنىڭ بايلەرغە كىنە طوتۇلۇرىنى و آنلارغە كۈنچىلىك قىلۇلۇرىنى چىقارغان
 ھەمدە بايلەرنىڭ كوكلىرىنىە فقيرلەرگە مەرحەمەت قىلۇپ توشۇرغان ، و شۇبىلەچە
 ھەممە سىنىڭ كوكلىرىنىە تەنچلىق كىتۈرگان .

تورۇش اورۇلۇرىنى ، دۇنيادە بىرگە جىلۇپ مەشىقت قىلۇ خىستە -

لقاریزه بوندنده آرتق تأثیرلی نیندهی دواء بولورغه ممکن ؟
 اوزی راحت و سعادتگه چوموب ، ناز و نعمتگه غرق بولوب ،
 آچ بالانغاچ و سفیل دین قارنداشلرین حال سقالتلرندده اعتبارسز
 قالدرونی جائز کورمه گان ، بلکه آنلرغهده حاجت و ضرورتلرین
 اداء فیلولرلی قدری بیررگه فقراء و مساکیننی بتونلای محروم قیلماسغه
 قوشقان ، لکن هر نه قدر فقراء و مساکیننی بتونلای محروم قیلماسغه
 قوشسدهده ، مالنی مشقتله نوب تابقان توب ایاسی برله حاضرگه ایا
 بولونی سویوچیلرنی برابر قیلماغان . اوز مالن اسراف ایتوب بترگانلرگه
 یاخود اشلرگه ایرنوب تله نچیلک توشه گنده و یالقاولق یاستغنده یوارلا-
 نوب ییگل عمر اوزدررغه یاراتوچیلرغه ، تورلی صورتده بولغوچی ،
 حاضرنی سویوچی دالقاو قلرغه بتون مالن بولوب بیررگه قوشماغان .
 بو بر عدالت آلهیه در ؛ بو بر حکمت ربانیه در .

اما حج - آدملرگه عمرلرندده برگنه مرتبه بولسدهده مساوات عمومیهنی
 (بارسیده تیگز بولونی) کوستر مکدرکه : حجهه بای ، فقیر ، اشچی
 و امیر ، همهسی بر صورتده بولالر ، آرالرندده بولغان آیرما کوتهرله در ،
 بینلرندده هیچ بر فرق و امتیاز قالمایدنر .

همهسی بر اللهغه عبادت قیلالر ؛ همهسی بر قبلهگه یونالهلر ؛
 همهسیده بر حضرت محمدنک شریعتی برله عمل قیلالر ، افعال جنی
 حضرت پیغمبردن و اصحاب کرامندن کوچرلرگان طریق برله اداء
 قیلوب آنلرنک سیرت شریفه لرین و عبادتده بولغان اجتهدلرین

ایسگه توشره لر ، آنلرنڭ یورگان و تورغان اورنلر بن زیارت قیلالر؛ لیکن آنلر اول اورنلردن فائده و ضرر کوتمیلر، یاردم امید ایتمیلر، چونکه مؤمن کسمه لرگه طاش و توفراقلردن فائده و ضرر کوتمک، الله دن باشقه دن یاردم امید ایتمک جائز دگلدر، بلکه، شرک بالله در.

حضرت عمر رضی الله عنه بر وقتده بیت الله نی طواف قیلوب
 «چراسودنی اوپکان چاغنده ایتکان: «أَعْلَمُ أَنَّكَ حَجَرٌ لَا تَضُرُّ وَلَا
 تَنْفَعُ. وَاللَّهِ لَوْ مَا رَأَيْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْبِلكَ مَا
 قَبِلْتَكَ.» یعنی بن بیلهم که سن بر تاشسن! فائده ده بیرمه یسن،
 ضررده تیگرمه یسن؛ الله برله آنط قیلوب ئه یته م، که اگر رسول الله
 صلی الله علیه وسلم حضرتلرینڭ سنی اوپکانن کورمه گان بولسم
 ایدی، سنی اوپمه س ایدم، دیگان؛ بو سوزی برله عبادتلر بالغز
 الله غه غنه قیلنورغه فائده و ضرر بالغز الله دن غنه کوتولورگه تیوش
 ایکانلگن و اصحاب کرامنڭ حرمت قیلنه تورغان طاشلرغه نینده ی
 کوز برله فاراغانلغن کوسترگان.

حضرت عمرنڭ بو سوزی عقلغه و حکمتگه موافق، نور آلهی
 و دین مدنی بولغان اسلامنڭ روحنه مطابق بولغان بر سوزدر، که بو
 سوزنی چن مسلمانلر آلتون لوحه گه یازوب هر وقت کوز اوکلرنده
 بولندرسه لر لائقدر.

بویله صاف و پاک توحید و بویله الله غه اخلاص سر برله عبادت
 اسلام دیننه مخصوصدر.

جناب الله مؤمنلرنی هر خصوصده حقلق اوزرینه یوروتوب ،
دنیادن حقلق اوزرینه کیچورسون . آمین !
اقول قولی هذا واستغفر الله لی ولکم

۵

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین فرداشر !

الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در : « يَا أَيُّهَا
النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطَاةَ الشَّيْطَانِ
إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ . إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا
عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ . وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا
بَلْ نَتَّبِعُ مَا الْفَرِيقَانِ عَلَيْهِ أَبَاعْنَا أُولَئِكَ أَنْبَاءُ مَا لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا
وَلَا يَهْتَدُونَ . » یعنی ای آدملر برده بولغان نرسه لردن شبهه سز
پاك حلال بولغانلرین آشاکز ، شیطانتک یوللرینه کرمه کز ! چونکه
حقیقنده اول شیطان سزگه آچی دوشماندرکه چنلقده اول سزگه
یامانلقدن ، اک فباحت نه شه کیلکدن ، همه الله تعالی اوزرینه

بیلمه گانگیزی سویله ودن باشقینی بیورمایدیر. هر قچان که آدم لرگه
الله تعالی ایندرگان نرسه لرگه ایهرکیز دینلسه، آنلر بز آتالرمزدن
کورگان نرسه لرگه ایهره مز دیلر؛ گرچه آنلرنڭ آنالری هیچ بر
نرسه نی توبله ب بیلمه سه لرده، همدۀ طوغری بولغه کونلمه سه لرده،
آنلر آنالری نه ایهره لرمو؟ دی در.

الله سبحانه و تعالی حضرتلری اوزینڭ کمال رحمتندن هر کیمگه
حلال طیبندن تله گان نرسه سین آشاونی مباح قیلدی، لکن شیطاننڭ
یوللرینه کروب، شریعت چیکله گان چیکدن چغوب، حرام نرسه لرنی
آشاونی و شیطاننڭ وسوسه لرینه ایهرونی منع قیلدی، شیطاننڭ
وسوسه سی هر تورلی یامانلقنی و هر تورلی قباحث ئه شه کیلکنی
اشله توگه همدۀ الله تعالی حرام قیلماغان نرسه لرنی «حرام» دیب
و حلال قیلماغان نرسه لرنی «حلال» دیب ایندروگه ایکنلنگن
بیلدردی، کتاب اللهغه، الله ایندرگان حکملرگه ایهرکیز دینلنگان
چاغنده، بز آتالرمزدن کورگان نرسه لرمزگه ایهره مز دیوچیلرنی
ذم و تقبیح ایتدی. هیچ بر نرسه بیلمه سه لرده و حق یواغه کونمه-
سه لرده آنالرکیزه ایهره سزمو؟ دیب شلته له دی.

خلاصه کلام، الله تعالی بو آیت برله صوقرچه تقلیدنی، دلیلمی
قویوب زمان چمتندن سابق بولغانلرنڭ سوزلرینه علی العمیا ایهرونی
منع قیلدی. و شول روشچه بنده نڭ فکرینه حریت بیردی، انسانیتین
کاملله ونڭ و سعادتگه ایرشور اوچون حاضرله نونڭ یولن آچدی،

تقلیدنی تقبیح ایدوب: هر خصوصه عقلی اشله توگه، فکرنی یور توگه قوشدی. تفکر، تدبر، نظر و اعتبار حقنده قرآن عظیمده بیک کوب آیتلر باردی.

حضرت پیغمبر بو خصوصه اوشبو حدیثلرنی سویله مشدر: «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ» یعنی هر نرسه حقنده تفکر قیلکیز، فکر یورونکیز؛ الله تعالی ذاتی حقنده تفکر قیلماکیز، فکر یور وئمه کیز. «تَفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللَّهِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي اللَّهِ فَتَهْلِكُوا» الله تعالی ناک بار اتقان نرسه لری حقنک تفکر قیلکیز، فکر یورونکیز؛ الله تعالی حقنک تفکر قیلماکیز، فکر یور وئمه کیز، هلاک بولور سز. «تَفَكَّرُوا فِي الْخَلْقِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي الْخَالِقِ فَإِنَّكُمْ لَنْ تَقْدِرُوا قَدْرَهُ» یعنی مخلوقات حقنده تفکر قیلکیز، فکر یورونکیز؛ بارانقوچی (الله) حقنده تفکر قیلماکیز، فکر یور وئمه کیز؛ چونکه حقیقته سز آنی چن بیلو برله بیله آلماسسز. «تَفَكَّرُوا فِي الْإِلَهِ اللَّهِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي اللَّهِ» یعنی الله ناک نعمتلری حقنده تفکر قیلکیز، فکر یورونکیز؛ الله حقنده تفکر قیلماکیز، فکر یور وئمه کیز.

حضرت پیغمبر بو حدیث شریفلر برله الله تعالی حقنده تفکر فیلودن – فکر یور وئودن – اویلاودن طیعان؛ چونکه الله تعالی ناک ذاته ایرشمکدن بنده ناک عقلی عاجزدر؛ فکری قاصدر؛ شونک اوچون الله تعالی ناک ذاتی حقنده تفکر فیلمق، فکر یور وئتمک اویلامق فائده سزدر؛ بلکه عقل ادراک فیلا آلماعان و فکر یینه آلماعان سبیلی

ضرر بولوی احتمالدر.

اما الله تعالى نڭ نعمتلىرى، مخلوقاتلىرى يعنى كوكلار بىرلر و آنلرده بولغان نرسىلەر حقندە تفكر قىلۇغە، فېكر يورتۇگە، اويلاۇغە قوشقان؛ چونكى بونلر حقندە تفكر قىلو، فېكر يورتۇ، اويلاو بىرلە الله تعالى نڭ قدرتى و عظىمتى بىلنەدر، بو نرسىلەر الله تعالى نڭ قدرتنە عظمتنە دلالت قىلادىر.

اوشبو اوزون سوزلار نڭ قىسقەسى يالڭىز الله تعالى نڭ ذات اقدسى حقندە تفكر درست توكلىر، باشقە ھەر نرسەدە تفكر لازىمىر، تقليد جائز توكلىر.

الله تعالى مؤمنلر نڭ فېكلرىنە ھرىت و قىلبلىرىنە مئانت بىروب، باشلىرىن عقللىرىنە قىر قىلودن، كوڭلى سىزمەس، كوزى كورمەس و قوللارنى ايشتمەس جانلى فونوگراف بولۇدن خلاص اىلىپ، غەرب مەدنىيەتنىڭ وجودىنە، غەرب عالمىدە ەلم و مەارف نۇرى ساچلۇۋىنە، غەرب عالمىنىڭ مەارف ضىئەسى بىرلە ضىئەلۇۋىنە، مەدنىت نۇرى بىرلە نورلۇۋىنە سەبب بولغان، ەنى انصافلى غەرب عالملىرى مەرفىدىن ھم غەرب مەدنىيەتنىڭ آتالرى و غەربلىلرنىڭ ەلم و مەارفىدە استاذلىرى دىپ اقرار قىلغان اسلام عالملىرىنىڭ فېكلرىدىن فائىدەلەنۇنى بىرلەرگەدە نصىب و مىسر اىلىپ، بو كۈندە بولۇندىمىز اوشبو جەھالت و سەفالت چوقىلاردىن چىقۇپ، ەلم و ترقى بوللرىنە كىرگە، گۇرەنە تەصب و جاھلانە ھەر پىرىستلىكلىرىمىزنى تاشلاپ، ھىقى مىلت سۈيۈچى و

چن حمیت ایاسی بولورغه ، دنیاده و آخرته مسعود قیلا تورغان
خیرلی عملر قیلورغه موفق ایلیمه . آمین !

آخردمه ایمان ، آخرته امان جنت و دیدار برله مشرف
ایلیمه . آمین !

اقول قولی هذا واستغفر الله لی ولکم .

۶

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الخ

اما بعد ای دین قرداشلر !

الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در: « زین

لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ

الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنُ الْمَآبِ. » یعنی آدملرگه کورکام

کورسه تلدی نفسنک آرزو قیلا تورغان نرسلرین سویونی ؛ اول

نفسنک آرزو قیلا تورغان نرسلری ، خاتونلر ، اوغللر ، کوب ماللر ،

علامتلشمش آطلر ، نورلی توبه لر ، صغرلر ، قویلر ، و تورلی ایگونلردر .

شول مذکور نرسه‌لر، آدم‌لرنڭ دنييا تركليگنك فائز لنه تورغان نرسه‌لر يدر.
 آدم‌لر اولساڭچ و قبرلر ندين قوپارلغاچ قابته چق گوزل اورون
 ايسه الله تعالى فاشنده‌در، دى‌در.

الله سبحانه و تعالى حضرتلرى بو آيت شريفه‌ده آدم‌لرنڭ سويه
 تورغان همده اوزلرينڭ سويلر ين كوركامگه صاناب سويه تورغان
 نرسه‌لر ين بيان قىلدى.

آدم‌لرنڭ بيك يارانوب سويه تورغان نرسه‌لرى آلنى تورلى
 نرسه‌در.

برنجيسى خاتونلر در، كه آنلر انسانلر نڭ اڭ آرتق سويه تورغان
 نرسه‌لر يدر؛ چونكه خاتونلر، انسانلرنڭ عمرلك يولداشلىرى، معيشت
 مشقتلرينه ياردمل شوچى قولداشلىرى، دنيانڭ فايغو و حسرتلر ين،
 شادلىق و مسرتلر ين اورناقلاشه تورغان ايبده‌شلىرى وعموماً هر حاللرنك
 كوكللر ين يواناتا تورغان، ايچكى سرلر ين عرض ايتنه تورغان سرده‌شلىر يدر.
 انسان خارجه‌گى مشغوليتلرى تمام بولو برله، دنيانڭ مشقتلرى
 برله آرغان وجودين، معيشت فكلرلى برله يورولغان كوكلن عائله
 ايچر وسنده راحتلندر رگه آشفاد؛ چونكه انسان عائله ايچر وسنده تابقان
 راحت و سعادتنى، عائله خارچنده، باشقه يرده تابىق احتمالى يوقدر كه
 عائله سعادتندين محروم بولغان كمسه‌لر حقيقه قوزغاچ حاللى كمسه‌لر در.
 عائله، وجود كيمه‌سى معيشت طولقونلر ينڭ هجومندن بارناچق
 بر استراحت ليمايندر.

عائله - محنت داوللرنىن، زحمت بورانلرنىن صغناچق بىر
سعادىت ابوانىدۇر.

اوشىبو سعادىت ابوانى و استراحت لىمانى بولغان عائله نىڭ ركن
اعظمى و نظامى، نىگىز تاشى و قوياشى خاتونلار. خاتونسىز عائله،
عائله توگىلىدۇر.

انسانلار خاتونلارنىڭ قارىنىدە ياراتلىمىغە باشلانورلار، دىياغە چىققا-
نلار يەنە قىدر آندە تەربىيەلنورلار، دىياغە چىققاننىڭ صوگىندە يەنە طوغان
كونلارنىن باشلاپ اولگانلار يەنە قىدر خاتونلارنىڭ قوچاغىدە و تەربىيەسىگە
بولنورلار. شونىڭ اوچونىدە بىر مىللىتىڭ تەربىيەلى و معرفىتى بولووى اوچون
اول مىللىتىڭ خاتونلىرى تەربىيەلى بولماق لازم و واجىدۇر.

خاتونلىرى تەربىيەسىز، معرفىتىسىز، اورامدىن اورامغە سوز تاشوچى
غىيىت فاپچىقلىرى بولغان مىللىتىڭ ايرىلرىدە يامان خاتون طەبىئەتلى، سقاللى
غىيىت فارچىقلىرى بولاچىقلىرى شەبەسىزدۇر.

ايكىنچىسى اوغللاردىن، كە آنلار كىشىنىڭ قارىتلىق وضعىفلىك زامانلارنىڭ
ياردىم و تەربىيەسىن امىد قىلا تورغان، ھەمدە نىسلىن دوام ايتىدىروب،
اسمىن باقى قالدىر و يەن امىد قىلا تورغان اشانچى و كوگىلىنىڭ يوانچىدۇر.

آنالارنىڭ امىدلارنى يەرىنە كىلووى، اوغللارنىڭ يارارلىقلى و تەربىيەلى
و معلوماتلى بولولارنى كىرگىزىدۇ؛ يوقىسە تەربىيەسىز آنالاردىن گوزل تەربىيەلى
بالالارنى كوتىمىك بىكار دۇر.

اوچونچىسى مال كوبلىگىدۇر، كە اول مال انسانلارنىڭ تەلەگان نرسە

لرینه ابرشدره تورغان، نفس آرزولرینه یتکره تورغان واسطه در .
 آنلرنڭ یعنی انسانلرنڭ تله گان نرسه لری، نفسلرینڭ آرزو
 لری چیکسز کوب بولغانلقدن مال نه قدر کوبه یسه ده برده کوبسنمیلر
 بلکه همیشه آرتدرونی غنه تلبلر . نته کیم حدیث شریفده ایتده در :
 «لَوْ كَانَ لِابْنِ آدَمَ وَادِيَانِ مِنْ ذَهَبٍ لَتَمَنَّيَ أَنْ يَكُونَ لَهَا ثَالِثٌ
 وَلَا يَمَلَأُ جَوْفَ ابْنِ آدَمَ إِلَّا التُّرَابُ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ»
 یعنی اگر آدم بالاسینڭ ابکی چوقر بر طولوسی آلتونی بولسه ایدی
 البته اول ایکسی یاننه اوچنچیسى دخی بولووین آرزو قیلورایدی:
 آدم بالاسینڭ ایچن توفراقدن باشقه نرسه طولدرماس. الله تعالی توبه
 قیلغان کسمه نڭ توبه سین قبول قیلور، دی در .

اگر انسان مالغه بتونلهی بیرلسه حتی شول حالگه کیلورکه
 آنڭ کوکلنده مال محبتندن، مال خیالندن باشقه هیچ بر نرسه گه اورون
 قالماس، حقلقنی طلب قیلماس، حقلقغه بولشماس، آخرتده ایندگو
 بنده لرگه وعده قیلنمش درجه لرگه ایرشورگه طروشماس .

مالغه بتونلهی بیرلو بنده نی شول حالگه توشرگانلگی سببندن
 بولورغه کرکدر، که هر قچان بر قومگه بر پیغمبر کیلسه؛ یاخود بر
 قومده بولغان اویغونسز حاللری، یاراقسز فعللری توزه توچی بر مصلح
 ظهور قیلسه؛ اول پیغمبرگه واول مصلحغه اڭ اؤل قارشو توروچیلر،
 اڭ اؤل کافر بولوچیلر، اڭ اؤل انکار قیلوچیلر و تکبرله نوچیلر
 بایلر بولا کیلگانلر شوبله چه نورلی مقصود لرغه وسیله بولغان

مالىڭ اوزىن مقصود قىلغان ، مالىڭ ذاتىن محبوب ياصاغان كىسەلەر
هلاك ابدى بىرلە هلاك بولورلار.

دورتىنچىسى علامىلەش اطلاردر.

بىشىنچىسى تورلى تويەلەر، صغرلار و قويلاردر.

آلتىنچىسى ايگونلار، هر تورلى آغاچلار، اولنلار و چېچكلاردر.

بونلارنىڭ بعضىلارى زينىت و بعضىلارى نعمت بولوب، بونلارنىڭ

هر قايسى بىرلەدە انسان فائىدەلەنمىدەدر.

هر وقتدە انساننىڭ منافىئە خىدمىتى ايتىمىدە اولدىلارنىدىن انسان

بوللارنى سويەدر، ھەمدە كۆپ وقتلاردا سوپۇدە افراط قىلۇپ بولار

اۋچۇن ضررغەدە تۇشەدر.

ھاسىل كلام بو آلتى نىسە انسانغە طبعاً محبوب بولغان نىسەلەردر.

ھەمدە قرآن عظيم: انسان بو نىسەلەرنى سويۇگە مېھرىبانلىق كىلىدىغان

بو نىسەلەرنى سويە تورغان طبعىيەتدە يارانغانلىقىنى بىيان قىلادىر.

انساننىڭ بو نىسەلەرنى اصل طبعاً سويۇ قىدرىسى مەھسۇم تۇگىلىدىر.

مىثلاً: خاتۇنلارنى سويۇ نىچۇن مەھسۇم بولسۇن، كە آنلارنى خىزمەت

پىيغەمبەردە سويىگان؛ ھەمدە آنلار آدم نىسلىنىڭ وعدەلى بىر كۈنگە قىدر

باقى بولۇۋىنە سەبەبلەر. ياخۇد مالىنى سويۇ نىچۇن مەھسۇم بولسۇن، كە

دىن و مىللىتىنىڭ قىۋامى مال بىرلەدر.

فقط بو نىسەلەرگە افراط درجەدە بېرىلو، بونلارغە آلدانۇپ آخرىنى

اونۇتۇپ مەھسۇملىرى، كە آيتىنىڭ آخرى ھەم شۇنى آڭلايدۇ: « بو نىسەلەر

دنیا اوچون فائده‌لی بولغان نرسه‌لردر؛ قایته‌چی گوزل اوروں
الله فاشنده‌در» دی‌در.

بو نرسه‌لرنی سویو منموم بولماسه‌ده، بونلر فانیدرلر. الله
فاشنده بولغان ثواب و درجات بونلردن ده‌ا گوزل، بونلردن ده‌ا
افضلدر؛ بو فانی نرسه‌لرگه آلدانوب باقیلردن محروم قالماکز؛ بتونلی
دنیاغه چوموب کیتوب آغرتده جهنمگه گنه مستحق بولماکز!
ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار. آمین!
اقول قولى هذا واستغفر الله لی ولکم.

۷

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین فرداشر!

الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره‌در: «قُلْ اِنْ

كَانَ اَبَاؤُكُمْ وَاَبْنَاؤُكُمْ وَاِخْوَانُكُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَاَمْوَالُكُمْ

اَقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا احِبَّ اِلَيْكُمْ

مَنْ اَللّٰهُ وَرَسُولُهُ وَجِهَادٌ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتّٰى يَاۡتِيَ اَللّٰهُ بِاَمْرِهِ

وَ اَللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْفَاسِقِيْنَ» یعنی ای محمد علیه السلام آدم‌لرگه

اینگل: اگر سزىڭ آتالرىڭز، اوغللىرىڭز، بر ماوغمه قرداشلىرىڭز، خاتون-
نلرىڭز، ياقىنلىرىڭز، كىسب اينىكان ماللىرىڭز، يور ووى توقتالوب قالووندىن
قورقه تورغان سوداڭز، راضى بولوب، ياراتوب تورا تورغان
اورونلرىڭز، سرگه سويوكلىرىڭ بولسه الله دن، اللهڭ پىغمبرىدىن،
همده الله يولنده ماللىڭنى وجانلىڭنى صرف ايتوب جهاد قىلمىدىن،
طروشىدىن بس كوتوب نورڭز الله تعالى اوزىڭ عذابىن يبارگانگه
قدر؛ الله تعالى فاسق قومنى هدايت قىلماس يعنى طوغرى يولغه كونلمگه
موفق ائىتمىس، دى در.

بو آيت شريفه شونى آڭلاتادر، كه مؤمن بولغان كىسه ارگه الله
تعالى نى، همده اللهڭ پىغمبرىن هر نرسه دن آرتق سويىك، دىن
اشلىرىن دنيا اشلىرىن آلدە طومق، دىن اشى برله دنيا اشى ايكيىسى
برى بىرسنه قارشو كىلسه لر، دنيا اشى نه قدر ضرر كىلسه ده دىن
اشنى اختيار ايتىمك لازمدر.

انسان اوزىڭ آتا و بابالرىن، خاتون و بالالرىن، ياقىنلىرىن،
ماللىرىن، سودالرىن، يورط و يرلىرىن طبعى سويىه در؛ همده
بو - طبعى - سويوى اوچون گناهكارده بولمايدىر؛ لىكن بونلرى
سويوده بىك آلگه رى كىتمك، بونلرغه بتون كوڭلى برله بىرلىك،
بونلرى حتى الله دن، اللهڭ پىغمبرىدىن، الله يولنده چالشمىدىن
آرتغراق سويىك انساننى هلاك ابدى برله هلاك قىلادر؛ چونكه بونلرى
هر شىدىن آرتغراق سويىك و بونلرغه بتون كوڭلى برله بىرلىك كوڭلىڭ

دنياغه باغلانويينه ، انساننك دنيا شغللرينه چومووينه ، فكورى دنياڭ
هوساتنه غرق بولووينه سبب بولادر .

دنياغه كوڭل باغلامق و بتون كوڭلى برله دنياغه بېرلمك ايسه
جميع خطالرنڭ باشيدر . نته كم حديث شريفده اينه در : « حُبُّ الدُّنْيَا
رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ » يعنى دنياڭنى سويكم جميع خطالرنڭ باشيدر ، دى در .
دنياڭنى هر شيدن آرتق سويگان ، بتون كوڭلى برله دنياغه
بېرلمكان كمسه ، محبوبى بولغان دنياڭنى حاصل قيلور اوچون اوڭلا شېبه -
لرگه ، صوكره مكر وهلرگه بارا تورغاچدن حرام قطعيلرگه كرر ، وهيج بر
نرسه دن چيركه نمهس ، سودا متاعن اوتكهرو اوچون بالغانغه آنط
ايتودنده قاچماس ، حتمى اوزينڭ قباحللكارين قباحت ديبده بيلمهس ،
واوزينڭ ئه شه كيللكارين سيزمهس ، خيانت و آلد او كيللرني گناهغه ده
صايماس بولور ، گويا كه شولاي لازم كى كورر ، اوزينڭ كوزنده گى
بوره نه لرنى كورمه سده ، باشقه لرنڭ كوزندن چوب و طرناق ئوبلرندن كر
ازلهب يورر ، « الْمُسْلِمُ مِنَ سَلَمِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ » يعنى
مسلمان ، شونداين كمسه در ، كه مسلمانلر آنڭ تلىدن و قولندن سلامت
بولورلر ، ديكان حديث شريفنڭ تمام كير و سنجه حركت قيلور . مونا
« حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ » حديث شريفنڭ معناسى شونده ظاهر
بولور .

درست ، دنيا انسانلر اوچون ياراتلغان ؛ لىكن انسانلر دنيا
اوچون ياراتلماغانلر ، بلكه اللهنى تانوب ، اللهغه عبادت قىلوب ، سعادت

ابدیه گه حاضرلنمك اوچون ياراتلغانلار، نته كيم الله تعالى قرآن عظيمه :
 «وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ» يعنى بن پريلرنى
 و آدملىرى ياراتمادم مگر بنى نانوسونلار، برله سونلار و بكا عبادت
 فيلسونلار اوچون ياراتدم، ديدى.

شويله چه انسانلار نك ياراتلورلرندن توب مقصود سعادت ابدیه گه
 حاضرلنمكدن.

دنياه بولغان هنر و صنعتلر، علم و معرفتلىر، مال و ثروتلر
 همه سى شول حاضرله نوگه واسطه و خدمتچىدرلر. چونكه :

روحنك مركبى، بنگى، بنه تورغان حيوانى حكمنده بولغان
 تننى صافلامق اوچون اوچ نرسه گه محتاج بولنه دركه توراجق اورون،
 كيه چك كيوم، ييه چك آشدر.

بو اوچ نرسه نك عمومى صورته ده نظام و ترتيب اوزرنده حاصل
 بولووى اوچون بيك كوب علم و معرفتلىرگه و بيك كوب هنر و صنعتلىرگه
 حاجت توشه در، كه آنلار آخرت ايگونلىگى بولغان دنيا تورمشنه حاجت
 نرسه لار بولغانلقلورلرندن، آنارنیده اوگره نمك لازم بولادر...

ای مسلمانلار! هر فايولرگز ايشندگزر قرآن آيتنده : اگر آنا
 و بابالرگز، خاتون و بالالرگز، ياقنلرگز، يورط و يرارگز، سرنك
 اوچون الله دن و الله نك پيغمبرندن سويوكلبرهك بولسه لار الله نك عذابن
 كوتوگزرده تورگز، دينلدى.

ايه سى هر فايولرگز بر كره ملاحظه فيلوگز، هر برگز اوزگرنى

اولچەب قاراگز، اللهنى و اللهنىڭ رسولن مال و جانگزدن، خاتون و بالاگزدن آتا و باباگزدن و بارلىق دىياگزدن آرتق سويەسىزمۇ؟
 اگر حقیقە شولای بولسە یعنی سزلىر الله و رسولن مال و جانلرگزدن خاتون و بالالرگزدن، آتا و بابالرگزدن، الحاصل بارلىق دىياگزدن آرتق سويەسىگىز سرگە اولوغ سونچ! سزلىر حقیقى مؤمنلرسىز! چن بختلى بندهلرسىز! جناب الله شونداى مؤمنلرنى كوب فيلسون!
 آمین! یا رب العالمین!

اگر خاتون و بالالرگزنى، آتا و بابالارگزنى، باقن فرداشلر-گزنى، سودا اشلرگزنى، مال و يورط يرلرگزنى اللهدن و اللهنىڭ پيغمبرندن آرتق سويەسىگىز، اوکونچ سرگە، سىزنىڭ حالگىز يامان، كىلە-چكىگىز قاراگغو و خطرلىدر: اللهنىڭ عذاب الیمىن كوتەرگە اش قالادر.
 (نعوذ بالله من ذلك).

اقول قولى هذا واستغفر الله لى ولکم .

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین فردا شلر!

الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمه بیوره در: «یا
 آیها الذین آمنوا لا تخونوا الله و الرسول و تخونوا اماناتکم و انتم
 تعلمون. و اعلموا انما اموالکم و اولادکم فتنه و ان الله عنده
 اجر عظیم. یا آیها الذین آمنوا ان تتقوا الله يجعل لکم فوقانا
 و یکفر عنکم سیئاتکم و یغفر لکم و الله ذو الفضل العظیم» یعنی
 ای ایمان کیتورگان کسه لر! اللهغه و پیغمبرگه خیانت فیلما کز (یعنی
 الله نك فرضلرین و پیغمبر نك سنتلرین فالدرما کز) و دخی اوز کز نك
 آرا کرده بولغان امانت لک کز گه خیانت فیلما کز! حالبوکه سز بیله سز
 (خیانت نك و بالان و مسئولیتن) و دخی بیلک کز که حقیقته سز نك مال لک کز
 و بالال کز فتنه در (یعنی گناهغه و عذابغه توشوگه سببر) امانتنی اداء
 فیلما ن - امانتگه خیانت فیلماغان کسه لر اوچون، الله فاشنده اولوغ
 اجر و ثواب باردر. ای ایمان کیتورگان کسه لر، اگر سز اللهغه
 تقوالق فیلسا کز (یعنی الله نك امرینه بوین صونوب، اللهغه قارشولقنی
 قویوب، بیورغانن فیلوب و طیعانندن طیلوب یورسه کز) الله سز نك

کوئلكىزگە حق بىرلە باطل آراسىن آيرا طورغان بىر نور ، ھدايت ،
توفىق بىرر ، گناھلرگىزنى ستر قىلور - قاپلار و سىزنى يارلار . الله
اولوغ فضل و احسان اياسىدر ، دىدر .

اوشبو آيتلارده الله تعالى اوللا خيانتىدىن نھى قىلغان ، آندىن سوئره :
«ماللرگىز و بالالرگىز فتنەدر» دىگان ؛ بونك بىرلە بىندەنك خيانتگە
كرووينە و بالجملە گناھغە و غفلتكە توشووينە سبب بولغان نرسە
ماللر و بالالر ايكانلىگىن و عقل ايلارينە اوشبو ماللرنى و بالالرنى
سوبودىن حاصل بولاچق ضرلردىن صافلانۇ لازم و واجب ايكانلىگىن
بىلدىرگان ؛ چونكە مالنى و بالانى سويۇ - كوئلكىنى دنيا بىرلە مشغول
و بىندەنى اللهنك خدمتىدىن محجوب و محروم قىلادر ؛ بو ايسە اولوغ
بىر فتنەدر ، بلكەدە فتنەلرنك اولوغراغىدر .

و يەنە امام بخارى حضرتلرى بو طوغرۇدە بويىلە بىر حديث روايت
قىلادر :

«عن حذيفة رضى الله عنه قال كنا جلوسا عند عمر رضى الله
عنه فقال ايكم يحفظ قول رسول الله صلى الله عليه وسلم في الفتنه .
قلت انا كما قاله . قال انك عليه او عليها لجرى . قلت فتنه الرجل
في اهله وماله و ولده وجاره تكفرها الصلاة والصوم والصدقة
والامر والنهي . قال ليس هذا اريد ولكن الفتنه التي تموج كما
يموج البحر . قال ليس عليك منها باس يا امير المؤمنين ان بينك

و بینه‌ها باباً مغلقاً. قال ايسكر ام يفتح. قال يسكر. قال اذا لا يغلق ابداً. فقیل لحذیفه اكان عمر يعلم الباب. قال نعم كما ان دون الغد الليلة اني حدثته بحديث ليس بالاغاليط. فسئل من الباب. قال عمر. « یعنی حذیفه رضی الله عنه دن روایت قیلندی؛ حذیفه ایتدی: عمر رضی الله عنه ناک باندنه اوتورا ایدک عمر ایتدی: « رسول الله ناک فتنه حقنده بولغان سوزین قابسیگز خاطر لایسز! » بن ایتدم: بن خاطر لایمن، حضرت پیغمبر ناک ایتکانچه اوك، عمر ایتدی: « چنلایده سن پیغمبر ناک اوستنه یا که فتنه ناک اوستنه بیک باطرسن » (عمر بو سوزنی انکار طریقچه ایتکان) بن ایتدم: ایر ناک فتنه سی اهلی، مالی، بالاسی، کورشیسیدر. آکا کفارت بولور نماز، روزه، صدقه، امر معروف و نهی منکر. عمر ایتدی: « بن بو فتنه نی اراده فیلمایمن، لکن دریا طولقونلانغان کبی طولقونلاناچق فتنه نی اراده فیلامن. » حذیفه ایتدی: یا امیر المؤمنین آندن سکا ضرر یوقدر؛ چونکه سنک برله آنک آراسن بیکله نگان بر ایشک بارد. عمر ایتدی: « ایشک صندرلورمو؟ یاخود آچلورمو؟ » حذیفه ایتدی: صندرلور. عمر ایتدی: « آلا ی بولسه اول ایشک مگگو بیکلنمهس » حذیفه گه: عمر ایشک کم ایکانن بیله در ایدی مو؟ دینلدی. حذیفه ایتدی: ایبو، ایرته گی کوننک بیر ی یاغنده بر تون بارلغن بیلگان کبی بیله در ایدی؛ چونکه بن آکا شوندا ی بر سوز سویله دم که اول سوز یا کلمه اچ

توگلدیر . سوگره حذیفه دن : ایشک کم دیب صورالدى . «عمر» دیب جواب بیردى .

دیبهك كه فتنه عظیمه نى - دریا طولقونلانغان كبى طولقونلاناچق اولوغ فتنه نى بیکلهب قاماب طوتوب تورغان ایشک حضرت عمر بولغان و حضرت عمر وفات بولغاندن سوگره اول فتنه عظیمه نى طوتوب تورغان ایشک واتالغان ، فتنه گه یول بوش قالغان بولادر .

حضرت عمر رضی الله عنه نك صورانغان فتنه سی اهل و عیالگه مال و اولادغه محبتنك افراطندن ناشی بولا تورغان خصوصی فتنه بولمايېچه ، اسلام دولترينك باشنه کیلگان و مسلمانلرنك قانلرین سودای آغزغان عمومی فتنه بولسه ده ، حذیفه رضی الله عنه نك جوابی خصوصی فتنه حقدنه بولغان : « کشینك فتنه سی اهلی اولادی مالی و کورشیسیدر » دیب اینکان .

آیت و حدیث برله مال و اولادنك فتنه ایکانلگی و بو فتنه دن قوتولو اوچون همه حق برله باطلنی ، یاغشی برله یاماننی آیرو اوچون تقوالق ، الله نك قوشقانن اشلعب ، طیعاندن طیلوب ، نماز اوقوب ، روزه توتوب صدقه بیروب امر معروف و نهی منکر قیلوب تورو تیوشلگی بیان قیلندی ؛ همه تقوالق قیلغان ، الله نك امرینه بوین صونغان و معاصیدن صافلانغان کسه لر نك کوکلرینه جناب الله توفیق و هدایت بیرچکن ، و نماز اوقوغان ، روزه طوتقان ، صدقه بیرگان ، امر معروف و نهی منکر قیلغان کسه لر نك گناهلرین یارلقایه چغن

و بویله کسه لرنی مال و اولاد فتنه سندن فوتولوغه موفق ایته چکن
بیلر لدی .

ای مسلمانلر! تقوالق قیلکیز! ماللرکیزغه و بالالرکیزغه مغرور
بولوب ، آلدانوب فتنه گه توشمه کیز!

کوکلرکیزی دنیاغه باغلاب الله دن غافل و آخرتدن محروم بولما کیز!
بش کونلک دنیاغه مغرور بولوب (آلدانوب) مگگو خرابلقغه قالمما کیز!
دنیا سعادتیی بولغان مال اهل و اولاددن، آخرت سعادتیی بولغان
جنت و ثواب هیچ شبهه سز خیر لیدر، افضلدر .
افول قولی هذا واستغفر الله لی ولکم .

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین فردا شلر!

الله سبحانه و تعالی قرآن عظیمده بیوره در: « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ

تَتَّقُونَ. أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ، فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ

مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ، وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ، فَمَنْ

تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ أَنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ. »

یعنی ای ایمان کیتورگان کهمه لر! سزنگ اوزگزگه روزه طوتو فرض

قیلندی، سزدن مقدم اونکان امتارگه روزه طوتو فرض قیلنغان کبی،

سزگه روزه طوتونوگ فرض قیلنووی - سزنگ تقوالقغه حاضرلنوگز، دنیا

و آخرت سعادتنه نائل بولووگز اوچوندیر. سز لر صاناوولی کونلرنی

یعنی رمضان کونلرین روزه طونگز؛ اگر سزاردن برگز رمضان کون

لرنده خسته بولسه، یاخود سفرده بولسه (روزه طوتماسه) اول کهمه گه

خسته حالنده یا که سفرده چاغنده فالغان روزه سینگ کونلری صانچه،

باشقه کونارده قضا قیللق واجبدیر؛ روزه طوتوغه قدرتی بیک ضعیف

بولغان ، روزه طوتو سبیلی بیک قاتی مشقتگه و آغر حالنکه توشه تورغان قارتلرغه ، و دخی سلامتله نووی امیدلی بولماغان اوکالماي تورغان خسته لرغه فدیہ بیرمک (هر کونڭ روزه سی اوچون) بر مسکیننی طویدرمق واجبدر؛ ایمدی اگر بر کمسه فرض بولغان رمضان روزه سی اوستنه نفل روزه ده طوتسه ، اول نفل روزه طوتووی اول کمسه اوچون خیردر؛ روزه طوتووکز سزڭ اوچون خیردر؛ اگر سز روزه طوتونڭ خیر بولووینڭ بولین ، سبین بیله تورغان بولسه کز ، دی در .

الله تعالی بزارگه رمضان روزه سین طوتونی فرض قیلدی ؛ الله تعالی نڭ بزارگه رمضان روزه سین طوتونی فرض قیلووی ، محض بزنڭ اوزونڭ فائده مر اوچوندر؛ یوقسه الله تعالی بزگه روزه طوتونی فرض قیلوغه ، بزنڭ روزه طوتوومزغه و باشقه عمللرمزگه هیچ محتاج توکلدر « غنی عن العالمین » در .

روزه طوتونڭ اڭ اولوغ فائده سی شولدر، که روزه الله برله بڭ آراسنده بولغان بر سردر : الله دن باشقه هیچ بره و آکا مطلع بولماس و هیچ بره و آنی بیلمه س . ایمدی قچان که بر کمسه محض ربینڭ امرین طوتو، دینینڭ قوشعانن اشلو اوچون هر یلده کامل بر آی مدتی اوزینڭ نفسی تله گان نرسه لرین اندتیرین قویسه ، نفسی تله ی تورغان نفیس آشاملقلرنی، صالقون وتانلی ایچملکلرنی، پشکان ، آبدار ، پارلاق گوزل میوه لرنی کورگان چاغنده ، الله سبحانه

و تعالى نك آنى كوروب و بيلوب طور ووين اويلا ب الله دن اويالوب
صبر ايتسه، نفسى نه قدر تله ده الله دن قورقوب نفسنه يول بېرمه سه،
اول كمسه، هر وقتده شول ملاحظه برله بولغان سببلى، الله نك اميرين
رعايه قىلوغه، رضاغن كوزله وگه عادتلنور، الله نى مراقبه ملكه سى
حاصل بولور. بو مراقبه نفسنى تقوالقغه خاضرله وچينك اڭ اولوغى،
روحنى دنيا و آخرت سعادتنه اهل ياصا وچينك اڭ بيوگيدر.

بو مراقبه سى بولغان كمسه كشيگه خيانت قىلماس، كشيىنى
آداماس، ناحق يرگه كشيلىرنك ماللرين آشاماس، زكاتنى منع
قىلور اوچون شيطانى حيله لر قورماس، شيطانى حيله لر قوروب دينك
محكم بولغان بر ركنن ويران قىلماس، رباء آشاماس، گناه لرغه
ترگنسز جوگانسز كروب كېتمه س، اوزاق زمان غفلتده قالماس،
شايد ده بنده چيلك برله بر گناه غه كره قالسه، تيزلك اوزرنده شول
گناه دن فاي تور؛ درست توبه برله توبه قىلور.

روزه نك ينه بر فائده سى - روزه طوتقان كمسه قارنى آچقان چاغند
آشارغه تابا آلماي تورغان آچلرنى خاطر ينه كيتورر و آنلرنك
حاللرين ملاحظه قىلو سببلى كوكلى يوقارر، كوكلنه شفقت و مرحمت
كىلور، شفقت و مرحمت ايسه خير احسان قىلوغه و صدقه بېر وگه
سببدر؛ شفقتلى و مرحمتلى بولو الله نك رحمتنه ايرشوگه سببدر نته كيم
حديث شريفده: «الْاِحْمُونْ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ» يعنى مرحمتلى
كمسه لرگه الله رحمت قىلور، دينلمشدر.

حاصل کلام روزه طوتو اراده‌نی تربیه قیلور، الله نځ بیوروغن
کوزله‌وگه اوگره‌تور، الله‌نی مراقبه قیلوغه ملک‌لندر، اخلاق‌نی توزه‌تور،
کوکلنی نچکه‌رتور، طبیعت‌نی یوقارتور و عقل‌نی صافلندر.

ضرر‌سز و مشقت‌سز روزه طوتوغه کوچی یتکان، صاغ و سلامت
بولغان، مقیم کمسه‌گه رمضان روزه‌سین طوتو قطعاً واجب‌در: آچو حرام‌در.
خسته کمسه‌گه، مسافر‌گه، ایمه تورغان بالاسنه ضرر کیلوندن
فورقان بالا ایمزوچی خاتونغه، ایچنده‌گی بالاسنه ضرر ایرشووندن
فورقان یوکلای خاتونغه روزه‌سین آچوغه رخصت‌در؛ لیکن بونلرغه فالغان
روزه‌لرین صوگندن قضا قیلوق واجب بولادر.

بنه روزه طوتوغه حالی کیلمه‌گان، روزه طوتو برله بیک فاتی
مشقت‌گه توشه تورغان قارتلرغه، سلامتله‌نووی امیدلی بولماغان
(یازلمای تورغان) خسته‌لرغه روزه‌لرین آچوغه رخصت‌در؛ و بو
صوگتیلرغه هر کوننځ روزه‌سی اوچون بر مسکیننی طویدر رلق قدری
فدیه بیرمک واجب بولادر. اما صاغ و سلامت همک مقیم بولغان کمسه‌گه
روزه‌سین آچوق حرام‌در؛ الوغ گناه‌در، اگر آچسه آکا هم قضا هم
کفارت لازم‌در. قضاسی بر کون اورننه بر کوندر. کفارتی بر قول
آزاد ایتمک‌در، اگر آکا کوچی یتیمه‌سه آلتمش کون بر طوتاشدن
روزه طوتو قدر؛ حتی آراده برگنه کون آچسه‌ده باکییدن باشلاب آلتمش
کون طوتوق لازم بولادر؛ اگرده آلتمش کون بر طوتاشدن روزه
طوتارغه کوچی یتیمه‌سه آلتمش مسکیننی طویدر مقدر.

الله تعالیٰ بو رمضان شریفنی بارچه مزغه مبارک فیلسون! بارچه -
مزغه اوزون عمرلر بیروب اوزون کونلرنڭ روزملرین طوتارغه
نصیب ایلسون. آمین!

اقول قولى هذا واستغفر الله لى ولکم .

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ

اما بعد ای دین فرداشر!

الله سبحانه و تعالیٰ حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در: « شهر
رمضان الذی انزل فیهِ القرآن هدی للناس و بینات من الهدی
و الفرقان فمن شهد منکم الشهر فلیصمه و من کان مریضاً او علی
سفر فعدة من ایام اخر یرید الله بکم الیسر ولا یرید بکم العسر
و لتکملوا العدة و لتکبروا الله علی ما هدیکم ولعلکم تشکرون »
یعنی رمضان آی، اول شونداین آیدرکه اول رمضان آینک ایندرلمگه
باشلاندی قرآن؛ اول قرآن ایندرلدی و آدملرنی طوغری بولغه
کوندروچی بولغانی حالده، همدۀ طوغری بولغه کوندروچی و حق

برله باطل آراسین آیرغوچی کتابلر آراسنده اڭ آچق و اڭ روشن
 آیتلر بولغانی حالده؛ ایمدی سزلردن بر کمسه رمضان آینده حاضر
 بولسه، مقیم بولسه، مسافر بولماسه اول کمسه رمضان آیینڭ روزه-
 سین طوتسون؛ و بر کمسه خسته بولسه یاخود سفرده بولسه اول
 کمسه گه زوره سی قالغان رمضان کونلری صانچه باشقه کونلرده روزه
 طوتوق واجبدر. الله تعالی سزگه ییڭللیک تلیدر، آغراق تله میدر و دخی
 روزه کونلرینڭ صانن کاملله وگزننی و سزلرنی فائده لی حکملرگه
 کوندرگانلیگی اوچون اللهنی اولوغلاوگزننی تلیدر؛ شایدکه سز لر بو
 نعمتلرگه شکر قیلور سز لر، دی در.

الله تعالی، قرآن ایندرلرگان آی، رمضان آبی ایکنلرگن، همده
 رمضان آیینڭ روزه طوتوغه مخصوص قیلنه قلفی قرآن عظیم بومبارک
 آیده ایندرلرگانلیگی اوچون ایکنلرگن بیان قیلدی.

الله تعالی نڭ روزه طوتوننی اوشبو قرآن ایندرلرگان آیه مخصوص
 قیلنه قلفی، بنده لر قرآن عظیمنڭ اوشبو آیده ایندرلرگانلرگن خاطر-
 لرینه کیتورسونلر و بو قرآن ایندرلو نعمتنه شکرانده بولسونلر اوچوندر.
 ایمدی اوشبو، قرآن ایندرلرگان آیده، قرآن برله کوبرهک عمل
 قیلوق، قرآن قوشقان اشلرگه، باشقه آیلرده غیدنده نغراق یابشوق
 و قرآن طوغان اشلردن بارلق کوچ برله طروشوب صافلانوق همده
 روزه نی چن تقوالقغه ابرشدره تورغان روشده طوتوق لازمدر.

ای مؤمنلر! اگر بز اوشبو آیتلرگان روشده بولنساق، هیچ

بولماسه بو روشده بولنورغه بارلق کوچمیزی صرف ایتوب طروشساق
 شایدکه بزه قرآن ایندرلو نعمتن خاطرلاغان و قرآن ایندرلو نعمتنه
 شکرانده بولنغان بولورمز؛ اگرده بزروزه طوتوومز برله اخلاق
 و اعمالمیزی توزه تمهسهک، چن تقوالقغه ابرشو اوچون روزه برله
 فائده لنه بیلیمهسهک، و عموماً قرآن بولی برله یورمهسهک، اول چاقن
 بزنک قرآن ایندرلو نعمتن خاطرلاومز، قرآن ایندرلو نعمتنه شکرانده
 بولنوومز همه قرآن ایندرلو نعمتی برله فائدهلنوومز فایده؟

اوزمز ایرلر، همه بیک عقللی و آکلی ایرلر بولوبده، احمق
 و بوش بوغاز خاتونلر کبی، رمضان شریفده، سوز یوروتو و
 کشی ایتن آشاو برله شغللهنسهک، سقاللی باشلارمز برله، شیطان
 قارچقلر کبی بو مبارک آیدده اورام بویی غیبت صاتوب یورسهک،
 بزنک قرآنک هدایتی برله هدایتلنوومز فایده؟ چن تقوالقغه ایرو-
 شورگه طروشوومز، رمضانک حرمتن صافلاومز فایده؟

اگر بز بو کبی حاللرده بولنساق، بز روزه طوتوده بولغان
 حکمت و فضیلتلردن محروم بولورمز؛ بز یالکنز آجغوومز و صوصاومز
 برله گنه قالورمز؛ نته کیم حدیث شریفده: «رَبِّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ
 صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ وَرَبِّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهَرُ.» یعنی
 کوب روزه طوتوچی باردر، که آکا روزه طوتووندن آچلقدن باشقه
 نرسه یوقدر؛ و کوب تونده نماز اوقوچی باردر، که آکا تونده نماز
 اوقووندن اوباغلقدن باشقه نرسه یوقدر، بیورلمشدر. ایکنچی بر حدیثک:

«رَبِّ قَائِمٍ حَظُّهُ مِنْ قِيَامِهِ السَّهْرُ وَرَبِّ صَائِمٍ حَظُّهُ مِنْ صِيَامِهِ الْجُوعُ وَالْعَطَشُ»
 بەننى كۈپ تۈندە نەز اوقۇچى باردىكە آنڭ تۈندە نەز
 اوقۇندىن آلا تۈرغان اولۇشى اوياغلىقدىر؛ و كۈپ رۈزە طۈتۈچى باردىكە
 آنڭ رۈزە طۈتۈندىن آلا تۈرغان اولۇشى آچلىق و صۈسزلىقدىر، دىنلەشىدۇر.
 اى برادرلار حضرت پيغمبىرنىڭ بو سوزلارنىن ايشىتىڭىز! و بو آلتون
 سوزلارنى قولايغىڭىزغە آلوب اش ايتىڭىز! رەمزان شريفى سىزنىڭ اوچون
 اللەنىڭ رەمىتىدۇر: اللەنىڭ رەمىتىدىن مەروم بولماڭىز، غىيىت سويلەپ
 يالغان ايتىپ رۈزەڭنى بىلىگە يىبارمەڭىز! دىيادە يامان آتلى و آخرىتە
 اوياطلى بولماڭىز!

بو دىنيا، بش كۈنلىك بر خيالدىر؛ بۈندە نىچۈك بولسىدە اوتەر-
 سىز؛ اما آخرىتە نىتەرسىز: آندە بارچە سىرلار آچلۇر، بارچە خىللار
 تۈزان كىيى تۈز لۈپ ساچلۇرلار؛ اول كۈندە ھەر كىم اوزىنىڭ آنا و
 آناسىدىن، خانۇن و بالاسىدىن، قىزداش و دوستىدىن قاچار، قىلغان
 اشلىرىنە اوكۈنۈپ قانلى ياشلىر ساچار؛ اول كۈندە ماللار و اوغللار
 فائىدە بىرمەس، سلامت كۈڭلەرنى باشقەدن فائىدە بولماس؛ اول كۈندە
 نجات تابىماس مگر سلامت كۈڭللى كەسەلر تابارلار؛ باشقەلر كمال
 خىسرىتىدىن بارماقلىرىن قىبارلار!

اللە تعالى رەمزان شريفىنىڭ رەمىتىنە بارچە مۇمىنلارنىڭ كۈڭللىرىنە
 اوياغلىق بىرۈپ حق بىلۈپ ايسەرلىككە و باطلنى باطل بىلۈپ
 ساقلاپلارغە مۇفق ايلسون!

شیطانلر زنجیرلانغان اوشبو مبارک آیده آنلرغه قائم مقام بولوب
قالودن، آنلر بوغاورده یاتقان چاقلرنده آنلرنڭ خدمتلرین اداء قیلوب
تورودن ربم جملہ مؤمنلرنی اوزینڭ فضلی و کرمی برله صافلاسون.
آمین! یا رب العالمین!

اقول قولى هذا واستغفر الله لى ولكم.

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین قرداشلر!

الله سبحانه وتعالیٰ حضرتلری قرآن عظیمک بیوره در: «وَإِذَا سَأَلَكَ
عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي
وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ» یعنی ای محمد علیه السلام هر قچان که
بندہ لرم بنم حقمده سندن سوراسه لر، سن آنلرغه ایتگل: بن آنلرغه
یافمنن، دعا قیلغوچینڭ دعاسین قبول قیلامن، هر قچان که دعا قیلغو-
چی بڭا دعاً قیلسه، سورای تورغان نرسه سین بندن سوراسه، ایمدی
بولای بولغاچ بن آنلرنی ایمانغه وطاعتگه اوندہ سه م آنلرده بنم
دعوتمه اجابت ایتسونلر، بیوروغمه بوین صونسونلر و بڭا ایمان

کیتورسونلر : دین و دنیا اشلارنده طوغری بولغه **ك**ونلمکری
اوچون، دی در.

بو آیت شریفه روزه آیتلری آراسنده کیلگن؛ بو آیت شریفه
نڭ روزه آیتلرینه مناسبتی شولدر، که بوندن مقدمگی آیتده الله تعالی
بزدن روزه نڭ صانن طولدرمقنی همد الله تعالی نی اولوغلامقنی طلب
قیلدی؛ اوشبو، روزه نڭ صانن طولدر و الله تعالی نی اولوغلاو، بزنی
الله تعالی گه شکر قیلوغه حاضریه چکن، بز نڭ الله تعالی گه شکر قیلوو-
مزغه سبب بولاچقن بیان قیلدی.

الله تعالی نی اولوغلاو همد الله تعالی گه شکر قیلو اش برله
بولغان کبی سوز برله ده بولادر. سوز برله الله تعالی نی اولوغلاونڭ
مثالی «الله اکبر» دیمک، سوز برله الله تعالی گه شکر قیلونڭ مثالی
«الحمد لله» دیمک کبیر.

ایمدی سوز برله بولغان شکرده و سوز برله بولغان تکبیرده
تاوشنی کوتاروب ایتورگه کرکمو؟ یاخود تاوشنی یاشروب، مناجات
قیلوب ایتورگه کرکمو؟ ایشته الله تعالی اوشبو آیت شریفه برله تل
برله شکر نڭ وتل برله اولوغلاونڭ نیچوک بولورغه تیوشلگن کورسه-
توب: «بن بنده لرمه یاقمن» دی در؛ بو قول شریفی برله الله نی
تل برله اولوغلاغانده والله غه تل برله شکر قیلغانده فاتی تاوشلانو
وقاتی قچقرونیچ **ك**رک بولماغانلغن، بلکه آقرون تاوش برله
مناجات طریقچه بولورغه تیوش بولغانلغن بیلدره در.

بنه اڭ اشانچلى واڭ اولوغ حديث اماملى ابو موسى رضى
 الله عنه حضرتلرندن روايت قىلالر؛ ابو موسى رضى الله عنه حضرتلى
 ايتنه: بر سفرده حضرت پيغمبر برله برگه بولغان چاغمزه كشيلىر
 قچقروب تكبير ايتنه باشلاديلر. حضرت پيغمبر آنلرغه ايتدى:
 «اَيُّهَا النَّاسُ ارْبِعُوا عَلَىٰ اَنْفُسِكُمْ فَاِنَّكُمْ لَا تَدْعُونَ اَصَمًّا وَلَا غَائِبًا
 اَنْكُمْ تَدْعُونَ سَمِيعًا قَرِيبًا وَهُوَ مَعَكُمْ» يعنى اى آدملىر! قچقرو-
 ماكرز چونكه سز صاكر اوغه وغائبگه دعا قىلمايسز، بلكه سز ايشتكو-
 چيگه ياقن بولغوچيغه دعا قىلاسز؛ اول سز نڭ برله در، ديدى.

بو حديث شريف، آيت شريفه دلالت قىلغان نر سهنى آچوب
 بيردى: تل برله تكبيرده، تل برله شكرده تل برله دعاده قچقروتن، قاتى
 تاوشلانودن آچقن آچق منع قىلدى، طيدى؛ همده: «سز صاكر اوغه
 وغائبگه دعا قىلمايسز، سز ايشتكوچيگه ياقن بولغوچيغه دعا قىلاسز،
 اول سز نڭ برله در» ديب، تل برله شكرده، تل برله تكبيرده، تل برله
 دعاده قچقروغه قاتى تاوشلانوغه هيچ بر حاجت بولماغانلقنڭ، بناءعليه
 قچقرو و قاتى تاوشلانو هيچ بر ياراماغانلقنڭ سببنده آچقن آچق
 كوستردى.

تل برله تكبيرده، تل برله شكرده، تل برله دعاده قچقرو و قاتى
 تاوشلانو ياراماغان كى، الله دن باشقهغه دعا قىلو، الله دن باشقه دن
 صوراو، الله دن صوراوده، الله غه دعا قىلوده الله دن باشقهنى اور تاق
 قىلوهم يارامايدر؛ چونكه الله تعالى ايشتكوچى و ياقن بولغوچى بولغانلىقى

اوچون قچقرو و تاوشلانو حاجت بولماغان و شونڭ اوچونده قچقرو
 و تاوشلانو ياراماغان كىي الله تعالى ايشتكوچى و ياقن بولغوچى
 بولغانلىقى اوچون واسطهغه، ايكنچى نرسهنى اور تاغه كرتوب آندن
 صوراوغده هيچ حاجت يوقدر؛ بناء عليه واسطه اتخاذا قىلو، الله دن
 صوراوده اور تاغه باشقه نى كروتوده درست توگلدنر، بلكه الله نڭ
 اوزندن صورامق همده دعاده خلوص قلب اوزرنده بولنوب الله نڭ
 اوزينه توجه اينمك لازمدنر. الله تعالى يالڭز اوزينه قىلنغاي دعانى
 قبول قىلور، نته كيم الله تعالى «دعا قىلغوچينڭ دعاسين قبول قىلورمن
 هر قچان، كه دعا قىلغوچى يالڭز بڭا دعا قىلسه، حاجتن يالڭز بندن
 سوراسه و يالڭز بڭا توجه قىلسه» ديگان. حضرت پيغمبر:
 «أَدْعُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ
 دُعَاءَ مَنْ قَلَبٌ غَافِلٌ لَّاهُ.» يعنى الله غه دعا قىلڭز الله نڭ قبولنه
 اشانغانڭز حالده، بىلڭز، كه الله غافل و الله دن باشقه برله مشغول
 كوگلدن دعانى قبول قىلماس، ديگان.

الله تعالى نى تانوغان و الله تعالى نڭ مخلوقاتنده جارى بولغان
 سنتن بىلڭگان كمسه كه معلومدر، كه الله تعالى نڭ دعانى قبول قىلووى
 صورامش نرسه نڭ اسبابنه موفق ايتووى و صورامش نرسه كه ايرشدره
 تورغان يولغه سالوويدر:

الله دن علمن آرتدرونى يا كه رزقن زياده لندرونى صوراغوچى
 كمسه آڭا علم وعى قىلمقلغن يا كه كوكدن آلتون و كموش ياغدر مقلغن

صورامایدر، بلیکه بونلرنڭ سبیلرینه موفق فیلمقلغن وبونلرنڭ یولنه کوندرمکلیگن وبونلرنی بولدر ونڭ چاره لرین توشندرمکلیگن صورایدر؛ یوقسه بونلرنڭ چاره لرین کورمه سدن و اسبابنه کرشمه سدن قوریدن قوری صوراو (مثلا خاتون آلماینچه بالا صوراو، ایگون ایکمینچه آشلق صوراو، اوفوماینچه علم صوراو، خسته سینه دواء فیلماینچه شفاء صوراو) دعاً قیلو توگلدی، بلیکه الله نڭ سنتن مسخره ایتو و الله نڭ سنتندن کولودر، چونکه بویله صوراو - یارب اوزنڭ فرآنکده اصلا اوزگهرمهس وهیچ بر آلمنماس دیکان سنتگنی بنم اوچون اوزگهرنگل و آلدیرغل دیمک بولادر.

ایشانڭ اسبابنه نشیث فیلماننڭ سبیلرینه کر و شکاننڭ صوکنده ده دعاغه بیک کوب اورون فالادر. جهل دن برسی ایگونلیکنی انڭ صوکنی اصولده یاصلغان قورال لر برله اشله گان ونخمنی - اورلقنی فن زراعتنڭ انڭ صوکنی قاعدیه سنه تطبیق برله ساچکان صوکنده هم، ایگون اولیگر - گانچه واولیگروب ایگونچینڭ فولنه کرگانچه بیک کوب حال لر باردی. اورلقنڭ اوسمینچه فالووی یاخود اوسسه ده فولغه کرگانچه نیچه تورلی خطرلرغه اوچراوی باردی. الحاصل ایگوننڭ اولیگرووی واولیگرگانچه فولغه سلامت کرووی اوچون آنڭ هر تورلی آفات سماویه و بلیات ارضیه دن مصون وم محفوظ بولووی، صافلانووی وقوتولووی شرطلر؛ حالبوکه ایگونچی اورلقنی یرگه سالغان صوکنده غی حاللرده تمام عاجزدر: شویله که یرنی فولندن کیلکان قدری اشله گان و حالی ایرشکان سبیلرگه

کروشکان سوکونده اوزینک حول و قوتندن تمام کچوب اللهدن باشقه
صغندره چق واللهدن باشقه یاردم بیره چک هیچ بر ذات بوقلغن بیلوب ،
اللهغه کوکلن توجه ایتدیروب ، همیشه اللهغه یالواروب ، دعا قیلوب
تورمقدن باشقه چارهسی یوقدر .

صوفیه صافیہ علیہم الرحمة الباقیة حضراتی : دعادن مراد کوکلنک
اللهغه صغنوی اللهنک یاردمنه محتاجلغن بیلوب اللهغه یالوویدر ، دیگانلر .
هیچ شبهه یوقدر ، که نظر آلهی کوکلنکدر ؛ اصل اعتبار باطنغهدر ؛
لکن آیات واحادیث شریفه نک ظاهرلری کوکل برله دعا مطلوب بولغان
کبی ، تل برله دعاده مطلوب بولووبنه دلالت قیلادر . تل کوکلنک
ترجمانیدر ، کوکلنک شعورین بیان قیلادر ، فقط اصل دعا کوکل برله
بولادر ؛ شونک اوچونده «الدَّعَاءُ مَعَ الْعِبَادَةِ» یعنی دعاء عبادتنک
یلمگیدر ، دینلمشدر .

جناب الله هر قایوارمز نک کوکلنکمرزگه هدایت بیروب هر اشد
یولی برله یوررگه ، حقنی حق بیلوب ایهررگه و باطلنی باطل بیلوب
صاقلانورغه ، دنیا و آخرت اوچون فائدهلی عمللر قیلوب سعادت دارین
برله مسعود و مشرف بولورغه موفق ایلیه آمین !
اقول قولی هذا و استغفر الله لی و لکم .

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار . الكريم الستار . الخ .

اما بعد ای دین فردا شلر !

الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمه بیوره در : « اَنَا اَنْزَلْنَاهُ

فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ؛ وَمَا اَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ؛ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍ؛ تَنْزِيلُ الْمَلٰٓئِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ؛ سَلَامٌ

هِيَ حَتَّىٰ مَطَلَعِ الْفَجْرِ» یعنی حقیقتک بز قرآننی ایندر دک قدر کیچه سنک .
 فایو نرسه بیلدر دی سکا قدر کیچه سنک اولوغلغن ، و آنک فضايلت
 و شرافتن ، یعنی سن آنی چن بیلو برله بیلیمسن ؛ قدر کیچه سی بیك
 آیدن خیر لیدر ؛ اول قدر کیچه سنده الله نك اذن برله حضرت پیغمبر گه
 ملائكة کرام و حضرت جبریل اینه ، الله نك هر بر امری ، حکمی
 و بیوروغی برله ؛ اول قدر کیچه سی تاك آتقانچه هر بر شر وادی دن
 سلامت کیچه سیدر ، دی در .

بوسوره شریفه شول لیلۃ القدر اسمی برله آتالغان لیلۃ مبارکه نك
 فضیلتلرندن بعضلرین بیان قیلوب ایتدی : اول قدر کیچه سی بیك آیدن
 خیر لیدر ؛ اول قدر کیچه سنده فرشته لر و حضرت جبریل حضرت پیغمبر گه

برنجی دفعه اوله رق ایندی؛ یعنی حضرت پیغمبرگه وحی الهی بولغان
قرآن عظیمی کیتورمگه باشلادی؛ و اول قدر کیچهسی هر بر شر
واذی دن سلامت کیچهسی بولدی؛ و قدر کیچهسنک بویل فضیلتلو بر
کیچه بولووینه سبب شول قدر کیچهسنده قرآن عظیم ایندرله باشلاوی
بولدی.

اوشبو فضیلتلو مبارک قدر کیچهسی رمضان آیینک ایچنک ایکانلگی
شبهه سزدر؛ فقط اول مبارک کیچه رمضانک نیچه نیچی کیچهسی ایکانلگی
قرآن عظیمده بیان قیلنماغان، گویا که بنده لر لیلۃ القدرنی طوغری
کیتورر اوچون بتون رمضانک تونلرین اویاغ تورسونلر و بتون
رمضانک تونلرنده طاعت، عبادت، دعا و تضرع برله مشغول بولسونلر!
دینلگان.

حدیث شریفارده قدر کیچهسین رمضانک آخرغی اوننک ازله کز
دینلگان؛ نته کیم اک بیوک حدیث اماملرندن امام بخاری حضرتلری
اوزینک صحیح شریفنده بویل روایت فیلادر: «عَنْ اَبِي سَعِيدٍ
رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: اَعْتَكَفْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَشْرَ
الْاَوْسَطَ مِنْ رَمَضَانَ فَخَرَجَ صَبِيحَةَ عَشْرِينَ فَخَطَبَنَا وَقَالَ اِنِّي اُرِيتُ
لَيْلَةَ الْقَدْرِ ثُمَّ اَنْسِيْتُهَا اَوْ نَسِيْتُهَا فَالْتَمَسُوْهَا فِي الْعَشْرِ الْاَوَاخِرِ
فِي الْوَتْرِ وَاِنِّي اُرِيتُ اِنِّي اسْجُدُ فِي مَاءٍ وَطِينٍ فَمَنْ اَعْتَكَفَ مَعَ
رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلْيَرْجِعْ فَرَجَعْنَا وَمَا نَرَى فِي السَّمَاءِ

قَرَعَةً فَجَاءَتْ سَحَابَةٌ فَمَطَرَتْ حَتَّى سَالَ سَقْفُ الْمَسْجِدِ وَكَانَ مِنْ
جَرِيدِ النَّخْلِ وَأُثِمَّتِ الصَّلَاةُ فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَسْجُدُ فِي الْمَاءِ وَالطِّينِ حَتَّى رَأَيْتُ أَثَرَ الطِّينِ فِي جَبْهَتِهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ» يَعْنِي أَبُو سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَنْ رَوَايَتِ قَيْلَنْدِي؛ أَبُو سَعِيدٍ
أَيْدِي: رَمَضَانُكَ أَوْرَتَا أَوْنَدَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَرْلَه اَعْتِكَافُكَ
كَرْدُكَ؛ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَمَضَانُكَ يَكْرَمُنْجِي كُونِيْكَ
اَيْرْتَه سِنْدَه چَغُوب بَزْگَه بَر خُطْبَه اَوْقُودِي؛ خُطْبَه سِنْدَه اَيْدِي: بَكَا قَدَر
كِيچَه سِي كُوسْتَرَلْدِي؛ صُوكْرَه اُونُوتَرَلْدِي؛ يَاخُود اوزَم اُونُوتَم؛ سَز
اَوَل قَدَر كِيچَه سَبِيْن رَمَضَانُكَ آخِرْغِي اَوْن كُونَلَرْنَدَه، نَاق كُونَلَرْدَه
اَزَلَه كَز؛ دُخِي بِن اوزَمَنُكَ صُوغَه بِالچَقْغَه سَجْدَه قَيْلَغَانْمَنِي كُورْدَم.
اَيْدِي بَر كَمْسَه رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَرْلَه بَرگَه اَعْتِكَافُكَ
كَرْگَان بُولْسَه اَوَل كَمْسَه قَايْتَادَنْ اَعْتِكَافُكَ كَر سُون؛ دِيْدِي.
أَبُو سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ اَيْتَه: بَز قَايْتَادَنْ اَعْتِكَافُكَ كَرْدُكَ،
حَالْبُوكَه كُوكْدَه يُوْقَاغْنَه بَر بِلُوط كِيْمَسَه گِيْدَه يُوْغِيْدِي؛ دَرحَال بَر بِلُوط
كِيْلِدِيْدَه يَغْمُور يَاغْدَرْدِي، حَتَّى مَسْجِدُنْكَ تُوْبَه سِنْدَنْ صُولَر آقْدِي؛
مَسْجِدُنْكَ تُوْبَه سِي قَابُوغِي صُوبُولْمَش خَرْمَا آغَاچَلَر نَدَنْ اَيْدِي؛ بُونُكَ
صُوكْنَدَه نَمَاز اَوْقُولْدِي؛ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَضْرَتَلَر بِن
كُورْدَم صُوغَه وَبِالچَقْغَه سَجْدَه قَيْلَادَر اَيْدِي. حَتَّى كَه رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَضْرَتَلَر بِنْكَ مَا كَلَايَنْدَه بِالچَقْ اَثَرِي كُورْدَم، دِيْدِي.

ای مسلمانلر!

رمضان شریفنڭ بارچه تونلرنده طاعت و عبادت، دعا و تضرع
برله مشغول بولڭز! خصوصاً رمضان شریفنڭ صوڭفی اون تونلرنده
ویبگره کده بیڭ آیدن خبرلی بولغان لیلة القدر بولووی احتمال بولغان
تافلرنده کوچکز بیتکان قدری عبادتنی کو بروه قیلورغه، دعا و تضرعه
کو بروه بولنورغه طروشڭز! بو مبارک کونلرده و بو مبارک تونلرده
ناچار اشلر اشلهدن، یامانلق قیلودن بارلق کوچکز برله صافلانڭز!
بویله مبارک کونلرده و مبارک تونلرده طاعت و عبادت قیلونڭ
ثوابی کو بولغان کیی بوندای یاغشی وقتلرده ناچار اشلر اشلهونڭ
هم گناهسی بیڭ کو بدر.

بویله کونلرنی و بویله تونلرنی غنیمت بیلڭز! طاعت و عبادت
برله مشغول بولڭز! ناچار اشلردن یراق بولڭز!

الله تعالی بو لیلة مبارکه حرمتنه گناهلر منی مغفرة قیلوب کیله چک
کونلرده ایندگو عمللرگه موفق و هر ایکی دنیاده یوز منی آق
ایلیه. آمین!

افول قولی هذا واستغفر الله لی ولکم .

خطبة عيد فطر

الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله والله أكبر الله أكبر
 والله الحمد (٣)

سبحان من نور قلوب العارفين بنور المعرفة والايمان وشرح
 صدور الصادقين بشرح الهداية والعرفان واكرم عباده المؤمنين
 بصيام شهر رمضان.

الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله والله أكبر الله أكبر
 والله الحمد (٣)

سبحان من فتح على الصائمين ابواب الرحمة والرضوان ووعدهم
 دخول باب من ابواب الجنان كما اخبر به نبينا نبي آخر الزمان:
 ان للجنة بابا يقال له الريان لا يدخله الا الصائمون في شهر رمضان.
 الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله والله أكبر الله أكبر
 والله الحمد (٣)

واشهدان لا إله إلا الله وحده لا شريك له واشهدان محمدا
 عبده ورسوله.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ
لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ. وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ
فَوْزًا عَظِيمًا.

اما بعد ای دین فردا شلر!

بو کون عید کونیدر : مسلمان بولغان کمسه لر نڭ الله تعالی
فرض قیلغان رمضان روزه سین طوتوب تمام قیلغانلقارینڭ شکرانه سی
اوچون شادلق اظهار قیلوب بیرام ایته تورغان کونلریدر، که هر بر
مسلمان بولغان کمسه گه بو کوننی حرمتله مک و اولوغلامق لازمدر.
سز لر ده بو مبارک اولوغ کوننی اولوغلا کز! و حرمتله کز! بو
کونده فقیر و مسکینلر گه یتیم و عاجزلر گه انعام احسان قیلکز!
و بو کونگه قدر فطره صدقه سین بیرمه گانکز بیرکز! فطره صدقه سی
هر بر کشی اوچون، کرک اولوغ بولسون، کرک کچوک بولسون،
یارطی صاع یعنی دورت فداق بوغدای یا ایسه بر صاع یعنی سکز
فداق خرما یا که یوزم یا که بونلر نڭ بهالریدر. صدقه فطره واجب
بولادر، حاجت اصلیه سیندن آرتق بر نصاب قدری مالی بولغان
کمسه گه اوزی اوچون، همده کچکنه فقیر بالالری اوچون، اما
خاتونلری، اولوغ بالالری و مالی بولغان کچکنه بالالری اوچون
واجب توگلدر؛ آنلر نڭ اوزلرینه واجبدر. لکن آنلر اوچون

واجب توکلدر؛ آنلرنڭ اوزلرینه واجبدر. لکن آنلر اوچون واجب بولماسده بیرسه فطره دن کیتهدر. فطره نی بیرله در فقیرلرگه، مسکینلرگه و عموماً محتاج کمسه لرگه. اما بای کمسه لرگه، همده معیشتلری تأمین قیلنغان اوستونه نصاب قدری ماللریده بولغان کمسه لرگه فطره و غیره واجب صدقه لر نی بیرمک درست توکلدر. بوندای کمسه لرگه بیرلگان فطره، فطره دن کیتهدر. همده بوندای کمسه لرڭ بویله واجب صدقه لر نی آلاری، حرامدر.

بوکون اولوغ کوندی: بوکوننی قدرلرگه؛ بوکونده بربرگزی زیارت قیلرگه؛ هر وقتده و خصوصاً بوکونده بربرگزه اوچراشقانده سلام بیروشکز، ایسانله شکز، حال و خاطر صوروشکز؛ چونکه سلام اسلامڭ سنتیدر؛ حضرت پیغمبر: «أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ تَحَابُّوا» یعنی اوز آراگزده سلامنی فاش قیلرگه، ایسانله شکز، حال و خاطر صوروشکز، سویشرسکز، دی در. و ایکنچی بر حدیثنده «أَفْشُوا السَّلَامَ وَأَطَعُوا الطَّعَامَ وَكُونُوا إِخْوَانًا كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ.» یعنی اوز آراگزده سلامنی فاش قیلرگه، ایسانله شکز، حال و خاطر صوروشکز! جوماردلق قیلوب آش آشانکز! خدای قوشقانچه فرداشلر بولورگه! دی در.

و دیگر بر حدیث شریفنده: «مَنْ بَدَأَ بِالسَّلَامِ فَهُوَ أَوَّلِيَّ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ» یعنی بر کمسه باشلاب سلام بیرسه اول کمسه اللهڭ رحمتنه و احساننه و پیغمبرڭ شفاعتنه لائقرافدر، بیورمشدر. شوناڭ

اوچونده بر برگزگه بولقغانده آلدانراق سلام بيررگه اجتهاد ايتكر!
 بر برگزنى كورگانده سلامگه صارانلق قیلوب یا که کمالات خلیا-
 سیله عظمت فروشلق قوروب کبوم مخزنلرنده گى آغاچ فالپلر کبی
 سلام بیرمینجه قاتوب تورماکز! اسلام قاعده سنجه سلام یوق، کفار
 رسمنجه آمان یوق، جانی صنلر، ابکی آیاقلی انعاملر بولوب یورمه کز!
 بویله روشده بولووکز نه اسلامیتگه و نه انسانیتگه هیچ کیلشمیدر!
 هیچ بولماسه سلامگه صارانلق قیلماکز! سلامده هیچ بر جهتن
 اقتصادغه ضرر یوقدر، بلکه سلامنك تورغانی فائده در؛ شونك
 اوچونده حدیث شریفده: «أَبْخَلُ النَّاسِ مَنْ بَخِلَ بِالسَّلَامِ» یعنی
 آدملرنك اك صارانی سلامگه صارانلق قیلغان كسه در،
 دینلمشدر

بوکون شادلق کونیدر؛ بوکون اوزکز شاد بولکزر. همه اوزکز
 شاد بولغان کبی فقیر و مسکینلرنی، محتاج و غمکینلرنیده شاد قیلکزر!
 اوشبو یوم شریف و عید لطیفگه صاغ و سلامت ایرشووکزنك شکرانه-
 سی اوچون فقیر و مسکینلرگه انعام قیلکزر، آنلرنی سویندرکز!
 سلامت کونکزده اوز قولکزدن صدقه بیرونی غنیمت بیلکزر؛
 سلامت کونکزده قولکزدن بیرگان بر تین اولوم حالنه بولکزدن بیرگان
 یوز تیندن آرتقدر. نته کیم حدیث شریفده: «لَاَنْ يَتَصَدَّقَ الْمَرْءُ فِي
 حَيَاتِهِ بِدِرْهَمٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ اَنْ يَتَصَدَّقَ بِمِائَةِ مَوْتَةٍ» یعنی کشینك
 ترك وقتنده اوز قولی برله بر درهم صدقه بیرووی خبرلیره کدر،

اولوم حالنده يوز درهم صدقه بير ووندن، دى در.
 چونكه ترك حالنده بير ووى اوزينك كرم طبعندن، گوزل
 اخلاقندن وجومار دلغندن ناشى بولادر؛ اما اولوم حالنده بير ووى ايسه
 مالنك باشقهغه فالووينه كوزى يبتكانلكدن وبوندن صوكره اوزينك
 مالغه ايا بولو اعتمالى ببتكانلكدن ناشى بولادر؛ شونك اوچونده ايكى
 بيرونك آراسنده وجود برله عدم، حيات برله ممات آراسى قدر بيوك
 بر فرق باردور. ايكنچى بر حديث شريفده: «أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ أَنْ
 تَصَبَّقَ وَأَنْتَ صَاحِبُ شَحِيحٍ تَأْمَلُ الْعَيْشَ وَتَخْشَى الْفَقْرَ وَلَا تَمَهِّلُ
 حَتَّى إِذَا بَلَغْتَ الْحُلُقُومَ قُلْتَ لِفُلَانٍ كَذَا وَلِفُلَانٍ كَذَا أَلَا وَقَدْ
 كَانَ لِفُلَانٍ.» يعنى صدقه نك افضل اوزك سلامت، مالغه حريص،
 معيشتنى قايرتا تورغان و فقيرلكدن قورقا تورغان چاغكده بيرگان
 صدقه در. چابان بولما - جان بوغازغه تره لگانگه چه قالما: جان بوغازغه
 ايرشكان چافده فلان كمسه گه شونداى مال و فلان كمسه گه شونداى
 مال ديرسن؛ لكن اول وقت مال وارثنك بولوب قالغان بولور، دينلمشدر.
 بو كون رحمت كونيدر: بو كونده اولوغ و كچوكگه باى و فقيرگه
 همه سينه مرحمت برله معامله قيلكز!

حضرت پيغمبر ايتده در: «الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ تَبَارَكَ
 وَتَعَالَى أَرْحَمُوا مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ» يعنى الله
 تبارك و تعالى مرحمتلى كمسه لرگه رحمت قيلور؛ برده بولغانلرغه
 مرحمت قيلوكر! سزگه كوكده بولغانلر مرحمت قيلورلر، دى در.

ای مسلمانلر!

اوشبو مبارک حدیث شریفلر نڭ مضمونلرین اویلا کز وبونلر نڭ مضمونلری برله عمل ئه یله کز! بیلکیزکه ایند گولک ایسکرمهس؛ گناه اونوتلماس؛ الله باقیدر - اولمهس؛ هر کیم نه قیلسه شونی کورر، کورمی قالماس؛ الله احسان قیلغوچیلر نڭ اجرین ضائع قیلماس.

اقول قولى هذا واستغفر الله لى ولکم.

۱۴

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین قرداشلر!

الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ. ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ.»

یعنی ای ایمان کیتورگان کیمسه لر هر فچان که جمعه کوننده جمعه نمازی اوچون اذان اوقولسه جمعه نمازینه، امامنڭ خطبه سین طئکلارغه بارکز! صاتو و آلونی قویوکز! شونکز یعنی جمعه کوننده، جمعه نمازینه اذان اوقولغاچ صاتو و آلونی قویوب جمعه گه امامنڭ خطبه سین

ملڪلارغہ بارو وگزن سزنگ اوچون خیر لیرہ کدر، اگر سز بیلہ تورغان بولسہ گز، دی در.

جمعه کونی اولوغ کوندر: الله تعالیٰ جمعه کونی برلہ اسلامنی اولوغلاغان، جمعه کونن مسلمانلرغہ خاصلاغان، جمعه کونندہ جمعه دن قالدرہ تورغان دنیا اشلری برلہ شغللہ نونی حرام قیلغان، عذر سز، ضرورت سز، جمعه دن قالغان کمسہ لر حقندہ اولوغ وعیدلر و زور قورقنچلر وارد بولغان. نته کیم اولوغ حدیث اماملرندن امام مسلم رضی الله عنہ بویلہ روایت قیلادر: «عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ وَ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُمَا سَمِعَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ عَلَى مَنبَرِهِ لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَاتِ أَوْ لَيَخْتِمَنَّ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ.» یعنی عبد الله بن عمرو بن العاص ایله ابو هریره رضی الله عنهما حضراتندن روایت قیلندی؛ بو ایکاوی ایشتکانلر: رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری اوزینگ منبر شریفی اوزرنده ایتنکان: «بعض قوملر جمعه لرنی قالدرلرندن طبلورلر یاخود الله آنارنگ کوکللرینه مهر اورارده سوکره غافلرندن بولورلر» دیگانن. ینه امام سیوطی رضی الله عنه الجامع الصغیرده روایت قیلادر، که حضرت پیغمبر ایتنکان: «مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمُعٍ تَهَاوَنًا بِهَا طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ.» یعنی بر کمسه هیچ بر عذر سز و ضرورت سز، اوچ جمعه نی قالدرسه الله اول کمسه نگ کوکلنه مهر

اورار، دیگان. الله مهر اورغان کوکل غفلت و قساوت برله قاپلانور،
اول کوکلگه انوار و اسرار کرمهس، وعظ و نصیحت اثر فیلماس
بولور؛ جمعه فالدر و چیارغه بویله وعیدلر باردر.

اما جمعهنی اداء قیلغان کهمسهر اوچون حدیث شریفلرده اولوغ
سونچلر باردر: امام بخاری رضی الله عنه حضرتلری بویله روایت
قیلادر: «عَنْ أَبِي عَبَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ وَهُوَ ذَاهِبٌ إِلَى
الْجُمُعَةِ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مِنْ أَغْبَرَتْ قَدَمَاهُ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَرَمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ.» یعنی ابو عبس رضی الله عنه دن
روایت قیلندی؛ ابو عبس رضی الله عنه جمعهگه بارغان چاغنده
ایتدی: بن رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن ایشتم، که
رسول الله ایتهدر ایدی: «بر کهمسهنک ایکی آباغی الله یولنده
توزانلنسه، الله اول کهمسهنی جهنم اوطنه حرام قیلور،» دی ایدی.

وینه امام مسلم رضی الله عنه حضرتلری بویله روایت قیلادر:
«عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قَالَ مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ أَتَى الْجُمُعَةَ وَاسْتَمَعَ وَأَنْصَتَ
غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ الْأُخْرَى وَزِيَادَةُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ وَمَنْ مَسَّ
الْحَصَى فَقَدْ لَغَا.» یعنی ابو هریره رضی الله عنه حضرتلرندن روایت
قیلندی؛ رسول الله صلی الله علیه وسلم ایتدی: بر کهمسه کور کامله ب
طهارت توزوسه سوکوره جمعهگه باروب امامنک خطبه سین طمکلاسه

سویله شمه سه ، اول كمسه نك ايكي جمعه آراسنده اشله گان گناهلری
اوج کون زیاده سی برله یارلقانور و بر كمسه تاش توتسه اول كمسه
شبهه سز لغو اشله دی، دیدی .

بو حدیث شریف شونی آکلانادر، که جمعه گه بارغان كمسه، امام
خطبه اوقوغان چاغنده امامنك خطبه سین غنه طيكلاب توررغه كرك؛
خطبه طيكلادون باشقه هيچ بر نرسه برله شغللنمه سگه وقولی برله هيچ
بر نرسه نی طوتماسغه كرك؛ چونكه قولى برله بر نرسه نی مثلا تاش
کيسه گن طوتقالامق لغو برله شغللنمك بولادر؛ ينه امام بخاری رضی الله
عنه بويله روايت فيلادر: «عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله
صلى الله عليه وسلم قال إذا قلت لصاحبك يوم الجمعة انصت
والإمام يخطب فقد لغوت» یعنی ابی هریره رضی الله عنه دن روايت
قیلندی حضرت پیغمبر ایتدی: چچان که جمعه کوننده؛ امام خطبه اوقوب
تورغان چاغنده ایبده شکه تيك تور دیسه نك، تحقیق سن لغو سویله دك
دیدى .

ای مسلمانلر!

هفته ده بر کره کیله تورغان جمعه نمازینه یالقاولق قیلما کز،
آطنه سنده بر قات جمعه نمازینه کیلوب کینوگه ایرنوب: کوکلر کزگه
مهر اورولوب غافلردن و کوکلنه انوار واسرار کرمه س، وعظ ونصیحت
اثر قیلماس جاھلردن بولوب ئورلما کز. جمعه دن قالوب و جمعه
وقتنده سودا قیلوب جمعه نك فضیلتدن و مال کز نك برکتندن محروم بولما کز!

جناب حق مؤمنلرنڭ بصيرت كوزلرين آچوب، فائده و ضررى
كوررگه، دنيا و آخرت اوچون فائدهلى عمللر قىلورغه نصيب و ميسر
ايله. آمين! يارب العالمين!

افول قولى هذا واستغفر الله لى ولسكم

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ

اما بعد اى دين قرداشلر!

الله سبحانه وتعالى حضرتلرى قرآن عظيمده بيوره در: «يا ايها
الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطَوَاتِ الشَّيْطَانِ
إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ. فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ.»

يعنى اى ايمان كيتورگان كهسه لر، همه كز صلحه، سلامغه، اتقاقه
كر كز! شيطاننڭ يوروشن يورمه كز، شيطاننڭ يولنه كرمه كز!
حقيقتده اول شيطان سزگه آچى دشماندر. ايمدى اكر سر الله تعالى
طرفندن آيات بينات كيلگاننڭ صوكنده، الله يولى بولغان صلح، سلام،
اتفاق بولندن نايسا كز. چينگه چقسا كز بيلو كز كه حقيقتده الله تعالى

عزیزدر - هر تله گانن بولدرغوچیدر ، حکیمدر - هر شی حکمتلیدر ، دی در .

بو آیت شریفه ده الله تعالی مؤمنلرنی اوزینک خطاب شریفی برله مشرف قیلغان ، ای ایمان کیتورگان کمسه لر دیب مؤمنلرگه خطاب قیلوب ایتکان : اتفاق اتحاد - اویوشو برلشو اوزره بولکز ! نزاع ، شقاق ، افتراق - تالاشو ، آیرلشودن یراق بولکز ! دیگان . الله نك یولی برگنه بولدرکه اتفاق ، اتحاد ، صلح و سلام یولیدر . حلققه و ایند گولکگه یالکز اوشبو یول برلگنه بارلادر و هر کیم ، که اوشبو یولدن آیریلادر ، هیچ شبنه یوقدرکه ، اول کمسه الله یولندن چغوب شیطان یوللرینه قایریلادر .

ایمدی اگر سر ، الله تعالی اوزینک طوغری یولی صلح و اتفاق یولی ایکانلگن ، شیطاننک سزگه دوشمان ایکانلگن ، سزگه ده شیطاننی دوشمان طونو و آنک یوللرندن صافلانو لازم ایکانلگن بیان قیلغاننک صوکنده ده ، الله یولندن چغوب ، اتفاق ، اتحاد ، صلح و سلامنی قویوب اختلاف ، افتراق ، نزاع و شقاقه کرسه کز ، همانده شیطان یوللرند . یورسه کز ، همانده شیطان یوللرینکده اک یامانی واک قباحتی بولغان اختلاف و افتراق یوللرندن آیرلما ساکز ، بیلکزکه سرنک آلدکزد . قورقنچلی اشلر ، فاتنی عدابلر ، قین طوصولر باردر . چونکه الله تعالی عزیزدرکه هیچ کیم آشا غالب بولا آلماس ، هیچ کیم آنی قیلاچق لشدن و اراده قیلغان نرسه سندن توقتانا آلماس ، تله گانن اشلر ،

امرينه فارسو توروچي و شريعتندن چغوب شيطان بوللارنده يوروچي
 كمسهلارنى اونوتماس، آنلارنى عذاب اليم برله عذاب قیلودن هيچ
 بر كمسه و هيچ بر نرسه آنى منع قيلماس؛ الله حكيمدركه اوزينك
 حكمت بالغهسى برله آدملىرگه طوغرى يولنى كورسه تكان، شول يولغه
 كررگه و شول يول برله يوررگه قوشقان، اوزى كورسه تكان
 طوغرى يولدن چقانلرغه عذابن لازم قيلغان، الله نك سنتى بونك
 اوزرينه جاريدر. الله نك سنتنه تبديل يوقدر.

ينه جميع عالمرگه رحمت اوچون يبارلىگان، ايكي دنيا سعاد-
 تينك يول باشچيسى بولغان پيغمبر من محمد صلى الله عليه وسلم مسلمان
 بولغان كمسهلر حقنده بويله بيوره در: «الْمُسْلِمُونَ اخُوَةٌ لَا فَضْلَ
 لَاحِدٍ عَلَىٰ أَحَدٍ إِلَّا بِالتَّقْوَىٰ» يعنى مسلمانلر بر برينه قرداشاردر،
 برسك ايكنچيسندن آرتقلى يوقدر؛ مگره تقوالق بويچه غنه برسى
 ايكنچيسندن آرتق بولا آلور، يعنى قايسى مسلمان تقواراق بولسه
 شول مسلمان آرتقراق بولور، دى در. نته كيم قرآن عظيمده:
 «إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ» يعنى الله قاشنده حرمتليره گكز -
 تقوارا گكزدر. دينلمشدر. ينه حضرت پيغمبر مسلمان كمسه نه روشچه
 بولنورغه تيوشلگن كورسه توب ايتدر: «الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ
 مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ» يعنى مسلمان شول كمسه دركه آنك تلندن وقولندن
 مسلمانلر سلامت بولورلر. يعنى مسلمان كمسه مسلمانلرنى ذم و غيبت
 قيلماس، مسلمانلر حقنده ناچار سوزلر سويلمهس، آنلر حقنده

سوز یوروتمهس و آنلرنی سوکمهس؛ چونکه مسلمان کیمسه نی سوکهک
 اولوغ قباحتر و زور جنايتدر؛ نته کیم حدیث شریفده: «سَبَابُ
 الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ» یعنی مسلمان کیمسه برله سوگشمک
 فاسقلقدیر، صوغشوق کفردر، دی در.

حضرت پیغمبر توکل مسلماننی حتی شیطاننیک سوکه رگه فوشمایدر.
 نته کیم: «لَا تَسُبُّوا الشَّيْطَانَ وَتَعُوْذُوا بِاللّٰهِ مِنْ شَرِّهِ» یعنی شیطاننی
 سوکمه کز، بلکه آنک شرندن، یاوزلغندن اللهغه صغنگز! دی در.
 الله تعالی مسلمانلرنی شیطاننک شرندن صافلاب حق یول برله
 یوررگه، حقنی حق بیلوب حقنه ایهررگه، باطلنی باطل بیلوب باطلدن
 یراق بولورغه نصیب و میسر ایلیه. آمین!

افول قولی هذا واستغفر الله لی ولسکم.

خطبه عید قربان

اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَاللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ اللهُ
 الْحَمْدُ. سُبْحَانَ مَنْ تَقَدَّسَ ذَاتُهُ عَنِ الشَّرِكِ وَالزَّوَالِ وَتَنَاطَقَتِ
 الْأَدَلَةُ بِأَوْصَافِهِ الْجَلَالِ وَالْجَمَالِ وَأَنْشَأَ بِقُدْرَتِهِ السَّحَابَ الثِّقَالَ. اللهُ
 أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ الْخِ سُبْحَانَ مَنْ تَحْيَرُ فِي ذَاتِهِ الْعُقُولُ وَالْأَفْهَامُ
 وَعَجَزَ عَنْ دَرْكِ صِفَاتِهِ الرَّاسِخُونَ الْأَعْلَامُ. اللهُ أَكْبَرُ الْخِ وَأَشْهَدُ
 أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
 (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ، خُصُوصًا مِنْهُمْ عَلَى خُلَفَائِهِ).
 اما بعد ای دین فردا شلر!

اللهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى حَضْرَتِ لَرِی قرآن عظیمک بیوره در: «أَنَا أَعْطَيْتُكَ
 الْكِتَابَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرِ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ» یعنی ای محمد علیه
 السلام حقیقته بز سکا بیردک حسابسز کوب ایدگوا کنی.
 بس ایمدی سن آنک شکرانه سنه ربک اوچون عید نماز بین اوقو!
 وربک اوچون قربان قیل! حقیقته سنی دوشمان کورگان کشی
 چولاندیر، دی در.

عاص بن وائل عقبه بن ابی معیط و ابولہب کبی قریش کافرلری پیغمبرمزمحمد مصطفی صلی اللہ علیہ وسلم حضرتلرینڭ ایر بالالری اولڭانن کورگاچ : « محمد ابتور بولدی - چولافلاندی - ایر نسلی قالمادی » دیگانلر ، حضرت پیغمبرنڭ بالالری آراسنده ایر بالاسی فالماوین عیبگه صاناغانلر ، آنڭ آرتنده فاللا طورغان ایر بالاسی بوق دیب هر وقت کیمستوب سویله گانلر وشول سوزلری برله حضرت پیغمبرگه ایرگان کشیلرنی حضرت پیغمبردن بیزدرگه طروشغانلر .

ینه مسلمانلرنڭ فقیرلکلرین ، ضعیفلکلرین آزلقلرین کورگاچ آنلر مسلمانلرنی بیک بیڭلگه صاناب کیمستکانلر ، مسلمانلرنڭ فقیر وضعیف بولولری آنلرنڭ دینلری حق بولماغانلقدنلر ، اگر آنارنڭ دینلری حق بولسه ایدی ، آنلر فقیر وضعیف بولماسلر ایدی ، بلکه بالعکس بای و کوچلی بولولرلر ایدی ، دیگانلر .

مونا الله تعالى شول کافرلرنڭ سوزلرین رد قیلوب انا اعطیناک سورهمین ایندرگان وبو سورہ شریفه برله ، خبر کثیر بیرلگان ، حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم ابتور ، چولاق توکل ایکانلگن ، بلکه حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلمنی دشمان کورگان و آنی چولاق دیگان کیمسلر اوزلری ابتور ، چولاق ایگانلکلرین بلدرگان . حدیث اماملرینڭ اڭ الوغلرندن و اڭ مشهورلرندن بولغان ابو عبدالله محمد بن اسماعیل البخاری رضی اللہ عنه حضرتلری بویلر روایت قیلادر : « عَنْ أَبِي بَشْرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ : الْكَوْثَرُ الْخَيْرُ

الْكَثِيرِ الَّذِي اَعْطَاهُ اللهُ اِيَّاهُ . قَالَ أَبُو بَشَرٍ : قُلْتُ لِسَعِيدِ بْنِ جَبْرِ :
 اِنَّ اَناسًا يَزْعُمُونَ اَنَّهُ نَهَرَ فِي الْجَنَّةِ ؛ فَقَالَ سَعِيدٌ : النَّهْرُ الَّذِي فِي
 الْجَنَّةِ مِنَ الْخَيْرِ الْكَثِيرِ الَّذِي اَعْطَاهُ اللهُ اِيَّاهُ .

يعنى ابو بشر دن روايت قيلندى ؛ ابو بشر سعيد جبیردن ،
 سعيد بن جبیر ابن عباسدن روايت قيلدى ؛ ابن عباس ايتدى :
 « کوثر دیگانمز ، الله تعالى حضرتلری پیغمبر مز محمد مصطفی صلی الله
 علیه وسلم حضرتلرینه بیرگان کوب ایندگولیکدر . » ابو بشر ایتہ : بن
 سعید بن جبیر گہ ایتدم : بعض کشیلر کوثر اوجماحدہ بر یلغہ دیب
 گمان قبلالر . سعید ایتدی : اول اوجماحدہ بولغان یلغہ الله نڭ پیغمبر
 مز گہ بیرگان کوب ایندگولیکدر ندن برسی گنہدر .

بناءً عليه بوسورة شريفه نڭ معناسی بويله بولادر : ای محمد! بز سڭا
 حسابسز کوب دنیا و آخرت ایندگولیکلرین بیر دك : بو قدر ایندگولیکلر
 بیرلگاج سن هیچ چولاق بولاقچ نوگلسن ؛ بلکه سڭا اسمڭ قیامتگه
 قدر باقی فالاققدر ؛ شهر نڭ بتون عالمگه نارالاققدر ؛ مدحاڭ تللر ده
 دستان بولاققدر : بو نعمتلر بو دولتلر اوچون سڭا شکرانه قیلورغه
 کرک ؛ ایمدی سن بو نعمتلر نڭ ، بو دولتلر نڭ ، شکرانه سڭه الله اوچون ،
 اخلاص برله ، عید نمازین اوقو ، اڭ قدرلی و اڭ رغبتلی بولغان مالکدن
 قربان قیل ؛ سن چولاق نوگلسن ، بلکه سنی دوشمان کورگان و سڭا
 بیرلگان ایندگولیکلرینی آڭلاماغان کشی چولاقدر ؛ چونکه اول سڭا

دوشمان بولغان كەسە اولدىسە اونوتولاچقدر .

واقعاً حضرت پېغمبرگە دوشمان بولغان ، حضرت پېغمبرنى چولاق دېگان و حضرت پېغمبرنى كېمىستان كەسەلر اولدىلر ، برگە كومىلدىلر : اولارى برلە برابر اسملاريدە اولدى كوملدى ، ير يوزندە هيچ بر نام ونشانلرى قالمادى ؛ آنلارنى ياد اينگان ، آنلارنى كر كىنوب سويلە - گان ، مدخلەگان هيچ بر كەسە يوقدر ؛ اما حضرت محمد صلى الله عليه وسلم نىڭ اسمى و شەرتى بتون عالملىرى طولدىرى ؛ نورى بتون ير يوزىنە يايلىدى ؛ مدح و ثنالى تىلدرە دستان بولدى ؛ ير يوزىنڭ هر طرفى تارالغان ، حتى كە درباي محيط نىڭ چىرەلرىنە قدر جابرالغان امتلىرى ھەممىسى آنىڭ معنوى بالالارىدر ؛ آنلر هر وقتە حضرت پېغمبرنى تعظيم و تكريم برلە ياد قىلماق دەلر ؛ ھىدە بتون ير يوزندە بولغان مدنى مىللەرنىڭ تارىخ علماسىد ، آنىڭ اسمىن حرمت برلە ياد قىلماق دەر ؛ ايمىدى بو درجەدە مشهور بولغان ، بو درجەدە اسمى باقى بولغان و بو درجەدە دنيا طولوسى اولادلىرى بولمان كەسە ايتىر بولورمۇ ؟ . . .

اى برادرلر ! قربان چالونىڭ واجىلىگى مونا بو سورە شريفە برلە ثابتدر . قربان اوچون برباشى طولغان قوى ، سارق و كچە بركشىدىن ، ابكى ياشى طولغان صغر و بش ياشى طولغان توبە يىدى كشىدىن درست بولادر .

ممكن قدر ياخشىراق وسىمىز رەك حيواننى قربان قىلماق افضلدر ، ثوابى كوبرە كدر .

قربانداڭ ايتن آشامق و آشانق درسندىر، لىكن بالا چاغاتى
كوب بولماغان كىمسه لرگه صدفه قىلماق افضلدىر.

قربانڈک تیریسین صائمق درست توگلدر، بلکه صدقه قیلماق
یا که دسترخان و صاوت کبی اویده طوتلا تورغان نرسه یاصامق توشدر.

عرفه كونيڭ تاڭ نمازىدىن باشلاپ عىدىڭ دورىتىچى كونيڭ
 ايكىدىسىنى قىلەر ھەر بىر فرض نمازىدا : « اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ
 لَا اِلٰهَ اِلَّا اَللّٰهُ وَ اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ وَلِلّٰهِ الْحَمْد. » دىي
 تىكىرى تىرىق ايتىڭ واجىدىر وبوزىڭ واجىلىڭى : « وَاذْكُرُوا اللّٰهَ فِيْ
 اَيَّامٍ مَّعْدُوٰدَاتٍ » آينى بىرلە ثابتىر.

ای مسلمانان !

بوکون عید کونیدر؛ عیدناڭ معناسی شادالقدر؛ بوکونده، بو
 شادلق کونده، هر قابولرگز اوزلرگز شاد بولغان کبی، فقیر و
 مسکینلرنی هم شادلندرغه طروشکز، خصوصاً اسلامده ساچ و سقالی
 آغارغان، تربیه فیلوچی کمسهسی یوقلق سببندن عاجزلک و مضطرلقه
 قالغان، کوکلی صنوق اوزی بیوق بولغان، فارت و فارچقلرغه،
 همه صیبلقلرنده آنا و آنا شفقتندن جدا بولغان، مرحمت یوزی
 کورودن مجروم بولغان، کررگه اویی یوق، کیارگه کیومی یوق،
 آشارغه آشی یوق، آچ، یالانچاق وسفیل بولوب قالغان یتیم بالاچقلرغه
 شفقت و مرحمت قیلکمز و عموماً عید کونلرین اسلامینگه موافق و
 انسانینگه مناسب روشده اوزدرکز.

بو مبارك عيد كونلارنده سفاهت بوللرينه كروب غايت عالي و نهايت بلند بولغان اسلام دينينك تعليماتن آياقلر آستنه تابتاب ، مسلمان كمسه لرگه لائق بولماغان معاملهلرده بولنوب ، مسلمانلارغه يوز فارالغى و اسلامغه ليكه بولوب يورمه كز ؛ الله نك اولوغ احسانى بولغان عقللر كزنى ايسرتكچ ، آغو برله زهرلهمه كز ! جميع قباحتلرنك آناسى بولغان ، بارچه بوزوقلقلرنى طوغدوره تورغان ، عقلنى بتره تورغان ايسرتكچ ، آغو ايچوب ايمانكزغه جانكزغه مالكزغه و بنون نسلكزگه ضرر كيتورمه كز ، مشقتلنوب تابقان حلال پوللر كزنى بيروب مجنونلك و خستهلىق صاتوب آلمانز ، آچه بيروب قاچارغه تيموش بولغان زهرلرگه آچه لر كزنى ئهرهم ايتمه كز .

بنده الك شافشى و الك قباحت پچرافلق بولغان زناغه ياقن بولما كز ، و شول قباحت پچرافلقغه ياقن بولوبده كوكللر كز نك نورين و ماللر كز نك بركتن قاچرما كز ، اوزكزگه اوزكز فقيرلك چاقرما كز : حديث شريفده ايتهدر : « اِنَّ اَيْنَ لَا يَجْتَمِعَانِ : الزَّنا وَ الغِنَا » . يعنى ايكى نرسه بر يرگه جيولماس : بايلاق برله زنا ، ذى در .

و عموماً هر بر ناچارلقلردن و هر بر شريعت طيفان اشلردن بيك صافلانكز ! و خصوصاً اوشبو ايكى تورلى ناچارلقدن : قباحت پچرافلق برله هلاك فيلوچى زهردن بيك يراق بولكز .

الله سبحانه و تعالى حضرتلرى اوزينك فضل و كرمى برله بارچه لرمزغه توفيق و هدايت بيروب ، كسب و كارلارمى رواج و ترقيد

قیلوب، دنیا و آخرتمیزی معهور و هر ایکی یورطده مسعود و مسرور
ایلیه. آمین! یا رب العالمین!
افول قولی هذا واستغفر الله لی ولکم.

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الذي الخ.

اما بعد ای دین فرداشر!

الله سبحانه و تعالی حضرتلاری قرآن عظیمده بیوره در: «وَلِكُلِّ هَمَزَةٍ لُّمَّةٌ لِّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ. يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ. كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ وَمَا أَدْرِكَ مَا الْحُطَمَةُ. نَارُ اللَّهِ الْمَوْقِدَةُ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْآفَتَةِ. إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّاةٌ فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ.»
یعنی کشیلرنی غیبت قیلوچی، کشیلرنک آبرویلرینه تیموشوب، یوز
صولرین توگوچی، کشیلرنی کی مستوب عیبلاب سویلهوچی هر بر
کمه هلاک بولغوچیدر. اول غیبتچی و کشی عیبلهوچی کسه
شوندای کمسه درکه اول مالنی جیدی و آنی قات قات صانادی.
یعنی اول غیبتچی و کشی عیبلهوچی کمسه نک کشیلرنی عیبله وینه
و آنارنی خورلاب غیبت قیلو وینه سبب بولغان نرسه اول غیبتچی

و كشي عيبلوچينك، مالني جيووي و شول مالني حرصلنوب سويوب
 قات قات صاناوي و صاناوي برله اندله نوويدر؛ چونكه اول مالدين
 باشقه هيچ بر نرسده عزت شرافت و اولوغلق كورمه يدر، اولوغلق
 و درجه مال برله بولادر ديب اويلايدير و شونك اوچونده مالينك
 كوبلگن كورگان صاين و مالن صاناغان صاين قابارادر، هر بر
 فضيلت اياسين و هر بر علم و معرفت اياسين اوزندن كيم كوره در؛
 بناء عليه فضيلت اياسي، علم و معرفت اياسي ذاتلردن كوله در،
 آنلرني مزاحلهب كيمستوب و عيبله سويله يدر. و آنلرني غيبت
 قيلادر؛ صوكره شول ناچارلقلري اوچون عذابغه گرفتار بولوون وشول
 گناهلرنيك سؤ عاقبتلري ايرشودن هم قورقمايدير؛ چونكه اول مال
 برله معرور بولغان؛ مالغه غرور ايسه آكا اولومني و اولوم صوكنك
 بولاچق اشلرني اونوتدوغان؛ گويا كه آنك مالي آني مڭگو قالدر.
 هيچ وقت دنيادن كيممهس و هيچ بر وقتده اشله گان ناچار اشلرينك
 جزاسين كورمهس كبي كوره در؛ شونك اوچونده اول شولاي كشي
 تيكشوره در.

مونا بو خياله بولغان كشينك خيالي خطا و فكري ياكش
 ايكانلگن بيلدروب، اول كشينك اويون رد قيلوب، الله تعالى ايتدر؛
 بوق، اش اول اوبلاغانچه توگلدر، بلكه اول كمسه خور قيلموب
 حطمهغه يعني تموغ اوطنه ارغتلور. حطمهك و آندهغي قاتي عذابلرنيك
 حقيقتن بر اللهغه بيلوركه اول حطمه اللهك ياندرلمش اوطيدر؛ اول

اوط اوپله بر اوطدرکه کوکللرگه مطلع بولور یعنی محل وجدان بولغان
 کوکللرگه مسلط بولور کوکللرنی یاندرر؛ اول اوطنک ایشکلری
 اوزون باغالر برله بیکلنمش بولور یعنی آنده کرگاچه کروچیلرنک
 اول اوطان خلاص بولو امیدلری قالماس، قوتلام دیب اویلاماس -
 ای مسلمانلر!

کشیلرنی غیبت فیلوچیلر، کشیلرنک آبرویلرینه تیوشوب یوز
 صولارین توگوب درجه لرین کیمتوب خورلاوچیلر و کشیلرنک طرناق
 توپلرندن کر ازلهب عیب تیکشروچیلر هر برسی هلاک بولاچقلرین
 ایشندکز.

ایمدی کشینی غیبت فیلودن و کشی عیب تیکشرو برله شعلله
 نودن براق کوچکز و براق قوتکز برله صافلانکز! سوز یوروتودن
 و خصوصاً کشیلر اوستندن حکومگه سعایت فیلودن، دانوس باصاودن
 براق بولنکز! دانوصچیلق حرامزاده لق علامتیدر. ننه کیم حدیث
 شریفده: «مَنْ سَعَىٰ بِالنَّاسِ فَهُوَ لَغِيرِ رِشْدَةٍ أَوْ فِيهِ شَيْءٌ مِنْهُ»
 یعنی هر کسه کشیلرنی حکومنگه چاقسه، دانوس قیلسه اول کسه
 حرامزاده در. باخود آنده حرامزاده لکدن بر نرسه باردی، دینلمشدر.
 و کینه ظالمین و ظالمردن براق بولنکز! فرآنده ایتهدر:
 «وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ» یعنی ظالمدرغه آرنه ده
 میل قیاما کر! اگر آنلرغه آرنه میل قیلسا کر سزنی جهنم اوطی
 طوتار، دی در. حدیث شریفده: «مَنْ مَشَىٰ مَعَ ظَالِمٍ لِّمَعِينِهِ وَهُوَ

يَعْلَمُ أَنَّهُ ظَالِمٌ فَقَدْ خَرَجَ مِنَ الْإِسْلَامِ. » یعنی بر کُسه ظالمکه
 یاردم قیلور اوچون ظالم برله برگه یورسه، حالبوکه اول کُسه،
 اول ظالمک ظالم ایکانن بیلدر، تحقیق اول کُسه اسلامدن چقدی،
 دینلمشدر.

اقول قولي هذا واستغفر الله لي ولكم .

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار . الكريم الستار . الخ .

اما بعد ای دین فرداشر !

حضرت پیغمبر حدیث شریفنده ایتهدر : « ثَلَاثٌ أَقْسَمُ عَلَيْهِنَّ :
 مَا نَقَصَ مَالُ عَبْدٍ مِنْ صَدَقَةٍ ، وَلَا ظَلَمَ عَبْدٌ مَظْلَمَةً صَبَرَ عَلَيْهَا
 إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ عِزًّا وَجَلَّ عِزًّا ، وَلَا فَتَحَ عَبْدٌ بَابَ مُسْئَلَةٍ إِلَّا فَتَحَ اللَّهُ
 عَلَيْهِ بَابَ فَقْرٍ . وَأُحَدِّثُكُمْ حَدِيثًا فَاحْفَظُوهُ إِنَّمَا الدُّنْيَا لَارِبْعَةٌ نَفَرَ :
 عَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ تَعَالَى مَالًا وَعِلْمًا فَهُوَ يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ وَيَصِلُ فِيهِ رَحِمَهُ
 وَيَعْمَلُ لِلَّهِ فِيهِ حَقًّا فَهَذَا بِأَفْضَلِ الْمَنَازِلِ وَعَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ عِلْمًا وَلَمْ
 يَرْزُقْهُ مَالًا فَهُوَ صَادِقُ النِّيَّةِ يَقُولُ لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمِلْتُ بِعَمَلِ فُلَانٍ

فَهُوَ بِنَيْتِهِ فَاجْرَهُمْ سِوَاءٌ وَعَبْدُ رِزْقِهِ اللَّهِ مَالًا وَلَمْ يَرْزُقْهُ عِلْمًا يَخْبِطُ
 فِي مَالِهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ لَا يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ وَلَا يَصِلُ فِيهِ رَحِمَهُ وَلَا يَعْمَلُ لِلَّهِ
 فِيهِ حَقًّا فَهَذَا بِاخْبَثِ الْمَنَازِلِ وَعَبْدٌ لَمْ يَرْزُقْهُ اللَّهُ مَالًا وَلَا عِلْمًا فَهُوَ
 يَقُولُ لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمَلْتُ فِيهِ بِعَمَلِ فُلَانٍ فَهُوَ بِنَيْتِهِ فَوْزْنَهُمَا سِوَاءٌ»
 یعنی آنط ایته من که اوچ نرسه محققدر: برسی انساننک مالی صدفه برله
 کیمومه س. ایکنچیسی بر آدمکه حقسر ظلم قیلسه لر، اول آدمه بوکا
 صبر قیلسه، الله تعالی آنک عزتن آرتدر. اوچنچیسی هر کیم که خلقدن
 طمع و صورانو یولن آچسه، اول کمسه هیچ بر وقتنه محتاجلقدن
 و فقیرلسکدن چقماس.

سزلوکه بعض نرسه لر سویله بم حفظ قیلنکر - خامارکرده طوتنکر!
 دنیاده خلق دورت تورلیدر: بر تورلی بنده که الله تعالی عالمده بیرگان
 مالده بیرگان، اول بنده شول علمی و مالی برله الله دن قورقادر - حدود
 شرعیه نی تجاوز قیلمایدر، صلئه رحم قیلادر، علمی و مالی برله خالصاً
 لوجه الله خلقنی فائده لندره در. بو تورلی بنده عالی جناب و شریف
 بنده در.

ایکنچی تورلی بنده که الله تعالی علم بیرگان، مال بیرمه گان اول
 بنده هر وقتنه: «اگر مالم بولسه ایدی فلان کمسه کبی ایندگو اشلر
 فیلور ایدم» دیب چن کوکلندن او یلاب یوریدر. بو بنده بو نیتی
 برله مأجور - ثوابلی بولادر. اوچنچی تورلی بنده که الله تعالی مال

بیرگان، علم بیرمه گان اول بنده مالن صرفده الله دن قوروقماس، صله
رحم قيلماس، مالنده بولغان الله حقن اداء قيلماس: علمى بولماغانلقدن
مالن تبوشسز اورونارغه صرف قیلور. بو بنده ائک خبیث — شهه کی
بنده در. دورتنچی تورلی بنده گه الله تعالی علمده بیرمه گان مالده
بیرمه گان؛ اول بنده: «اگر مالم بولسه ایدی بنده فلان کسمه نئک
اشله گانن اشلر ایدم» دی در. بو بنده ده نیتنه کوره شول کسمه سی
برله بر اولچاوده بولادر، دی در.

دیگر بر حدیث شریفده ایتهدر: ثَمَانِيَةٌ أَبْغَضَ خَلِيقَةَ اللَّهِ إِلَيْهِ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ السَّقَّارُونَ وَهُمْ الْكَذَّابُونَ وَالْخَيَالُونَ وَهُمْ الْمُسْتَكْبِرُونَ
وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الْبَغْضَاءَ لَا خَوَانَهُمْ فِي صُدُورِهِمْ فَاذْأَلْفَوْهُمْ تَخَلَّقُوا
لَهُمْ وَالَّذِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ كَانُوا بَطَاءً وَإِذَا دُعُوا إِلَى
الشَّيْطَانِ وَأَمْرِهِ كَانُوا سَرَاعًا وَالَّذِينَ لَا يَشْرِفُ لَهُمْ طَمَعٌ مِنَ الدُّنْيَا
إِلَّا اسْتَحْلَوْهُ بِأَيْمَانِهِمْ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُمْ ذَلِكَ بِحَقٍّ وَالْمَشَاوُونَ
بِالنَّمِيمَةِ وَالْمُفْرِقُونَ بَيْنَ الْأَحِبَّةِ وَالْبَاغُونَ الْبِرَاءَ الدَّحْضَةُ أُولَئِكَ
يَقْنَدُهُمُ الرَّحْمَنُ عَزَّ وَجَلَّ. یعنی سکرز تورلی خلق، الله تعالی زیاده
بغض ایتکان، دشمنان کورگان آدملدندرد: یالغانچیلق برله مشهور
ومعروف بولغوچیلر، اوزنده بر اولوغلق خیالی برله تکبرلک قیلغوچیلر،
دین فرداشرینه کوکره کارنده دشمنانلق صافلابده آنلارغه کورشکاند.

کور کام خلق، جلی چرای کور سه تو چیلر، الله و رسول الله امرینه چاقرلغانده چابان بولوبده، شیطانغه و شیطان اشنه چاقرلغانده چاپچان بولغو چیلر، هیچ بر حقاری بولماسه ده دنیا طمعندن قوللرینه ئله کنگان هر بر نرسه نی آنطاری برله حلال ایتوگه طروشو چیلر، خلق آراسنده سوز یورتو چیلر، دوستلر آراسین آیرو چیلر، هیچ نرسه دن خبر سز غافل یورگان آدملرنی آیاقدن یغارغه طروشو چیلر، اوشبولرنی الله کریه کوره در، دی در.

ای مسلمانلر!

الله تعالی گه زیاده مبعوض بولغان، الله تعالی آنلرنک فعللربن کریه کورکان سکز تورلی کمسه لر جمل سندن بولودن زیاده صاقلانکز! الله و رسول الله امرینه موافق حرکتده بولنوب الله نک رحمتنه وییغمه برنک شفاعتنه لائق بولورغه طروشکز!

اقول قولى هذا و استغفر الله لى و لىکم .

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الذي الخ.

أما بعد أي دين قد اشر!

حضرت پیغمبر اوزینک خطبہ بلیغہ سندہ بویلہ بیور مشدر :
 « أما بعد فإن الدنيا حصرة حلوة وإن الله تعالى مستخلفكم فيها
 فناظر كيف تهملون ، فاتقوا الدنيا واتقوا النساء فإن أول فتنة
 بني إسرائيل كانت في النساء . ألا إن بني آدم خلقوا على طبقات
 شتى : فمنهم من يولد مؤمناً ويحيى مؤمناً ويموت مؤمناً ؛ ومنهم
 من يولد كافراً ويحيى كافراً ويموت كافراً ؛ ومنهم من يولد مؤمناً
 ويحيى مؤمناً ويموت كافراً ؛ ومنهم من يولد كافراً ويحيى كافراً
 ويموت مؤمناً . ألا إن الغضب حمرة توقد في جوف ابن آدم ألا
 ترون إلى حمرة عينيه وانتفاخ أوداجه ؛ فإذا وجد أحدكم شيئاً
 من ذلك فالأرض الأرض . ألا إن خير الرجال من كان بطي
 الغضب سريع الرضا ؛ وشر الرجال من كان سريع الغضب بطي
 الرضا ؛ فإذا كان الرجل بطي الغضب بطي الرضا أو سريع الغضب

سَرِيعَ الْفَى فَانْهَآ بِهَا . اَلَا اِنْ خَيْرَ التُّجَّارِ مَنْ كَانَ حَسَنَ الْقَضَاءِ
حَسَنَ الطَّلَبِ وَشَرَّ التُّجَّارِ مَنْ كَانَ سَيِّئَ الْقَضَاءِ سَيِّئَ الطَّلَبِ ؛ فَاِذَا
كَانَ الرَّجُلُ حَسَنَ الْقَضَاءِ سَيِّئَ الطَّلَبِ اَوْ كَانَ سَيِّئَ الْقَضَاءِ حَسَنَ
الطَّلَبِ فَانْهَآ بِهَا . اَلَا اِنْ اِسْكَلَ غَادِرٍ لَوْ اَنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقَدْرِ غَدْرَتِهِ
اَلَا وَاِنَّ اَكْبَرَ الْغَدْرِ غَدْرُ اَمِيْرٍ عَامَّةٍ . اَلَا لَا يَمْنَعَنَّ رَجُلًا مَهَابَةً
النَّاسِ اَنْ يَتَكَلَّمَ بِالْحَقِّ اِذَا عَلِمَهُ . اَلَا اِنْ اَفْضَلَ الْجِهَادِ كَلِمَةُ حَقٍّ
عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ . اَلَا اِنْ مِثْلَ مَا بَقِيَ مِنَ الدُّنْيَا فَيَمَّا مَضَى مِنْهَا
مِثْلَ مَا بَقِيَ مِنْ يَوْمِكُمْ هَذَا فَيَمَّا مَضَى مِنْهُ . » يعنى دنيا - گوزل
و طاتليدر ؛ الله تعالى سرنى شول گوزل و طاتلى بولغان دنيابه ايا
ياصاب سزنگ نيشله گانگزنى قاريدر : دنيانگ فتنه سندن و خاتونلر
سبلى فتنه گه توشودن صافلانگز ؛ چونكه بنى اسرائيل فتنه سينگ باشى
خاتونلر بولغان . آگاه بولنگز كه آدم اوغلانلرى تورليچه ياراتلغانلر :
آناردن بعضلرى - مؤمن بولوب طوغار ، مؤمن بولوب دنياده تورار
و مؤمن بولوب اولهر ؛ آناردن بعضلرى - كافر بولوب طوغار ، كافر
بولوب دنياده تورار و كافر بولوب اولهر ؛ آناردن بعضلرى - مؤمن
بولوب طوغار ، مؤمن بولوب دنياده تورار و كافر بولوب اولهر ؛
و آناردن بعضلرى - كافر بولوب طوغار ، كافر بولوب دنياده تورار
و مؤمن بولوب اولهر .

آگاه بولسكزكه آچو آدم اوغلىنىڭ ايچىنىدە يانا تورغان بىر اوطىر؛
كورمىسىزمۇ آچولانۇچىنىڭ كوزلىرىنىڭ قزارووين و بوين تامرلىرىنىڭ
قابارووين؛ قچان كە سىزىردىن بىرگىز آچولانا باشلاسه بىك تىزگىنە بىرگە
ياتسون...

آگاه بولسكزكه ابرارنىڭ ايندگورەگى - آچووى كىچ، فایتووى
تېز بولغانىدىر. ابرارنىڭ ياوزراغى، آچووى تېز، فایتووى كىچ
بولغانىدىر؛ ايمىدى اگردە بىر ايرنىڭ آچوويده كىچ، فایتوويده كىچ
بولسه ياخود آچوويده تېز، فایتوويده تېز بولسه، بىرىنىڭ اويوغىنە
ايكنچىسىنىڭ صيوغى بولادىر.

آگاه بولسكزكه سودا گىرلارنىڭ ايندگورەگى بورچنى تولەويده،
صوراويده كوركام بولغانىدىر. سودا گىرلارنىڭ ياوزراغى، بورچنى
تولەويده صوراويده ناچار بولغانىدىر.

ايمىدى اگردە بىر ايرنىڭ بورچنى تولەوي كوركام بولوبدە صوراوى
ناچار بولسه، ياخود تولەوي ناچار بولوبدە صوراوى كوركام بولسه،
بىرىنىڭ اويوغىنە ايكنچىسىنىڭ صيوغى بولادىر.

آگاه بولسكزكه قىامت كوندە ھەر آلدافچىنىڭ، آلداوى مقدرنىڭ،
طووى (فلاگى) بولور. آگاه بولسكزكه آلداۋنىڭ كڭ اولوغى، بىتون
خلقە امىر بولغان كشىنىڭ آلداويدىر. آگاه بولسكزكه حقنى بىلمىگان
كىمىسە، خلقتىن قورقوب تارتىنوب حقنى سويلەمەي قالماسون. آگاه
بولسكزكه جىھادنىڭ افضلى ظالم پادشا قارشوسىنىڭ سويلەنگان حق سوزدىر.

آگاه بولسۇڭرە دىنيانڭ اوتكاننە قاراغاندە قالغانى - بو كوننڭ اوتكاننە قاراغاندە ، قالغانى كىيىر ، دىمىشۇر .

بو خطبە شريفەنى حضرت پىغمبىر ايكىدى نمازىدىن سوڭرە سويلەگان .
كوننڭ ايكىدى نمازىدىن سوڭرە قالغانى اوتكاننە نىسبە بىك آز بولادىر . بىنا ئىلبە دىنيانڭ - حضرت پىغمبىر بو خطبە شريفەنى سويلەگان زمانغە قىدر - اوتكان عمرىنە قاراغاندە قالغان عمرى بىك آز بولۇوى چىقادىر .

ذاتاً ، بو خطبە شريفەدىن باشقىدە ، دىنيانڭ عمرى آز قالغانلىقىنى و قىيامت ياقىن بولغانلىقىنى آڭلاتا تورغان بىر بايتاق آيات و آحادىث موجوددۇر . ئەھەت دىنيانڭ عمرى آز قالغان ؛ قىيامت ياقىن بولغان :
آمنا وصدقنا . فقط بو آزلق و بو ياقىنلىق دىنيانڭ اوتكان عمرىنە نىسبە ھەمدە «ھەر كىلەچك ياقىدۇر» حەقىقەتە بىنا قىلدۇر . ھالبۇكى بىز قولىمىزدا دىنيانڭ اوتكان عمرىن اولچەرك ھىچ بىر مېران و دىنيا ياراتلغانغە نىچە يىل بولغانلغىن بىلەررك ھىچ بىر واسطە يوقىدۇر ؛ كىم بىلور دىنيا ياراتلغاندىن بىر و نە قىدر بىڭلەرچە سەنەلر اوتانكىن ؟ احتمالكە يۈز بىڭلەرچە بىلكە مىليونلەرچە و بىلكە دە مىلياردلەرچە سەنەلر اوتكان بولور ؛ شۇنىڭ اوچۇندە ھەر نە قىدر دىنيانڭ قالغان عمرى اوتكان عمرىنە قاراغاندە بىك آز بولسەدە ، احتمالكە دىنيانڭ بىڭلەرچە بىلكە مىليونلەرچە سەنەلر تورۇر . ھەر نە ايسە دىنيانڭ عمرى بىتۈپ قىيامت قائىم بولاقچى ساعىت ھىچ كىمگە مەلۇم تۈگىلەر ، بىلكە آنڭ علمى بىر اللەغە خاسدۇر . قرآندە

«إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ» دینلنگان : حضرت جبرائیل علیہ السلام پیغمبرمزدن قیامت قائم بولاچق ساعتدن خبر بیر وورین صورآغان چاغنده پیغمبرمز حضرت جبرائیل علیہ السلامگه : «مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ» دیب جواب بیرگان .

ایمدی دنیا نك عمری نه قدر اوزون بولسده بولسون، انسان نك عمری بیک فسقه در . شویله که دنیا نك عمرینه فاراغان چاقده انسان نك عمری ، بتون یر یوزین ایلندروب آغان محیط دیکزینه فاراغانده برنامچی صوقبیلندن بولوب قالادر . دهابونك اوستونه ده انسان هر دقیقه ده اولوب کیتو احتمالنندن هیچ خالی توکلدر . حالبوکه کیم اولدی . آنك قیامت قائم بولدی . شونك اوچونده انسان هر دقیقه ده اولومگه حاضر بولوب تورمق، اولسانك صوکنده هر بر اشله گان اشلرندن صورالاقچن خاطرنده طوتوب هر بر معاملاتنده انصاف وجدان وعدالت اوزرنده بولمق لازمدر .

اقول قولى هذا و استغفر الله لى و لىکم .

خطبہ جمعہ

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین قرداشلر!

أشرف الموجودات وسيد الكائنات رسول اکرم ونبي محترم
 حضرت محمد صلی الله علیه وسلم - عربستان قطعہ سینک اوط کبی قزو
 قوم صحرالربنک اورتاسنده بولغان مکہ مکرمہ شہرندہ، الک درست
 روایتلرگہ و الک اشانچلی حسابلرغہ کورہ تاریخ میلادی برلہ ۵۷۱ نجی
 یلدہ، آپریل آیندہ، مشہور یوم فیلدن ۵۰ کون صوگ، شہر
 ربیع الاولنک ۱۲ نجی کوننک، دوشنبہ کون، تاک وقتنک، ولادت سنبلری
 برلہ دنیانی تشریف ایتدیلر؛ عمر شریفلری سنہ قمریہ برلہ قرقضہ
 ایرشکان یلنک رمضانندہ جناب الله آکنا پیغمبرلک احسان ایتدی؛ الک
 اَوَّل «أَقْرَأَ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ. خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ. اقْرَأْ
 وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ، الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ؛ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ.»
 آیتلری نازل بولدی. بوندن صوگ رسول اکرم افندمز اوچ سنہ
 قدری باشرون سورندہ دینگہ اونکدی. صوگرہ «قُمْ فَأَنْذِرْ» «فَاصْدَعْ
 بِمَا تُؤْمَرُ» کبی آیتلر نازل بولغاچ حضرت پیغمبر آچقندن آچق دعوت قیلا
 باشلادی. آچقندن آچق دعوت قیلا باشلاوی برلہ مسلمانلرنک صانی

كوندن كۈنگە آرتا باشلادى؛

مسلمانلارنىڭ كۈندىن كۈنگە آرتا باشلاۋىرىن كۈرگان مەكە
اولۇغلارنى بىر تەرەپتىن ھىس قىلۇپ، ايكىنچى تەرەپتىن اوزلارنىڭ كىلەچەك
كونلارنى قورقۇپ، ھىزىرت پىغمبەرگە ۋاھىباب كرامەتە انسان نەمەل
ايتىمەسلىك قىلىر آغىر اذى ۋە جەفالىر قىلا باشلادىلار؛ مسلمانلار آرتقان
ساھىب، كافىرلار ھە اذى ۋە جەفالارنى آرتىدە بار دىلەر. كافىرلارنىڭ اذى
ۋە جەفالارنى تەمەل قىلا آلمىغانلارغە، ھىزىرت پىغمبەر ھىجىرتىگە رەخت بىردى؛
بۇ رەخت بۇيۇنچە، بەشىنىڭ بىشىنى يىلىدە، رەبب آينىدە، اۋن ايكى
اير، دورى خاتۇن جەش مەلىكتە ھىجىرت قىلدى؛ بۇ مسلمانلارنىڭ بۇنچى
دفعە ھىجىرتلىرى ايدى.

مەكە خەلقى ظەلملەرنى ھەماندە آرتىدە مەكە بولدىلار؛ پىغمبەرنى
مۇمىنلارگە شەققەت قىلۇپ ايكىنچى دفعە يەنە ھىجىرتىگە رەخت بىردى؛
بۇ سۆڭەكى رەخت بۇيۇنچە سەكسان ايكى اير، اۋن سەكز خاتۇن ھىجىرت
ايتىدىلار؛ بۇ ايكىنچى دفعە ھىجىرتلىرى بولدى.

كەفار مەكە قالغان مسلمانلار ھەقندە ايتىمەگان اذى ۋە جەفالىر، قىلمىغان
ظەلم ۋە قەباحتىنى ھىچ قالدۇرمايدىلار؛ قوللارنى كىلىگان ھە تۈرلى
ئەشە كىلىكلەرنى اشلەيدىلار.

مسلمانلار ايسە كافىرلارنىڭ بۇ سۆڭەكى درجە ظەملەرنە كامەل چەدامەلىق
بىرلە تۈزدىلەر.

بارا تۈرغاچ اھل مەدەنەتنى بۇنچە كەمسەنىڭ اسلام قبول قىلۇۋى

سایه‌سندہ مدینہ‌دہ انصار خانہ لرینگ ہر برینہ نور اسلام کردی،
مدینہ‌دہ مسلمانلر کوندن کونگہ کوبہ‌یمگہ و مکہ‌دہ‌گی مسلمانلردہ
پیغمبرنڭ رخصتی برلہ یواش یواش مدینہ‌گہ کوچمگہ باشلادیلر.

بونلر کورگان مکہ لیلر، کیلچکدہ، مدینہ شہری اسلام مرکزی
بولاجفن، مدینہ اسلام مرکزی بولسہ اولرلرینگ حاللری وخصوصاً
شام برلہ نجارتلری بیک فنا بولاجفن توشنوب، فرصت قاچرماینچہ
بو کوندن اسلامنڭ تامرینہ بالطہ چاپمقہ، اسلامنڭ تامرین قورو-
نوق اوچون حضرت پیغمبرنی اولتورمگہ قرار بیردیلر؛ وبو قرارلرین
یرینہ کیتورمک اوزرہ برنیچہ یاوز خیبتلرنی صایلا دیلر؛ بونلر حضرت
پیغمبرنی اولتورمک بولوب خانہ سعادتندن طشفہ چغووین صافلادیلر.
الله تعالی پیغمبرینہ مدینہ‌گہ ہجرت برلہ امر ایئدی. صافلامقدہ
بولغان کافرلرنڭ کوز آلدندہ خانہ سعادتندن چغوب کیتدی؛ الله تعالی
پیغمبرین شول یاوزلرنڭ شرندن صافلادی: کوزلری باقوب توردفلری
حالدہ کورمہ دیلر.

ایللی اوچ یاشندہ، صفر آیینڭ اخیرندہ ابوبکر برلہ برابر
مکہ دن چغوب جبل ثورده‌گی مشہور غارگہ باروب کردیلر؛ بونلر
غارگہ **کَرَکَاجِ دَرِّحَالِ** غارنڭ آغزینہ اورمہ کوچ آوفوردی، بر
کوگارچن یومرطہ لادی. بونلرنی ازله‌چی کافرلرنڭ بعضلری بو
غارنڭ ایچن ہم قارارغہ کرک دیگانده، کافرلردن امیہ بن خلف
دیگان کسمہ: «الله سزگہ عقللر بیرسون! بوندہ نہ اشکر بار! محمد

طوغەئاسىدىن بورون بو اورمەكوچلر بوندە آو قورغانلر ، صوكرە
 كوگارچن اوييا ياصاغان» دىگىچ ، فارامانچە فايتوب كىتىدىلر .
 غاردە اوچ كون تورغاندىن صوڭ عَمْدُ اللَّهِ بْنِ الْأَرَيْقُطِ اسملى
 يول تابوغە ماھر بر عربنى باشچى قىلوب مدينە گە يونالدىلر . يولە
 بر ھفتە قدرى يوروب ، ربيع الاول آيينىڭ سكرىندە دوشەنبە كون
 (مىلادى حساب برلە ۶۲۲ نچى يىلدە سىنتاىر باشلىرىندە) مدينەدىن بش
 چاقىرم مسافەدە بولغان قبا قريەسنە كىلوب ، عمرو بن عوف قىيلەسنە
 توشىدىلر ، آندە دورت كون توروب ، و مسجد قىبانى بنا قىلوب ،
 بشنچى كونى جەمە كون مدينە گە يونالدىلر ، يولە جەمە وقتى ايرشوب
 بنى سالم قىيلەسنىڭ جەمە اوقودىلر . اسلامدە ايك اۆل اوقولغان جەمە اوشبو
 جەمەدر ؛ و اڭ اۆل بناء قىلىنغان مسجددە يوقارىدە مذكور مسجد
 قبادر . جەمەدىن صوڭ مدينە شەرىنە ياروب كرديلر .

مدينە خلقى رسول اللهنىڭ مكدەن چىقۇپ مدينە گە كىلوپىن
 ايشىككەچە بىك قاتى شادلاندىلر ، بتون مدينە خلقىنىڭ آغزىندە رسول
 اللهدىن باشقە سوز بولمادى ؛ ھەسسى رسول الله حقندە سويلەشلر ،
 وھر كون رسول اللهنى قارشو آلورغە دىب مدينەنىڭ طىشنە چىقۇپ
 كون قىزغانچە توروب قايتەلر ايدى . بوكون رسول اللهنىڭ مدينە گە
 كرەڭگى ھر كىمگە معلوم بولدى .

بتون مدينە رسول اللهنى قارشو آلورغە چىقىدى ؛ بالالر بتون مدينە
 اوراملىرىنىڭ «جاء رسول الله جاء رسول الله» يعنى اللهنىڭ پىغمبىرى كىلىدى ،

اللہ نڭ پیغمبری کیلدى، دىب شادلانوب يوگرشەلر ايدى؛ جاريەلر اويارنڭ توبەلر يەنە بنوب؛ يوزى اون دورتنچى كىچەدەگى آى كىي نورلى بولغان پیغمبر شەھرمزگە «ثَنِيَّاتُ الْوَدَاعِ» طرفندن كىلوب كىردى؛ بو يوزى نورلى پیغمبرنى ھىچ برەو اللەدن سوراب آلمادى، بلكە بو پیغمبرنى بزگە اللە اوزى بىردى؛ شونڭ اوچون بزڭ اوستەمزگە اللەغە شكر ايتەك واجب بولدى مضمونندە بولغان:

«طَلَعَ الْبَدْرُ عَلَيْنَا مِنْ ثَنِيَّاتِ الْوَدَاعِ * وَجَبَ الشُّكْرُ عَلَيْنَا مَا دَعَا لِلَّهِ دَاعٍ»

يەتتەن يالڭىز عربلەرگە مخصوص فصاحت لسان و خوش الحان برلە اوقىلار ايدى.

ھەر كىشى خوش كىلەڭ يا رسول اللە بزگە مەھمان بول دىب اوز يەنە ايندىرگە طرۇشە و بعضارى بزگە بيورۇڭز دىب تويەنڭ تەزگنە يابىشە ايدى. حضرت پیغمبر ايسە تويەنى اختيار يەنە قويۇڭز اللە امر ايتكان يرگە چوگەر شول یردە مەزملەز بولۇر دیر ايدى.

تويە ايسە پیغمبر نڭ آتاسنڭ آناسى طرفندن قىرداشى، ابو ايوب الانصارى رضى اللہ عنہ نڭ خانەسى اوڭندە چوكدى؛ پیغمبر ابو ايوبگە مەھمان بولدى؛ بو دولت، بو سعادت آڭا ميسر بولدى؛ انصار نڭ اوغلارندن اسعد بن زرارە رضى اللہ عنہ رسول اللہ نڭ تويەسى بڭا مەھمان بولسۇن دىب رسول اللہ نڭ تويەسىن تېركا يورۇنە آلۇب بارۇب قويىدى.

مەدینە خەلقينڭ بو كۈنگى شادلىقلىرى سويلەپ بىررەك توڭل ايدى؛ بو كۈن آنلر اوچون زور بىر بايرام ايدى: نىچۈن شادلىنماسۇنلەرگە

شەرلرینە عالمەرگە رحمت اوچون یبارلرگان و هر سوزی وعی سماوی بولغان پیغمبر خدا کیلدی: شەرلری نور الہی برلہ تولدی.

نیچون بیرام ایتمه سونلرکه شەرلری پیغمبر شہری، مہبط ملائکہ کرام و مہبط وحی و قرآن (یعنی جبرائیل و میکائیل کبی حرمتلو فرشته لریکیلہ تورغان، وعی وقرآن اینہ تورغان بر مبارک شہر) تولدی. هجرتدن صوڭ اسلام کوندن کونگه کوچہیدی، مسلمانلر کوندن کونگه کوبہیدی؛ مکہدہ قالغان و حبشہ مملکتندہ بولغان مسلمانلر ہمہ سی مدینہ گہ جیولدی؛ و باشقہ طرفلر دندہ خلق طوب طوب کیلوب مسلمان بولوب کیتمکدہ ایدی.

بیک ایسکی زمانلردن بیر کیلمکدہ بولغان بر عادت قدیمہ بار. هر قوم اوزلرینڭ اوتکان کونلرن وکیلہک زمانلرین اولچهر اوچون اوزلرنچہ اهمیتلی صانالغان برر واقعہنی مبداء تاریخ یاصیلر؛ مونہ شونڭ کبی اصحاب کرامدہ مسلمانلرنڭ مغلوب ایکان غالب و ضعیف ایکان قوی بولولرینہ اسلامڭ انتشارینہ و اسلام نورینڭ بتون بر یوزینہ یایلووینہ سبب بولغان هجرت نبویہنی مبداء تاریخ یاصاغانلر و بو تاریخنی آیلر برلہ صاناغانلر وسنہ باشن برنجی محرمدن اعتبار قیلوب حسابلاغانلر.

اوشبو اوستمزده بولغان محرم آیینڭ حلولی برلہ ۱۳۲۸نجی سنہ هجریہ باشلاندى. یعنی حضرت پیغمبرنڭ مکہدن مدینہ گہ کوچووینہ بیک اوچوز یکریمی سکرنجی یل تولدی.

الله رب العالمین بو سنه جدیه اسلامیه نی بارچه مزغه مبارک
قیلغای ایدی.

اونکان سنه لرده اشلرگان گناهلر مزغه توبه فیلوب بو سنه نی
طاعات و عبادات برله کچر مکنی نصیب و میسر ایتکای ایدی. آمین!
اقول قولی هذا واستغفر الله لی ولکم.

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین فردا شلر!

الله سبحانه وتعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در: «يَسْأَلُونَكَ
عَنِ الْآيَاتِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا
الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَى وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا
وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ».

یعنی ای محمد علیه السلام سندن صوریلر یاکی طوغان آیلر
طوغریسندن؛ سن آنلرغه ایتگل: اول یاکی طوغان آیلر، آدملرنک
معاملات و عباداتلرینک و شول جملهدن حجلرینک و قتلرین بیلدره
تورغان علامتلردر؛ ابدگولک اویلرینک آرتلرندن کرو توگلدر، بلکه

ايند گولك تقوالقدر. اويلرگه ايشكرندن كرگز الله-ن قورقوگز: شايدكه دنيا و آخرت سعادتته ايروشورسز، دى در.

اصحاب كرامدن بعضرى حضرت پيغمبردن صوراعانلر: «يا رسول الله نيچون ياكى آي الك اوّل بويله نازك روشده ظاهر بولادرده صوكره كوندن كونگه طولمغه ونورلنمغه باشليدر. كامل طولوب وتيام نورلنوب ييتكچده ينه اوّلگى حالنه قايتادر؟ نيچون هميشه برقرارده تورميدر؟» ديگانلر.

مونا الله رب العالمين حضرتلرى شول سؤالذك جوابن حضرت پيغمبرگه اوكرته: «ياكى طوغان آيلر آدملرنك هر تورلى معاملات وعباداتلرينك وقتلرين بيلدر» تورغان علامتلر» ديب جواب بيررگه قوشا و بونك برله مسلمانلرغه روزه زكات حج وغيرى بونلر كى بيلگولى بر وقت برله چيكلهنگان عباداتلرينك، عدت، نفقه، آلو، صانعو وغيرى هر تورلى معاملاتلرينك مدنلرند آيلرني اعتبار قيلمققلرى، آيلر برله صانامققلرى تيوش ايكانلگن بيلدره در؛ چونكه عبادات ومعاملاتلرنك مدنلرين آيلر برله وقتلاو، حساب بيلگانگه ده حساب بيلمه گانگه ده همه شهرده تورغانغه ده حراده تورغانغه ده همه سنه ده بيك قولايدر؛ و شونك اوچونده آيلر جميع آدملر اوچون وقت اولچوى بولورغه يارايدير. اما قوياشك يوروى برله سانالا تورغان حساب يالگز حساب بيلوچيلر اوچون گنه ال و يرشليدر.

ذانا بو حسابنك بولنه قويولوويده فقط بو صوگفى زمانلرده غنه،

علوم رياضيه فوق العاده بر صورتده ترقى ايتكاج گنه بولغان .
هر نه قدر بونده حضرت پيغمبردن سوراوچيلار آينڭ برقرارده
تورماينچه زورايوب و كچره يوب تورووينڭ طبيعي سببن سورا سه لرده
آيت شريفه آينڭ زورايوب و كچره يوب تورووينڭ طبيعي سببن بيان
قيلماغان ، بلكه آينڭ زورايوب و كچره يوب تورووينده آدملا اوچون
نينده ين فائده لر بارلغن كوسترگان؛ گويا كه سزگه آيلرنڭ شكللىرى
آلشنوب و تورلنوب تورولرنده آدملا اوچون نينده ين فائده لر
بارلغن سورا رغه كرك؛ پيغمبردن سورا رغه لائق بولماغان اسباب
طبيعيه دن سورا ماسغه ديگان .

حديث اماملرينڭ اڭ اولوغلرندن و اڭ مشهورلرندن برسى
بلكه ده بر نچيسى بولغان ابو عبدالله محمد بن اسماعيل البخارى حضر-
تلرندن همده علماء اهل السننه نڭ اڭ بيوكلرندن برى تفسير و تاريخ
فنلرينڭ پيرى بولغان ابو جعفر محمد بن جرير الطبرى حضرتلرندن
روايت قيلنمشدر، كه اسلامڭ ظهورندن مقدم، جاهليت زماننده، عرب
قبيللرينڭ بعضلى حج فيلق اوزره احرام باغلادقلىرىندىن سوزگه هيچ
وقت اويلرينڭ ايشكلرندن كرمه سلا، ايشكلدن كرودىن بيك نق
صافلانولار، همده ايشكلدن كرونى بيك زور گناهغه سانلارلا ايدى .
«ونا شول خصوصده بولغان حكم آلهى هم بو آيتده بيان قيلنغان:
«اينڭولاك اويلر نڭ آرتندن كروده توگلدلر، بلكه تقوالقده در؛ اويلر نڭ
ايشكلرندن كركز، الله دن قورقوئز، شايد كه سعادنگه نائل بولورسز»

ديب آنلرنڭ اشلىرى خطأ ايكانلىگىن ، حقيقى ايندگولك ، آنڭ كىي
 ظاهرى فيلوتىشلىرىدە توگىل ، بىلكە تقوالقده ايكانلىگىن ھمدە اينڭ زورايو
 وكچرەيوو بىڭڭ طبعى سىبىن صور اوچىلارڭ شرائع الھىھنى تعليم اوچون
 يبارلىگان پىغمېردن اسباب طبعىھدن صوراولرى ايشكدن كرەمىنچە اوينڭ
 آرتندن كرو قدر مناسبسىز بر اش ايكانلىگىن كوسترلىگان .

اگر علوم فلسفەنى تحصيلدە بولغان (يعنى كوك عالملىرىن اوگرەنە
 تورغان) بر شاگرد اوزىڭڭ استاذندن بونى صوراسە ھىچ بر وقتدە
 آنڭ صوراولى مناسبسىز صانالماس ايدى ؛ بىلكە آنڭ صوراولى تمام
 اورنندە بولور ايدى .

لىكن بوندە امى بولغان كەسەلر شريعت اوگرەتوچى پىغمېردن
 بونى صوراغانلر ؛ شونڭ اوچوندە آنلرنڭ سؤاللىرى اورنندە بولماغان ؛
 چونكە پىغمېرنڭ وظيفەسى علوم طبعىھ وھلوم فلسفەنى اوگرەتو توگىلر ؛
 بىلكە آنڭ وظيفەسى شرائع الھىھنى ، احكام الھىھنى اوگرەتودر .
 مونا فقط اوشبونڭ اوچون كنه آنلرنڭ پىغمېردن امور طبعىھگە
 دائر نرسەنى صوراولرى انكار فيلەمشدر .

يوقسە امور طبعىھنى اوگرەنو اسباب طبعىھنى تيكشرو وعموما
 علوم كونىھنى تحصيل ايتو حد ذاتدە ھىچ منكر توگىلر . امور طبعىھنى
 اوگرەنو ، اسباب طبعىھنى تيكشرو وعموماً علوم كونىھنى تحصيل ايتو
 منكر بولو بولاي تورسون ! بولارغە چالشمق لازمدر . چونكە قرآن
 بزگە كائناتغە كوكارگە يرلرگە و آنلردە بولغان عجائب مخلوقات وغرائب

مصنوعاتش نظر بر له امر قیلا در. علویات و سفلیاتده بولغان آثار قدرت ربانیه و بدائع صنعت آلهیهنی کوروب عبرت آلورغه بنأ علیه اسباب طبیعیهنی نیکشوررگه و علوم کونیهنی اوگره نورگه بیوره در.

نبی الاسلام حضرت محمد علیہ السلام جناب لری : « اَنْتُمْ اَعْلَمُ بِاُمُورِ دُنْيَاكُمْ » حدیث ارشاد لری برله امور دنیاویہ دہ مستقل بولو و مزنی امور طبعیہ حقندہ و عی کوتو لازم بولما اینچہ اوز عقلمز و اوز ادرا کمز برله اش قیلوغہ ایر و کلی بولو و مزنی تأمین قیلادر . بو اوز و ن سوز لرنڭ قسقه سی بو آیت شریفہ دن اوچ نرسہ آڭلاشلدی، کہ برنجیسی مسلمانلار نلرغہ بیلگولی بر وقت برله چمکلہ نسلگان عبادات و معاملات لرنڭ هر قابوسندہ باشی برنجی محرم دن اعتبار قیلما نورغان سنہٴ قمریہ نی و عربی آیلرنی استعمال تیوشدر .

ایکنچیسسی ایندگولک ظاهری قیلونشله برله توکل ، بلکه الله دن
قورقو برله نابلادر .

اوچنچىسى اللہدن قورقۇ انساننىڭ صلاح و فلاحىنى دولت ابدىيە
و سعادت سىرمدىگە ايرۇشۇرۇپ بىر باغىش بولادۇر.

اقول قولى هذا واستغفر الله لى ولكم .

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الذي الخ.

اما بعد ای دین فردا شلر!

الله سبحانه و تعالی قرآن عظیمده بیوره در: «لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ» یعنی بوزلرگزنی قویاش چغش یاغنه و قویاش باطش یاغنه یونالدرمکلیگکیز، ایند گولک توکلدر؛ لکن ایند گولک اللهغه، آخرت کوننه، فرشته لرگه، کتاب لرغه و پیغمبر لرگه ایمان کیتورمک، الله رضاسی اوچون فقیر بولغان یاقن فردا شارگه، فقیر بولغان یتیم لرگه، مسکین لرگه، مسافر لرگه، محتاج لخدن صورانوغه مجبور بولغان کمسه- لرگه، همده قلیق و اسیرلک بیغاوندن بوینلرنی آزاد قیلوغه یاردم اوچون مال بیرمک، فرض نمازنی اوقومق، واجب بولغان زکاتنی

بیر مک، قیلغان عهدینه وفا قیلماق، فاتیلایق و فقیرلککە نوشکانده،
خستە بولغانده، صوغش فاتیلانغانده صبر قیلماقدیر. شونلر (یعنی
شول صفتلرنک ایالری) ایمانلرنده و دینلرنده راست بولغوچی، کفردن
و باشقه ئەشە کی اشلردن صافلانغوچی کەسەلردر، دی در.

انبیاء بنی اسرائیل بیت المقدسکە قاراب عبادت قیلالار ایدی:
آنلرنک قبلەلری مسجد اقصا دغی صخرە الله ایدی.

مکە مکرەدن مدینە منورەگە کوچکچ حضرت پیغمبرده صحابەلر
برلە بر نیچە زمانلر بیت المقدسکە قاراب عبادت قیلدیلر؛ چونکە
اول وقتلرده قابو طرفه قاراب عبادت قیاو تیوش ایکانلگی حقندە
خصوصی بر امر یوغیدی؛ لکن نبی الاسلام حضرت محمد علیہ السلام
جنابلرینک مبارک قلب پرنورلری همیشه مسجد حرامغە، کعبە اللهغە
قاراب عبادت قیلونی آرزو و تمنی قیلماقدە ایدی.

صوکرە جناب الله رسول اکرم صلی الله علیہ وسلم حضرتلرینک
تلەگانن بیردی: مسجد حرامغە، کعبە اللهغە قاراب عبادت قیلورغە
امر قیلدی. لکن بو امر اهل کتابنک کوکللرینە بیک آغر بولدی؛
آنلر بیت المقدس قالدیلوب مسجد حرام قبلە قیلنووین کوکللرینە
هیچ بر تورلی صغیرە آلامادیلر: آنلرنک فکرلرنچە گویا بیت المقدسدن
باشقه طرفه قاراب اوقولغان نماز عند الله مقبول توگل، همدە بیت
المقدسدن باشقه طرفه قاراب نماز اوقوچی کەسە انبیاء کرام علیهم
الصلاة والسلام دینندە توگل ایدی.

اما مسلمانلار كهبة اللهغه فاراب نماز اوقونى اڭ افضل واڭ تېوش بولغان بىر اش ديب اوبيلير؛ چونكه كهبة الله حضرت ابراهيمڭ قبله سيدر و اڭ اوّل اوله رق عبادت اوچون وضع قيلنغان مبارك بىر اويدىر، دىلر.

هر طائفه اوزلارنىڭ سوزلار بىن اوستىگه چغارغە طرۇشەلر و بونڭ بىرلە بولوشالار ايدى.

ايشنە بونڭ اوزرىنە الله رب العالمين مخصوص بىر قبلەگە يوز يونالدىرو مقصود بالذات بولغان بىر ايندگولك بولماغانلغن، بىلكە بو، مخصوص بىر قبلەگە يوز يونالدىرو، نماز اوقوچى كمسەگە الله دن باشقە نرسەلر نڭ ھەمە سندن يوز دوندىرونى خاطر بىنە كيتورتىمك، و اللهغە مناجات قىلوغە بتون قىلبن يونالتىرمك اوچون گنە مشروع بولغانلغن؛ اما مقصود بالذات بولغان چن ايندگولك، درست اعتقاد گوزل معاشرت و كوركام اخلاقىن عبارت ايكانلىگن بارچە آدملىرگە بيلدىرمك اوچون، بو آيت شريفەنى ايندىرمىش.

بو آيت شريفەدە اڭ اوّل ايماننى ذكر ايتىكان؛ چونكه ايمان ھىر خېرىنڭ باشى و ھىر ايندگولكنڭ نىگىز طاشيدىر.

اللهغە ايمان، الله دن باشقەغە قوللىق قىلودن، الله دن باشقەغە قوللىق قىلوب حيوانات درجە سندنە قالودن صافليدىر.

يوم آخرگە و فرشتەلرگە ايمان، انسان اوچون بو عالم دن باشقە بو عالم دن اعلا ديگر بىر عالم غىبى بارلغن: بناء عليه بو دنيا اوچون گنە

و بو تننى بىر بىر قىلور اوچون گنە ياشامق بارامادىغن بىلكە شول عالم غىبىدە بولغان حيات ابدىيە و معيشت مرضيه گە نائل بولور اوچون ياشامق لازم بولدىغن انساننڭ قىلبنە قرارلىشىدۇرە و شويلاچە انساننى شول مقصد اقصا و مطلب اعلا اوچون ياشامق سعادتنە نائل قىلادر .
 كىتابلارغە ايمان، شول كىتابلار بىرلە عملنى موجب بولادر، چونكى بىر شىنڭ قىباحتنە يا كە بىر شىنڭ گوزللىكنە چىنلاب اشانغان كىسە اشاندىغى قىباحتنى اشلەيدىن طيولادر، ھمدە اشاندىغى گوزل اشنى اشلەمگە طروشادر .

پىغمبەرلەرگە ايمان، آنلارغە اىيرونى، آنلارنڭ ھدايتلىرى بىرلە ھدايتلەنۇنى و آنلارنڭ ادبلىرى بىرلە ادبلىنۇنى تقاضا قىلادر، بو ايسە آنلارنڭ سىرتلىرىن و سىنتلىرىن بىلوگە توقى قىلادر؛ آنلارنڭ سىرتلىرى و سىنتلىرى حقتە بولغان معلوماتنى تاريخ مقدس كىتابلارندىن آلاىدۇر .

ايماندىن صوڭ ايماننڭ الڭ قوتلى دىلى بولغان الله رضاسى اوچون مال صرف ايتونى ذكر قىلغان؛ بو مال صرف ايتو زكاتغە باشقەدر، ھمدە بىر وقت معين بىرلە مخصوص، مقدار معين بىرلە محدود و نصاب معين بىرلە مشروطە توگلدۇر؛ بىلكە نە زمان صرف ايتوگە ازوم كورلسە شول زمان صرف ايتلور؛ نە وقت حاجت و ضرورت واقع بولسە شول وقت دفع احتياج و رفع اضطرار قىلىنور؛ بىر وچىنڭ ھمتى، دىنە بولغان ھىمتى ھمدە اھل حاجاتنڭ فقر و ضرورتى نىستىدە بىرلور .

مال صرف ايتودن صوڭ، ايندگولسكنڭ اڭ نق ركنى بولغان نمازنى
ذكر ايتكان .

هر نه قدر افعال مخصوصه و اركان معلومهنى اشلەو برلە نمازنىڭ
صورتى و ھېئىتى تاپلسەدە ايندگولك و تقوالقى نمازنىڭ صورتىك و ھېئىتىك
توگىلدەر؛ بلىكە ايندگولك و تقوالقى نمازنىڭ روحىدە و سرنەدر: خشوع
و حضوردە و جناب اللەنىڭ جلالان و عظمتىن كوڭلدە طونودەدر.

نمازدن صوڭ زكاتنى ذكر ايتكان. مال، جاننىڭ بولداشى، معيشتىنىڭ
اساسى و نىگىز طاشى، طبعىتىنىڭ محبوبى و نفسىنىڭ مطلوبىدەر. اوشبو
طبعىتىنىڭ محبوبى و نفسىنىڭ مطلوبى بولغان مالنى كوزگە كورونمەگان
ايكنچى بر عالمدە بولغان فائىدە اوچون بىرمك ايندگولسكنڭ زور بر
ركنى و ايماننىڭ بىك آچق دىللىرىدىن برىدەر؛ شونىڭ اوچوندە صحابەلەر
زكاتنى منع قىلوچىلەر برلە صوغىشونىڭ تېموشلىگىنە اتفاق قىلغانلەر.

اما جىلئە شرعىيە اسمى برلە زكاتنى منع قىلوچىلەر، اللەنىڭ ھىكمەنە
راضى بولماوچىلەر، اللەنىڭ امرىنە بويون صونماوچىلەر، اللەنىڭ امرىدىن
چىقوچىلەر، اللەنىڭ آياتى برلە اويناوچىلەر، اللەنىڭ فرضىن باطل قىلوغە
اللەنىڭ سوزىن آلشدروغە باطرچىلىق قىلوچىلەردەر.

زكاتدىن صوڭ، ايندگولسكنڭ اولوغ ركنلىرىدىن و اخلاق صالحەنىڭ
اصللىرىدىن بولغان ھەدىگە وفاء قىلماقنى ھەمدە فقيرلىككە خىستەلققە و قاتى
قىلماققە توشكاندە صبر قىلماقنى ذكر ايتكان.

بو مذكورلارنىڭ ھەر قايسىلىرىنى قائم قىلغان ايندگو كەمسەلەرنى

طوغریلق و تقوالق برله مافتاغان.

الله تعالی بارچه مسلمانلرغه دنیاچه ایدگو عمللر قیلوب آخرتده یوزلری آق بولوب جنات و دیدار برله مشرف بولونی نصیب و میسر ایلیمه. آمین!

اقول قولی هذا واستغفر الله لی و لکم.

۲۳

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین قرداشلر!

الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در: « أَلَمْ تَوْكَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ تُؤْتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ » یعنی کورمه دکمو الله تعالی نه روشچه مثال کوستردی؟ ایماننی شونداین خوش و گوزل بر آغاچه اوخشاتدی که اول آغاچنک توبی یر ایچنده بیک نق اورنلاشقان، اوچی کوککه نابا آشغان، الله نك امری برله هر وقتده بیمشن بیروب تورادر؛ الله تعالی آدملرگه مثاللر کوستره در؛ شایدکه آنلر خاطرلرینه کیتورلر، دی در.

بو آيت شريفه ده الله تعالى كوكلده بولغان كلمه توحيدنى تامرلرى
 بر ايچنه بىك تيرهن كيتكان، بوتاقلىرى كوكلگه يىنگان، اوزى هر وقتده
 ييمشنى بيروب تورا تورغان مبارك و ياخشى بر آغاچغه اوخشاتقان.
 بو اوخشاتو، اصلى كوكلده بولغان و بوتاقلىرى بولغان ايندگو
 عمللرنى كوكلگه آشروب تورا تورغان كلمه توحيدگه بىك طوغرى
 و بىك موافقذر. چونكه خوش و گوزل آغاچ فائدهلى ييمشلىر اوسترگان
 كىبى كلمه توحيدده گوزل عمللر و خوش خلقلر اوستردهر. اوشبو كلمه
 توحيدنك گوزل عمللر و خوش خلقلر اوسترووى، كلمه توحيدنك
 كوكلگه اورناشووينك نقلغى، كوكلنك كلمه توحيدگه بولغان محبتى
 اخلاصى همده كلمه توحيدنك حقيقتن آكلاوى و حقون چنلاب رعابده
 قىلووى نسبتنده بولور.

ايمدى بر كمسه نك كوكلنه كلمه توحيدنك حقيقتى محكم قرارلنسه،
 الوهيتنك بر اللهغه خاص ايكانلىگن، اللهدن باشقده الوهيت بولورغه
 ممكن بولماغانلغن كوكللى برله تصديق و تلى برله اقرار قىلسه همده
 اعضالى الله نك امرلرينه بوين صونسه، هيچ شبيهه بوقدر كه بوكلمه توحيد
 هر وقتك گوزل و فائلى عمللر ايندگو و ياخشى خلقلر اوستروب توراقچذر.
 معلومدر كه آغاچنك تامرلرى كوبشهسى بوتاقلىرى يافراقلىرى
 ويمشى بولادر. ايمدى اوخشاو تمام تابلسون اوچون، آغاچقه اوخشا-
 تلغان ايماننك هم تامرلرى كوبشهسى بوتاقلىرى يافراقلىرى و ييمشى
 بولورغه تيوشدر كه ايماننك تامرلرى علم و معرفت و شبيهه سز، درست

اعتقاددر؛ کوبشه‌سی اخلاص؛ بوتاقلری ایندگو عمللر؛ بیمشی کورکام
صفتلر و گوزل خلقلردر؛ کوکل باغنده ایمان آغاچینک بارلغی، همده
اورناغان و اورناماغانلغی بو نرسه‌لر بوله بیلنهدر.

وگنه آغاچنک ترک بولوب تورووی همده مطلوب بولغان روش
بیمش بیرووی اوچون - آغاچنی صوغاروب، تربیه‌لر، توین کرکسز
چوب چارلردن واجینی آغاچلردن تازالاب تورمق لازم بولادر.

اگر آغاچنی صوغاره و اوستره تورغان ماده‌دن محروم ایتلسه -
صو بیرلمسه آغاچ آقرون آقرون قوری باشلایدر. صوکره بارا تورغا-
چدن بتونله‌ی هلاک بولوب یوغالادر: اثریده قالمایدر.

اما اگر آغاچ صوغارلسه لکن تربیه‌سنه اعتناء قیلنمسه - اهمیت
بیرلمسه: اوسووینه ضرر کیتوره تورغان چیت آغاچلردن و غیره
چوب چارلردن تازارتلماسه، اول وقتده گرچه بتونله‌ی قوروماسه‌ده
بیمش بیرمه‌س یاخود بیرسه‌ده گوزل بولماس؛ شونک کبی اگر ایمان
آغاچن فائده‌لی علملر ایندگو عمللر اعتبار تذکر و تفکرلر برله صوغار-
لوب تورلماسه کیبووی و بتونله‌ی هلاک بولووی بیک احتمالدر؛ نه‌کیم
امام احمد بن حنبل رضی الله عنه حضرتلری مسندنده ابوهریره رضی
الله عنه‌دن روایت قیلادرکه ابوهریره ایتهدر: حضرت پیغمبر ایندی:
«^{اِنَّ} ^{اَلَا} ^{اِیْمَان} ^{یَخْلُقُ} ^{فِی} ^{اَلْقَلْبِ} ^{کَمَا} ^{یَخْلُقُ} ^{اَلثَّوْبُ} ^{فَجَدِّدُوا} ^{اِیْمَانَكُمْ}»
یعنی کیوم ایسکرکان کبی ایمان هم ایسکرده‌در. ایمانلرکرنی یا‌کار‌توب
تورکر! دیب بیوردی، دی‌در.

آغاچنى قاراب - تریبەلەب تورماغانن گوزل ئەرە كورلەمە گان كىي،
 كوئل باغندە بولغان شجرە توحیدنى ھەر تورلى ياراقسىز خىلقلردن وناچار
 فعللردن پا كلاب تورماغان كەسەلردە بىك كوب شىلردن محروم بولورلر -
 مونا شونك اوچوندە مؤمن بولغان كەسەلرگە ھەر وقتدە ايكى نرسە
 برلە مشغول بولمىلاق لازىمدر، كە برنچىسى بو شجرە توحیدنى صوغارب
 تورمقدر؛ ايكنچىسى اطرافن مناسبتسىز شىلردن تازارتوب تورمقدر؛
 صوغارب تورو برلە شجرە توحید باقى و دائىم بولور؛ اطرافن تازار -
 توب تورو برلە كامل و تمام بولور.

بو مثال - يعنى ايماننى بر آغاچقە اوخشاتو - الله رب العالمين
 حضرتلرى اوزى سويلەگان مثالدر. بو مثالده بولغان اسرار، علوم
 و معارف سويلە وچىسنە لائق و سويلە وچىسنك علمنە موافق روشدە
 بولماق دركادر؛ بناء عليه اوشبو بيان قيلغانلرمز شول اولوغ مثلندە
 بولغان سرلر و حكمتلرگە قاراغاندە دريادن تامچى، طاغدن توزان كىي
 بولوب قالاچقى ظاهر در.

اگر كوكلر پاك و ذهنلر صاف بولوب الله نك كلامندە بولغان
 سرلرنى كوررگە قدرتى يتسە ايدى، هيچ شېھە يوقدر كە الله نك كلامندە
 شول قدر كوب معنالر و حكمتلر كورر ايدك كە آنلرنك يانندە بىك -
 لرنك علوم و معارفى هيچ مثابەسندە قالور ايدى.

ايشتە صحابەلرنك علوم و معارفىنك قدرى شونك برلە بيلنە دركە
 آنلرنك قلبلرى غايت پاك و ذهنلرى نهايت صاف بولغانلىقن آنلر

الله نىڭ ورسول الله نىڭ سوزلىرىدە بولغان اسرار و حکمتلرنى بىك ياخشى بىلگەنلەر؛ انلارنىڭ الله نىڭ ورسول الله نىڭ كلاملىرىن آڭلاولرى بتونلار باشقە تورلى بولغان؛ خلاصە انلار اوزلىرى باشقەلردن نه قدر آرتق بولسەلر علملىرىدە شول قدر آرتق بولغان؛ شول حکمت اوچوندرکه انڭ الوغ اسلام عالملىرى و انڭ بىوک مذهب رئيسلىرى صحابه لرنىڭ سوزلىرىن دليل شرعى ايتوب يورتەلر؛ انلارنىڭ آڭلاولرىنە ابرەرلر؛ انلارنى دىن باشچىلىرى و ھدايت يىلزلرى دىب اعتقاد قىلالر.

ايمىدى حقيقى علوم و معارفدن محروم بولدىغى حالده علم دەوال سى قىلوب يورمىدە بولغان بىگل باشلى يىل عقللى بعض جاهل مرکب اھەقارنىڭ گوياکە صحابه لر زمانندە علوم و معارف بولماغان و صحابه لر بر نرسەدە بىلمەگان، علوم و معارفدن خالى بولغان کىي ايتىدروب سويلەگان سوزلىرى نه قدر اصلىز و نه قدر ادبىز بر سوز اىکانلىگى بو بوقارىداغى سوزلردن آڭلاشلسە کرک.

خداينىڭ ياقى قوياشى بالتراب، نورى بالقوب، بتون عالمى ضياسى برلە ياقىرتوب، نورغە غرق ايتوب تورغان چاغندە شەم و چراغ ياقماو عيب بولماغان کىي پىغمبرلک کوگىنىڭ قوياشى بولغان حضرت محمد بتون عالمى ياقىرتوب، بتون عالمى نورلىندروب تورغان چاغندە، معارف سماويه و انوار آلهيه نى طوغرىدن طوغرى حضرت پىغمبردن اقتباس قىلوب توروچى، فىض ربانىگە غرق بولوب يوروچى صحابه لرنىڭ، قراڭغو تونلارنى ياقىرتوب اوچون بىندەلر طرفىندىن

یا صالغان ، فانارلارغه اوغشاغان فنلارنى كرك قىلماولرى و آندای
 عاملارنى اوگره نمه ولرى هيچ عيب توگلدنر؛ چونكه قوياش باريده
 شهملرگه حاجت بوقدر. اول فنلر و اول علملر بزنك قارا كغو تونلر-
 مزنى يافتىرتو اوچون لازمدر. الله تعالى بارچه لر مزنى خبرگه موفق
 ايليه. آمين!

افول قولى هذا واستغفر الله لى ولکم .

۲۴

خطبة جمعه

الحمد لله الغزير الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعدای دين قرداشلر!

الله سبحانه وتعالى قرآن عظيمده بيوره در: « اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ
 رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفِيلِ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ وَّ ارْسَلْ عَلَيْهِمْ
 طَيْرًا اَبَابِيلَ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ »
 يعنى كورمه دگمو (اى محمد عليه السلام) سنى تربييه قىلغوجى (الله
 تعالى) نيشله تىردى اصحاب فيلنى ؟ اول اصحاب فيلنك باوز تدبيرلر ين
 ياكتلدنر ماديمو؟ - ساتاشدر ماديمو؟ آنلرنك اوستلرينه اوچوب يوروجى
 حيوانلرنى گروه گروه بولغانلرى حالده يبارمه ديمو؟ اول اوچوب

يورۇچى حيوانلار آنلارنى (يعنى اصحاب فيلنى) بالچىقدن حاصل بولغان
 تاشلار بىرلە آتالار ايدى : بس الله تعالى آنلارنى قورتلار آشاغان ايگون
 يافراغى كىي قىلدى ، دى در .

بو سورة شريفه اصحاب الفيلنىڭ واقعه سنه اشارت قىلادر ؛ بو
 واقعه اصحاب الفيل شول قدر مشهور ومعروف بر واقعه دركه مسلمان
 بولغان كمسەلر نىڭ هر فايوسنه بو واقعه معلومدر ؛ بناء عليه بو واقعه نى
 تفصيلا سويلمگە لزوم يوقدر .

الله نىڭ قدرتى والله نىڭ قوتى جميع قدرتلار نىڭ و جميع قوتلار نىڭ
 اوستنده در ؛ الله نىڭ قدرتى قارشوسىندە باشقه قدرتلار تىز چوگە در ؛ الله
 نىڭ قوتى قارشوسىندە باشقه قوتلار بويىن بوگە در ؛ الله تعالى نلەسە نىڭ
 كوچلى و نىڭ مهابتىلى مخلوقلارنى نىڭ ضعيفى و نىڭ ناچار مخلوقلار بىرلە
 هلاك قىلادر

ايشته اوشبو واقعه فيل شونىڭ بر نمونه سىدر ، كه بو واقعه ده الله
 تعالى اهل مكەنى و بيت شريفنى اوفاق بر حيوانلار بىرلە بيوك و مهابت
 بر عسكر نىڭ شىرندىن صافلادى ؛ الله تعالى نىڭ بو صافلاوى عمومأ عربلار
 اوچون و خصوصأ اهل مكە اوچون بيوك بر فال خير و اولوغ بر بشارت
 ايدى - عالملار گە رحمت اوچون پيغمبر ايتلوب يبار يله چك مبارك بر
 ذات شريفنىڭ ولادت سنيه لرى بىرلە دنيانى تشرىف بيوره چىقلرىنىڭ بر
 مقدمەسى ايدى .

شويلەكه نورالوجود نبي الاسلام محمد عليه الصلاة والسلام

حضرتلری - اڭ مشهور روایتلرگه واک معتمد حسابلرغه کوره- اوشبو مشهور یوم فیلدن ایللی کون صوڭ ، میلاد عیسانڭ ۵۷۱ نچی یلنده آپر بل آینده ، شهر ربیع الاولڭ اون ایکنچی کوننده ، دوشنبه کون ، تاڭ وقتنده دنیاغه کیلگان .

حضرت پیغمبر دنیاغه کیلگان زمانلرده بتون انسانلر طوغری یولدن آداشقانلر ، تورلیسی تورلی یاڭلش بوللرغه صاتاشقانلر ایدی . بعضلری ، شول جملهدن عربلر ، پتلرغه تابنالر ایدی ؛ بعضلری ، شول جملهدن فارسلر ، اوللرغه تابنالر ایدی ؛ بعضلریده قویاش آی و یلدزلر کبی اجرام سماویهگه یاخود صغر و اوگوز کبی حیوانات بیتیهگه و غیره نرسه لرگه تابنالر ایدی ؛ خلاصه کلام بتون انسانلر جهالت قاراڭغولغنده بولنمقده ، ضلالت طولقونلری آراسنده باطوب قالقوب یورمکده ایدی .

ایشته نورالوجود افندمز حضرتلری ، انسانلرنی جهالت قارا- ڭغولغندن علم و معرفت یاقتیلغنه چقارمق ، ساحل سلامتگه ایرشدروب ضلالت طولقونلرندن قوتقارمق ، هدایت و سعادت یول باشچیسی بولمق اوزره عالم وجودگه کیلدی ؛ سنه قمریه برله قرق یاشلرینه ایرشکان چاغنده پیغمبر لک یبارلدی ؛ قرآن عظیم ایندرلدی ؛ قرآن عظیمده دنیا و آخرت سعادتى اوچون لازم بولغان شیلر بیلدرلدی ؛ قرآنڭ حکملرینه ایهرمک پیغمبر نڭ طوغان نرسه لرندن طیلوب قوشغان نرسه- لرین برینه کبتورمک بتون امت اوزرینه فرض قیلندی .

الله تعالی اوزینڭ كلامنده : « وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ »
 یعنی ای پیغمبر سنی عالملرگه رحمت اوچون یباردك ، دیدی .

حضرت پیغمبر كتاب سماوی و وحی الهی بولغان قرآن عظیم
 برله همده اوزینڭ شریقلری برله بیرگان تعلیماتی برله اوزینڭ
 حقیقه عالملرگه رحمت اوچون مبعوث بولغانلغن بیک آچق کوشتردی .
 مدیتلی ملتلی ، معرفتلی امتلر اوزلرینڭ دینلری یا که دنیالری
 اوچون فائدهلی و اهمیتلی بر اش اشله گان یاخود عموم انسانلر
 منفعته یا که علوم و معارفنڭ ترقی و تعالیسنه یا که خلق آراسته
 عدالت و حقانیتنڭ تارالووینه خادم بولغان بر شی کشف ایتکان ،
 بر هنر اختراع قیلغان و فائدهلی بر یول تابقان کشیلرین فوق العاده
 حرمت و رعایت ایتلر ، آنلرنڭ یوم مخصوصلرنده غایت طنطنهلی
 اولوغ اجتماعلر یاصاب ، آنلرنڭ اشله گان اشلرین ، ملتلرینه قیلغان
 خدمتلرین ، علوم و معارفنڭ ترقی و تعالیسی یولنده کوشترگان
 سعی و اجتهادلرین ، اخلاق و طبیعتلرین ، خصوصی و عمومی معا-
 ملاتلرین هر قایوسین بیوک حرمت اوزرنده یاد ایتلر کوشتر-
 گان خدمتلرینڭ اڭ اهمیتلی حساب اینامکده بولغان چهلری طو-
 غروسنده غایت فصیح و بلیغ مطمئن و بدیع خطبه لر سوبیللر ، آنلرنڭ
 استراحت روحلری اوچون دعالر قیلار ، بو بولغه نه قدر وقتلر ونه
 قدر نقللر صرف ایتلر و شونڭ برله اوزلرینڭ خادم ملتلی حقنده
 نه درجه ده قدردان بولغانلقلرین میدانغه قویالر ، همده بو معامله-

لری برله ملتگه خدمت قیلماقده بولغان دیگر کەسەلرنڭ خدمت ملیه-
لرینه نشاط و غیرت اوزرنده دوام ایتولرینه ده باعث بولالر؛ حالبوکه
الله رب العالمین حضرتلری عالملرگه رحمت اوچون یبارگان نبی
الاسلام محمد علیہ الصلاۃ والسلام افندمز حضرتلرینڭ عالم انسانیتگه
قیلغان خدمتلری، کویترگان یوللری، بیرگان تعلیماتلری یاننده،
یوفاریده مذکور بولغان مدنی قوملرنڭ خادم ملت دیگان کەسەلرینڭ
قیلغان خدمتلری، بتون عالمنی نورینه غرق ایتوب وبتون عالمنی
نوری برله یاقترتوب توروچی قویاش آستنده بولغان ضعیف بر
چراغ قیلندن ایکانلگی هیچ شبهه سزدر.

بس ایمدی اوشبو، عالملرگه رحمت اوچون یبارلگان رسول
اکرم صلی الله علیه و سلام افندمز حضرتلرینڭ طوغان آین، خصوصا
طوغان کونن، فوق العاده طنطنه لی اجتماعلر یاصاب حرمت قیلماق
بارچه انسانلرغه وخصوصا مسلمانلرغه بیک لائق و بیک تیوشسر
حقیقه مسلمانلر نه قدرده بختلیلردر، که دینلری بارچه دینلرنڭ
افضلی بولغان، حریت و عدالت نیگزى اوزرینه فورولغان عالی
اسلامدر.

دینلرینڭ باش کتابی، علملرنڭ و فہملرنڭ آچقچی، مدنیت و تر-
قینڭ باسقچی، سعادت و ھدایتنڭ یول باشچیسی بولغان، باشدن آیاق
ایچی عبرت و حکمت، نور و معرفت برله طولغان اولوغ قرآندر.
پیغمبرلری، خاتم الانبیاء والمرسلین بولغان «أَنْتَ لَعَلَى خَلْقِ

عَظِيمٍ» همدە «وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ» خطاب شریفی بەرله مشرف قیلنغان، علوهمت کرم نفس مرحمت وعدالتنڭ وعموما گوزل اخلاقنڭ تمثال مجسمی بولغان، گویا که اوزی تله گان روشده یاراتلغان کبی گوزل وکامل یاراتلغان، آنالردن اوغشاشی طوغمه غان حضرت محمددر.

ای مسلمانلر! اوشبو اوستمزده گی مبارک ربیع الاول آبی، شول حضرت محمدنڭ طوغان آیدر. آنی فولمزدن کیلنگان قدر حرمت قیلایق. . . هیچ بولماسسه بو آی پیغمبرمز طوغان مبارک ربیع الاول آبی ایکانن بیلوب قالایق، بتونلهی مجهول بولوب اوتمه سون، آطنه صابن کیله تورغان یکشنبه قدرده معلوم بولماينچه اعتبارسز اوتوب کیتمه سون.

الله تعالی بارچه مسلمانلرنی مبارک اسلام دیننده ثابت قیلوب، دنیاده اڭ صوڭ سوزمز: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ» کلمه مبارکسی بولوب، آخردمه ایمان برله، آخرنده آمان برله بولوومزنی ربم جهل مزگه نصیب ومیسر ایلیه. آمین!

اقول قولى هذا واستغفر الله لى ولىکم.

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین قرداشلر!

الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در: «وَأَرْسَلْنَاكَ
لِلنَّاسِ رَسُولًا وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ
وَمَنْ تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ
عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّتُونَ
فَاعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا. أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ
الْأَفْرَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا» یعنی
ای محمد علیه السلام سنی همه آدملر که پیغمبر قیلوب یباردک؛ سنک
اللهنک پیغمبری ایکانلرگه شاهد یوزندن الله کفایه در. بر کسمه
پیغمبر که اطاعت قیلسه بوین صونسه، قوشغانن قیلسه تحقیقاً اول
کسمه اللهغه اطاعت قیلدی - اللهغه بوین صوندی - اللهنک قوشغانن
قیلدی (چونکه حضرت پیغمبر اللهنک امر بن خبر بیر وچی ایلچی گنه در،
امر قیلغوچی بیورغوچی الله تعالی در). و بر کسمه پیغمبر که اطاعتدن
یوز دوندرسه - پیغمبرنک قوشغانن قیلماسه ای پیغمبر بز سنی آنلر

اوزرينه صافچى قىلوب بىارمه دك (يعنى سىنڭ اشك الله نڭ امرين
 ابرشدرودر، باشقه سىن الله غه تابشدر ديمكدر). منافقلىر ايتهلر: بىز نڭ
 اشمز سڭا بويىن صونودر. (يعنى سىن بىزگه امر قىل: هر نه امر
 قىلسا كده امر كنى طوتامز دىلر) نچانكه سىنڭ يانكدىن چقسه لىر آنلرنڭ
 بعضلىرى ايتكانكنى اوزگه رتوب، ايتمه گانكنى ايتدى قىلوب، سىن
 ايتكانكڭ بتوتلهى خلافن سويليلر؛ الله تعالى آنلرنڭ تىزىرلرين،
 تبدىل و تغيىرلرين، اوزگه رتولرين آنلرنڭ عمل دفتىرلرينه يازادر.
 بس سىن آنلردىن يوز دوندر گل، الله غه تابشدر لىل، الله ياردمچى يوزندىن
 سڭا كافى در. آنلر قرآن نڭ معنالرين اويلا ميلر مو؟ قرآن نڭ حكملرين
 قرآن نڭ آياتلرين فكلره ميلر مو؟ اكر قرآن الله دن باشقه بىر ذات
 طرفندىن بولسه ايدى البته قرآن ده كوب اختلافلر تابارلر ايدى (همه
 سوره لرى همه آياتلرى فصيح و بليغ بولماسلر ايدى، كيله چكىن بىرگان
 خبرلرى همه سى درست چقماس ايدى - الله دن بولغان اوچون همه
 سوره لرى همه آياتلرى بىك فصيح و بليغ همه بىرگان خبرلرى همه سى
 طوغرى و صچىهدر)، دى در.

الله رب العالمين حضرتلى سيد الانام نبى الاسلام محمد عليه الصلاة
 والسلام افندمزگه قىرق ياشلرينه ايرشكان چاغنده پيغمبرلك احسان
 ايتدى، قرآن ايندرمگه باشلادى. اينگو بختلى كىسه لىر حضرت
 پيغمبرگه ايمان كىتوردىلر، قرآنغه اشاندىلر، چىن معناسى بىرله پيغمبرگه
 ايهروب دنيا و آخرت سعادتنه نائل بولدىلر.

بوزوق كوڭلى ئۇشەككى طىبعتلى كەسەلەر حىلە و مكر بولار يە
كروب، ظاهرلار يە پىغمبرگە ابرگان بولوب، باطنلار يە پىغمبرگە
دوشمانلىق صافلاب، دىن دوشمانلار يە سوز تاشوب شىطانلىق قىلدیلر.
و بوندای كەسەلەر منافقار دىب آنالدیلر.

كوڭلار يە كىرىلك و كىرلك، طىبعتلار يە بوزوقلى و قارشولى
بولغان كەسەلر آچقن آچق انكار قىلوب كافر بولدىلر؛ و بو كافرلار
حضرت پىغمبر حقنە سويلەمەگان ناچار سوز و قىلمەگان قباحەت
قالدرمادیلر: پىغمبرنى چرچى دىدىلر، سحرچى دىدىلر، يالغانچى
دىدىلر، جنلى دىدىلر؛ لىكن بو كەسەلر اوزلارنىڭ سوزلار يە اوزلار يە
اشانمىلر ايدى؛ چونكە حضرت محمد تمام قرق ياشنە قدر آنلارنىڭ
آراسنە توردى؛ قرق ياشنە قدر آنلارنىڭ قاشنە محمدن مافتاوى،
محمدن عقللى، محمدن طوغرى سوزلى، صداقتلى و اشانچلى كشى
يوق ايدى؛ ھەمسى «محمد الامىن» دىب يورتلار ايدى؛ سحر، شعر،
فالچىلىق و كاهنلىك كىي توبەن نرسەلر بىرلە ھىچ بىر وقتى شغللىنمەگانلىگىن
ھەمسى بىللەلر ايدى.

قرق ياشنە قدر كامىل عقللى بولغان، اصلا يالغان سويلەمەگان،
يالغان سويلەمەگنە توگل، ھىچ بىر وقتى كىلىشسىز سوزدە سويلەمەگان
ولا ئۇشەك ھىچ بىر اش اشلىمەگان كەسە قرق ياشنە يىنكچ و عقلى كمالنە
ايرىشكچ گنە يالغانچى و عقاسىز بولوب كىتووى بولا تورغان اش توگل
ايكانلىگىن ھىم بىك ياخشى بىللەلر ايدى. فقط كمال عنادلارندن و كمال

کبرلرندن و حمیت جاهلیه لرندن گنه کیری تورالر اییی .

کونلرنڭ برنده، حضرت پیغمبر حم السجدة سورهمین اوقوب
 اوتورغان چاغنده، مشرکرنڭ اولوغلرندن بولغان، اڭ عقللی، اڭ بیلوکلی
 و اڭ حرمتلی کشیلرندن صانالغان، ولید بن المغیره تصادفاً پیغمبرنڭ
 باندن اوزغان، بر نرسه اوقوب اوتورغانن ایشتكیچ بر آز مدت
 توقتاب طکلاب تورغان، صوگره قومنه کیلوب ایتمک: «لَقَدْ سَمِعْتُ
 مِنْ مُحَمَّدٍ أَنَّهُ كَلَامًا مَاهُوَ مِنْ كَلَامِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ إِنَّ لَهُ لِحَلَاوَةً
 وَإِنَّ عَلَيْهِ لَطَلَاوَةً وَإِنَّ أَعْلَاهُ لَمَثْمَرٌ وَإِنَّ أَسْفَلَهُ لَمَغْدِقٌ وَإِنَّهُ لَيَعْلُو
 وَلَا يَغُولُ» یعنی بن حاضرگنه محمددن شوندای بر کلام ایشتدم، که اول
 کلام آدملرنڭ و جنلرنڭ کلانندن توگلدر؛ اول کلامنڭ اولوغ بر
 لدتی، طانلیغی بار؛ اول کلامنڭ اوزرنه آرتق بر گوزللك، ماطورلق،
 کورکاملک بار. آنڭ یوقاروسی بیهش بیرگوچی و آشغیسی صووی
 کوب بولغوچیدر؛ (یعنی سوزلری غایت گوزل و فصیح؛ معنالری
 غایت کوب و بلیقدر) اول کلام همه سوزلردن اوستون بولور؛ هیچ
 بر سوز اول کلامدن اوستون بولماس، دیگان.

قومی اینکانلر: «صَبَا أَوْلَادُ» یعنی ولید بالالاشغان، آالجوغان،
 دیگانلر.

اللهنڭ دوشمانی ابو جهل: «بن سرگه آنڭ اشن بتروب بیرهم»
 دیگانده در حال ولید یاننه باروب اوتورغان، بیک قایغولی روشده

سويلەشكان، وليد نڭ حميت جاهليە سېن قوزغانا تورغان سوزلار ايتكان.
 صوڭره وليد آياق اوزرينە توروب قومنه ندا قيلغان: « سز محمدنى
 مجنون ديب گمان قىلاسز! آنڭ بولغانن كورگانكز بارمو؟ سز محمدنى
 كاهن ديب ايتەسز! آنڭ كاهنلىق قىلغانن كورگانكز بارمو؟ شاعر ديب
 گمان قىلاسز! شعر برلە بولشغانن كورگانكز بارمو؟ » دىگان.

قومى ايتكان: « يوق »

وليد ايتكان: « ساحر ديب ايتورگە يارى توشە، چونكە اول آنا
 برلە بالا، آنا برلە قز، فرداش برلە فرداش آراسىن آبرادر » دىگان. شول
 سوزگە راضى بولوب تارالغانلار . . .

الله نڭ دوشمانى ابولەب پېغمبەر نڭ ياقن فرداشى، آناسى برلە بر
 طوغمە آغاسى ايدى. لىكن حضرت پېغمبەرگە نہايت درجەدە فاتى دوشمان
 ايدى. ھەر وقتدە پېغمبەرگە اذى و جفاء قىلوب تورر حتى، كە بادىيە دە
 بولغان بعض قىبىلەلەرگە اسلام عرض ايتمك اوچون بارغان چاغندە ھم
 آرتندن قالماي ايەروب يورر، پېغمبەر: « اِنِّى رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ »
 يعنى بن سزگە الله نڭ پېغمبەر یمەن. دىگاندە، آڭا اشانماكز اول يالغان
 سويلیدر، ديب آرتندن قىچقروب تورر ايدى.

ابولەبنڭ غىبتىچى نەیمەچى ایلدن ایلگە اویىدن اویگە سوز
 تاشوچى ياۋز خاتونى ام جەمیل ھەر وقتدە رسول الله نڭ اۋستىنە تورلى
 يالغانلار سويلەب، يامانلاب خەلقنڭ كوڭلن بوزارغە، رسول الله دن خەلقنڭ
 كوڭلن صوۋندىرغە طرۋشور، قولدىن و تىلىدىن كىلىگان ھەر بر

اوصاللقنى فيلور ايدى .

رسول اللهغه دوشمان بولغانلار نىڭ ايچىدە اڭ اشد دوشمان و خلقنى
رسول الله نىڭ ياننە طوبلانودن توقماتوغە بار كۈچى بىرلە طروشوچى
آدم صورتىدە كى شيطان ابوجهل ايدى . بو - كىرىلك باشى و جەننم
ناشى - ابوجهل - تا اولىگان ساعىننە قىدر، پىغمبەرگە دوشمانلىقن ھېچ
كىمىتمەدى، بىلكە آرتىدروده بولدى . ەمرى بويىچە آرمى تالماي
يالقماي شيطان يولنە خدمت قىلدى .

بو ظالەلەر نىڭ حضرت پىغمبەرگە قىلغان ظلملىرى ادى و جفالرى
حضرت پىغمبەرنى بىلامە گانلەكلەرنىڭ قرآننىڭ آدم سوزى بولماغانلىقن،
بىلكە جەمىع اشياگە قادر بولغان الله سوزى بولغانلىقن تانوماغانلىقلەرنىڭ
تۈگىلىرى، بىلكە كىرىلكلەرنىڭ ەناد و قارشولقلەرنىڭ وھمىت جاھلىلەرنىڭ
لىكن قوباشنى ايتەك بىرلە قاپلامق مەكەن تۈگىلىرى؛ ظالەلەر - كۈچلى
كافىرلەر نە قىدر طروشسەلەردە الله نىڭ نورىن طوققاندا آلەمادىلەر : شەمس
الاسلام اَوَّجُ اَعْلَاگە چىقىدى، نور اللهى بىتون عالمىنى تەنۋىر ايتىدى؛
كەرە ارضنىڭ تورلى قىطەلەرنىدە بولغان، اوچىموز مىليۇن انسانلار اسلام
نورى بىرلە نورلىنىدى .

اوشبومبارك ربيع الاول آي شول - اوچىموز مىليۇن اهل اسلامنىڭ
سەادت يول باشچىسى بولغان - اولوغ پىغمبەرنىڭ طوغان آيىدىر . حضرت
پىغمبەر نىڭ طوغان آيىن ەرمەت قىلىنكەن؛ بو كىمى اولوغ و مبارك بىر ذاتىغە
امت بولغانكەن اوچون، دىن دوشمانلىرى طرفىدىن ھەم فوق العادە صورتە

مدح ایتلگان قرآن عظیمغه ایرو شرفی برله مشرف بولغانکز اوچون
اللهغه شکرانه قیلکیز!

اقول قولی هذا واستغفر الله لی ولکم.

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار . الكريم الستار . الخ .

اما بعد ای دین فردا شلر!

بتون اسلام عالمنده توش وقتنده غی فویاش کبی معلوم و مشهور
اولوغ حدیث اماملرندن برسی بلکهده برنجیسی بولغان ابو عبدالله
محمد بن اسماعیل البخاری رضی الله عنه حضرتلری اوزینک قرآن
عظیمدن صوگفی الک درست کتاب صانالغان « الجامع الصحیح » اسملی
مبارک کتابنده حضرت پیغمبرنک آناسی برله بر طوغمه آغاسی عباس
رضی الله عنه نک اوغلی ترجمان القرآن عبدالله رضی الله عنه دن روایت
قیلادر: « عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ أُنْزِلَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعِينَ سَنَةً فَمَكَثَ بِمَكَّةَ ثَلَاثَ عَشْرَةَ
سَنَةً ثُمَّ أُمِرَ بِالْهَجْرَةِ فَهَاجَرَ إِلَى الْمَدِينَةِ فَمَكَثَ بِهَا عَشْرَ سِنِينَ ثُمَّ
تُوفِيَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ » .

يعنى عباس اوغلى عبدالله دن روايت فيلندى كه عبدالله ايتدى :
 حضرت پيغمبرگه فرق ياشنده قرآن ايندرله باشلادى ، قرآن ايندرله
 باشلاغان وقتدن اعتبارا مكه ده اون اوچ يل توردى ؛ صوكره الله تعالى
 حضرت پيغمبرگه مكه دن مدينه گه كوچه رگه امر قىلدى . الله تعالى نك
 امرينه بناء حضرت پيغمبر مدينه منوره گه كوچوب كيلوب مدينه
 منوره ده اون يل تورغاننك صوكنده آخرت يورطنه كوچدى ، دى در .
 بو دنيافه كيلگان هر كيمنك عاقبت حالى اولمكدى .

بو دنيا بر كروان سرايدركه هر كيم بو كروان سرايفه كيلوب
 اراده ازليه نك مقتضاسنچه بر نيچه وقتلر توروب كيتهدر . بو دنيا ده
 هيچ بر كمسه مكسو فالاقچ توكلدر .

بو دنيا يار اتلغاندن بيرو ، كيم بيلور ، نه قدر بيكلر چه سنه لر
 اونكان ايكانن ؛ احتمال كه يوز بيكلر چه بلكه ميليونلر چه و بلكه ده
 ميلياردلر چه سنه لر اونكان بولور .

دنيانك اونكان عمرى غايت اوزون بولوب مقدارى الله دن باشقه
 هيچ كيمگه معلوم بولماغان كى - دنيانك كيل چكده نه قدر مدت دوام
 ايته چكى هم هيچ كيمگه معلوم توكلدر . احتمال كه بو كون دنيانك
 آستى اوستگه كيلوب ويران بولور ؛ احتمال كه دها بيكلر چه بلكه
 ميليونلر چه يللر تورر .

هر نيچوكده انساننك عمرينه نسبه دنيانك عمرى شول قدر
 اوزوندركه انساننك عمرين دنيانك عمرينه چاغشدرساك انساننك

عمرى دنيانڭ عمرينه قاراغانده بتون ير يوزين ئەيلەندروب آلمان
محيط ديگزينه قاراغانده بر تامچى صو قىيلندن بولوب قالادر.

دنيانڭ بو اوزون عمرنده، بو دنياعه، بو کروان سىر باغه
ميليارد، ميليارد انسانلر كيلوب كيتكانلر و بوندنصوگره دهاميليارد
ميليارد انسانلر كيلوب كيتەچكلردر.

دنياعه كيلوب كيتكان حسابسىز و صانسىز كوب انسانلر ايچنده
پيغمبران عظام حضراتى وشول جملهدن نور الوجود افندىز حضرتلرى
هم كيلوب كيتدىلر؛ پيغمبر صلى الله عليه وسلم حضرتلرى اوزى
كيتدى؛ لىكن آنڭ تعليمات عاليهسى الى يوم القيامة باقى بولوب؛ اوزى
پيغمبرلرنڭ اخبرى، امتى امتلرنڭ خيرلوسى و دىنى دىنلرنڭ افضلدر.
يكرمى اوچ يل دنياده پيغمبر بولوب تورغان مدتندە آڭا قرآن
ايندرلدى؛ قرآن عظيمك: ايمان كيتورگان و ايندگوعمللر قىلغان كىسهلر
جنتگه كروب آندە ابدالاباد مڭگو راحتندە و سعادندە قالاچقلىرى،
كافرلر همده باوزعمللر قىلوبدە مظهر عفو و غفران بولا آلمانغان گناھلى
مؤمنلر جهنمگه كروب آندە بىرلر و كوكلر كوتەرە آلماسلىق قدر آغر
وقاتى عذابلر كورەچكلرى، مؤمنلر گناھلىرى مقنارنچە جهنمڭ آچى
وقاتى عذابلرىن چىكگانانڭ بعدنك آندىن چغوب جنتگه كرهچكلرى، لىكن
كافرلر جهنمدىن هيچ چقىمەچقلىرى و اصلا جنتگه كرمەچكلرى خبر بىرلدى.
اوشبو مؤمنلرنڭ جنتگه كروب آندە ابدالاباد مڭگو فالولرى،
جنتنڭ لاينقطع باقى و دائىم بولووى، كافرلرنڭ جهنمگه كروب آندە

مکڻگو عن ابي، قالولرى، جهنم عن ابيدڻك آنلردن ايكسالمهوى وکيسالمهوى
 آنارنڻک هيچ اولمهولرى و جهنمدن چقماولرى همده چنگه کرمهولرى
 حقنده صحابه وتابعين اهل السنة وائمة المسلمين آراسنده هيچ اختلاف
 ونزاع يوقدر وگنه قرآن عظيم يرگه وکوکلرگه، يرده وکوکده
 بولغان نرسه لرگه نظر قيلورغه آنلرده بولغان آثار قدرت آلهيه وعجائب
 حکمت ربانيه نى کور و ب عبرت آلورغه، بدائع فطرت وغرائب خلقتنى
 تفکر قيلورغه و بولر برله الله نڻک بارلغنه برلگنه عظمتنه قدرته
 وحکمتنه همده آخرت کوننه استدلال قيلورغه قوشادر.
 اى مسلمانلر!

الله تعالى بزلرنى شهوات نفسانيه آرتندن يورر اوچون گنه
 ياراتماغان، بلسکه يرگه وکوکلرگه فاراب عبرت آلسونلر الله نڻک قدرتن
 وعظمتن بيلوب ايمان کيتورسونلر، ايندگو عمللر قيلوب آخرت اوچون
 حاضرلنسونلر ديب ياراتقان. ياراتلودن توب مقصود نه ايکائن اونوتماسقه،
 دنياعه آلدانوب بتونلهي چوموب کيتوب آخرت ايندگولکلرنندن محروم
 بولماسقه کرک.

الله تعالى هر قابولرمزنى دين اسلام اوزرنده ثابت قيلوب آخر-
 دمده اسلام اوزرنده دنيادن کوچه رگه و اسلام اوزرنده حضور رب
 العالمينگه باررغه نصيب وميسر ايلييه. آمين.
 اقول قولى هذا واستغفر الله لى ولکم.

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین فردا شلر!

الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در: «یا ایها الذین آمنوا اجتنبوا کثیراً من الظن ان بعض الظن اثم ولا تجسسوا ولا یغتب بعضکم بعضاً ایحب احدکم ان یا کل لحم اخیه میتاً فکری- هتمو و اتقوا الله ان الله تواب رحیم» یعنی ای مؤمنلر صافلانکز، یراق بولانکز کوب گمانلردن؛ حقیقته گمانلرنک بعضلری گناهلر؛ دخی کشیلرنک عیبلرین تیکشروب یورمه کز؛ ودخی بر برکزنی غیبت قیلما- کز! سزنک هیچ فایوکز اولگان فرداشینک ایتن آشاونی سویمیلر، بلکه کر به کوره در؛ الله دن فور کز؛ الله تعالی توبه قیلغو چیلرنک توبه لرین قبول قیلغو چیلر، رحیملر، دی در.

الله تعالی بو آیت شریفده اوچ نرسه دن نهی قیلدی - طیبی: سؤ ظن قیلودن، کشی عیبن تیکشرودن، غیبت قیلودن. سؤ ظن قیلو (مسلمان فرداشی اوستنه گمان برله حکم قیلو) - کوب وقتده یا کلش بولغاب، یالغان بولوب چقادر؛ ننه کیم حدیث شریفده ایته: «ایاکم وَالظَّنَّ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ» یعنی سؤ ظندن یاوز گماندن یراق

بولۇڭر! چۈنكى سۇ ظن - ياوز گمان سوزلارنىڭ يالغانراغىدۇر، دى .
 اوزىنىڭ عيبن اوزىنىڭ كىمچىلىگىن اونوتوب، كشى عيبن كشى
 كىمچىلىگىن تىكشرو، اوزىن اونوتوب باشقەلر بىرلە بولوشو، اوز
 كوزىندەگى بورەنەلرنى كورمەينچە كشى كوزىدىن چوب ازلهو- اسلاميت
 وانسانىتىگە خلاف بىر دنائىتىدۇر، بىر حماقتىدۇر .

غىيبت فىلو (مسلمان قىزداشنى آرتىندە يامانلاپ سويلالو) - اوز
 گناھلارى اوستىنە باشقەلرنىڭ گناھلارىن قوشوب يۈكلەيدۇر - مسلمان قىزدا-
 شىنىڭ ايتىن مېت حالىدە آشايدۇر .

غىيبت فىلوچى كەسە - مسلمان قىزداشنى اوزى يوق چاغىندە ياما-
 نلاپ، كوز آرتىندە پىردەسىن يىرتوب، آبرو بىن توگەدۇر: قىزداشلىق
 بويىنچە مسلمان قىزداشنى مەرحەمەت قىلوشو، ھەدە ياردەم ايتوشو لازم
 بولغانى حالە، غىيبتچى تەمام عەكسەنچە ھەركەت ايتوب، مسلمان قىزداشنى
 يامانلاغە عىيلەگە كەستۈگە ھەقارەت قىلغە كىرۈشەدۇر

مېتنىڭ تەنن نەقدىر اوزگەلەسە كەدە نەقدىر كېسكەلەسە كەدە، تەننە
 جانى بولماغانلىقىدىن، مېت ھېچ بىر نەرسە دېيە آلمىغان كېي ھەدە تەنن
 اوزگەلەۋچىنى ھېچ بىر تورلى اوزىدىن دېفە ايتە آلمىغان كېي، غىيبت
 قىلىنىش كەسەدە غىيبت مجلسىدە خەۋەر بولماغانلىقىدىن غىيبتچىنى اوزىدىن
 ھېچ بىر تورلى دېفە قىلا آلمىيدۇر .

مەدەنەت ھەجەز رەۋىس جەمەتىنىڭ ايتىن اوزگەلەنگەن كېي، غىيبتچى
 مجلسىدە بولماغان قىزداشنىڭ بېتىن غەيبانە اوزگەلەيدۇر، ھەدە غىيبتچى

مسلمان فرداشن يامانلاب غيبتلهب كيمستويينه حقارت قىلووينه
 حضورلانا وراحتلنهدر؛ شونڭ اوچونده قرآن عظيمده مسلمان فرداشن
 غيبت قىلوني، آرتنده يامانلاب سويلهوني اولسان فرداشينڭ ايتن آشاوغه
 اوخشاتلغان: عقل برله بيلنه تورغان آشاونى كوز برله كورله تورغان
 آشاوغه تمثيل ايتلگان. شويلهكه مجلسده بولنماغان سببلى اوزين
 مدافعهدن عاجز بولغان فرداشن يامانلاو غيبتلهو ميتنڭ ايتن اوزگهلهو
 حكمندهدر. فرداشن حقارت قىلو كيمستو برله حضورلانوى ميتدن
 اوزگهلهب آلغان كيسهكلرين آشاو حكمندهدر. هيچ شبيهه بوقدركه
 ميتنڭ ايتن آشاو، همده اوزينڭ فرداشى بولغان ميتنڭ ايتن آشاو،
 طمع سليم و عقل مستقيم قاشنده اڭ چركين، اڭ ئهشهكى بر قباحتر،
 اڭ منفور و اڭ جيرهنج بر دنائتدركه بونڭ آرياغنده بر قباح
 بولماس، بوندنده فنا بوندنده ناچار بر دنائت تابلماس دينلسهده
 هيچ مبالغه بولماس.

ايمدى ميت فرداشينڭ ايتن آشاو، نه قدر منفور نه قدر يامان
 بولسه ميت فرداشينڭ ايتن آشاوغه اوخشاتلغان غيبت هم شول قدر
 منفور، شول قدر يامان بر اشدركه عقل، حكمت و شريعت بويىچە،
 غيبتدن، ميت فرداشينڭ ايتن آشاودن صافلانغان كىي، صافلانمق
 لازمدر.

اي مسلمانلر!

سو ظن قىلودن كشى عيبن تيكشورودن كشىنى غيبت قىلودن

غایت صافلانگن! سز کشینی غیبت قیلو وگن برله غیبت قیلنمش کمسه گه
هیچ بر ضرر نیگرمه یسن؛ بلکه اوزگرنه ضرر، غیبت قیلنمش کمسه گه
فائده قیلاسز؛ چونکه غیبت برابرینه اوزگرنه ایدگو عمللرگرنی آشا
بیره سز، بیتهرلک ایدگو عمللرگن بولماسه آنک گناهلرین اوستگرنه
آلاسز، اوزگن یامان بولوب قالاسز.

هر کیم اوزینک خزینه سنده بارین صرف قیلادر: خزینه سنده
فساوت قباحث غیبت و باشقه ئه شه کیلکدر، یاوز و یامان سوزلردن
باشقه نرسه بولماغان کمسه نك آغزندن البته ئه شه کی و بوزوق سوزلر
فنا و قباحث عبارتلر و تورلی نیمه و غیبتلردن باشقه نرسه چقماس...
اوز کوزگرنه گی بوره نهلرنی کورمه بنچه کشی کوزندن چوب ازله ب
ماتاشساگن غیبت و نیمه برله صاناشساگن، اوزگرنه غیبت فابچی
ایکانلگکرنی عالم فارشوسنك اثبات قیلاسز. ننه کیم سید الانام نبی الاسلام
محمد علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلری اوزینک جوامع الکلم
آتالغان (سوزی آز معناسی کوب بولغان) مبارک حدیث شریفلردن
برنده بویله چه سویله مشدر: «كُلُّ اِنَاءٍ يَتَرَشَّحُ بِمَا فِيهِ» یعنی هر
صاوت اوزینك ایچنده بولغان نرسه فی طشنه ساچراتوب چقارادر، دیمشدر.
حسن بصری حضرتلرینه بر کمسه اینکان: «بن ایشتم سن
بنی غیبت قیلاس اینکان» دیگان.

حسن بصری رضی الله عنه حضرتلری ایتکان: «سن بنم فاشمده
ایدگو عمللرمه ایا قیلوب قویارلق درجه ده قدرلی کشی توگلسن» دیگان.

یعنی بن سنی غیبت قیلسام غیبت برابرینه بنم ایندگو عمللرم سکا
 کیتسه و بنم ایندگو عمللرمه سن ایا بولساڭ کرک، حالبوکه سن بنم
 فاشمده ایندگو عمللرمی سکا بیروب قویارلق اوزم محروم قالوب
 ایندگو عمللرمه سنی ایا قیلوب قویارلق درجهده قدرلی توگلسن؛ شونڭ
 اوچونده بن سنی غیبت قیلوب ایندگو عمللرمی سکا بیروب و ایندگو
 عمللرمه سنی ایا قیلوب قویاچق توگلن دیب جواب بیرگان .

الله تعالی مؤمنلرنڭ بصیرت کوزلرین آچوب هر نرسهنی اوز
 توسنده کوررگه دوشمان کورگان کمسهلرین غیبت قیلوب عمللرین
 دوشمانلرینه بیرودن، دوشمانلرین عمللرینه ایا قیلوب اوزلرینڭ قیلغان
 عمللرندن اوزلری محروم قالودن صافلانورغه نصیب و میسر ایلیه آمین!
 اقول قولى هذا واستغفر الله لى ولسکم .

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین فردا شلر!

الله سبحانه وتعالی حضرتلری قرآن عظیمه بیوره در: «وَاعْتَصِمُوا

بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً

فَالْفِ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَاصْبِرْتُمْ بِنِعْمَةِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ

مِنَ النَّارِ فَانْقَضَتْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ.»

یعنی ای مؤمنلر! همه کز برله شکانکز حاله قرآن عظیمه یابشکز،

قرآن عظیمه بیورلغانچه همه کز برکه اوبوشکز، اتفاق وانعاد اوزرنده

بولشکز، قرآن عظیمه بیورلغان برلکدن اوبوشودن اتفاق و اتحاددن

آیرلماکز، بولنمه کز تارالماکز، الله تعالی نك سزلرکه بیرگان نعمتن

ذکر قبلشکز، الله تعالی نك سزلرکه احسان ایتکان ائتلاف، اجتماع

یعنی برکه اوبوشو، بر نقطهغه جیولشو نعمتن خاطرکزه کیتورکز!

شویله که سزلر اولده بر برکزکه دوشمانلر ایدکز، صوکره الله تعالی

سزلرنك کوکملرکزنی دین اسلام برله اوبوشدردی، بر نقطهغه جیدی؛

سزلر الله تعالی نك نعمتی برله یعنی دین اسلام برله بر برکزکه دین

قرداشلری بولوب ئه ورلدكز؛ سز كفر سببلى جهنم قريبنده ايدكز،
الله تعالى سزنى اسلام سببلى جهنمدن قوتقاردى؛ الله تعالى اوزىنىڭ
آياتلرىن سزلىككە شويىلەپە بيان فيلادى: شايدكە سزلىر طوغرى بولغە
كونىلور سز، دى در.

رسول اكرم افندىمىز صلى الله عليه وسلم حضرتلى دنيانى تشرىف
ايتكان زمانلارنىڭ، ھەمدە رسالت و نبوت بىرلە مشرف بولغان زمانلارنىڭ،
عربلارنىڭ، بىر آزى تجارت بىرلە مشغول بولوب شەرلەردە تۇرسەلەردە،
كوبسى مال آصراو بىرلە مشغول بولوب ماللىرى بىرلە قىلارەدە كۆچىپ
يۈرمەككە ايدىلار.

كرك شەرلەردە طور و چىللىرى بولسۇن، كرك قىلارەدە كۆچىپ
يۈرۈچىللىرى بولسۇن، قىل الاسلام عربلار عەوما جاھىل و متعصب ھەمدە
بىك متكىر قوملار بولغانلىقلارنىڭ عەومى اشلارەدە بىر بىرلىنە ھېچ يول
قويماغانلار؛ بىر قىبىلە ايكنچى بىر قىبىلەنىڭ سوزلارنىڭ اويوماغانلار؛ ھە
قىبىلەلار اوزلارنىڭ ھمىت جاھىلىلارنىڭ، عصبىت قومىلارنىڭ آغە سور-
گانلار، ھمىشە اوروش تالاش اختلاف و نزاع ايچىندە يۈرگانلار؛ بىر
قىبىلە ايكنچى بىر قىبىلە بىرلە ھېچ بىر ۋەقتە تۇرماغان و ھېچ بىر
ۋەقتە عربلار صوغشىدىن اوروش و تالاشدىن خالى بولماغان؛ حتىكە
بعض قىبىلەلار آراسىندە بولغان صوغشىلار اوروش و تالاشلار عىزلارچە
دوام ايتكان. مثلاً علماً ايام العرب: اوس و غىزىج قىبىلەلرى آراسىندە
بولغان دوشمانلىق اوروش و تالاشنىڭ يۈز يىگىمى بىل دوام ايتكانن نقل

ایته لر ذاتا بو اوس و خزر ج قبیله لری آراسنده بولغان دوشمانلقنڭ
 بتووی آنچق اسلام سایه سنده گنه بولدی: شویله که بر برسینه قان
 قرداشی بولغان بو ایکی اولوغ قبیله نڭ اوروش وتالاشلری، دوشمانلق
 وصوغشلیری زمان سعادتنکه، عصر نبوتنکه قدر کیلدی. قچان که نور
 نبوت ظهور ایندی، اسلام قویاشی هدایت افقندن طلوع ایتوب
 عربستان قطعه سین یاقترندی، شول زمانده اوس و خزر ج قبیله لری ده
 اسلام برله مشرف بولدی لر، قان قرداشی بولغانلارینڭ اوستنه دین
 قرداشیده بولدی لر؛ نعمت اسلام سایه سنده اتفاق واتحادغه کیلدی لر؛
 همه سی بر تن و بر جان کبی بولوب برلشدیلر و او بوشدی لر؛ هر نه
 قدر بونلر قان قرداشلری بولسه لرده قان قرداشلقلری بونلر نی او بوشدره
 آلمان، و بونلر نی او بوشدر و غه کفایه قیلماغان ایدی؛ بونلر نی
 او بوشدر و چی نرسه رابطه لر نڭ اڭ قوتلیسی بولغان رابطه دینییه،
 دین قرداشلغی بولدی؛ شویله که دین قرداشلغی بونلر نڭ یوز یکر می
 یللق دوشمانلقلرین دوستلقغه ایله ندر دی.

وبینه سید الانام نبی الاسلام محمد علیه الصلاة والسلام افندمز
 حضرتلری اوزینڭ بر مبارک حدیث شریفنده بیوره در: «أَنَّ اللَّهَ
 يَرْضَى لَكُمْ ثَلَاثًا وَيَكْرَهُ لَكُمْ ثَلَاثًا فَيَرْضَى لَكُمْ أَنْ تَعْبُدُوهُ
 وَلَا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَأَنْ تَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا
 وَأَنْ تَنَاصِحُوا مَنْ وَلَاهُ اللَّهُ أَمْرَكُمْ. وَيَكْرَهُ لَكُمْ قِيلَ وَقَالَ وَكَثْرَةُ

السُّؤَالِ وَاضَاعَةَ الْمَالِ .» یعنی الله تعالى سزدن اوچ نرسه گه راضی بولور، اوچ نرسه کزنی مکروه کورر؛ الله راضی اولور: سزنگ اللهغه عبادۀ فیلووگزغه، اللهغه هیچ نرسه فی شریک قیلماوگزغه، همه کز برلکده قرآن عظیمغه یابشووگزغه، اتفاق واتحاد اوزرنده بولووگزغه، اتفاق واتحاددن آیرلماوگزغه، تارالماوگزغه همه الله تعالى سزنگ اشکزنک باشنه قویغان کهمه گه خیر خواه بولووگزغه، اشکزنک باشنه قویولغان کهمه گه اوصاللق تلوچی بولماوگزغه. الله سزدن راضی بولماس: «قیل وفال» گه (ایمش دیمشگه اعتبار ایتوب یوق بار سوزلر برله بولوشووگزغه اورونلی اورونسز شو یاریمو؟ بویاریمو؟ دیب کوب صوراشووگزغه) مالنی عقلغه وشریعتگه خلاف روشده اسراف وضائع فیلووگزغه (اورونسز نیوشسز یرگه نهرهم ایتووگزغه، اغراض شیطانیه وهوسات نفسانیه برله شخصیت بولدرینه صرف ایتووگزغه...) دی در.

رسول اکرم افندمز صلی الله علیه وسلم حضرتاری هم بوحدیث شریفنده اعتصام بحبل الله برله یعنی قرآن عظیمغه یابشوواویوبرله، قرآن عظیم قوشغان برلکدن اویوشودن اتفاق واتحاددن آیرلماویرله بیوره در.

عربلر بعد الاسلام الله نک ورسول الله نک اتفاق، اتحاد، اویوشو و برله شو برله امرینه اطاعت ایتوب بوین صونوب اتفاق واتحادگه کیلدیلر، همه سی برتن و برجان کبی بولوب اویوشدیلر و برله شدیلر...

اتفاق واتحادلری، اویوشوو برله شولری سایه سنده اسلام دینین شرفدن غریگه قدر نشر ایتدیلمر، بتون جزیره العربگه روم، فارس وغیری اوزلرندن اولوغ و اوزلرندن کوچلی بولغان نیچه مملکتلرگه حکم یورتدیلمر، حالبوکه بونلر قبل الاسلام روم و فارس کبی ایکی کوچلی مملکتلرگه اورتاسنده قصلوب تورغان، ایکی آرسلانلرگه آراسنده قالغان آچ، یالانچاق، ضعیف و ذلیل، فقیر و حقیر بر قوم ایدیلر. . . .
بعد الاسلام اتفاق واتحادلری سایه سنده، اویوشو وبرله شولری آرمه سنده، ذلیل ایکن عزیز، جاهل ایکن عالم، حقیر ایکن شریف، فقیر ایکن بای بر ملت بولدیلر.

الله تعالی مسلمانلرگه بصیرت کوزلرین آچوب: بوکبی تاریخی حاللردن عبرت آلورغه، دین دوشمانلرینگه حیللرینه آلدانوب ملت اسلامیه نی حقارت قیلودن همده وجدان و انصاف اسمندن وجدانسلرلق و انصافسلرلق قیلودن یراق بولورغه، حقلق و طوغر یلق اسمندن حقلقنی طوغر یلقنی آیاق آستنه تابتاب مسلمانلر نی آلداوچی خائنلرگه شرنیدن صافلانورغه نصیب و میسر ایلیه . آمین .

افول قولی هذا واستغفر الله لی و لکم .

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین فرداشر!

الله سبحانه و تعالی قرآن عظیمه بیوره در: « وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ . وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ » یعنی ای مسلمانان! سرلردن اسلامغه اونده گوچی، عقل و شریعت فاشنده کورکام کورلگان گوزل صانالغان ایندگو اشرکه بیورغوچی، همد عقل و شریعت فاشنده ناچار کورلگان یامان حساب ابتلگان چرکین وئشه کی اشردن طیفوچی بر جماعت بولسون. آنلر یعنی اسلامغه اونده گوچی، ایندگولکگه بیورغوچی یاوزلقدن طیفوچی کمسه لر - فلاح تابغوچی یعنی الله فاشنده مقصودلرینه ایرشگوچی - الله ناک جنتلری و نعمتلری ایچنده ابد الابد مکگه فالغوچی کمسه لر در. الله ناک حقنی کورسه نکوچی، حق اوزرینه اتفافی واجب قیلغوچی، آچق آیتلری و روشن دلیللری کیلگاننک صوکنده اوز آرا دوشمانلق سبیلی بری برندن آیرلغوچی، الله ناک دیننک اختلاف قیلغوچی

قوملر کبی بولماک؛ آنلارغه یعنی الله تعالیٰ نڭ حقنی کورسه تکان
 اتفاقنی واجب قیلغان آیتلری و دلیللری کیلگاننڭ صوڭنده اتفاقدن
 چغوچی، اختلاف قیلوچی کمسهلرگه اولوغ عذاب بولغوچیدر، دی در.
 الله سبحانه و تعالیٰ حضرتلری بو آیت شریفهده مسلمانلردن
 اسلامغه دعوت برله شغللہ نوچی، امر معروف و نهی منکر قیلوچی
 بر جماعت بولسون دیب بیوردی، مسلمانلرنی اهل کتاب کبی افتراق
 ایتودن و اختلاف قیلودن طیدی، افتراق ایتکان، اختلاف قیلغان اهل
 کتابغه اولوغ عذاب بولاچن خبر بیردی؛ بونڭ برله اگر مسلمانلرده
 اهل کتاب کبی افتراق ایتسهلر، اختلاف قیلسهلر، مسلمانلرغهده،
 اهل کتابغه بولغان کبی، اولوغ عذاب بولاچن بیلدردی.

علماً اسلام رحمهم الله ایتکانلر: امر معروف و نهی منکر امت
 اوزرینه فرض کفایه در: اگر آرادن بعض کمسهلر امر معروف و نهی
 منکر قیلسه همه سندن ساقط بولادر؛ اگرده آرادن هیچ بر سیده امر
 معروف و نهی منکر قیلماسه امر معروف و نهی منکر نی ترک ایتکانلکری
 اوچون همه سیده گناهلی بولادر دیگانلر؛ «وَلَمْ تَكُنْ مِنْكُمْ» قول شریفندن
 شونی آکلاغانلر.

امر معروف و نهی منکر غایت اولوغ و نهایت بیوک بر اشد، که
 الله تعالیٰ پیغمبرلرنڭ همه سین شول امر معروف و نهی منکر اوچون
 یبارگان؛ اگر امر معروف و نهی منکر بتونلهی قویولسه و هیچ امر
 معروف و نهی منکر قیلنماسه ابدی، هیچ شبهه یوقدر که، اول وقتده

نبوت بیکار بولور ایدی، پیغمبرلک بوش بر سوزدن عبارت بولوب قالور ایدی؛ ینه امر معروف ونهی منکر قیلنماسه دیانت بتونلای سونه، بتون انسانلر آراسنه ضلالت تارالور، کوکللر بتونلای قارالور ایدی؛ چونکه امر معروف ونهی منکر کوکللر اوچون برگه بغمور حکمنده درکه بر بغمور برله یا کارغان کبی کوکللرده امر معروف ونهی منکر برله یا کارادر؛ اوزاق زمان بغمور باغمای تورسه یرنک زینتی فاچوب، رونقی کیتوب اولوک بر حالگه کره باشلاغان کبی اوزاق زمان امر معروف ونهی منکردن خالی قالسه کوکل هم قساوت توزانلری برله قاپلانوب قارالا باشلایدر.

مونا شونک اوچونده، کوکلدن قساوت توزانلرین بووب تورر اوچون الله تعالی امر معروف ونهی منکرنی فرض قیلغان، امر معروف ونهی منکردن خالی بولماسغه قوشغان.

بو امر معروف ونهی منکر قیلو وعومو وعظ سویلو پیغمبرلر بولیدر. بناء علیه امر معروف ونهی منکر قیلوده وعومو وعظ سویلوده پیغمبرلر بولنچه یورمک درکادر. آنلرنک یولی ایسه رفق و ملامت (بومشاقلق) اوزرنده بولمقدیر. نته کیم الله سبحانه و تعالی حضرتلری موسی علیه السلام برله هارون علیه السلامنی فرعوننی دینگه اونکو اوچون، باطل عمللرندن طیبو اوچون، وعظلاو اوچون، بیارگان چاقده موسی برله هارونغه: «فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لِّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى» یعنی سز ایکیکیز فرعونگه بارغاچ آکا بومشاق سوز سویلکر شایدکه

یومشاق سوز سویله سه گز اول سوزنك سوزگونی طئكلار ، وعظلا نور
یا که قورقار ، دیب فرعونگه ده یومشاق سویله رگه بیورغان؛ شئونك
اوچونده مأمون خلیفه گه بر کشی کیلوب مأمون خلیفه نی بیک فاتی
سوزلر برله وعظلا ی باشلاغاچده مأمون خلیفه ایتمکان: الله تعالی سندن
یاخشیراقنی بندن یامانراقه یبارگان چاقده ده یومشاق سویله رگه قوشدی؛
سوزگونی یومشاق سویله دیگان .

بو یومشاق سویله وودن، رفق وملایمت اوزرنده بولودن مراد —
خصوصی بر کشیگه خطاب کیلوب سویله گان چاقده بیک فاتی بهرله ینچه
آچولانماینچه غنه یاخشیلوق برله توشندروب ویومشاقلق برله آکلانوب
سویله ودر. یوقسه باینك خاطری فالور یا که بعض کمسه لر کوکلرینه
آغر آلور دیب سویله رگه تیوش بولغان، خلقارغه آکلانورغه لازم
کورلگان، نرسه لرنی سویله مه ی فالدر و مداهنه قیلو مراد توکلدر.
حدیث شریفده « قُلِ الْحَقُّ وَلَوْ كَانَ مُرًّا » یعنی حق سوزنی آچی
بولسه ده سویله دینلدیگندن حق سوزنی آچیده بولسه سویله و لازمدر.
فقط هر شیده میزان (اولچه و) لازم بولغان کبی امر معروف و نهی
منکرده هم لازمدر. بلکه باشقه شیلرده میزان (اولچه و) لازم اولسه
امر معروف و نهی منکرده الزمدر. . . .

یوقسه حقنی سویله یمن ، دیگان بولوب خصوصی بر کشیگه بیک
فاتی بهرلو، هیچ بر میزانسز (اولچه و سز) وتریه سز قبا سوزلر برله
اوروشو یاخود بر کشینی اسمی برله آتاب هیچ بر مناسبتسز

ولزومسز يىردە حقارت قىلو - فاش ياصايمىن دىب كوز چقارودىن باشقە ھېچ نىرسەدە توڭلدىر .

بويىلە روشدە امر معروف ونىي منكر قىلام ديگان بولوب خاضر بولغان بىر كشيگە بەيلەنوب سوگو، حقارت قىلو، ياكە غائب بولغان بىر كىسەنى اسمى بىرلە حقارت قىلوب ادبىسز، تىرىيەسز روشدە سوگونوب احمقلىق وتىرىيەسزلىكدىن باشقە بىر نىرسەدە توڭلدىر؛ اگر بويىلە معاملەدە بولغان كىسەنىڭ مقصدى سويلەنمىش كىسەگە فائىدە تىگىرمك بولسە بونىڭ قىلغان فائىدەسى - سفردە يوفلاب ياتقان ايدىداشنىڭ كوزىنە فونغان چىنلارنى قووام، دوشمانلارنى دفع قىلام، ايدىدەشمە فائىدە قىلام، دىب زور بىر طاش آلوب چىنلارنى اورام دىب ايدىدەشىنىڭ كوزىن طاش بىرلە اوروب چقارغان احمقنىڭ فائىدەسى كىيىدىر .

اگر دە مقصدى سويلەنمىش كىسەنى كىمتو بولسە : بىن كىمتوب سويلەسەم كىم بولا؛ بىن يامان دىسەم يامان بولا دىب اويلاسه يىنە اوزىنىڭ احمقلىق كورسەتەدر؛ ھەمدە آنىڭ بو معاملەسى آسماندىغى آينى حقارت قىلو اوچون، كىمستو اوچون، آيغە قاراب اوروچى قوطراغان اتنىڭ معاملەسى قىيلىندىن بولادىر .

الله تعالى بارچە لىزمىگە توفىق وھدايت بىر وب حقنى حق بىلوب اىيەرگە - باطلنى باطل بىلوب صاقلانورغە نصيب وھىسز ايلەيە . آمىن .
اقول قولى ھذا واستغفر الله لى وليكم .

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین فردا شلر!

الله سبحانه و تعالی قرآن عظیمه بیوره در: « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ
الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ. إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ
بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ. وَاطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَاحْذَرُوا
فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا إِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ » یعنی ای ایمان
کیمتورگان کهمسلر! چنلقه سز ایچه تورغان خمر، سز اوینا ی تورغان
اوتوش اویونی، سز آنک یاننده قربان چالا تورغان نگلگان طاشلر،
سز آنک برله قسمتگرنی قارای تورغان قدحلر- شیطان قزقده تورغان
شیطان کورکام کورسه ته تورغان شاقشی و ئه شه کی نرسه لدرکه سز
اول نرسه لردن یراق بولگز، اول نرسه لرنی اشلودن صافلانگز؛
شایدکه فلاح تابارسر یعنی الله فاشنده مقصودلرگزغه ایرشرسر، الله نک
جنتلری و نعمتلری ایچنده ابدالآباد مگگو فالورسر؛ چنلقه، شیطان

سرگه، خمر ایچونی، اوتوش اویناونی کورکام کورسه توب، خمر ایچکان
 و اوتوش اویناغان چاغکزده آرا کزغه دوشمانلق توشرونی، آچو سالونی
 همده سزنی اللهنی ذکر ایتودن نماز اوقودن طیونی تیلدر؛ ایمدی سزلیر
 بو قدر شاقشی و بو قدر ئه شه کی بولغان بو نرسه لردن طیولکیز،
 الله نڭ و پیغمبر نڭ امرلارینه بوین صونو کز، طیفان نرسه لردن صافلانکیز.
 اگرده الله نڭ و پیغمبر نڭ امرلردن یوز دوندرسه کز، قوشغانلارین
 فیلماسا کز، بیلکیزکه حقیقده بز نڭ ایلچیمزگه لازم بولغانی سزلیرگه بیک
 آچق ایتوب ایرشدر، یاخشیلاب توشندروب آکلاتودر، دی در.

الله سبحانه و تعالی حضرتلری بو آیت شریفه ده مؤمنلرگه خطاب
 قیلوب ایته: ای مؤمنلر! سز نڭ ایسرتیه تورغان نرسه لرنی ایچو کز،
 اوتوش اویناو کز، تگلیگان طاشلرغه قربان چالو کز، فال قارو کز
 شیطان نڭ سزنی آداب چاقرا تورغان، کورکام کورسه توب قزدره تورغان
 نرسه لرنندیر؛ الله قوشغان، الله رضا بولغان، الله اوندیگان نرسه لر
 توکلدر؛ ایمدی آلا ی بولغاچ سزلیر بو ئه شه کی و شاقشی نرسه لردن
 یراق بولو کز، بونلرنی اشلهمه کز تاشلا کز! اگرده بونلرنی تاشلا سا کز
 اشلهمه سه کز بونلردن یراق بولسا کز نجاج و فلاح تابارسز، الله نڭ
 جنتلری و نعمتلری ایچنده ابدالآباد باقی بولورسز. شیطان سرگه
 خمر ایچرتوب، اوتوش اوینا توب آرا کزغه دوشمانلق توشروگه، آچو
 سالوغه، اسلام قرداشلیقی برله اویوشقان آرا کزنی آیروغه، کلمه توحید
 برکتندزه برککان اشلر کزنی توزدروغه همده سزنی اللهنی ذکر ایتودن

و نماز اۆتۈدن منع قىلۇغە تەلەدەر. سىزلىر بوشىپتان عملى بولغان ئەشەكى
 و شاقشى اشلردن طىولۇڭىز! اللەنىڭ و پىغمبەرنىڭ امرلىرىنە بوينىڭىز
 و طىغانلاردىن ساقلاڭىز! اگر اللەنىڭ و پىغمبەرنىڭ بىيورقلىرىنىڭ ساقلاساڭىز
 و بوناچار اشلردىن ساقلاڭىز، بىك ياخشى بىلىڭىز كە پىغمبەرنىڭ
 اشى اللەنىڭ امرىنى ايرىشسۇن، بىك آچىق ايتۇپ آڭلاتۇدۇر: اگر
 ايرىشسۇڭان و آڭلاتقان سۇڭ طىڭلاماساڭىز عذاب الەيگە كىرىشەرسۇن
 بولۇرسۇن؛ طىڭلاماغاننىڭ سىزلىرىنىڭ كۆرۈشۈش؛ سىزنىڭ طىڭلاماۋۇشۇڭىز
 پىغمبەرگە ھېچ بىر ضرر يوقۇدۇر، دى.

شرىعت اسلامىيەنىڭ ھەر بىر امرلىرىدە ھەر بىر نەتىجىلىرىدە اولۇغ
 ھىكمەتلىرى و زور فائىدەلىرى باردۇر، كە ھەر بىر قوشقان نەرسە سىندە بىزنىڭ
 اوچۇن دىنىي وياكى اخراۋى بىر مەسلىھەت و ھىكمەت بار. ھەر بىر طىغان
 نەرسە سىندە بىر مەسلىھەت و مەسلىھەت بار. . .

مىثلا بو آيت شەرىفىدە نەھى قىلىنغان نەرسەلىرىدىن خەم و غەمما
 ايسىرتىكچ نەچچە تۈرلى دىنىي وياكى اخراۋى ضررلىرىنى جامع بولغان و نەچچە
 تۈرلى فساد و قىياست اشلارگە باغىت بولغان بىر سىم قاتلىرىگە بىزنىڭ
 شىرىعت مەھرەمىز بۇنىڭ غايىتى ضررلىرى بىر نەرسە ايكەنلىكىگە ھەمدە جەمىيەت
 بوزۇقلۇقلىرىنىڭ آناسى ايكەنلىكىگە بۇنىڭ بىك اوچ يۈز نەچچە سەنەلىرى مەقدىم
 كىيىن بىر ايتۇپ قويغان. مىسلىمانلار ايمان بىر كىتىدە بۇنىڭ غايىتى ضررلىرى
 بىر نەرسە ايكەنلىكىگە جەمىيەت بوزۇقلۇقلىرىنىڭ آناسى ايكەنلىكىگە اشانغانلار؛
 اللەنىڭ و پىغمبەرنىڭ بىيورقلىرىنىڭ بو قىياست و بۇ قىياست آغۇنى اچۇدۇن

صافلانغانلار. امامسلمان بولماغان وقرآنغه اشانماغان باشقه ملتلر اول زمانلرده آنڭ بو قدر ضررلى بر نرسه ايكانن بيلمهگانلر بلكه ماقنى ماقنى اچكانلر و شول حال اوزرينه بر نيچه عصرلر كيچكانلر. سوكره اش اشدن كينكاچ و حاللر حاضرگى درجه گه يتكاچ گنه بونڭ ضررلر برين تيكشوررگه طوتونديلر

شوبيله چه معارفنڭ مركزى ومدنيت حاضره نڭ منبعى صانالمقده بولغان غربى آوروپا مملكتلر نده توروچى، همه نرسه نى بيله مز دعواسنده يوروچى، همه چنلابده دنيا نڭ اڭ مدنيتلى قوملى و اڭ معرفتلى ملتلى صانالوچى آروپاليلر، آنچق بو زمانلرده غنه آنڭ غايت ضررلى بر نرسه ايكانلگن تمام كشف ايندىلر.

حاضرگى كونده آنلر ايسرتكچ انساننڭ تنن و جانن هلاك قىلغوچى بر آغو ايكانللىگنه بيك نق ايمان كيتورهلر؛ بو كونده آنلر بار كوچلرى برله ايسركللىگه فارسو تورالر، آيقلق جمعيتلرى فورالر، ايسرنكچنڭ ضررلى حقنده يازلغان آچق ويىكل عبارلى، آرزان بهالى رسالهلر تاراتالار، شهرلرده عموما خلقنڭ استفادىسنه آچق بولغان جماعت كىتبخانهلرى و جماعت قرأتخانهلرى آچالار، خلق بوش وقتلر برين سفاهت اورنلرنده اوزدرماسونلر ديب، عقل وادب دائرىسنه وقت اوزدرا تورغان پاك و صاغلام تفرج و تماشا اورونلرى تشكيل ايتهلر، هر نيچوكده خلقنى ايسرتكچ استعمالندن توقتاتورغه طر و شالر. عربستان چوللر ينڭ اورتاسنده بولنغان و اطرافى طاش طاغلر برله

بولماغان بىر حق پېغمبەر ايكانلىگىن علم و معارف قوتى بىرلە قوياش كېى يالتراتوب اثبات قىلغان؛ حضرت محمدنىڭ حق پېغمبەر ايكانلىگىنە شك و شېبھە داۋىللىرى قوزغاتالماسلىق درجەدە نىق عقلى دېلىللىر كېتور-گان؛ بىن محمدنى حق پېغمبەر دېيىپ ئەيتەم، دېگان. باشقە كوب سوزلىرى آراسىندە اوشبو سوزلىرىنى ايتە: «بىزنىڭ، گمان بىرلە سويلەي تورغان آوروپا عالملىرى، محمد حقنىدە تورلى يالغان سوزلىرى سويلە-دىلەر؛ لىكىن بو زمانىدە اول سوزلىرنىڭ ھېچ بىر اھمىيىتى يوقدەر؛ محمدنىڭ اسمى تېرەسىنە جېوشىدىرلغان بو يالغانلىر اوزمىزگە گىزە اويات كېتورەدر؛ بوندای يابىشماي تورغان يالغانلىرى تاشلارغە بىزگە كوبىدىن وقت اينىدى» دى. بىنە ايتە: «محمدنىڭ سوزلىرى يوز سىكسان مىليون خەلققە بىڭ ايكى يوز يل ھدايت يول باشچىسى بولوب كېلدى؛ بو يوز سىكسان مىليون خەلقنىڭ ھەممەسىدە بىزنىڭ كېى خدای ياراتقان خەلق؛ محمدنىڭ سوزلىرىنە ايمان كېتورگان خەلق، تەسە قايىسى پېغمبەر بولسۇن، باشقە پېغمبەرلەرنىڭ سوزلىرىنە ايمان كېتورگان خەلقىدىن كوبىر.

محمدنىڭ، بو قدر كوب خەلق ايمان كېتورگان: تىرك چاقىلارنىدە اشانوب اولىگان چاقىلارنىدە آنىڭ بىرلە اولىگان، سوزلىرى يالغان بولور دېيىپ ئەيتىوگە مەكەنو؟

آلداقچى كىشى نىچىرك دىن ئاسىس ايتە آلسۇن؟ ھالبۇكە آلداقچى كېرىچىدىن عادى اويىدە صالا آلماي، اگر اوى صالام دېيىپ كىرىشسە لىكىن استعمال قىلىنماقچى اشىاءنىڭ طبعىتى بىرلە آشنا بولماسە، آنىڭ صالغان

اوبى اوى بولماس بىلكە بىر كىرىچ جيونىغى بولور .

آنداي آلداقچى كىمىسە طرفىدىن قورلغان بىنا بوز سىكسان مىليون
خلقىنى ايچنە آلوب بىك ايكى يوز يل تورا آلماس ايدى .» دى .

ينە ايتە : «اگر محمدنىڭ دىعواى نبوت قىلووينە سىبب آنڭ اولوغ
بولونى باش بولونى سويووى دى تورغان بولساڭ . . . بتون عربستان
قطرە سىنىڭ ھەدە روم قىصرى ھرقۇل ، ايران شاھى خسرو و باشقە
پادشاھلار تاجلارنىڭ ياخود مەكە شىخى بولوبدە قولنە باشى آلتونلاغان
آغاچ كىسەگى توتوب اوتورونڭ محمد اوچون نىندەى اھمىتى بار ؟
بونلر ھەمەسى يل كىبى اوتوب كىتەچك ، بىر نىچە وقتىدىن صوڭ اثرلار يە
قالمايەچق دنيا نرسەلر يىر : محمدگە بونرسەلر كرك توگىلر ؛ محمدگە
آخرت كرك ، عالم ملكوت و سماوات كرك ؛ اول الله طرفىدىن كىلگان
چن وطىبعى پىغمبىردى .» دى .

صوڭرە خطبە سىن اوشبو سوزلر بىرلە تمام فيلا : «محمدگە قدر ،
عربلر عربستاننىڭ قوم چوللارنىدە فاڭغروب يورى تورغان بىر قوم
ايدى . دنيا ياراتلغاندىن بىرى ماللرى بىرلە شول عربستان چوللارنى
يورىلر ايدى ؛ شەرتلرى ثروتلرى يوغىدى ؛ محمد كىلگىچ كىتە آنلر
چن تورمش بىرلە تورا باشلادىلر . فەرمان پىغمبىر كىلدى ، آنلرنى
بدوبىلىكدىن مەنىلىككە چىاردى : يوز يل اوتەدى اسلام شوكتى
(ھىندىستان مەلىكىتىدە بولغان) دھلىدىن (ايسپانىيادە بولغان) غرناطەغە
قدر يايلىدى . عربستان مەنىت و معرفت نورى بىرلە بالقودى . ھم

كوب زمانغه قدر بالقور . « دى .

ای مسلمانلر! مسلمان توکل بر انگلیز عالمینک بو سوزلرندن
عبرت آلوکز! حتی اجنبیلر طرفندن بو درجده تقدیس ایدلمکده
بولغان حضرت محمدگه امت بولونی غنیمت بیلوکز! جناب الله طرفندن
عالملرگه رحمت اوچون یبارلگان بولوغ ذاتنک تعلیمات عالیه سین
اعتبارگه آلوب، دینکرنی و دنیاکرنی، تنکرنی و جانکرنی خراب ایتگوچی
خوردن - ایسرتکچدن صافلانکز!

الله تعالی بارچهلر مزغه توفیق و هدایت بیروب شیطان عملن
قیلودن و شیطان یالچیبسی بولودن صافلاسون . خیرلی عمللر قیلورغه
موفق ایلسون . آمین! یارب العالمین!

افول قولى هذا واستغفر الله لى ولکم .

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار . الكريم الستار . الخ .

اما بعد ای دین فردا شلر !

الله سبحانه وتعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در : «ان فی خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ آيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ؛ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ . رَبَّنَا إِنَّكَ مِنْ تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْزَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ » .

یعنی حقیقته کوکلرئک ویرئک یار اتلو ونده ، تون برله کونئک برسی آرئندن ایکنچمسی کیلوب آلسنوب تور و ونده - شوندا این عقل ایالری اوچون عبرتلهر ، وعظلهر ، اللهئک بارلغنه وبرلگنه دلیللهر باردیر ، که اول عقل ایالری تورغان اوتورغان ویاتقان چاقلرئنده اللهی ذکر ایتلهر ، کوکلرئک ویرئک یار اتلو ونده فکر ایتلهر : «ای بزئک ربمز ! بونی بیکارغه یار اتمادک ! بیکارغه نوسه یار اتودن سنی پا کله مک پا کله یمز : سن بزلرنی جهنم عذابئدن صافلاغل ! ای بزئک ربمز ! حقیقته سن کمئی

جهنمگە كىرسەڭ تەحقىقا ئانى خور قىلدۇڭ! اللە نىڭ امرى بىلەن قارشىغان عاصى بولغان كىمىلەرگە ھېچ بىر ياردىمچى يوقدۇر» دېيىپ ايتىلەر، دى. در.

اللە سىبھانە و تعالى حضرتلارى بو آيت شەرىفەدە ايتە: اى آدمىلەر! سىلەر تەفكر و تدبىر قىلىڭىز، بىن سىزنىڭ اوچون ياراتقان كوكلىرىگە و ىرىگە و آنلىرىدە بولغان نەرسەلەرگە، كىچىك و كۈندۈزگە ەبىرەت كۈزى بىرلە قاراڭىز! اوشبو، سىلەرنىڭ مەشىتلەرىڭىز آزلەرىڭىز و زىللەرىڭىز اوچون ياراتقان كوكلىرىدە و ىرىدە، ھەمدە مەشىتلەرىڭىزدە تەصرف قىلۇڭىز اوچون ياراتقان كۈندۈزدە، يال ايتوب تىلەرىڭىزنى راھەتلىنىڭىز اوچون ياراتقان تۈندە، عقللىرى پارلاق و صاف بولغان، كوكىل كۈزلەرىڭىز اوچوب ەبىرەت قاراۋى بىرلە قاراغان، قاراۋى اللە تعالى نىڭ ىرىدە و كوكلىرىدە بولغان عىجاب مەخلۇقات و غرائب مەنىۋىيەتلىرىدىن غافل بولغان تەلىسز حيۋانلەر قاراۋى قىيىنلىق بولماغان كىمىلەر اوچون زور ەبىرەتلىرى و اولوغ و عظمىلەرى باردۇر، دى. سوڭرە اول كىمىلەرنى تەوصىف ايتوب ايتە: اول خالەس و صاف عقللى كىمىلەر شۇنداقىن كىمىلەردۇر، كە آنلەر ھەر ۋەقتە اللەنى ذىكر قىلۇرلەر، ىر و كۈچلەرنىڭ ياراتلۇۋى ھەقىقەتە فەكر قىلۇرلەر، يار بىناسىن بۇنىلارنى بوشىغە ياراتمايدۇ، بىلكە ھەكىمەت و ەبىرەت اوچون ياراتىدۇ، بۇنىلارنىڭ ياراتلۇرىنىڭ بولغان ھەكىمەتلىرىدىن غافل بولۇپ جەننەتكە گىرەتار بولۇدىن اوزىڭىز صافلا دېيىپ استىغادە قىلۇرلەر، دى.

ىنە حضرت پەيغەمبەر صلى اللە عليە و سلم تەفكر ھەقىقەتە اوشبو ھەدىث شەرىفىلەرنى سۈيىلەشەدۇر: «تَفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللّٰهِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي اللّٰهِ

فَتَهْلِكُوا» يعنى الله نىڭ مخلوقاتى حقنىدە تىكىرى قىلىش، فىكىر يۈرۈش،
 اويلاش؛ الله سىبىھانە و تعالىٰ خىر تلىرىنىڭ ذاتى حقنىدە تىكىرى قىلماش،
 فىكىر يۈرۈشمەش، اويلاماش؛ اگر الله سىبىھانە و تعالىٰ خىر تلىرىنىڭ ذاتى
 حقنىدە تىكىرى قىلساش، فىكىر يۈرۈشمەش، اويلاش، هلاك بولورسز!
 «تَفَكَّرُوا فِي الْخَلْقِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي الْخَالِقِ فَإِنَّكُمْ لَن تَقْدَرُوا قَدْرَهُ»
 يعنى الله نىڭ مخلوقاتى حقنىدە تىكىرى قىلىش، فىكىر يۈرۈش، اويلاش،
 ياراتقۇچى (الله) حقنىدە تىكىرى قىلماش، فىكىر يۈرۈشمەش، اويلاماش،
 چۈنكىكى حىقنىدە سىزلىرىنى چىن بىلىۋېرلە بىلەن آلماسسز!

مخلوقات الله حقنى تىكىرى قىلمىغە، فىكىر يۈرۈشمەش، اويلاماغە قوشۇۋى
 مخلوقات الله بولغان عىجىب و غىرىب سىر و حىكىملىرىنى بىلىۋېر، الله نىڭ
 قىدرىتىنى و عىظىمىتىنى استدلال ايتىمىك اوچۇندىر؛ الله حقنىدە تىكىرى قىلدۇر،
 فىكىر يۈرۈتۈدۇر، اويلاۋدۇر مەن قىلدۇرۇش الله نىڭ ذاتىنى و حىقلىق سىفاتىنى
 بىلدۇرۇش ادراك و احاطە قىلدۇرۇش بىندەلىرىنىڭ عقللىرى عاجىز بولغانلىقى
 اوچۇندىر...

«اوستىمىزدەگى اجرام سىماۋىيە نىڭ شىرىعت تلىنىدە امسالىك الله اتالغان
 قۇۋۋە جاذبە بىرلە، قۇبلىش ئەيىلەنەنەسندە غايىت منىظم بىر تىرتىب عىجىب
 و نىھايىت مىتن بىر اسلوب غىرىب اوزۇرىدە سىرايتوب يۈرۈرلىرىنى تىكىرى
 قىلغان و بونلىرىدە بولغان قانۇن الھى و حىكىم رىبانىيەنى كۈرگان كەسە
 بونلىرىنىڭ طرز بىدىئەنى و اسلوب عىجىبىنىە خىران قالماسىغە و بونلىرىنى
 ياراتقۇچى ذاتىنىڭ سانىع حىكىم، قادىر مطلق و مەبىر حق ايكانلىكىگە

ایماننامىغه هیچ ممکن نوگلدیر؛ لىکن بونلرده بولغان بدائع فطرت و غرائب صنعتنى تفکر و ملاحظه قىلو اوچون و بونلرنىڭ بويىله بر فانون اللى و امر ربانىگه تابع بولوب غایت منتظم بر قاعده اوزرنده قوياش ئىيلەنەسندە سیر ايتولرىن و مسکنمىز بولغان يرنىڭ اوزىنىڭ كوچەرى سىندە ئىيلەنۈزىدىن تون برله كۈنىڭ حاصل بولووين، قوياش ئىيلەنەسندە يۈرۈدىن ياز برله قىشنىڭ حاصل بولووين بىلو اوچون اوھام فارغە و خيالات باطلەدن پاكلەنمىش نظر و استدلال اوچون حاضرلنمىش خالص و صاف عقل برله علم لازىمدر...

ذاتنا، دىن و دىنيانىڭ هیچ برسیدە علمىز تابلەمىز: دىنىڭنى ايماننىڭنى بىكىتۈ اوچۈندە علم كرك؛ دىنيانىڭنى، تورمىشنى نىقتۈ اوچۈندە علم كرك؛ ملتىڭنى باشقىلارغە قول بولۇدن صافلاو، دىنىڭنى و شرىعتىڭنى دىن دوشمانلىرىنىڭ ھجوملىرىدىن و افتراءلاردىن ھمايە قىلۇب ياقلاو اوچۈندە علم كرك؛ مونا شۇنىڭ اوچۈندە شرىعت اسلامىيە اير بولسۇن خاتون بولسۇن ھر بر مسلمانغە علمنى فرض قىلغان؛ و شۇنىڭ اوچۈندە علمنىڭ و اهل علمنىڭ قدرىن زور و ھرمەتن اولوغ قىلغان.

نتە، كە امام سىوطى حضرتلىرى اوزىنىڭ «الجامع الصغير فى حديث البشير النذير» اسمى حديث كىتابىندە، نور الانام نبى الاسلام محمد عليه الصلاة والسلام افندىمىز حضرتلرىدىن روايت قىلادر، كە افندىمىز حضرتلىرى بيۈرەدر: «طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَ إِنَّ طَالِبَ الْعِلْمِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ كُلَّ شَيْءٍ حَتَّى الْحَيَتَانِ فِي الْبَحْرِ» يعنى علم طلب

ایتمک هر مسلمانغه فرضدر. علم طلب ایتوچیگه دنیاده بولغان هر نرسه استغفار قیلور، حتی دینگزله ده بولغان بالقرغه قدر. «طَلَبُ الْعِلْمِ سَاعَةٌ خَيْرٌ مِنْ قِيَامِ لَيْلَةٍ وَطَلَبُ الْعِلْمِ يَوْمًا خَيْرٌ مِنْ صِيَامِ ثَلَاثَةِ أَشْهُرٍ» یعنی بر ساعت علم طلب ایتمک خیر لیره کدر، بر بتون تون عبادت قیلودن؛ بر کون علم طلب ایتمک خیر لیره کدر، اوچ آی نفل روزه طوتودن.

نماز برله روزه نك هر ایکیسی عبادتلدرد؛ همه اڭ گوزل، اڭ عقلغه و فنگه موافق، اڭ توبلی و اڭ تیره ن حکمتلی عبادتلدرد.

شولایده بولسه بر ساعت علم طلب قیلو- بر تون عبادت قیلودن، بر کون علم طلب قیلو- اوچ آی روزه طوتودن آرتغاردرد، دینلنگان. بونڭ ایکی توری سببی باردرد، که برنچی سببی: بو عبادتلدرد اوزلریده علمگه محتاجدرلر؛ بونلر علمسز عبادت بولا آلمایلر؛ علم بونلر نڭ جانیدرد: بونلر علمسز وجودگه چغا آلمایلر: جان بولماسه تن هیچ بر اشگه یاراماغان کبی، علم بولماسه بو عبادتلدرد هیچ بر نرسه گه یارامايلر. شونڭ اوچونده علمنڭ بو عبادتلدردن آرتقلغی جاننڭ نندن آرتقلغی کبیدرد.

ایکنچی سببی بو عبادتلدردنڭ فائدهلری لازمدرد یعنی قیلوچینڭ اوزینه گنه بولادرد. علمنڭ فائدهسی متعدیدرد یعنی باشقه لر غه ده تیگه در. کشیگه فائده نیگرو- ایند گولسکار نڭ افضلیدرد.

بو ایند گولسکار نڭ افضلی بولغان علم بندهلر نڭ بصیرتلدردین آچوب

فكر وملا حظەلار بىن كىتاپتوب عقل وادراكلار بىن آرتدروب هر نرسەنى
اولچەب موازنە قىلورلك قوت بىرگانلىكى بونىڭ عكسنىچە جەھالت هر
كىتافىگە وەر شقاوتىگە سبب بولغانلىقى اوچوندىر، كە هر وقتدە وەر يىردە
علملىلەر و علمسزلەر محكوم - علملىلەر خواجه و علمسزلەر قول - علملىلەر
عزيز و علمسزلەر خور بولورلار. خلاصه: هر بر آلفە بارو علم و فكر
برلە وەر بر كىرو كىتوجەل و فكرسزلك برلەدر، كە اگر مسلمانلار دەر
علم و فكر بولسە ايدى بو كوئىكى حال رذالنىگە توشمەسلەر - فائىدە
و ضررلار بىن بىلورلار - دوست و دوشمانلار بىن آيرلار - شرىعت اسلامىيەنىڭ
تعليمات عاليەسىنى تايەب بولوب الڭ گوزل، الڭ عدالتلى و الڭ امانتلى
انسانلار بولورلار ايدى. اسلام كىمى عالي بر دىنىگە ھەدە حضرت محمد
كىمى اولوغ بر ذانىگە تايەب بولا تور و بىدە هر اشلارنىڭ دىنلار يىنىڭ و پىغمبرلار -
يىنىڭ خىلافىدە عركەت قىلماسلار ايدى؛ جەملەدن بىرسى الله تعالى اوز يىنىڭ
بىندەلرىنە اوستىندە عبادەت قىلماستىلار، راحەتلەنوب يورسونلار، تفكر و تدبىر
قىلوب عبرت آلسونلار دىب ياراتقان ھەدە اوستون طەبىئەتنىڭ انواع
لطاقتلىرى و بدائع فطرتنىڭ تورلى، تورلى نفىس زىننەتلىرى برلە زىننەتلىرى -
گان صحراستىدە، كوك قەبەسىنىڭ اېچىندە، بتون عالەلەرگە نور ساچوب
فىض آلەى تاراتوب تورغان اللهنىڭ قوياشىنىڭ آستىدە، آثار قدرت
الەبەنى كوروب عبرت آلوب اوتورا تورغان اورنىدە، شرىعت منع
قىلغان اشلار اشلەب، انساننى اشدن چاغرا تورغان ايسىرتكىچ استعمال
ايتوب اوزلار يىنىڭ سفاھەت و حماقتلىرىنە بتون دىيانى: بىرلارنى و كوكلارنى،

الله نڭ قوياشن وصحرالرين گواه قیلوب اوتورماسلر ایدی .
 لطیف چیمچکلرنڭ نفیس اوله نلرنڭ وگوزل آغاچلرنڭ لطافت ،
 نفاست وگوزللکلرینه حیران بولوب نماشا قیلوب ، سلامتک اوچون
 ضرور بولغان صاف و صاعلام هوای صلاب ، عقل و ادب دائره سنده
 طبیعی روشده حضور قیلوب اوتوراچق اورونده ، ایسرنکچ آغواچوب
 وجودلرین زهرلهو ، عقل و طبیعتلرین بوزو برله مشغول بولوب
 اوتورماسلر ایدی . طبیعتنڭ شول الهی گوزللکلری ایچنده اوتوره رق
 کشینی انسانلقدن و طبیعیلمکدن چغارا تورغان چرکین و قباحتم عمللر
 اشلهمه سلر ایدی . . .

بلکه طبیعتنڭ اورتاسنده اوتوروب توروب کوکلرگه ویرگه
 و بونلرده بولغان جانلی و جانسز مخلوقات و مصنوعاتقه قارارلر ؛ هر
 نرسه ده بولغان آثار قدرت الهیه و عجائب حکمت ربانیه نی کوروب :
 یاربنا ! سن بو نرسه لرنی بوشغه یاراتمادڭ ؛ البته حکمت و عبرت
 اوچون یاراتدڭ ! دیب تسبیح ایتورلر ، نظر و اعتبار برله کوکللرین
 نورلندرلر ایدی ؛ بویرلر و کوکلر ، اوزلرندن نیچه بیڭ ، بلکه نیچه
 میلیون یللر مقدمه ، همیشه اوشبو نظام بدیع اوزرنده تورغانلرین
 بوندن سوڭده ینه نیچه بیڭ ، بلکه نیچه میلیون یللر توراققلرین اما
 انسانلرنڭ دنیاغه کیلوب کیتولری دنیاده تورولری کوز یوموب
 آچقانچه اوتوب کیتنه چک بر کورونش ، یوقوده کورلگان بر توش ،
 کوزگوده کورولگان بر مثال و خیال ایکانلگن ، لکن دنیاده تورونڭ

اوزى نه قدر سربيع الزوال بولسەدە بوندى قىياغان اشلر آندە مڭگو-
لك بولد اشلر ايكانلىگن اويلاپ باقيات صالحاتقە طروشورلر ايدى .
آستى اوستى وھىچ بىر طرفدە چىگى ونھايتى بولماغان بو بوشلقنىڭ
ايچىندە قدرت الھىە وحكىمت ربانىيە بىرلە يوزوب يورمىكە بولغان صائىسز
كوب عالملىرگە قاراغاندە بىزنىڭ يىرمىز زور بىر صحراغە قاراغاندە بىر
توزان قىيىلىندىن ايكانلىگن اما انسانلر اوشبو كچكەن گنە يىرگە قاراغاندە
اھمىيەتسىز بىر توزانلىرى كىي بولوب قالولرىن اويلاپ كوڭللىرىنىڭ اڭ
نچكە نقتەلەردىن قوپقان توبانچىلىك بىرلە اللەغە قوللىق قىلورلر ايدى ؛
بىزنىڭ قىلوب تىك بىرلەنەسلەر ، نە بولسە بولسۇن - بىنچە بولسۇن دىيەسلەر ،
غورورلىق بىرلە جھالت صائوب يورمەسلر ايدى .

لىكىن زواللى انسانلر دىياغە كىلورلردىن مقصد نە ايكانن اونوتقانلر ،
يوللرىن ياكىلىشقانلر ، شقاوتنى سعادىت صائاوغە آلىشقانلر : ھەر شىئىن
زىيادە اسباب شقاوتنى حاصل قىلورغە طروشقانلر و طروشالار ، فايده
بارغانلرىن اوزلرىدە بىلەمىنچە وفايدە باراچقىلرىن ھەم تەيىن قىلەمىنچە
فاراڭغۇ بىر يول بىرلە قورقونچ بىر اوبقونغە تابا چاپشالار .

اللە تعالى بصيرت كوزلر مىزنى آچوب عبرت آلورغە - يىل كىي
اوتوب كىتەچك بو فانى دىيادە مڭگولك يورطىز بولغان باقى آخرت
ايگونن ايگوب قالورغە موفق اىلەيە . آمىن !

اقول قولى ھذا واستغفر اللہ لى ولکم .

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار . الكريم الستار . الخ .

اما بعد ای دین قرداشلر !

الله سبحانه وتعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در : « وَ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ اِلَّا اَيَّامًا مَّعْدُودَةً . قُلْ اتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ اَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ . بَلَى مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَاَحَاطَتْ بِهٖ خَطِيئَتُهُ فَاُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ . وَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ » .

یعنی یهودیلر ایتدیلر : بزلرنی جهنم اوطنی یاندیرماس مگر صا - ناولی کونلر گنه . ای محمد سن اول یهودیلر گه ایتگل : سز بو ایتکان سوزکرگه الله دن عهد و میثاق آلدیکرمو ؟ اگر سز بو سوزکرگه الله دن عهد و میثاق آلمان بولسا کز ، الله عهدینه و میثاقنه خلاف قیلماس . یاخود سزلر الله اوزرینه بیلمه گان نر سه کزنی سویلیسرمو ؟ بلی بر کسه کافر بولسه و کفر اوزرنده اولسه اول کافر بولغان و کفر اوزرنده اولسان کسه لر - جهنم اهللریدر که آنلر جهنمده مئگه قالغوچیلدر .

ایمان کیتورگان وایدگو عملر قیلغان کیمسهر - جنت اهللر بدرکه
آنلر جنتده مڭگو فالغوچیلر در، دی در.

اولوغ مجتهدلرنڭ برسی بولغان علامه شهیر امام التاریخ
والتفسیر ابو جعفر محمد بن جریر الطبری حضرتلری اوزینڭ
تفسیرلرنڭ اڭ اشانچلیسی صانالغان، اولوغ عالملر و بیوک اماملر
فاشندده غایت معتبر و مقبول بولغان «جامع البیان فی تفسیر
القرآن» اسملی اولوغ و مبارک تفسیرنده اوشبو یوقاریده
ذکر ایتلگان آیتلرنڭ معنالرین بیان قیلغاننڭ سوکنده ایته در:
«الله تعالی بو آیتلر برله جهنمنڭ و جهنم اهللرینڭ باقی بولولرین،
جنت و جهنمنڭ هر قابوسنده اوزلرینڭ اهللری اوچون حاضرلنگان
نرسهلرنڭ دائم بولولرین خبر بیردی، همده بنی اسرائیل
یهودلرینڭ بز جهنم اوطنده صاناولی کونلرگنه یاناچقمز، شوندنصوک
جنتگه باراچقمز دیگان سوزلرین یالغانغه چقاردی، آنلرنڭ مؤمنلری
جنتده و کافرلری جهنمده مڭگو قالاچقلرین بیلدردی، دی در.

محمد بن جریر الطبری حضرتلرینڭ بو سوزنده هیچ بر خطاء
یوقدر. شویله که: حضرت پیغمبرگه قرآن ایندرلدی؛ قرآنده بنگلرنڭ
دنیا و آخرتلری اوچون لازم بولغان حکملر بیلدرلدی؛ شول حکملرنی
حضرت پیغمبر صحابه لرگه، صحابه لر تابعینلرگه و تابعینلر اوزلرندن
سوڭغیلرغه اوگره تدبیلر. کرک پیغمبر زماننده بولسون، کرک آندن
سوڭغی زمانلرده بولسون، سلفلرنڭ تعلیماتی شونڭ اوزرینه بولغان که

ایمان کیتورگان، اید گو عمللر قیلغان، الله نڭ امرلرینه بوین صونغان،
 وطیفانلر نندن طیوانغان کرمسلر جنتگه کره چکار، جنتده مڭگو راحتده
 ومڭگو سعادته نوراچقلر، جنتدن هیچ چقماسلر، اولمهسلر وهیج بر
 تورلی قایغو و خسرت کورمهسلر؛ جنت و جنت ایچنده بولغان نر-
 سسلر نڭ همهسی باقی و دائمدرکه هیچ زوال ایر شمهس، فانی بولماس.
 اللهغه پیغمبرگه و آخرت کوننه اشانماغان ایمان کیتورمه گان
 کافرلر، همده یاوز عمللر اشله بده گناهلری کیچلمه گان مؤمنلر جهنمگه
 کررلر؛ گناهلی مؤمنلر هر قایواری اوزلرینڭ گناهلری مقداری
 جهنمده یانغاننڭ صوکنده جهنمدن چقارلر... اما کافرلر جهنمده
 مڭگو قالورلر، عذابلری هیچ بر بیکله بیتلمهس، جهنمدن هیچ چقماسلر
 وجنتگه هیچ کرمهسلر. چونکه قرآنده: «وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ»،
 «وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ»، «كَلِمَاتٍ ارَادُوا أَنْ يَخْرِجُوا مِنْهَا أَعْيِدُوا فِيهَا»
 «لَا يَقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فِيمَوتُوا وَلَا يَخَفُ عَنْهُمْ عَذَابُهَا»، «وَلَا يَدْخُلُونَ
 الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يُلَاقُوا فِي سَمِّ الْخِيَاطِ» یعنی آنلر جهنمدن هیچ
 چقاچق توگللردر. آنلر جهنمدن هیچ چقارلماسلر. هر قچان که جهنمدن
 چقارغه تله سسلر، جهنمگه کیری قایتارلورلر. آنلرغه اولوم برله حکم
 ایتمهس که اوله لرلر ایدی؛ همک آنلردن جهنمنڭ عذابی هیچ بیکله بیتلمهس.
 ایرکه ک توبه لر ایگنه کوزندن اونکانگه قدر جنتگه کرمهسلر، دینلرگان.
 بو قدر سنده یعنی مؤمنلرنڭ جنتگه کروب آنده ابد الابد مڭگو قا-

لورندە ھەمدە كافىرلارنىڭ جەننەتكە كىرىپ ئاندىن ھېچ چىقمايلىرىنىڭدا سىناپ
 وتايعىن دائىمە مۇسلىمىن آراسىنىڭدا ھېچ بىر ئىختىلاڧ يوقىدىر: بو طوغرىدە
 ھەمەسىدە بىر ئىنقىدەردە.

اما جەننەتنىڭ اوزى ابدىمۇ؟ يوقىسە بىر زاماندا جەننەتنىڭ اوزىدە
 ھىلاك بولوب يوقىغە چىقارمۇ؟ مونا بو خصوصە: جەننەتنىڭ اوزىدە بىر
 زامان ھىلاك بولوب يوقىغە چىقارمۇ؟ دىيۇچىلار بولغان؛ لىكىن بو سوزلار
 فقط بعض بىر كەسەلەر طرفىدىن غەنىي قىل ايتىلغان، ھەمدە تا حضرت
 پىغمبەر زامانىدىن بو كۈنگە قىر بىتون عالم اسلامىدا مشھور ومەروف
 بولوب كىلىنغان تەلىمىگە خىلاڧ اولارق سويلەنگان سوزلاردىر. شونىڭ
 اوچۇنىدە بو سوزلارنىڭ دىستىلىگەن كىفلى بولۇپ بىك مشكلدىر. بالفرض
 «جەننەم بىر زاماندا ھىلاك بولوب يوقىغە چىقارمۇ» دىگان سوز دىست
 بولا قالسىدە ھاماندا تەلىمات اسلامىيەتنىڭ اساسى - نىگىزى ھېچ اوز -
 گەرمىدىر؛ شويلەكە قرآننىڭ ھكىمى بويۇنچە ھاماندا ايمان كىتۇرگان
 واينىگو عمللار قىلغان كەسەلەر اللەنىڭ جىننەتلىرى ونەمەتلىرى اىچىندە ابد -
 آباد باقى و دائىم بولۇرلار، ھېچ اولمەسلەر و ھېچ بىر وختىدە جىننەتتىن
 چىقماسلار؛ جەننەتكە كىرگان گىناھلى مۇمىنلار ھەم گىناھلىرى مىقدارى جەننەتتە
 يانغاننىڭ سۆكۈندە جەننەتتىن چىقۇپ جىننەتكە كىرلەر و اندە مۇگىگە قالۇرلار؛
 اما كافىرلار جەننەتتە دائىمىي صورتىدە عذاب چىگەرلەر؛ عذابلىرى ھېچ
 بىكە يىتمەس و ھېچ بوشاتماس، جەننەم بار بولوب تورغان چاغىندە
 جەننەتتىن ھېچ چىقماسلار، مگر جەننەم اوزى ھىلاك بولوب يوقىغە چىققان

چاغنده غنه عذابدن قوتولا آلورلر؛ لکن اوشبو دارالْعذاب جهنم هلاک بولوب یوقغه چقانعه قدر کیم بیلورکه نه قدر یلرلر اوتته چکدر؟ احتمال که یوز بیگلر چه بلکه میلیونلر چه و بلکه ده میلیاردلر چه یلرلر اوتته...

توبنده بر چغا تورغان بولغان صوڭ یوز بیگلر چه بلکه میلیونلر چه و حتی میلیاردلر چه یلرلر یانو - بر نرسه ده توگل دیب نینده ی کشی ئه یته آلور؟ نینده ی عقل ایاسی بوندای سوزنی سویله وگه باطر چیلق فیلا آلور؟ تموغ توزغانچه عذابده تورونی کیم شولای استخفاف ایتته آلور؟ کیم بوڭا جسارت فیلا آلور؟ ای مسلمانلر!

یوقاریده سویله نمش سوزلردن معلوم بولدی، که جهنم بر ز مانده هلاک بولوب یوقغه چغوی بر له ده مسلمانلر اوچون هیچ بر اوزگه رش بولاچق توگلدر؛ چونکه جهنم هلاک بولسه بولماسه ده مسلمانلر جهنم مڭگو قالاچق توگلدر، بلکه گناهلری مقداری یانغاندن صوڭ چغاچقلر در اوزگه رش بولسه کافرلر اوچون بولادر؛ چونکه جهنم هلاک بولغان تقدیرده کافرلر جهنمده مڭگو قالو اورننه، تموغ توزغانچه غنه تور اچقلر در.

لکن جهنم توبنده بر هلاک بولوب یوقغه چغوی درست بولغان تقدیرده هم هیچ بر تکلیف ساقط بولمایدن؛ جهنم توبنده بر هلاک بولاچقی درست بولغانده ده خمر ایچو، زنا قیلو، دوڭفر ایتن آشاو،

دنیا نڭ علمی بو سوزده جیولدی . « دی در .

الله تعالی بز عاجز و جاهل بنده لرینه بو اولوغ سوزلر نڭ مبارک
معنالرین آڭلارغه ، مضمونلری برله عمل ئه یلەرگه ، دنیا و آخرت نڭ
صلاحی و فلاحی اوچون لازم بولغان گوزل عمللر قیلوب دنیا ده انسان
کبی یاشارغه ، سماء سعادنگه آشارغه و صوڭ صولو و مزده ایمان برله
خو فلر دن امان برله دنیاغه خوشلاشارغه نصیب و میسر ایلیه . آمین !
افول قوی هذا و استغفر الله لی و لکم .

۳۳

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار . الكريم الستار . الخ .

اما بعد ای دین فردا شلر !

الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در : « قُلْ اٰمَنَّا
بِاللهِ وَمَا اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا اُنْزِلَ عَلٰى اِبْرٰهٖمَ وَاِسْمٰعٖلَ وَاِسْحٰقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْاَسْبَاطِ وَمَا اُوْتِىَ مُوسٰى وَعِيسٰى وَالنَّبِیُّوْنَ مِنْ رَبِّهِمْ
لَا نَفَرِقُ بَیْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُوْنَ . وَمَنْ يَبْتَغِ غَیْرَ الْاِسْلَامِ
دِیْنًا فَلَنْ یَّقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِی الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِیْنَ » یعنی ای محمد

سن اینگل: بز الله نك بارلغنه و برلگنه ایمان کیتوردك، و بز نك اوزمرگه ایندرلگان قرآنغه ایمان کنوردك؛ همده ابراهیمگه و آنك ایکی اوغلی اسماعیل برله اسحاقغه و نبیرهسی یعقوبگه و یعقوب نك اون ایکی اوغلنه ایندرلگان نرسه لرگه ایمان کیتوردك؛ و دخی موسی برله عیسی گه و غیرى پیغمبر لرگه الله دن بیرلگان نرسه لرگه ایمان کیتوردك؛ بز اول پیغمبرلردن هیچ قایوسینك آراسین آیرمایمز، همه سین تصدیق قیلامز؛ و دخی بز اخلاص اوزرنده الله نك امرینه بوین صونوغچیلرمز؛ بر کمسه اسلام دینندن باشقه بر دیننی اوزینه دین قیلوب طوتارغه طلب فیلسه، اول کمسه دن شول اسلام دینندن باشقه دین قبول ایتمه س؛ همده شول اسلام دینندن باشقه دیننی اوزینه دین قیلوب طوتارغه طلب قیلغوچی کمسه، آخر تده اولوغ ضررغه اوغراغوچی، ثوابدن محروم بولغوچی و عذابغه توشکوچی کمسه لر جمله سنددر، دی در.

اولوغ حدیث اماملرندن ابوالحسن مسلم بن الحجاج القشیری رضی الله عنه حضرتلری اوزینك بتون اسلام دینباستنده قویاش کبی معروف و مشهور بولغان صحیح جندده، حدیث جبریل اسمی برله آتالغان حدیث شریفنی نقل ایتمک یرنده، ایته در: «وَقَالَ يَا مُحَمَّدُ أَخِيرُيَ عَنِ الْإِسْلَامِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَتَقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ

الزَّكَاةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ وَتَحِجَّ الْبَيْتَ إِنْ أَسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا» یعنی حضرت جبرائیل پیغمبر مزگه: «ای محمد سن بکا اسلامدن خبر بیرگل» دیدی. پیغمبر مز حضرت جبرائیلگه: «اسلام شولدرکه اللهدن باشقه هیچ بر آله یوقدر، محمد اللهنک پیغمبر یدر دیب گواهلوق بیر وولک، بش وقت نمازنی شرطلارین، رکنلرین، آدابلارین رعایه قیلوب یرینه بتکروب اداء قیلوب طور وولک، مالکدن واجب بولغان زکاتنی بیر وولک، رمضان آینده روزه طوتولک، باررغه کوچک یتسه حج قیلووکدر» دیب جواب بیردی، دی در.

حضرت پیغمبر بو حدیث شریفی برله اسلامنک فقط انک اولوغ رکنلرین گنه بیان قیلمشدر. یوقسه اسلام اللهنک بارلغنه، برلگنه و کمالنه اشانغاننک بعدنده اللهغه تابشلامق و عموماً اللهنک امرلرینه بوین صونوق معناسندهدر، که جمیع پیغمبرلرنک دینلری بوندن عبارت بولغان. شونک اوچونده الله تعالی حضرت پیغمبرگه: بونک اوزرمزگه و جمیع پیغمبرلر اوزرینه ایندرلرلر نرسه لرگه ایمان کیتوردک، پیغمبرلردن هیچ بر سین آیر مایمز، همه سین تصدیق قیلامز دیب ایتورگه قوشقان؛ همه حضرت پیغمبر اوزیده: «الْأَنْبِيَاءُ أَوْلَادُ عِلَاتٍ، أَمْهَاتُهُمْ شَتَّى وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ» یعنی پیغمبرلر کوندش بالالری بدرکه آتالری بر، آنالری باشقه باشقه در؛ دینلری بردر، دیگان.

یعنی جمیع انبیاء عظام علیهم الصلاة والسلام حضرتلرینک دینلری توحید و آخرتگه ایمان اوزرینه قورولغان، اللهنک امرلرینه اطاعت

و استسلام اساسنه بنا قیلنغان؛ فقط زمانه و مصالح عبادنڭ اقتضاسنه کوره شریعتلری باشقه باشقه بولغان...

شویلهچه اللهنڭ بارلغنه برلگنه وکمالنه اشانودن، اللهنڭ امرلرینه بوین صونودن و قوشغانلرین قیلودن عبارت بولغان دین انبیاء - دین اسلام، عندالله مقبول و مرضیدر. نتهکیم الله سبحانه و تعالیٰ حضرتلری قرآن عظیمده: «إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ» یعنی الله قاشنده مقبول بولغان دین - اسلام دینیدر. همده: «وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا» یعنی سرنڭ دیننڭ اسلام دینی بولوغه بن راضی بولدیم، دی در.

توحید اساسنه قورولماغان، اللهنڭ امرلرینه اطاعت و انقیاد نیگزینه بنا قیلنماغان دینلر عندالله مقبول توغلدر؛ الله کفرگه راضی بولماس، شرکنی یارلقاماس، نتهکیم قرآن عظیمده: «وَلَا يُوْضِئُ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ» یعنی الله بندهلرینڭ کافر بولولرینه راضی بولمايدر. «إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ» یعنی الله اوزینه شرك قاتمهقنی یارلقامايدر، دی در.

ایمدی دینلرنڭ همهسیده عندالله مقبولدر دیمک، بارچه دینلرنڭ اهللری ضالالتلرنده معذوردر دیمک - قرآننڭ آچقین آچق بیان ایتملگان حکملرینه مخالفت و قارشولقدردر؛ حضرت پیغمبر زمانندن باشلاب تا بو زمانمزهچه کیلوب کیتکان علملری دریالر کبی بولغان اولوغ اسلام عالملرینڭ تعلیملرین تخطئهدر، یا کلهشفه چقارودر؛

گویا که علماً اسلام رحمهم الله برسیده بو خصوصنی آژلاماغان
دېمك كې بولادر

قرآنك آچق دېلېلرینه قارشو، بتونلهی باشقه بر خصوصده
وارد بولغان ایکنچی آیتلر برله استدلالگه قالقشوق، بتون علما
اسلام رحمهم الله حضرتلرینك آیات قرآنیه واحادیث نبویه که مستند
تعلیملرینه قارشو، بعض شاعرلر طرفندن کیفی شعرلری و شخصی
فکرلری بولوق اوزره سویلهنگان بیتلرینی دلیل یاصاب ماناشوق
مکابره وعناددن، یولسر تکبر وموسمسز تهوردن باشقه بر نرسهده
توکلدر، علوم ومعارفدن محروم، ادب و انصافدن محسوم، اخلاق
وتربیهنك نه ایسکانن بیلمهگان، اسلامیت و انسانیتدن خبری
بولماغان، علماً سوگهرلك سودادن باشقه نرسه تحصیل قیلمهگان،
جاهل مرکب بوش بوغازلرینی بوسبتون چغرندن چغارو، آداشقانلرینی
ینهده بیکرهك صاتاشرودر . . .

جناب الله جمله مزننی اوزینك فضل و کرمی برله توفیقات صمدانیه سنه
مظهر ایلیه. دنیا و آخرتده اسلامدن آیرمایه. آمین!
اقول قولی هذا واستغفر الله لی و لکم.

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین قرداشلر!

الله سبحانه وتعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در: « قُلْ اِنْ

كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَ اللَّهُ

غَفُورٌ رَحِيمٌ . قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ

الْكَافِرِينَ » یعنی ای محمد سن نجران نصارالرنندن کیلنگان ایلچیلرگه

ایتگل: اگر سز اللهنی سویه تورغان بولسا کز، بکا ایه رکز! اگر

- سز بکا ایه رسه کز، بن اللهدن کیتورگان نرسه لرنی تصدیق فیلسا کز،

سزنی الله سویهر، گناهلرکزنی یارلقار، الله تعالی غفور در، رحیم در.

ای محمد سن آنلرغه ایتگل: سز اللهغه، الله نك پیغمبرینه اطاعت

فیلسکز، بویون صونکز؛ اگر آنلر سن دعوت قیلغان نرسه دن یوز

دوندرسه لر، اللهغه، الله نك پیغمبرینه اطاعت قیلودن باش تارتسه لر،

سن آنلرغه بیلدر گل که حقیقته الله تعالی کافرلرنی سویه بدر، دی در.

بو آیت شریفه شونی بیلدره در که حضرت پیغمبرگه ایه رو- الله نك

محبته، رحمتنه و مغفرتنه سببلر؛ حضرت پیغمبر نك امرندن یوز

دوندىرو - الله نىڭ مەجىتىدىن ، رەھمەتتىن ، ۋە مەغپىرىتىدىن مەھرۇم بولۇرغە
سەبەبىر .

پەيغەمبەرگە اىھرو آنىڭ اوڭرەنكەن بولى بىرلە يۈرۈدىر - آنىڭ تەلىم
ايتىكان شەرىئەتى بىرلە ئەمەل قىلدۇر .

الله سەبەھە ۋە تەئالى خەزىنىلىرى خەزىرت مەھمەدگە نەبوت ار سەل
ايتىدى - پەيغەمبەرلىك يىباردى ، قرآن ايتىدى ، قرآنە انسانلار نىڭ مەنفعەت
دەنياۋىيە ۋە سەئادەت اخراۋىيەلىرى اوچۇن لازىم بولغان خەكملىرىنى بىلدۈردى .
شۇل خەكملىرىنى خەزىرت مەھمەد سەبەھەرگە ، سەبەھەرلەر تەبەئىيەتلىرىگە ، تەبەئىيەتلىرى
اوزارلىرىدىن سۈڭەتلىرىگە اوڭرەتدىلىرى .

علماء مەجەھۇدۇن شۇل خەكملىرىنىڭ سەبەبلىرىنى ئەرلەرىنى ۋە خەكملىرىنى
تەكشۈرۈپ ، تورلى خەسۇسلىرىدە بولغان خەكملىرىنى تورلى بابلىرىگە ، تورلى
فەسلىرىگە آيرىۋېپ كەتتەلىرى يازدىلىرى . ايتىشە كەتتەلىرىگە يازغان ، قرآن
ۋە خەدىثلىرىدىن استەنباط قىلىنغان بۇ خەكملىرىنى شەرىئەت آنادىلىرى ؛ شەرىئەتكە
اشانغان ، شەرىئەتكە تەبەئىي بولغان كەسەللىرىنى مەسلمان آنادىلىرى . شەرىئەتكە
اشانماغان ، شەرىئەتتىن باش تارتقان كەسەللىرىنى كەفر آنادىلىرى .

طەبىب خەلىق جەسمانى خەستەلىقلەرگە مەتبەلا بولغان كەسەللىرىنىڭ آورو -
لەرىنى تەشخىس قىلدۇر ، سۈڭرە آوروۋىيە كۈرە دۋە تەئىن قىلدۇر ، ھەم
شۇل دۋەنى مەلۇم بىر مەقدار دە ، مەئىن بىر ۋەقتە ، استەمال ايتەرگە
قوشادۇر . اگەر خەستە كەسە طەبىبىنىڭ ئەمرىنى بىر يەنە كەتتەرسە ، دۋە سەين
قوشغان رۈشەدە استەمال قىلسە ، قوشغان رۈشەدە استەمال ايتۈۋېنىڭ

فائده‌سی اوزی اوچوندر، طبیب اوچون توگلدیر. اگر ده خسته کسه
 طبیب‌نڭ معلوم بر دوانی معین بر وقتده، بیلگولی بر مقدارده،
 استعمال ایتەرگه قوشووینڭ حکمتن آڭلاماینچه، طبیب‌نڭ امرین اوزینه
 اورونسز بر مشقت بولکله تو دیب‌گنه بیلسه، بناء علیه، قوشغان
 فیلماسه، دواء سین استعمال ایتمه‌ینچه، اهمال ایتسه، اهمال ایتووینڭ
 ضرری اوزینه‌در، طبیبغه توگلدیر.

بنده لرنڭ دنیاوی مصلحتلرین و اخراوی سعادتلرین تأمین
 اوچون وضع قیلغان شریعت مطهره نڭ صاحبی سیدالانام نبی‌الاسلام
 محمد علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلری کوکل دردی‌نڭ و روح
 خسته‌لقلرنڭ طبیب‌در.

اوشبو طبیب رحمانی حضرت محمد نڭ تورلی روحانی خسته‌لقلر
 اوچون تعیین قیلغان شریعت دارولرین یرلی یرنده استعمال ایتکان
 کسه‌لر، کوکل آورولرندن و روح خسته‌لقلرندن شفایاب بولورلر؛
 حضرت محمد نڭ خزائن حکمت ربانیه‌دن آلغان دنیا و آخرت سعادتنه
 باعث بولغان دواء روحانیه‌لرندن اعراض ایتکان، یوزدوندرگان کسه‌لر
 — کوکل خسته‌لقلرندن، اخلاق آورولرندن قوتولا آلماسلر، دنیا
 و آخرت سعادتنه نائل بولا آلماسلر.

ایشته شونڭ اوچونده مسلمان بولغان، قرآن و حدیث‌لرگه ایمان
 کیتورگان، دنیا و آخرت سعادتنه ابرشورگه‌تله‌گان کسه‌لر — هر وقتک
 شریعت کورسه‌تکان یول برله یوررگه، کوکل خسته‌لقلرینه قارشو شریعت

دوآلارین استعمال قیلورغە، گرچه شریعت مطهرەنڭ بعض خصوصاتی حکمتلرینه عقللری ایرشمەسەدە، البتە، بو بزنڭ فائیدەمز اوچونسدر، شریعتنڭ هیچ بر اشی حکمتسز بولماغانلقدن، البتە بونەدە بر حکمت باردر دیب اشانوب اشلەرگە کرک .

حکمتن آڭلاغان، فائەسەمین بیلگان نرسەنی هر کیم اشلیدر؛ اما حکمتن آڭلاماغان فائەسەمین بیلەگان نرسەنی، محض شریعت قوشغانلغی اوچون، چن مسلمان کشی اشلیدر .

واقعاً بر کرە الله غە اشانغاچ، پیغمبرگە ایمان کیتورگاچ، قرآنی الله نڭ کلامی دیب تصدیق قیلغاچ، چولاق عقلڭ حکمتن ادراک قیلەسە قیلماسە الله نڭ و پیغمبرنڭ بیوروغن اشلەرگە کرک؛ چولاق عقلڭ برلە محاکمە قیلغان بولوب ماتاشماسغە، شریعت یولندن آداشماسغە کرک . الله نڭ علمی نهایتسز ایکانلگن، الله نڭ علمنە نسبتە بزنڭ علممز

دریادن قطره، فویاشدن ذره قدرده بولماغانغن، بلیکە الله نڭ جمیع اشیائی محیط بولغان علمنە نسبتە بزنڭ علممز بر چهل محض بولغانلغن بیلوب الله نڭ علمی حضورندە: «سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ» دیب تزچوکەك، الله نڭ حکمی حضورندە: «إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ» دیب سجده قیلەق لازمدر . ذاتا مسلمانلق آنچق تسلیم و استسلام آرقاسندە غنە تابلادر . نتەکیم امام اعظم حضرتلرینڭ شاگردلرینڭ شاگردلرندن بولغان امام ابو جعفر الطحاوی حضرتلری اوزینڭ، امام اعظم امام

ابویوسف و امام محمدنک اعتقادینه نقطه بنقطه مطابق بولوق اوزره
تألیف ایتکان، بیان السنة اسملی کتابنده ایتهدر: «لَا يَثْبُتُ قَدَمُ
الْإِسْلَامِ إِلَّا عَلَى ظَهْرِ التَّسْلِيمِ وَالْإِسْتِسْلَامِ» یعنی مسلمانلق اللهنک
همک پیغمبرنک سوزینه اشانوب بوین صونو و تابشرلو برله تابلادر، دی در.
الله تعالی بارچه لرمنی دین اسلامده ثابت قیلوب آخردمه ایمان
برله آخرتده امان برله قیلغای ایدی. آمین!
اقول قولی هذا واستغفر الله لی ولکم.

۳۵

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.
اما بعد ای دین فرداشر!
الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در: «وَأَنْفِقُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ».

یعنی ای مؤمنلر! الله یولنه انفاق قیلنر، خیر و ایدگولسکجه
مال صرف ایتنر، اوزگرنی اوزنر هلاکلسکجه تاشلاماکنر، هر بر
عمللرگرنی گوزل ایتوب قیلنر، هر بر اشرلرگرنی یاخشیلاب اشرلنر،

چونکه حقیقتده الله تعالى عمللرین گوزل ایتوب قیلغوچیلرین، اشلرین یاخشیلاب اشله گوچیلرین سوبه در، دی در.

بو آیت شریفه دن شول آکلاشلادرکه مسلمانلارغه اوزلرین، همده دینلرین صافلاو اوچون ماللرین صرف ایتمک وعموماً صافلاناک چاره لرینه کرشمک واجب ولایمدر، اوزلرین هلاکتگه توشمک وعموما صافلاناک چاره لرینه کرشمه ینچه اهمال ایتمک حرام و منهیدر؛ چونکه بو عالم - عالم اسبابدرکه بو عالمده بولغان نرسه لر اوزلرینک سببلرینه باغلیدلر، سببلرینه ایهروب گنه تابلالر، سببلری تابلغان چافده غنه بولا آلالر:

سببندن باشقه هیچ نرسه وجودگه چقمایدر، سببی تابلمای توروب بر نرسه ده بولمایدر:

شویله که، آشلق اورو - ایگون صالغاج، بالا بولو - خاتون آلقاچ غنه ممکن بولادر؛ قارن طویو - آشاغاج، صوغه فانو - اچکاچ گنه حاصل بولادر. اما ایگون صالمای آشلق اورو، خاتون آلمای بالا بولو، آشاماینجه قارن طویو، اچمینجه صوغه فانو، حاصل کلام سبب تابلمای توروب مسبب نابلو، هیچ ممکن توکلدر.

عادت الله بویله جاری بولغان؛ فانون طبیعت شونک اوزرینه قورولغان؛ بو الله ناک سنئیدر؛ الله ناک سنئنه هیچ تبدیل یوقدر.

بر نرسه ناک سببنه کرشو - اول نرسه حقنده بولغان توکلگه هیچ خلاف توکلدر، بلکه شریعتده بیورلغان توکل - سببنه کرشکاننک

بعدنده بولغان توكلار؛ ننه كيم: «توبه منى قويا بيرهم، الله غه توكل
 قىلام» ديگان صحابيگه حضرت پيغمبر: «قَيِّدْ وَتَوَكَّلْ» يعنى توبه كنى
 باغلاده توكل قىل ديگان.

صافلاغۇچى الله تعالى در؛ بنده گه سببىنه كرشو — لازمدر. سببىنه
 كرشمه ينچه توكل قىلام ديب گنه تورو — ادبىزلسكدر. گويا كه، الله
 سبحانه و تعالى حضرتلرينه: «يارب! سن اوزكڭڭ تېدىل قىلنماي
 تورغان سنتكڭنى بىم اوچون تېدىل قىل، آلسدر، حكمت الهيك برله
 وضع قىلنغان، اوزگهرمه ي تورغان قانونكڭنى بىم اوچون اوزگهرت»
 ديمكدر.

اسباب طبيعىه گه طوتنو الله نڭ امرى، پيغمبر نڭ سنتى و صحابه
 لرنڭ عادىدر.

الله تعالى: «خُذُوا حِزْبَكُمْ» وَاعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ... آيات
 شريفه لرى برله بنده لرينه، اسباب طبيعىه گه طوتنوب، ممكن قدر
 اوزلرين ضرردن صافلاوغه، اوستلرندن ضررى دفع قىلور اوچون
 حاضرله و ممكن بولغان اسباب طبيعىه نى حاضرله و گه بيوره در.

حضرت پيغمبر: «ما انزل الله دأَّ الا انزل له شفاءً» همه
 «اذا سمعتم بالطاعون بارض فلا تدخلوا عليه واذا وقع وانتم
 بارض فلا تخرجوا منها فراراً منه» احاديث شريفه لرى برله
 امتلرينه، اسباب طبيعىه گه طوتنوب، واقع بولغان درد نڭ دفعنه چالشورغه
 تيوشلگن، اله گوى ممكن بولغان يوغشلى آورلردن يراق بولورغه

و ممکن قدری صافلانورغه لازم ایکانلگن بیلدره در .

عدالتی، طوغریلغی، شریعتدن قیل قدرده آبرلماوی برله مشهور
حضرت عمر رضی الله عنه اوزینک خلیفه زماننده، عسکر برله، شامغه
باررغه دیب بولغه چققان، شامغه باروب بیتمه سدن مقدم، بولده
چاغنده، شامده وبا بارلغن ایشتنکان .

بو خبرنی ایشتنکاچه حضرت عمر رضی الله عنه اوز عسکر نده
بولغان صحابه لردن اوْلا متقدمین مهاجرینلرنی آندنصوکره انصاریلرنی
واکْ صوکرده مشایخ قریشنک فتح مهاجرینلرین اوز یاننه چاقرتوب
آلوب، شامغه کرو- کرمه و خصوصنده، هر قابسی فرقه برله آیرم
آیرم، مشاوره قیلغان . اوْلگی ایکی فرقه قطعی بر قرارغه کیله
آلماسه لرده، اکْ صوگْ چاقرلمش مشایخ قریشنک، فتح مهاجرینلری
بالاتفاق مدینه گه کیری قایتونی مناسب کورولری بویچه حضرت عمر
اوزینک عسکرینه : «بن اوزم ابرته گه علی الصباح مدینه گه فایتاچقمن
سزده حاضر بولگز» دیب نداء قیلغان .

شام امیری ابو عبید بن الجراح رضی الله عنه، بونی ایشتوب
کیلوب، حضرت عمر گه : «با امیر المؤمنین بو اشکْ الله ناکْ تقدیرندن
فاچومیدر ؟» دیگان .

حضرت عمر : «ای ابو عبیده بو سوزنی سندن باشقه کشی
سویلهرگه کرک ایدی، درست ! بن الله ناکْ تقدیرندن تقدیرینه فاچام :
اگر بر تابون تویه لرکْ بولسه وایکی یافلی بر دالا بولسه : بر یاغی

اوتلى اولەنلى وېر ياغى اوتسىز اولەنسز، قورى بولسە ، شول دالاغە باروب تويەلرگىنى اوتلى اولەنلى ياغىدە باقسا كىدە اللەنك تەقدىرى بىرلە ووتسىز اولەنسز ياغىدە باقسا كىدە اللەنك تەقدىرى بىرلە توگامو؟ دىب جواب بىرگان .

شول آرالقەدە بعض اشلىرى بىرلە مشغول بولوب شوگا قدر باشقە يردە بولغان عبد الرحمن بن عوف حضرتلىرى بوللر ياننە كىلوب حضرت عمرگە : « يا اميرالمؤمنين بنم بو طوغرىدە ايشتكىم بار . حضرت پيغمبر : « تورغان بىرگىزدە وىاء بىلىنسە اول يردىن قاچوب چىما كىز ! اكر باشقىلارنىڭ يىرىدە وبا بولغانن ايشىنسە كىز ، وبانك اوستىنە باروب كىرمە كىز ! » دىب ايتتى . « دىگىچ ، حضرت عمر (اوزىنىڭ رايى حضرت پيغمبرنىڭ سوزىنە موافق بولوب چىقانلىقى اوچون) اللە تعالى گە ھەمد وئنا ايتەرك مەينەگە قايتوب بارغان .

اوشبو زامانەدە علوم و معارف فوق العادە ترقى ايتتى . علوم ومعارفنىڭ فوق العادە ترقىسى ساپەسندە بىك كۆب ياكى شىلر كىشف ايتىدىلر ؛ بىك كۆب نرسەلرنىڭ سىرلىرىنە مطلع بولدىلر ؛ بىك كۆب ياكى آلەملر - ياكى قوراللىر ايجاد ايتىدىلر . . .

اوشبو ياكى كىشقىيات و ياكى اختراعات ساپەسندە طب علمىدە فوق العادە بىر سورتدە ترقى ايتتى . طب علمىنىڭ بو فوق العادە ترقىسى ساپەسندە وبا آورووېنىڭ حىقىقتىن ھەم كىشف ايتىدىلر ، بوغۇوېنىڭ سىببلىرىن و آنەن صافلانۇننىڭ چارەلرىن مەدانقە قويدىلر .

جمله کزنڭ معلومیدر که اوشبو کونلرده مهلکتمزڭ بیک کوب اورونلرنده وشول، جمله دن اوشبو تورغان شهزمرده وبا آورو ی ظهور ایتوب اوزینڭ مرحمتسز، آغر، قاتی وفورقنچلی حکمن یورتمکده در. بوکا فارشو حکومت وطیبیلرده ممکن بولغان و قوللرندن کیلگان چاره وتدبیرارکه تشبث ایتمکده در.

بوندا ی وقتلرده حکومتڭ خیر خواهانه تدبیرلرینه موین صونماق، طبیبیلرڭ احتیاط کارانه توصیه لری بوینچه حرکت قیلماق، محض اوز فائده مز اوچون، محض اوزمزی بو قورقنچلی اوبقونغه قربان بولودن صافلاو اوچون کوسترلگان تدبیر وعلاجلرین یرینه کیتورمک بارچه مزڭ اوستنه انصافی و وجدان وظیفه سیدر، و انسانیت بورچیدر. همده (یوفاروده مذکور دلیللرگه بنا) شریعت و اسلامیت بورچیدر. ای مسلمانلر!

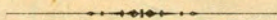
بر کره ملا حظه قیلگنر وجدانڭرغه صالوب بر اویلاب فاراگنر! الله سبحانه وتعالی حضرتلری عموما ضرردن صافلانمغه، ضررغه فارشو یارانلانمغه قوشا؛ حضرت پیغمبر وبا کبی یوغشلی آورولردن بولغان طاعون بار یرگه باروب کرودن طایا؛ حضرت عمر وبا بار یرگه کرمه ی انصار و مهاجرین برله برابر مدینه منوره گه فایتوب کیله؛ طبیبیلر وبانڭ یوغشلی و صافلانمغه تیوشلی بر آورو ایکنن اثبات ایتوب تورالر، ایسکی کتابلرمزده: وبا کونلرنده طبیبیلر صافلانمغه قوشغان نرسه لردن صافلانمق واجب دیب تورالر؛ حال بویله ایکن

وبادىن صافلانو حقنەدە كوسترلىگان چارەلەرگە قارشو تورو، فنى تەجرىبەلەر
 بىرلە قەتىى صورتە ثابت بولغان نەرسەلەرنى انكار قىلو -- مەلۇغرىمىسى،
 جەھالتەن باشقە بىر نەرسەدە توگىلدەر، مەخسۇس جەھالت كەندەر. يوقسە انكار
 چىلەرنىڭ دىندارلىقلىرى نەقوالقلىرى وتوگىلدەر. حضرت ئەمرىڭ دىندارلىقتىن
 نەقوالقلىقتىن وتوگىلدەر. بولغانلىقتىن وتوگىلدەر. بولغانلىقتىن وتوگىلدەر.
 حضرت ئەمرىڭ بىلووندىن ئارتق بولغانلىقتىن وتوگىلدەر.

جەناب اللە جەملەمەزنى جەھالت قىساوتىنە اىرودىن خلاص اىلىپ. آمىن!

يارب العالمىن!

اقول قولى هذا و استغفر الله لى ولکم .

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. السكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین فردا شلر !

الله سبحانه و تعالی حضرت تباری قرآن عظیمده بیوره در: «كُلُّ نَفْسٍ ذَاتُ نَفْسٍ الْمَوْتِ وَ اِنَّمَا تُوفُونَ اُجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زَحَرَ عَنِ النَّارِ وَ اُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَ مَا الْحَيَوةُ الدُّنْيَا اِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ» یعنی یار اتمش هر بر جان اولومنی تاتقوچیدر سرگه عملار کزنک اچرلری بیرلور قیامت کوننده ؛ ایمدی بر کسه جهنم اوطندن یراق قیلنسه ، جنگه کر تلسه هیچ شبهه یوقدر که اول کسه مقصودینه ایرشدی ، مکر و هلدن فوتولدی . دنیا ترکلیگی باشقه بر نرسده توکلدر ، مگر آلداو نرسه سیدر - آلداوچدر .

بو آیت شریفه شونی بیلدره در که ، بو دنیا جزا یورطی توکلدر ؛ چونکه بو دنیاده شوندای کسه لر باردر که هر بر اشلرنده و بارچه یوروش توروشلرنده انصافی وجدان عدالت و حقانیت اوزرنک حرکت ایتهلر ، هر وقتده شریعت قوشغان نرسه لر نی قیلورغه و شریعت طبعان نرسه لر دن طیلورغه طروشالر ؛ حالبوکه اوزلری شول قدر فقیر و شول قدر حقیردر که کوب و قتلر ده آچلی طوقلی تورالر ، خلق آراسنه

هیچ بر اعتبار سز رواج سز خور بولوب یوره لر؛ دیگر بعض کهمه لر باردر که ایچلری کومردن قارا، اشلری توندن قارا کفو، معاملهلری باتفاقدن پچرافدر؛ حالبوکه اوزلری شول قدر ایرکن و شول قدر راحت یاشیلرکه هر بر تله گان اشلرین اشلیر، همده شول قدر اعتبارلی و شول قدر نفوذلیلردر که اوزلری هر بر اغراض نفسانیه و هوسات شیطانیه لرین بیرینه کیتوروب تورولری کبی، باشقه لر نیده اوزلرینک نفسانیت و شیطانیتلرینه خدمت ایتدیره لر؛ آنلرنک یاوز-لقلری آرتقان صابن دنیاقللری ایرکنه یه بارادر.

شویله چه انسانلر دنیا ده چاقلرنده اوزلرینه تیوشلی بولغان جزالرین کورمیلر... یالکوز شونک اوزیده بو دنیا دن باشقه بر جزا یورطی بارلقن، انسانلرنک هر قایولرینک تیوشلی جزالرین کورولری شول جزا یورطنه کچکدرلمکده بولغانلقن کوستره در؛ بوقسه بتونله ی اهماق قیلنمق انسانلرنک هر قایولرینه لائق بولغان جرالری بیرلمه ی قالدیرلمق عدالت الهیه گه هیچ لائق توکلدر.

مونا شونک اوچونده بیک ایسکی زمانلرده اونکان علما و حکما، گرچه اول زمانلرده آیات قرآنیه و احادیث نبویه دن هیچ نام و نشان بولماسه ده، اوزلرینک عاملری و حکمتلری برله استدلال ایتوب آخرتگه ایمان کیتورگانلر و یوم جزانک بولاچاغنه اشانغانقلری اوچون هر خصوصده انصاف وجدان صدق و امانت اوزرنده بولنورغه طروشغانلر.

بز مسلمانلر الله نڭ باراغنه برليكنه ، حضرت محمد نڭ پيغمبرليكنه ،
 همده قرآن عظيم ، امين وحى حضرت جبرائيل واسطه سى برله ، حضرت
 محمد گه الله دن ايندرليگان ، كلام الله ايكانليكنه ايمان كينورگانمز .
 علما وحكما اوزلر ينڭ علملرى وحكمئلرى برله گنده يوم جزانڭ ،
 دار آخرت نڭ بولاچن اثبات ايتكانلسكرى اوستنه ، بز نڭ قرآنمز ،
 كلام الله ايكانليكنه ايمان كينورگان ؛ دينمز نڭ طوتقاسى بولغان مبارك
 قرآنمز ، جزاكونينڭ بولاچن ، قيامت نڭ كيله چكن شول قدر آچق
 وشول قدر روشن دليللر برله بيان قيلغان كه هيچ بر تورلى بورغالارغه
 بول يوق وهيچ بر تورلى شك وشبهه قيلورغه اورون يوقدر ؛ ايشته
 شول آيتلر دن برسى - يوقاريدنه مذكور «كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ»
 آيتيدر ؛ بو آيت شريفه: هر جان اباسى اوله چكن ، قيامت كيله چكن ،
 هر كيم قيامت كوننده اوزينه لائق بولغان جزاسين كوره چكن ، ايدگو
 عمللر قيلغان كمسهلر جنتگه كره چكن ، جنتگه كرگان ، جهنمدن فوتولغان
 كمسهلر جميع مكر وهلر دن فوتولوب ، بارچه مقصودلرينه ايرشكان
 كمسهلر ايكانلسكرين و دنيا تركلىگى ييك آلدوچ ايكانليكن بيان قيلغان .
 دنيا بارانلغاندن باشلاب بو كونگه قدر ، و بو كوندن صوڭ
 قيامتگه قدر ، اوتكان واوتنه چك يللر نڭ صانى بر الله غه غنه معلومدر ؛
 دنيا نڭ نه قدر يللر تورغانن ونه قبر توراچن ، الله دن باشقه ، هيچ
 كيم بيلميدر ؛ فقط شول قدر ايتورگه ممكندر كه ، دنيا نڭ عمرى انسان نڭ
 عمرينه فاراغانده شول قدر اوزوندر - اگر انسان نڭ عمرين دنيا نڭ

عمر يېنە چاغشدر ساڭ — دنيانڭ عمر يېنە نسيبة انساننڭ عمرى بتون
 بىر يوز يىن ئەيلەندىروب آلقان اولوغ محيط دڭرىنە قاراغاندە كچكنە گنە
 بىر نامچى و غايىت اولوغ و نهايت بيوك بىر طاغغە قاراغاندە كچكنە گنە
 بىر توزان قىردە يوقىدر .

دنيانڭ بو اوزون عمرندە ميليارىد ميليارىد انسانلر اولگانلر
 وبوندىن سوڭدە ميليارىد ميليارىد انسانلر اولەچكلر؛ بتون بىر يوزندە ،
 هر كوندە تقريباً يوز بېگىگە قىرىب انسان دنيادىن كوچەدر؛ هر
 كوندە بو قدر انسانلر نڭ اولووى ، غايىت اولوغ بىر صحراىدە بىر نيچە
 چىبنڭ اولووى قىيلىندىن ، اصلا سىزلەيدىر ، دنيانڭ هيئت عمومىيە سنە
 ومعيشت عمومىيە سنە اصلا و قطعاً هيچ بىر تاثير ايتمەيدىر .

بو كر وان سرايغە كىلگانلرنڭ ھەممەسىدە كىتوب تورغاندە و هر
 بىر جان اياسى اولوم آپچىمىن تاتقاندە ، يالڭىز بىرلرگنە كىتمەي قالما-
 سمىز؛ يالڭىز بىرلرگنە اولومدىن قوتولا آلماسمىز: كونلرنڭ بىرنە بىزلردە
 بو دنيادىن كوچەرمىز ، « كم اولدى شونڭ قىيامتى قائم بولدى » دىكان
 حديث شىرىف مضمونىچە ، قىيامتمىز قائم بولوب ، هر بىر اشلەگان
 اشلرمىزنى ، قىلغان عمللرمىزنى آلدىمىزدە كوررمىز؛ دنيانڭ چىنلابدە بىك
 آلداوچ بىر نرسە ايكانلىگىن شول چاغىدە بىك ياخشىيلاپ آڭلارمىز ،
 لىكن شول چاغىدە آڭلاونڭ فائىدەسى بولماس ، مىليونلر بىرسەڭدە
 دىباغە كىرى قايتورغە رخصت بىرلەمس .

اما دنيادە نە قدر تورساڭدە ، اولكاننڭ سوڭىدە بىر كون تورغان

كېيىدە بولماس؛ دىيادە چاھىندە، نەفسىگىنى نە قىلەر سىمەرتسەككە، نە قىلەر
 راختىلىرىسىككە سىڭ بىرلە لىتىلەر ك راختىلەر ك اىرۇب بارماس، ھەمەسى
 بۇندە قالور، باشكىدىن كىچىكان مەنىت وراختىلەر ك ھەمەسىدە تۇشەدە كورلىگان
 نەرسە كېيىگە بولور؛ لىكىن دىيانىڭ اوزى نە قىلەر سىر بىع الزوال بولسەدە،
 بو بىش كۈنلەك فانى دىيادە قىلغان ەمەللىرىمىز، اشلەگان اشلەرمىز - آخرتە
 مەككۈلۈك يولدا اشلەرمىز؛ شۇنىڭ اۋچۇندە دىياغە نە اۋچۇن كېلىگەنلىرىمىزنى
 اۋنۇتمى، بىش كۈنلەك دىياغە آلدانۇب چۈمۈب كىتۇب آخرتەمىزنى خراب
 ايتەمەي، سعادەت اخراۋىيەگە سەبب بولا تورغان ەمەللىرىگە كىرىشۇ، آخرت
 آرزۇغىن حاضىرلىرىگە طرۇشۇ لازىمىر.

الله تعالى بىزلىرىنى بايلىق بىندەسى آقچە قولى بولور اۋچۇن ياراتماغان،
 بىلكە الله تعالىنى تانۇمى، الله تعالىنى تانۇب عبادەت قىلۇب مەككۈلۈك
 سعادەتكە حاضىرلىنىمەك اۋچۇن ياراتقان.

شقاۋت ابدىيەدىن مەككۈلۈك ھلاك بولۇدىن قۇتۇلۇ اۋچۇن، سعادەت
 ابدىيەگە - مەككۈلۈك ايدىگۈ دۈلەتكە اېرىشۇ اۋچۇن نىشلىرىگە كىرىك؟
 شىرىعتنىڭ قوشقان قىلۇرغە، طىغاندىن طىلۇرغە كىرىك! حق قولى،
 خدای بىندەسى بولۇرغە كىرىك! بو كۈن اولۇب كىتىسەككە اۋكەنە سىلك
 روشە بولۇرغە كىرىك!

اى مىسلىمەنلەر!

شىرىعتنىڭ قوشقان قىلىڭىز! شىرىعتنىڭ املەرىنى بويىڭىز!
 شىرىعت طىغان نەرسەلەردىن طىلۇڭىز! شىرىعت صافلانۇرغە قوشقان نەرسە

لردن یراق بولسکز! بش کونلك دنیاغه بتونلهی چوموب کیتوب آخر-
 تگزننی خراب ایتمه کز! دنیاغه نه اوچون کیلگانگزننی، نه اوچون
 یارانلغانگزننی اونوتما کز! بو کون اوله چک کبی عمل قیلو کز!
 الله تعالی بار چه لرمزنگ کوکللرمزگه اویاغلق بیروب دنیا و آخرتک
 مسعود قیلا تورغان عمللر قیلورغه نصیب ومیسر ایلیه. آمین!
 اقول قولی هذا واستغفر الله لی ولکم.

۳۷

خطبة جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار. الخ.

اما بعد ای دین قرداشلر!

الله سبحانه وتعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در: «مَثَلُ الَّذِينَ

يَنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ اَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ

سَنَابِلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يضاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَّاسِعٌ عَلِيمٌ. الَّذِينَ

يَنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا انْفَقُوا مَنْ اَوْ لَا اَذَى

لَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ. قول معروف

ومغفرة خير من صدقة يتبعها اذى والله غني حليم. « یعنی ماللربین

الله بولنه انفاق قیلو چیلرنڭ بیرگان نفقه لرینڭ مثالی - شوندا بن اورلق
مثالی کییدرکه، اول اورلق بر توبدن یدی باشاق اوستردی؛ هر
باشاقده یوز دانه اورلق حاصل بولدی. الله تله گان بنده لرینه،
اخلاصلرینه، و مالنی تابقاندغی مشقتلرینه کوره بویله چه بر اولوش
نفقه گه یدی یوز اولوش ثواب بیرهدر. الله واسعدر (نه قدر آرتدرسه ده
آکا تارلق کیلیدر)، علیمدر (نفقه قیلغو چیلرنڭ نیتلرین و نفقه قیلغان
مقدارلرین بیلهدر).

ماللرین الله بولنه انفاق قیلغان و صوکره قیلغان نفقه لرینه منت
و اذی ایهرتمه گان (اینگولک قیلغان کشیلرینه: بن سکا شوندا بن
اینگولک قیلدم دیب قیلغان اینگولکلرین صاناماغان، بن سکا نه قدر
یاخشیلق فیلسامده سن یاخشیلقنی بیلهدر تورغان کشی توگلسن دیب
عارله مه گان) کمسه لرگه قیلغان نفقه لرینڭ ثوابلری الله قاشنده بولغو-
چیدر همه آنلرغه قیامت کوننده هیچ بر قورقو و قایغو یوقدر.

فقیرنی یومشاق سوز برله قایتارو و فقیرنڭ به یل نوب صوراوین
عفو قیلو- فقیرنی ره نجتوب و منت قیلوب بیرگان صدقه دن خیرلر کدر.
الله غنیدر (ره نجتوب و منت قیلوب صدقه بیر و چیلرنی کرک فیلمایدر)،
حلیمدر (بنده لرین ره نجتکان و صدقه سی برله منت قیلغان کشیلرنی عذاب
قیلوغه آشقمایدر) دیدر.

حمیت و انسانیتدن بتونله ی محروم بولماغان هیچ بر کمسه اوزینه
خاتون و بالالرینه مال انفاق قیلونی آغرسنمایدر؛ جوماردلقدن بر آز

نصیبی بولغان كەسەلەر اوزلارنىڭ قىلداش قىيىلەلەرنە كورشىلەرنە بىلش
 وتانىشلارنىە ھەم انفاق قىلالار؛ بۇدە نەفسگە اول قدر اوك آغر توگلىر.
 اما نەفسگە اڭ آغر بولغان نەرسە اللە يولنە مال انفاق قىلودر.
 خصوصاً عمومى فائىدەگە وانفاق قىلوچىغە ھىچ بىر مناسىبتى بولماغان چىت

بىر بىندەگە بولغان چاغىدە. **رسول اللہ ص قىللى ايتىغان ولا تېجىلەيدىغان غولە**
 چونكى انساننىڭ طبيئىتى شويىلەدر كە اوزىنە بىر فائىدەسى بار **اللى غولە**
 دىب تصور ايتىمەگان ھىچ بىر اشنى اشلەمىدر. ھالبۇكە كىشىلارنىڭ **ولا تېجىلەيدىغان غولە**
 كۆپرەگى اللە يولنە مال انفاق ايتونىڭ فائىدەلەرىن آڭلامىلەر.

مەلۇمەتلىك مونا شونىڭ اوچۇندە اللە سىبھانە وتعالى حضرتلىرى اوزىنىڭ بىندە
 لىرىنە اللە يولنە مال انفاق ايتونىڭ دىناوى و آخراوى فائىدەلەرىن بىيان
 ايتوب كۆستەرگان: اللە يولنە مال انفاق ايتو- مالنى ضائع قىلو، يوققە
 ئەرەم ايتو بىلىگە اوچورو توگل ايكانلىگىن، بلىكە اللە يولنە مال انفاق
 ايتو- اللە بىرگان مال بىرلە اڭ توبلى و اڭ اساسلى صورتدە و اڭ جدى
 روشىدە فائىدەلەنو ايكانلىگىن، چونكى اللە يولنە مال انفاق ايتىلگان مال،
 دىيادە اوق، بىرلىگان مقىردىن ئىللە نە قدر آرتوق اولوغ فائىدەلەر
 و ثوابلەر كىنورگانلىگىن، ھەمدە خوف و حسرت كۆنى بولغان قىامت كۆنىدە
 بارچە قورقۇنچلاردىن و قايغۇلاردىن قوتۇلۇغە سەبب بولغانلىغىن بىلىرگان.

بىزلىر ھەممەز مۇمىنلەرمىز: اللەنىڭ بارلىغىنە و بىرلىگىنە، حضرت مۇھەممەدنىڭ
 پىغەمبەرلىگىنە و قرآننىڭ كلام اللە ايكانلىگىنە اشانغان بىندەلەرمىز.

اللەدىن حضرت مۇھەممەدگە ايندىرىلگان قرآن: اللە يولنە مال انفاق

فیلونڭ دنیای و اخراوی بیک اولوغ فائدهلری بارلغن خبر بیرگان .
 مونایالکیز شونڭ اوچون گنده بزرگه الله یولنه مال انفاق ایتونڭ
 دنیای و اخراوی فائدهلرینه ایمان کیتوررگه ، بیتهر بیتمهس عقلرمر
 برله اول فائدهلرنی آڭلا ساق آڭلاماساقده مطلقا اشانورغه کرک .
 حالبوکه الله یولنه مال انفاق ایتونڭ ، عمومی فائده اوچون مال
 بترونڭ (آخرتده گیسندن باشقه) دنیاده اوق ، صاناب بترگیسز اولوغ
 فائدهلر کیتورووی (قرآن خبر بیرگان اوستونه) فن و تجربه برله ده
 اثبات ایتلگان ، همده واقعهلر نڭ حال تللری برله بیک آچق صورتده
 آڭلاتلغان و آڭلاتلمقده در .

لکن الله یولنه انفاق ایتونڭ دنیاده چاغنده اوق صاناب بترگیسز
 زور فائدهلر کیتورووی و آخرتده اولوغ ثوابلرغه ابرشدروب همه
 خوف وحسرتلرنی بترورووی اوچون انفاق فیلوچی اوزینڭ نفقه سین
 الله رضائی اوچون همده اوزینڭ نفسن یاخشیلغقه کوندر و اوچون
 فیلووی ، فیلغان نفقهسی برله منت ایتمهوی ، فیلغان نفقهسنه اذی
 وجفا ایهرتمهوی شرطدر .

فیلغان نفقه برله منت ایتو ، فیلغان نفقهغه اذی وجفا ایهرتو —
 نفقهنی شول قدر اشدن چغارادرکه حتی قوری یاخشی سوز برله
 آچق یوز - شوندای منتلی اذی وجفالی صدقهدن آرتق بولوب قالادر .
 آدم بالاسی اوزینڭ اشله گان اشلرین سویلهونی ، فیلغان ایدگو -
 لکلرین مافتاونی طبعای بیک فاتی سویه در .

حالبو که بوبله چه مافتاونی سویو، ربائله نوگه صدقه بیرلش کمسه گه منت ایتوگه، اذی و جفا قیلوغه سبب بولادر.

مونا شونک اوچون الله تعالی ربأدن، منت و اذی دین نفرته ندر، ربأ منت و اذی نیک ضرری و یامان نرسه لر ایکانلک لرین کوکملرگه برله شدرو اوچون، همده خالصا لوجه الله اتفاق قیلوغه رغبتله ندر و اوچون، ربأ منت و اذی برله مال اتفاق قیلونک همده خالصا لوجه الله مال اتفاق قیلونک مثال لرین بیان ضمننده ایته: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى، كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَمَرَّكَهَ صَلْدًا؛ لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ.

و مثل الذین ینفقون أموالهم ابتغاءَ مرضاتِ الله و تَشْبِيهًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَاتَتْ أَكْطَاهَا ضِعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطُلَّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ.»

یعنی ای مؤمنار! سرلر صدقه لرکزی منت و اذی برله باطل قیلماکز؛ مالن ربأ اوچون اتفاق قیلوچی، الله غه و آخرت کونینه اشانماوچی منافق اوزینک صدقه سین باطل قیلوی کبی؛ اول مرائی منافقنک مثالی برقاتی طاش مثالی کبیر، که اول طاشنک اوستنده توفراق بار؛ بس اول طاشقه اری طامچیلی قوتلی یاغور یاغدین توفراغن یووب شب شما ایتوب

قالدردی؛ اول مرائی منافق لر ریاء برله اشله گان عمللرینک هیچ برسی **بر ریاء** کیتکان کبی، آنلر نك (شما طاش اوستوندن طوفراق بغمور برله یولوب برله ده) **فائز** لنه آلماسلر عمللرینک ریاء و کفراری برله یویولوب کیتهر. الله تعالی کافراری، کفرنی اختیار ایتوب تورغان چاقلر نده، خیرگه موفق قیلماس. الله نك رضائین تلهب و ثوابنه اشانوب ماللرین انفاق قیلوچیلر نك مثالی، یوفاری یرده بولغان باغچه مثالی کبیر، که اول باغچه غه اری تامچیلی فوتلی بغمور یاغسه، اول باغچه اوزینک یمشلرین باشقه وقتداغیغه فاراغانن ایکی الوش ایتوب اوستره در. اگر اری تامچیلی فوتلی باغمور یاغماسه (هواسی گوزل ویری یاغشی بولغانلقدن) آکا چق - الك واق تامچیلی الك ضعیف بغمور کفایه قیلادر. (الله رضائی اوچون ونفسلرین ابدگولکگه کوندرو اوچون ماللرین انفاق قیلوچیلر ده تمام شولای: الله کوبل بیرگانده آنلر هم کوبلهب بیرهلر، آزلاب بیرگانده همان بارنچه بیرهلر، هر حالده انفاق ایتوب ثوابغه نائل بولالر.)

الله سزنک عمللرکرنی کورگوچیدر. (آز بیرسه کزده، کوب بیرسه کزده اخلاص کزغه و مالنی تابقاندغی مشقت کزگه کوره ثواب بیرگوچیدر.) دی.

ینه دیگزر بر مثال برله، ریاءدن منت و اذی دن تنفیر و تحذیر ضمننده، الله تعالی بنده لرینه خطاباً ایته: «اَيُّودُ احَدُكُمْ اَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَاَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ

الْثَّمَرَاتِ وَاصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضِعْفًا فَأَصَابَهَا أَعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ.»

یعنی سزىڭ بروهگز سوبه مو: شونداى بر باغچه سى بولونى كه اول باغچه كوسنچه خرما آغاچلارندن همده بوزم آغاچلارندن؛ اول باغچه نڭ آستندن بلغه لار آغا؛ اول كمسه اوچون، اول باغچه ده ييميشلر نڭ هر تورلوسندن ألوش بار؛ اول كمسه اوزى قارتايغان؛ آنڭ اشكه ياراماغان، مال تابا آلماي تورغان كچكنه، ضعيف بالالرى بار؛ بس اول باغچه غه اوملى اويورمه ييل تيگدى؛ اول باغچه شونڭ برله يانوب كيتدى. الله سز لرگه آياتلرنى شولاچه بيان قىلادر، شايدكه سز لر اشلر نڭ آخر لر ين اوبلارسز، دى در.

ای مسلمانلر!

اويلا كز: سز نڭ هيچ بر كزده شولاي قارتايغان، اشدن كوچدن قالغان، آنڭ اوستونه، اشكه ياراماغان واق ضعيف بالالريده بولغان حالده، آفتق اميدى و صوڭ سوبه نچى بولغان و هر نرسه نى آندن كونكان گوزل باقچه سى يانوب كيتوب اوزى و بالالرى چاره سز بر حسرتكه، علاجسز بر هلاكتگه توشوب بتونله ي حيران و سرگردان بولوب قالونى تله ميسز! بس آلای بولغاچ ريادن منت واذى دن بيك صافلانگز! چونكه اوزينڭ همده بالالرينڭ آفتق اميدلرى بيمرلگان، آخر اشانچلرى بولغان باقچه لرى يانوب كيتكان بالالى قارت، دنيا ده نينده ي حالگه توشسه - دنيا ده چاغنه بيمرگان ماللرين، قىلغان عمللرين

ریا بیللرینه اوچرغان ، منت وادی اوطلارینه یاندرغان کەسەلر دە
 آخرتدە شونداى حالگە توشەچکەر . بلكە اینگو عمللرین ریا منت
 وادی برله خراب اینکان کەسەلرنڭ حاللری بالالی قارتنڭ حالندن
 بیڭ قات بلكە میلیون قات یامانراقدر . چونکه دنیا حالى نچوك بولسە دە
 اوتەدر . اما آخرت حالى مڭگولکگە کیتەدر .

الله سبحانه و تعالی حضرتلری بارچه لرمزنى اوزینڭ توفیقات
 صمدانیه سنه مظهر بیوروب طوغری فکرلر بیروب خیرلی اشلر
 اشلرگە موفق ایلیه . آمین !

افول قولى هذا واستغفر الله لى ولکم .

خطبه جمعه

الحمد لله العزيز الغفار. الكريم الستار الخ.

اما بعد ای دین فردا شلر!

الله سبحانه و تعالی حضرتلری قرآن عظیمده بیوره در:
 «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا
 لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا
 أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌ حَمِيدٌ.»

یعنی ای مؤمنلر! الله یولینه انفاق قیلکیز، صدقه بیرکیز کسب
 قیلوب نابقان ماللرکیزنک، همه بز سزنگ اوچون یردن چقارغان
 آشلقلرکیزنک، یاشلچلرکیزنک و باشقه نرسه لرکیزنک یاخشیلرندن - کوکل
 خوش کوره تورغانلرندن.

انفاق قیلغانکیزده، صدقه بیرگانکیزده، ناچار ماللردن، کوکل کریه
 کوره تورغان شه کی نرسه لردن بیرونی قصد قیلماکیز! حالبوکه اول
 کوکل کریه کوره تورغان ناچار ماللری سز اوزکیز آلاچق توگلکیز!
 مگر کوز یوموب یعنی مساهله ایتوب آلساکیزغنه آلورسز. بیلکیزکه
 الله غنیدر (سزنگ صدقه لرکیزغنه محتاج توگلدر: یاخشینی بیررگه
 قوشووی سزنگ اوز فائده کیز اوچون گنده در)، حمیددر (همه اشاری

ماقتاۋاليدىر: سىزنىڭ ناچار ماللىرىمىزنىڭ قىلۇپ قىلىپ بولۇپ كەتتى. سىزنىڭ
 اورۇننىڭ كەڭ قاپتادىر. (دىدى).

بۇ آيت شەرىفەدىن شۇل ئاڭلاشلادىكىدەك، ئاللاھ تەئالىي مۇسۇلمانلارغا
 ئورۇننى كەسپ قىلۇپ تاپقان ماللىرىنىڭ، ھەمدە يەردىن چىققان ئاشلىق
 ۋەھىر ئورۇننى ياشىلىقلىرىنىڭ ياخشىلىرىدىن - كۆڭل خۇش كۆرۈرلەك
 ۋەنەس بار ئورۇنلاردىن - ئىناق قىلۇرغا ئامىر ئىتە؛ ئىناق قىلغاندا
 ئورۇن ماللىرى - كۆڭل كەربە كۆرە ئورۇن ۋەنەس بار ئورۇننى تۇرغان
 ئىشەنچى نەرسەلەرنى - بىرەرگە قارماڭىز! دى. (بۇرۇنقى ئورۇننى
 ئاڭلىغانلىرى ۋە ئىشەنچى بار ئورۇننى تۇرغان نەرسەلەرنى ئاللاھ يولغا ئىناق قىلدۇرغان،
 ۋەنەس بىر ئورۇننىڭ). بۇرۇنقى ئورۇننىڭ، ياخۇد بىر كەسپ سىزگە
 ھەدىيە ئىتەپ كەتسە، سىز ئورۇننىڭ ئورۇن ۋەنەسكى نەرسەلەرنى
 كۆز يۇمۇپ كەتسە، بىر ۋەنەس ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ! (ئورۇننىڭ
 ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ، ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ، ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ -
 ئورۇننىڭ، نەرسەلەرنى ئاللاھ ئورۇننىڭ، ئاللاھ رىئاسىتى ئورۇننىڭ
 چىقارغان، ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ! دى؛ ئورۇننىڭ نەرسەلەرنى
 ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ نەرسەلەرنىڭ شەرتلىرى.)

ئىككىنچى بۇرۇنقى شەرىفە: «لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تَحِبُّونَ»
 يەنى سىز بىرەر نەرسەلەرنىڭ ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ، ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ
 نەرسەلەرنىڭ ۋەنەس بىرەرگە، ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ!
 دى. (ئاللاھ بۇرۇنقى ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ، ئاللاھ ئورۇننىڭ ئورۇننىڭ)

ايرشور اوچون، نيندهى نرسه لرنى انفاق قىلو كر كلگن اوگره ته).
كسب قىلوومز سايه سنده حاصل بولغان ماللرمز، يردن چققان
آشلق و باشلچهلرمز وغيرى هر تورلى متاعلرمز همه سى جناب الله نك
بزگه بيرگان نعمتلر يدر.

بزگه بو نعمت الهيه نك لرنك همه سى اوچون شكر قىلو واجبدر.
شكر قىلو - الله بيرگان مال نك ياخشيلر ينك بعضلر ين الله يولنه صرف
ايتو، الله رضاسى اوچون صدقه قىلودر.

قرآن عظيم، الله يولنه مال صرف ايتوگه، الله رضاسى اوچون مال
انفاق قىلوغنه غايت قزدرغان، انفاق نك دنياوى و اخراوى فائده لرين
ذكر قىلغان؛ الله رضاسى اوچون و نفس ايند گولكسگه كوندرو اوچون
مال صرف ايتونك، همه رياء منت واذى برله مال صرف ايتونك
مثاللرين فوق العاده گوزل روشده تصوير ايتوب كورسه تكان: خالصاً
لوجه الله مال صرف ايتوگه تشويق ايتكان، رياء منت واذى برله، صرف
ايتكان ماللرين و عموماً قىلغان عمللرين يىلگه يبارودن تنفير
ايتكان.

الله سبحانه و تعالى اوزينك كتاب عزيزنده بودرجه ارشاد ايتكان،
بو درجه اوگره تكان بعدنده مؤمن بولغان كمسه لرگه بو ارشاد الهى برله
عمل قىلو، بو هدايت قرآنیه برله هدايتله نو - حالى يئكان قىرى انفاق
قىلوغنه كامل رغبتله نوب تور و كرك ايدى: اللهغه اشانغاچ الله نك سوزين
ايشترگه الله نك سوزى برله اش ايتهرگه كرك ايدى.

حالبوکه مسلمان اسمندە يورۇچى بىك كۈب كەسەلر باردىر، كە
 اللە نىڭ نەمتلىرى ايچىندە يوزوب يوردكارى حالدە اللە نىڭ نەمتلىرىنە شۇكر
 قىلىمىلار (اللە يولىنىە انفاق ايتىمىلار).

مونا قرآن حكيم بوندای كەسەلر نىڭ مؤمن بولا تورۇبدە اللە نىڭ
 سوزلىرىن ايشتمەلر نىڭ اللە نىڭ سوزى بىرلە اش ايتىمەلر نىڭ سىبىن
 بيان قىلادىر. «الشيطان يَعدُكُم الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُم
 مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ» يعنى شيطان سىلرگە فقير لك
 وعدە قىلا: سىلرگە صارانلىق بىرلە امر ايتە (انفاق قىلساڭىز، فقير لكىگە
 توشەرسىز، دىب قورقۇب صاران بولۇرغە قوشا). اللە سىلرگە گناھلارڭىزنى
 يارلقاۋى و قومۇڭىز اچىندە اولۇغ بولۇنى وعدە قىلا. (چونكى انفاق كۈب
 گناھلارغە كفارت بولا، ھەمدە انفاق قىلوچىنىڭ قۇمى اچىندە اولۇغ
 بولوۋىنى، باش بولوۋىنى سەبب بولا). اللە واسەدەر (وعدە قىلغان اورنى
 كېتۈر). علمىدەر (بىندە نىڭ ھازىر و كېلەچەك بىلۈر؛ اما شيطان،
 بىندە نىڭ احوالدىن خىر دار توڭلىدەر، شۇنىڭ اوچۇندە آنىڭ وعدەسى
 قۇرى بىر آلدوۋغىدەر)، دىدەر.

الحاصل اللە يولنىە انفاقدىن مەنە قىلوچى، شيطان ايكاندەگىن بىلىدەر؛
 ھەمدە شۇنى بىلىدەر كە شيطان اللە يولنىە انفاقدىن طوغرىدىن طوغرى
 مەنە قىلمايدىر. بلكە اۋلا فقير لك بىرلە قورقتادىر؛ و شۇنىڭ بىرلە
 ئەيلەندىروب باروب انفاقدىن مەنە قىلادىر، صاران بولۇرغە قوشادىر؛
 شۇبىلەكە: «اگر انفا قىلساڭقى ماللىق بىتەر: فقير لكىگە قالورسىن،

ناچار حالگه توشه رسن؛ شونڭ اوچونده مالگنى بىك قاتى طوت،
 قولگدن برده اچقندرا كورمه؛ مال سكا كيلچك كونلرگده كرك بولور،
 ديه وسوسه قىلادر، «الله يولنه مال انفاق قىلو، فقير لسگه توشوگه
 سبب» ديب خيال قىلدره در؛ شونڭ برله انفاقدن منع قىلادر، صاران
 بولورغه بيوره در.

يوقسه صارانلق شول قدر ناچار وشول قدر ئه شه كى بر صفتدر كه
 حتى شيطان هم صارانلقنى طوغرىدن طوغرى مافتاي آلمايدير كه: كوركام
 كورسه ته آلمايدير....

هر نيچوكده شيطانڭ سوزى يالغاندر: الله يولنه انفاق قىلو
 برله مال بتميدر؛ بلكه الله، بيرگانگه بيوره در؛ نته كيم قرآن عظيمده:
 «وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ» يعنى هر نرسه گه انفاق قىلسا كز
 الله آنڭ اورننه خلفن بيوره در، دينلمشدر. وينه صحيح بخارى وصحيح
 مسلم حديثلرندن بر حديثده بويله ذكر قىلنمشدر: «مَا مِنْ يَوْمٍ
 يُصْبِحُ فِيهِ الْعِبَادُ إِلَّا وَمَلَكَانِ يَنْزِلَانِ يَقُولُ أَحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ اعْطِ مَنْفَقًا
 خَلْفًا وَيَقُولُ الْآخَرُ: اللَّهُمَّ اعْطِ مُمْسِكًا تَلْفًا» يعنى هر كون ايكي
 فرشته اينهر، برسى ايتور: يا الله انفاق قىلغان كمسه گه انفاق قىلغانينڭ
 اورننه خلف بير. ايكنچيسى ايتور: يا الله امساك قىلغان (بيرمه گان)
 كمسه گه مالنه تلف بير.

منه اللهڭ وعدهسى وفرشتهڭ خیر دعاسى! ئه نه شيطانڭ
 اغواسى وفرشتهڭ بددعاسى! تله گان كشى اللهڭ وعدهسهنه اشانسوننه

فرشته ناك خيبر دعاسىنى مظهر بولسۇن ! تىلەگان كىشى شىيطان ناك اغواسىنى
 آلدانسۇندە فرشته ناك بىد دعاسىنى مظهر بولسۇن !
 اقول قولى ھذا واستغفر الله لى ولكم .

لاحقە

I

اومسكى شھرىنىڭ ايكىنچى مەھەلىسىدە امام خىتىب و مەدرىس بولوب
 تورا باشلاوومنىڭ ايكىنچى يىلىدە ، بىرىنچى مەھەلىنىڭ امامى وفات ايتگانلىكىدىن ،
 بىرىنچى مەھەلىنىڭ اشلارىدە گو بىرناتور جىنايەتنىڭ امىرى بىرلە بىنم تەصرفە
 تابىش لىدى .

بىن بو بىرىنچى مەھەلىنىڭ ، بالالىرىنىە اسم بىرو ، اولوكلرىن كومو ،
 ناكلارلىرىن اوقوكبى ، ھەر تورلى خىدمەتلىرىن اداء قىلوب تورووم
 اوستىنە ، مەھەلىنىڭ التماس و دعوتلىرى اوزىرىنىە ايكى جەمەتنىڭ بىرىسىن
 بىرىنچى مەھەلىسىدە اداء قىلمىغەدە باشلادم . شويىلەكە بىر جەمەتنى
 ايكىنچى مەھەلىسىدە اداء قىلمىسام ، ايكىنچى جەمەتنى بىرىنچى مەھەلىسىدە
 اداء قىلوب تورام ؛ بىر خىتبەنى ايكى مەھەلدە بىر قات اوقو ، مەسجىد
 باشقەلىق اەتبارى بىرلە ، تەكرارنى موجب بولماغانلىقى اوچون كۆپىنچە
 ايكى جەمەتكە بىر خىتبە بىرلە اكتفاء ايتىلەدۇر .

مونا اوشبو ايكنچى يل خطبه لرينڭ صانى، برنچى يل خطبه لرينڭ
صاننه كوره آزر اق بولونڭ سببى بودر.

II

۱۹۰۹ نچى يلدە، فيئورالڭ ۱۵ نچى كونندە، ايرته گى ساعت
۱۱ دە، اومسكى شهرينڭ برنچى مكتبندە اوقوچيلرغە مادی و معنوی
معاونتندە بولنق اوزرە تشكيل ايتلگان جمعيت اعضالرينڭ يلقى عمومى
جيولشى بولدى. بو جيولشده مجلس عمومى رئيسلىگنه بر آغز دن
ايكنچى مسجد امامى صايلاندى.

بو مجلسده كيله چك يل اوچون تخصيىص ايتله چك مصارف قارالغان
چاقده، مجلس اعضالرى ندىن وشول مكتبندە اوقوچى بالالارنڭ آتالرى ندىن
بعضلرى، معلم برله معينگه وظيفه فقط اوقوتغان آيلرى اوچون بيرلوب،
اوقوتماغان آيلرى اوچون بيرلەمە مسئله سىن قوزغاتدىلر، سوكره
رئيسدن بو مسئله نڭ مذاكره قويلووين اوتندىلر، بو مسئله
مذاكره قويلوب مجلس اعضالرى ندىن بايتاق كەسەلر جمعيتنڭ فقير-
لىگن آفچە سزلقن، كوچ بلا برله، خير چىلك برله دوام ايتمكده بولغانلغن
اعتبارغە آلوب اوقوتغان آيلر اوچون بيرلوب، اوقوتلماغان آيلر اوچون
بيرلەمە طرفن ياقلاپ سويلەگانڭ بعدندە، رئيس مجلس هم اوزينڭ
خصوصى فكرين سويلەدى: «ايسكىلر، بو زمانده غى ياشلر طرفندىن
ملت ميكروبلرى، ملت پارازيتلرى، ارمە تاماقلر، ديب عيب ايتله

تورغان ایسکیار، ایسکی مدرسلر و ایسکی خلفه لر، برتین وظیفه
 آلمانلری حالد، عمرلری بوینچه، قوللردن کیلگان قدر نچه اوقوتوب
 کیلگانلر. آلا میکروبلر بولا توروبده برتین وظیفه آلماینچه اوقوتغان
 چافده، اولرین ملتچی و معارفچی ظن قیلوچی حاضرگی معلملر مژگه
 جمعیت مژگه فقیرلرگن، کوچ بلاه برله گنه دوام ایتمکده بولغانلغن اعتبارغه
 آلوب، فقیر ملت مژگه مرحمت قیلوب اوقوتماغان آیلرینه ژالونیه آلماسغه،
 نیک باتغان آیلری اوچون ژالونیه صوراماسغه، هیچ بولماسه بوط
 کوتروب یاتونی، ژالونیه سرغنه یاتارغه نیچون یارامی؟ خصوصاً بزنگ
 مکتب نیک معلملر اوچون آیرم بولمه سی بار، یلتو یافترتو، کومر، صو
 صاوار، اسکانیرت کلیونکه، خدمتچی همه سی جمعیت اوستنده؛ معلمگه
 یالغز ایلیکتر یچیسیکی ازوانوکنی باصارغه غنه کرهک همه سی حاضر
 بولا» دیدی.

صوکره بو مسئله بازو برله بالتیروفکه گه قویولوب اون دورت
 تاوشغه فارسو بکرمی ایکی تاوش برله، معلم هم معین نیک ژالونیه لری
 ایسکیچه قالدیرلورغه یعنی آیفه معلمگه اوتوز و معینگه بکرمی روبله،
 فقط اوقوتغان آیلری اوچون یعنی برنچی سنتبردن مای بتکانچه ۹ آیفه
 بیرلورگه قرار قیلندی.

ایکنچی بولمه دن مذاکره نی طسکلاب تورغان معلم بو قرارنی
 ایشکاچ، آوچ یاصیسی قدر بر کاغد پارچه سین رئیس اوستالنه لاقروب
 آتوب بهروب کیتدی؛ آوچ یاصیسی کاغد کیسه گنده فراند اش برله

طرناشدرلغان سوزلار: « مايدىن صوڭ بىز سىزنىڭ توڭل . محمد كرىم دىيىرىدىيى » ايدى .

صوڭرە مجلس ەمومىنىڭ پىراتا كولى يازلوب امضالاندى ؛ مجلس شول قىرار اوزىرىندە تارالدى .

صوڭرە عارف منافى اوزىنىڭ ايرىچىلرىن جىوشىتروب كىلوب معلم بولمەسەندە دىفەلرچە خىصوصى مشاورەلر يىصاغاندىن صوڭ ، ادارە رەئىسىنىڭ رىخىتىدىن باشقە ، مەكتەپ اوستافىنىڭ نظامىنە خىلاف اولەرق ، اوزلىگىدىن فوق العادە مجلس ەمومى اسمى بىرلە ياكىدىن خىلقنى مەكتەپكە طوپىلادى ؛ ايارچىلرى طرفىدىن رەئىس صايلانوب مجلسىنى آچقاچدە بىر طرفىدىن گويا ، روسىيە مەملەكتىدە بو معلم كىمى عالم كىشى يوق ؛ بونداي معلم تابو محال ؛ بو معلم كىتىسە مەبلە خراب بولاچق ، جەمىيت تارالاچق كىمى سوزلارنى بىك اوزاق ايزدى و ايكىچى طرفىدىن بالالارنىڭ آتالرىن معلمنىڭ بىددىعاسى بىرلە قورقىدى و آنىڭ اوستىنە ، زاپىسكە ابلە ياشرون تاوش بىرلە صايلاو خىلاف وجدان بولا دىب ، اوقوتاماغان آيلر اوچون بىرلەسون دىگان كىشىلر تورسونلر ، صول ياققە چىقسونلر دىب ، تەكلىف ايتىدى : نەتىجەسەندە اوقوتاماغان آيلرغەدە بىررگە يىصالدى

فقىرلر بايلردىن تارتىنماسونلر ، يا آلای يا بولای بايلرنىڭ ياردەملرى بىرلە فائىدەلەنۇچى و آنلردىن بورچقە نرسە آلوب تورۇچى اورتا حاللىرەك كەسەلر - بايلرنىڭ خىلافىنە حركەت ايتۇدىن ، قورقاقلر غىرتايلرنىڭ وەموماً كوچىسىلر كوچايلرنىڭ ەمدە خىدمەتكارلر خواجەلرنىڭ

قهرینه اوچراودن قورقوب، اوزلرینڭ وجدانلرینڭ خلافنه حرکت ایتەرگه مجبور بولماسونلر اوچون یاشرون تاوش برله (شار یاخود زاپیسکه ایله) صایلاو اصولی چغارلغان. بتون عالم بو فکرده.

بالکز عارف منافقغنه یاشرون تاوش بیرو - وجدانغه خلاف بولا، وجدانی بارکشی برده اوبالورغه یارامی، آچقندن آچی تاوش بیررگه تیوش دیب بالالاری معلمدن اوقی تورغان کشیلرنی، معلمڭ کوز آلدنده، معلمڭ بوط کوتهروب یانتقان اوچون اوچ آیفه آلاسی کیلگان توقسان تنکهمین بیررگه فارشو توررغه قوشا؛ لکن معلمڭ کوز اوکنده، آچقندن آچی تاوش بیرلوب تورغان، معلم اوقوتماغان آیلرینه ده زوالوانیه قوبدررغه طروشوندن اومسکیده قالاچی کورونوب تورغان، بالالاری معلمڭ قولنده بولوب تورغان، همده عارف منافق مکتب آتالغان اویگه و موقت مسجد اینلوب یورتلمکده بولغان اورنغه آفیسبالنی خازاین بولوب تورغان، حتی حقیقت حالدن بی خبر آدملر نظرند. مکتبڭ یگانه مربیسی کورونوب تورغان چاقده، بالالرنڭ آتالری عارف منافق برله معلمگه مطلوب بولماغان اشگه کوزگه کورنه تاوش بیررگه اوکایسزلانولری: اوز فکرلرندن واز کیچوب اولگی فکرلرینه خلاف، وجدانلرینه فارشو تاوش بیررگه مجبور بولولری معلومدر.

اگر عارف منافق یاشرون تاوش برله (زاپیسکه ایله) بالتیروفکه یاسارغه مساعده ایتسه ایدی - هیچ شبهه سز اولگیچه اوقوتلماغان

آيلارغە بىر مەسكە تاوش بىرە چكارايدى .

اوشبو عارف منافى طرفىدىن جىولغان صوڭى جىۋىندە ، اۋلىسى
رەسمى سەنەۋى اجتماع ەھومىنىڭ رەئىسى اېكىنچى مەھە امامى ھەم ھازىر
بولۇپ ، مجلس آچىلغاندىڭ ەعدىدە بىر سوز مناسىبتى كىلىگەندە ،
ھازىرلىق ەخطابا بۇ سوزلىرى سويلەدى : « بىرىنچى مجلسە اوقولماغان
آيلارغە ژالوانىە بىر مەھە مسئلەسى بالالارنىڭ اتالرىدىن (اسملىرى بىرلە
آتاب) فلان كەمسەلر طرفىدىن قوزغاتىلدى . آلارنىڭ اوتتۇلىرى بىرىنچە
مذاكرەگە قويۇلدى . رەئىس ايسە قوزغاتىلغان مسئلەنى مذاكرەگە
قويارغە مەجبۇر ايكەنلىكى مەلۇمدۇر .

شۇنىڭ اۋچۇندە اول چاقىدە بىن رەئىسلىك صفتىلە مسئلە مذكۇرەنى
مذاكرەگە قويدۇم ؛ جەمئىتنىڭ بىر اعضاءى بولۇ صفتىلە خصوصى فەكرىنى
سويلەدىم ؛ عادى اعضاءنىڭ سوز سويلەرگە ەقلىرى بولغاندە ، جەمئىتنىڭ
بىر اعضاءى بولۇ اعتبارى بىرلە رەئىس سوز سويلە ەقوقىدىن ەحروم
بولماسە كرك دىب اويلىم . ايشتە اوتكان مجلسە رەئىسلىك صفتىلە
و جەمئىتنىڭ اعضاءلىرىدىن بىرى بولۇ اعتبارىلە بىن فقط بۇ قدر اش
قىلدىم . اما منافى و ايدەرچىلىرىنىڭ (ھەركۈن دىرلك ، مەلم بولمەسە ،
اېكىنچى ەبارە بىرلە ، « غىبىتنىڭ سىنتىرالىنى پراۋلىنىەسى » نە جىولۇشوب)
گۇيا بىن مەلمنى بىبارو اۋچۇن ، اوقولماغان آيلارغە ژالوانىە بىر مەسكە
طرۇشقان كىبى ايتىدۇرۇپ (دو) كىلۇلۇرى ، يابىشماي تورغان بالغان ، اورنىز
اقتىدار ؛ چۈنكە بىن مەلم بولاقچى واول آلا تورغان ژالوانىەنى آلاچى

توگلمن؛ اول كېتسە ايكنچى، آنڭ كىيى، برەو كېلور؛ اما منافقانڭ روسىيەدە بوندای كىشى يوق دېگان سوزى، ھېچ بىر عقل اباسى اشانماي تورغان معناسز سوزدر.....

حاصل كلام بن سويله گان سوزارمنى جمعيت فائده سى و ملت منفعتى اوچون معارف نامنه سويلەدم، يوقسە بڭا معلمگە ژالونىيەنى كوب بىرووڭزدن ضرر، آز بىرووڭزدن فائده كېلەچك توگلدن؛ اوزڭز آغرسىماساڭز تەلەسەڭز نە قدر بېرڭز! فقط يوق سوزلر بىرلە بڭا يالا يابهاڭز!

معلملرڭز ايستر اوقۇتسۇنلر، ايستر اوقۇتماسۇنلر بىنم آنلر ايله ھېچ بىر اشم يوقدر؛ فاتشمىم؛ چونكە فاتشقاچ كېمچىلەكلر بىن كوررگە كوك، كورمەسكە يارامى؛ كېمچىلەكلر بىن ايتە باشلاساڭ «امام بىزنى قاغا، چىداتى» دېب يالا يابارغە حاضر تورالر؛ منافقە باروب باش اورسەلر اول - : «امام معلملرنى چىداتى» دېب خلققە اعلان قىلورغە حاضر تورا؛ بولاي بولغاچ صلح وسلم بىرلە اش كورە بىلونڭ بىردن بىر يولى معلملرنى مەكتەبگە «فعال لما يىرىد» قىلوب قويودر؛ باشقە يىرلارە امام ايرك بىرمى دېب زارلانالار؛ بىزدە اول طريقە شكايەتكە اصلا يول يوق؛ زارلانسىلر بىتونلەي اوزمىزگە اختيار بىروب قويدى دېب زارلانورلر؛ تىكرار ايتەم اصلا و قطعاً مەكتەب اشنە فاتشمىم؛ مەكتەپنىڭ رەسمىي صورتدە تصديق قىلنغان ادارەسى - رەئىسى و اعضاءلرى بار. آلار قارارغە اوستلر يەنە آلقانلر - قارارلر؛ ذاتا بىن محله و محكمە

ايكنچى مرتبه پراۋىركە ياصاتەچى بولغانلار؛ اول اراده امام پترپاولدىن
 قايتوب ۲۳ نچى آپرىلدە جمعه ھەك جنازە مناسىبتىلە مسجدگە توپلانغان
 فوق العادە كۆپ جماعت حضورندە منافى و كامپانىيەگە خطابا مەغلۇپ
 نطق سويلەپ پرىگاتورلارنىڭ نىچە جەھەتتىن خەلق نىظام ايكانلىگىن
 وشول سەبەبتىن پرىگاتورلارنى اشكە آشمايەچىن، ھەتتا پرىگاتورلارنىڭ
 تەرتىپ ايتىلۇشى و امضالارنىڭ سانى نىظامغە توغرى كىلىگەن تەقدىردە
 ھەم، بو پرىگاتورلارنى اشكە آشاچى توگىلىگەن، چۈنكى زاكون فاشىنى
 مەقبۇل بولۇشقا ھېچ بىر سەبەبلىرى يوقلىغان، پرىگاتورلارنى آكلاماينىچە
 قول قويغانلارغە و ھەمما خەلققە، پرىگاتورلارنىڭ نىچەك ايكانلىگىن تامام
 توشىندۇرۇپ آڭلاتتى. سۆزى ۲۵ نچى آپرىلك مەدرىسەگە پولىتسىيەستىرنىڭ
 پوموشچىلىگىن كىتورۇپ، منافى اوستالنىڭ بىر باغنى، پوموشچىلىك ايكىنچى
 باغنى اوتتۇرۇپ، پراۋىركە اسمەن ھەك كىمەن «امامنى تىلىسىنمۇ؟
 موقت كىنە بولۇپ تىلىسىنمۇ؟ ياغۇد، ھەك موقت بولۇپ تىلىسىنمۇ؟»
 دىيىپ سۆزى باشلاپ، ھەك موقت بولۇپ تىلىمەن دىگەن كىشىلەرنىڭ
 اسمەنلىرىنى فامىلىلارنى اوزلەردىن سوراپ يازا باشلادىلار؛ احتىيات
 قىلۇپ، امام موقت تۇرسە، موقت بولۇپ تىلىمەن، ھەك موقت تۇرسە،
 ھەك موقت بولۇپ تىلىمەن، ھەك موقت بولۇپ تىلىمەن دىگەنلەرنى آيرىم
 يازدىلار. بو مەجلىسە ھازىر بولۇپ، اوستالنىڭ يوقارى باغنىدە منافىنىڭ
 قارشىسىدە اوتتۇرغان امام بو پراۋىركەنى بىر آز تاماشا قىلغاننىڭ
 بىرىدە: «غاسپادىن پوموشچىلىك! پراۋىركە شۇلاي بولامۇنى سۆزى؟»

اوزگىز پراۋىركەگە دىب چاقرىدۇز! پراۋىركە بولغاچ پراۋىركە بولورغە كرك، بو سىزنىڭ اشلەگانگىز پراۋىركە توگل، بلكە امامنى تلهوچىلر برله تلهوچىلر اسپىسكە سىن ساستاۋىت ايتودر؛ حالبوكة سىزنىڭ تله-مهوچىلر ايتوب يازغانلارگىزده تلهوچىلردر؛ چونكه هر وقتده بولووين تلهوچىلرنىڭ مرادى امامنىڭ اورنىدىن چقارلووين تلهمىز دىمىدۇر. اما سىزنىڭچە اوشبو «هر وقتده بولووين تلىمن» دىگاننىڭ معناسى - موقت گنه بولسه (موقت گنه تورسه) كرك توگل، اورنىدىن چقارلووين تلىمن دىمىدۇر، لىكن بو موقت تورا دىگان سوز درست توگلدۇر؛ چونكه آقمولىنسكوى آبلاستنوى پراۋلىنىيە ايكىنچى مسجدگە بنى عمر-لىككە بىكىتكان؛ بىرىنچى مسجد امامنىڭ لوازمىن اداء قىلۇب تورووم گوبىرناتورنىڭ امرى بويىچە در؛ البته گوبىرناتور امرىنە مخالفت يارامى.

اگر بىرىنچى مسجدگە كوچو احتمالى بار دىسەلر آڭا قارشو كوچمەو احتمالمده باردۇر؛ لىكن آنىڭ كىمى احتمال برله گنه ثابت بولغان اشنىڭ حكىمى باطل بولمايدۇر؛ ايمدى سىزدىن اوڭلا پرىگئاۋورنى اوقوب چىقۇب مىندىر جانن حاضرۇغە آڭلاتوۋگىزنى، ثانيا پرىگئاۋورغە قول قويغان كىسەلرنىڭ اسم وفامىلىلار بىن قول قويغان تىرىتىلرۇنچە برە مەلەب اوقوب تىقتىشلاۋگىزنى اوتتەم» دىدى.

منافى ايتە: «يوق غاسپادىن پوموشچىنىك! باشىدە پراۋىركە قىلغانگىزچە پراۋىركە قىلىگىز؛ بولاي برە مەلەب پراۋىركەنى باتالىونىڭ غنە

قیلار» دی. امام ایته: «غاسپادین منافق! اگر بتون باتالیوننی بره ملب پراؤیرکه ممکن بولسه، بونده حاضر بولغان ایلی - آلتمش ناتارنی غنه بره ملب پراؤیرکه قیلو بیگره کده ممکن بولورغه کرک» دی. پوموشچنیک بره ملب پراؤیرکه قیلا باشلاي: اون فامیلیانی اوقوب قچقرغانده بره وده کیلمی؛ منافق و کامپانیا بیک طنچسزلانالر، اورنلرنده حرکت ایته لر. منافق: «بو بولای بولمادی؛ بولای اینکاچ بر نرسه ده چقماس» دیب کویسرلنه، واق سوزلر برله امامغه بهیلنه؛ کامپانیادن برسی: «غاسپادین پوموشچنیک! بزگه نادرانل بیرگز، بز اوزمز قول قویوچیلر نی تابوب پراؤیرکه یاصاتورمز آلار مشغول؛ آلار اشدن بوشابالمایلر؛ وقتلری یوق کیله آلمایلر» دی.

امام ایته: «قول قویا بیلگاج، کیله ده بیلورگه کرک. نیچون کیلمیلر، کیلسونلر قوللرین تصدیق قیلسونلر؛ سز پریگاؤورنی ایتهک آستندن یاصادگز؛ پراویرکه نیده ایتهک آستندن یاصامقچی بولاسز؛ یوق بو ممکن توکل؛ بو نومیر اونه سی؛ زا کون بوینچه پراؤیرکه پالیسه ماءمورلری حضورنده معین اورنده، معین ساعتده، جماعت حضورنده میدانده بولورغه کرک» دی.

پوموشچنیک «بو اشکز پشه دی» دیب پراتا کول فلان یازماسدن کاغدلرین کوته روب کیته باشلاغانه، احبابلر نندن برسی امامغه قاراب، حضرت! منافق و کامپانیانک قول قویدرو حقنده غی آلدولرین پراتا - کولغه یازدرکز. - دیدی

امام: «آلار دعوا ازله سه لرده، بز دعوا ازله مه يك، خدايغه تال-
 بشرایق، خدای بیرسون جزالرین» دیدی. شول سوز اوزرنک مکتبدن
 چغوب اویلگه کردی؛ منافق و کامپانیاهم امام آرتندن اویلگه کروب،
 امامغه اویوب اویلگه نمازین اوقوب چقدیلر؛ اویلگه دن چققاچ، منافق:
 (امامنك صودغه بیرو احتمالندن قورقوب بولسه كرك) «بز بو
 کونگه قدر بیلمی یورگان ایدك، ایندی بیلدك: بزنی صوغشدر و
 اوچون گنه ایتله لر ایکان؛ بزگه برده دوستلقلری یوق ایکان؛ بزگه بر
 زور کشی: «اگر پریگااور یازوب اون - اون بش گنه کشی
 بولسه ده قول قویوب بیرسه گز امامگزنی توشروب بیررمز.» دیگان
 ایدی. حالبوکه اش آلاى بولوب چقمادی؛ بزنی آلداب صوغشدر و
 اوچون گنه ایتکان ایکان؛ بوندن صوڭ بو یورولرنی قویارغه كرك؛
 ایکی «حله برگرگه كرك» دیب یالغانلادی. «یالغانلادی» دینلدى، چونکه
 نیندهی آحق ماء مور آڭا شول سوزلرنی سویله سون؛ قطعاً ایتورگه
 ممکن که هیچ بر ماء مور آڭا بوندای سوز سویله گان یوق؛ همه
 صوڭندن اتفاقه خدمت قیلو فایده؟ آرانی بوزا تورغان، آرانی آچا
 تورغان سانچکیلی سوزلردن باشقه سوز سویله گان یوق.....

سویله چه اشلرنڭ بو درجه گه کیلوب بیتروینه باش سبب معلم
 بولدی؛ گرچه مشاجره باشلانماچ یانتقندن کیلوب قوشلغان سببلر هم
 یوق توکل ایسه ده باش سبب - معلمنڭ اوقوتماغان بو ط کوته روب
 یاتقان اوچ آینه طوفسان تنکه آلورغه طرشووی ایکانلگی شبهه سذر.....

III

۱۹۰۷نجى يىلده، رمضاننىڭ نىصى اخىرنىڭ، تراويىچ وعيد فطر نماز-
لار بىن اوقوب قايتو اوچون، اومسكىگە موقت كىل-گان چاغنىڭ، امامغە
معلم ايتە: «حضرت سز، تراويىچغە قدر، خلقغە كىتاب سويلەگۈز، چونكى
سز كىلگانگە قدر، مېن خلقغە شولاي اشلەدم، خلقنى شوڭا عادتلىندردم» دى.
امام ايتە: «يَسْ مَا صَنَعْتَ. هر جەندىن بىك اوڭايسز وقتغە
اوڭرەتكەن ايكانسىن» دى.

معلم ايتە: «مېن بىت اومسكىك «فعال لما يريد» تەلەسەم نىشلىم؛
مېن نى تەلەسەم شونى خلقغە مەقول قىلام، قبول ايتىدەم» دى.
معلم افندى - بىك مەدەنىي ماقىتاتچاق بىر آدم بولغانلىقىدىن، كوپ لافلىر-
يىڭ بىرسىدىر. نىھايىت بورچاقلىرىڭ ارسىدىر؛ دىب آنڭ بوسوزلار يەنە امام
ھېچ بىر اھمىيەت بىرمەيدى؛ يەنە هر وقتىدە مەنسەب توشكان ساين معلم-
«مېندە اعتماد على النفس بىك شەب بىت» دىب ماقىتانا تورغان ايدى.
شول «فعال لما يريد» لك ھەك شول «اعتماد على النفس» لار يىڭ
نتىجەسى بولسە كرك، كە زالونىيە مسئلەسىدىن صوڭ، بىك قەيى صورىتە:
«حاضر امامنىڭ كىم ايكەننى بىلىندى، اعتباردىن توشىدى، موندىن صوڭ آنى
بىرەودە اعتبار ايتەمس» دىب سويلەنوب بوردى.....

۱۹۱۰نجى يىلده، ۳۱نجى غىنوار دە بىر كەمسەنىڭ ضىياقتىدە اوتورغان
چاقىدە: «سېبىرىيادە علما يوق» دىب قەيى صورىتە ھەك ايتىدى

وشونڭ برله امامنڭ هم علمادن توڭلگن اثبات قىلوب قويدى .
 ۱۹۱۰نچى يىلدە، ۱۰نچى مايدە، ساعت بىردە، امامنڭ كۋارتىرىنە
 بىر غىيرىتلى مېشەر كېلە: « حضرت! مېن سىزنىڭ حضورىڭىزغە بىك زور
 بىر اوتىچ برله كېلىم؛ آندە جيون شيطان شابالاپ مالايلار جىولغانلردە،
 مەكتەپكە بالالارنى امتىحان قىلغان بولوب ماناشالار؛ بىز منافى برله
 ايكومىز بايتاق سوزگە كېلىشك؛ سىن نېچون مەلەنڭ امامن (حضرتى)
 امتىحانغە چاقىمادىڭ؛ بو شيطان شابالاپ مالايلارنى چاقىدىڭ؛ مېن سىنىڭ
 بو شيطان شابالاپ مالايلارنىڭ بالالارنى امتىحان قىلدىمىم، مېن حضرتنى
 كىتورەم، دېدىم. مونەسىزنى آلورغە كېلىم؛ بورىز مېن بالالارنى امتىحان
 قىلىڭىز؛ باشقىلارنىدە اشم يوق، تەسەلەر كەدن امتىحان قىلدىرسونلار» دى.
 امام: « مەكتەپ منافى اسمندە؛ مەكتەپنىڭ اياسى ھەدە حاضرگى
 ھالە ادارەنىڭ رەئىسى اول، اول تەسە كەنى كىتورە؛ ادارەنىڭ باشقى
 اعضاءى بولسە ھەمەسى آنڭ مريدلىرى؛ بىن گرچە مەلەگە امام
 بولسامدە مەكتەپ بىنم قولمە توڭل، بىلكە ادارە قولمەدە « دېسەدە مېشەر
 آغاى اوتىنوو بىن قويماغاچ امام آنڭ برله مەكتەپكە بارا. مەكتەپكە كىر
 برله امتىحانچىلار، شول مەلەدن منافى و مەلەدە ھەمەسى سىكىرشوب
 توروب حضرت خوش كېلىڭىز، دېب يوقارى چىقارالار.

امام صدر مەجلىسكە اوتورغاچدە منافىغە خىتابا: « احتمال كە سىز
 امتىحانغە چاقىرماڭىز برله خلقى نظرندە بىنم اعتبارنى كېمەك ودرجەمنى
 توشىمەك بولا تورغان بولورسىز؛ لىكن بىك يىخى بېلىڭىز كە بىتون

روسىيەگە مەلۇم بولغان ، امام بولۇۋىدىن مۇقەددەمە چىت مەھلەلەرنىڭ ئاڭ
مەنتەزىم ھەسابلانمىقىدە بولغان مەكتەپلەرنىڭ مۇتەئەمەن رەئىسلىكىگە چاقىرۇلۇپ
يۈرگەن كىشىگە ، سىزنىڭ مۇتەئەمەن چاقىرماۋىتىدىن ھېچ كىمەچىلىك كىلەچەك
تۈگىلىرى؛ سىز بولسا ئىككىنچى بىرلەشكەن ئۆزىڭىزنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى گەپ كۆستۈرسىز ،
يوقىسىمۇ ھەقىقەت مەيداندا؛ ئىتەك بىرلەشكەننى قاپلاۋ ھېچ مەمۇن
تۈگىلىرى» دى .

مەلۇم ئادەتتە مەنەپقە ھەمكارلىقىغا كىرىشكەن : « ھەيلى ! سىزنى مۇتەئەمەن
چاقىرتىۋالغان ئارزۇ ئۆگەن ، مەن ؛ سىزنى مۇتەئەمەن مەن چاقىرتىۋالغان ؛
ئەگەر مەھلەگە كۆڭلۈڭىز ئۆزۈڭىز ئۆزۈڭىز مەن بايقۇت قىلىم» دىدى .
امام : « مەكتەپ - مەھلە ئۆگەن ، ھەمدە مەكتەپنىڭ رەسمىي ھەيلى مەنەپقە
قىلىنغان جەمئىيەت ، جەمئىيەتنىڭ ئارزۇسى ، ئارزۇنىڭ ئەزالىرى ، رەئىس
ۋە سىكرېتارى بار ؛ مەكتەپكە تۈپ ئارزۇ مەھلە ؛ مەھلە جەمئىيەت ئارزۇسى
تەبىئەتتە ؛ سەن ئۇلار مەھلە بولدىڭمۇ ؟ مەھلە سەندىن گەپ ئارزۇ ؟ ياخۇد
سەن ئارزۇ بولدىڭمۇ ؟ ئارزۇ ئارزۇ سەندىن گەپ ئارزۇ ؟ سەن ئارزۇ ئۆگەن ،
كىمەت ئۆگەن ئارزۇسى ، سەن مەلۇم بولۇدىن ئۆزۈڭ مەنەپقە لايىقەن ؛
مەنەپقە ئارزۇ بىرلەشكەن ئۆزۈڭ ئۆزۈڭ بىرلەشكەن ئۆزۈڭ ؛
ئارزۇ بىرلەشكەن ئۆزۈڭ ئۆزۈڭ ئۆزۈڭ ؛ مەنەپقە ئارزۇ
ياغىنە ياتا باشلاۋاتقان ئۆزۈڭ دىن ئۆزۈڭ دى باشلاۋاتقان .

ھالبۇكى ئارزۇ ئۆزۈڭ دىن ئۆزۈڭ دىن . ئارزۇ ، مەنەپقە
ئارزۇ ياغىنە چىققان ئۆزۈڭ دىن ئۆزۈڭ دى باشلاۋاتقان . مەنەپقە لايىقەن .

ئىلگىرگە بو كفايە قىيلا... ۱۹۰۷ نچى يىلدە عيد اوفور اوچون اومسكىگە كىلگان چاغىمىدە : «مىن اومسكىدە » فعال لما يىرىد « من » دىگان ايدىڭ، ھەمدە ھەر وقتىدە «مىنك اعتماد على النفس بىك شەب بىت» دىب مافتانا ايدىڭ ؛ ھىچ بىر حقك بولماغان اشلرگە بو درجەدە كروشووك و قولكۇدىن كىلمى تورغان نرسەلرگە طروشووك ، « فعال لما يىرىد » لك ھەمدە «اعتماد على النفس» نتيجەسى بولسە كرك» دىدى.

معلم : « يە حضرت ايندى آنى قويايق ؛ بىز بايقوت قىلدىق ؛ سىز آڭا پىروتىست قىلدۇڭىز ؛ شونڭ بىرلە قالسون » دىدى . امام : « بولسە بولسون » دىدى . بو شونڭ بىرلە قالدى

معلم اوزىڭ « فعال لما يىرىد » لىگى شارىلاغاچ ، اعلان افلاس ايتىكاچ ، بانكروت بولغاچ اوز ھالنى اوزى بىلۇب سىزدى ! باشقەلردە قوپىرقلار بىن قىلدى ! ساتلىق سارى سورت ھىم پوصدى .

IV

بارلىق كوچىلرى بىرلە اصول جەدىدەگە خىلاف توروچى ، بىتون و جودلرى بىرلە ھىنر و معارفگە قارشى توشوچى ، ھەر ايسكىنى مقدس ھەر باگىنى مېلىس كوروچى اماملارڭ بارلىقى ھىتى كوبلىگى و بوندای اما- ملارڭ ترقىپىرور و معارفپرست معلملارڭ اشلرىنە آياق چالولرى ، ھەر بىر ھىركات سىكىناتلرىنە بەيىلەنولرى انكار قىلىنماس ؛ بوندای اماملارڭ عىكس ھىركىتلرىنە سىد چىكىمك ، ھىچ بولماسە وجدانلرى بىن ياندىراچى قدر

قزو بولغان تعصبلرین بر آزغنه بولسه ده صوتا توشمك نیت خیریه -
سیله مطبوعات ملیه بونلرنی بر خیلی سنه لار صاغر قیلدی ... بارا
تورغاچ اماملرنی سوگو بتونلای مودا بولدی: سوگشهرلك سوادى بولغان
هر بوش بوغاز سوگه بیلگه نچه سوکدی ...

معلملرده بو حصه دن قوری قالمادیلر ... بونك نتیجه سنده گرچه
معلملر اوزلریده صدقه سبروده اماملردن هیچ قالشماسه لرده، نیچوندن
اماملرغه غنه صدقه چی (خیرچی) دیب مخالف بر فرقه گه قاری تورغان
کوز برله قاریلر؛ نیچوکه بولسه اماملرنی عیبلی یاصارغه ماتاشالر ...
باقالم: امامنی تمام اوز محله سینك مکتبینك امتحاننه کیتورتمه ی قویغان
وامام اورننه چیت معله دن قازاق مالایلرین کیتورتگان، (بو درجه ده
«فعال لما یرید» لك قیلغان) اوزینك فوبزینه بیومه گان اوچون، امامنی
اورنندن اچقندررغه واعتباردن توشررگه طروشوچی، بایغه لاکى رولن
اویناب تورغان سوکره «الشئ اذا تجاوز عن حد انقلب الى ضد» فحواسنچه
«فعال لما یرید» لگی شار تلاغاچ - اوز حالن اوزی بیلوب تایغان معلم
هم اومسکیدن کیتووی حقنده امامنی عیبله گان بولوب ماتاشورمیکان؟
ماتاشسه ماتاشور شول، «فعال لما یرید» بولغاچ تله گانن اشلر،
«اعتماد على النفس» بیک شهب بولغاچ، تله سه کمئی ایزوم دیب
اشانوب تشلر. کوره لم مولی-نیلر، نیلر سه گوزل ایلر.

بو صوڭغى سەنەلەردە، «وقت» غەزەسەنە، اومسكىدىن يازغان خەبەرلەر سېرەك بولسەدە كورلىمكەدر .

اومسكى كىي، سېريانك پايىتەننى، يوز بېگەر چە خەلقى، ولايت مەركىزى بولغان شەھەرلەردە ئادەتتە بولنە تورغان تەسىسات مەلىكەلەر اوستىنە، بېوك بېوك مەككەلەرى تورلى دوائر عەسكەرىلەرى اورتا درجە تورلى تەسىسات علمەلەرى، ايرىش نەرىنك ساعلىدە وسېر تېمەر يولىنك اوستىندە بولغانلىقىدىن بېوك تەجارتى وروملى مەبىشتى بولغان بىر بېوك شەھەردىن، «وقت» كىي اڭ كۆپ تارالا تورغان بىر مىلى جەرىدەدە خەبەرلەر يازالاچقى طەبىئەدر؛ فەقەت بونك كىي بېوك تەجارت دولابلىرى دونمەككە، مەبىشت قەزىنلەرى قاينامەككە وچرىكەرگە سەرمەيە بولورلىق مەبىشى وچىرى خەبەرلىر آياق آتلاغان سەيىن كورلىمكە بولغان بىر شەھەردىن يازارغە درىست خەبەر تابالماينچە، يوقنى بار، يراقنى ياقىن، بولماغاننى بولدى قەلبوب : «گېمەناز با بىرگان فلانە، اوز كۋارتىرنە غەيت مەنتەزم تەرتىب بىرلە قەزىر اوقوتا» «اومسكى زىيەرتى بېك ياقىن» «اومسكىكە اوچنچى مەسجەد سەلورغە يورىلەر» دېيە خەلاف واقع نەرسەلەر يازوب مەتەشەچى شەخەرلەرغە تەعجب ايتنەمەك مەكىن توگىلەر . عەجبا بويىدە اراجىقلەرى بىرلە، وطين اوغللىرى اوچون غەيت مەقسەس بولغان، مەتبوعاتە مەلەننى تەلويىت ايتنەمەك مەقسەلەرى نەدر؟ مەتبوعاتە مەضالەرىن كوستەرمەك ايسە طوغرى خەبەرلەردە

آز نوگادر؛ نیچون طوغری خبرلرنی یازمیلر؟

فقط مثال اوچون گنه کوسترلگان یوقاریدهغی اوچ یالغاننڭ اولگی ایکیسی مطبوعات ملیهده وقتنده رد قیلنغان سببلی، بو اورونڭ فقط اڭ صوڭغی اوچنچی یالغان حقنده بر ایکی سنطری یازاچمن، شوبله که اومسکیده اوچنچی مسجد سالورغه یورمیلر، بلکه ایکنچی محله نڭ مسجدی بولماغانلقدن، ایکنچی محله گه مسجد سالورغه یور-یلر. اگر بو مسجد وجودگه چغا قالسهده اومسکیک محله اوچ بولماس، بلکه اولگیچه همانده ایکی بولور؛ احتمال که ایکی محله برله شوب بر محله بولسوبده فویار؛ چونکه حاضرگی اویوشا آلمای تورولرینڭ اڭ الوغ سببلی: تاتارلرغه قاراغان نزاعسز بر مسجد یوقلغی ایکانلگن حقیقت حالدن خبردار بولغان هیچ کیم انکار ایته آلماس، تاتارلر هر ایکی طرف نزاعدن طویغانلر، فقط بر طرفدن برنچی مسجد قزاقلر برله مشترک بولوب قزاق طائفه سی مسجد نڭ اصل صاحبلیری اوزلری ایکانلگن دعوا قیلیمده بولغانلقلرندن «بر اشکه طوتینا باشلاساڭ همان قزاقلر برله نزاعلاشوب توررغه کرک بولا» دیب ایکنچی محله خلقی، برنچی محله گه باروب کره سیلری کیلمی؛ ایکنچی طرفدن ایکنچی محله ده مسجد یوقلقدن، برنچی محله خلقی هم ایکنچی محله گه باروب کره سیلری کیلمی «آنده مسجد یوق» دیلر. مونا شونڭ برله بالفعل اویوشوب کیته آلمیلر.

اگر باشقه شهرلرده بولغان کبی تاتارلرغه مخصوص بر مسجد

صالوب بېررلك ھمتلى بىر باي بولوب شونداي بىر مسجد وجودگە كېتورلسە، ايدى ھېچ شېئە يوقىدىكى تاتارلار شول مسجد تېگرەسنە اويوشورلار: بىر مەلە بولورلار ايدى. كۆپ كوچنى بىر قىلوب اش كوررلار ايدى. بىر نېچى مسجد اول چاغىدە يىناق قىزاق مسجدى بولور ايدى. ايكىنچى مەلەدەكى نماز اوقولوب يورلىگان ملك خصوصى بولغان طاش سىرايىنى اياسى صاتوب آقچەسىن كىسەسە سالور ايدى. اوقوچىلار ايتورلار: «اگر بويلە بتون اومىكىنىڭ طنچلانوى اوچون بىر مسجد سالو كافى بولسە، اومىكىدە بىر اوزى مسجد سالوغە ھەتتى يىتەرلك باي تابولماسەدە بتون اومىكىنىڭ بىر ايكى دىستە بايلرى ھەمسى جىولغانىكە وبارسى بىرلەشگانكە ھەم بىر مسجد سالوغە حاللىرى كىيامىمۇ؟» دىرلار.

كىلور ايدى؛ اما بولغانچى صودىن بالقى طوتارغە ياراتوچىلار: خلق آراسىدە افراق سالورغە طروشوچىلار و اوزلرىنىڭ دىئاسى مالىكتكارا. نەلرى بىرلە خەلقنى بوزشىدروچىلار — ھەمىشە اويوشدىرماسغە خەدمەت ايتوب تورالار وچىلاپ نەتوب اويوشورغە بىر مىلر

اومىكىدە اوچىنچى مسجد سالورغە يورىلار، دىوچىنىڭ سوزى اصلسىز ايكانىلىگىن بىيان ھەمىندە يازلغان بو نەرسەلەرنى مەلەگە تەلقى شىلار بولو مەنسەبتىلە يازا سالدىم .

والله هو الموفق